Sedemii
Di mpátíri tɔ tìì náaǹtì

Sedemii do tú ikuɔ́ nìùtì Idikiya birɛ ndɛ. Idikiya Anatəti ɛì kou kòo bo Bɛnsamɛɛ kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ, kɛ̀ Kuyie nhò yu kóò dɔ̀ɔ̀ ku pããnáaǹtì náaǹtò kɛ sɔ̃́ nho kpaá kɛ tú odapàà. Bɛməu kɛ̀ bɛ̀ nhò nìímmu, nɛ̀ mɛmmɛ kòo baa nyĩ̃kú o mɔ́mmənti ĩ̀nkɛ̀ kétuɔkɛ kumànku.

Weè Sedemii o mɔ́mmuɔ nweè wɛ̃̀ri dɛ kó dipátíri. O kó tipããnáaǹtì do tú ò bo caummè Isidayɛɛribɛ kɛ tú Kuyie nyóó bɛ̀ bekénɛ̀ bɛ̀ feu mɛ̀ɛ̀ kpéí nyiwũ̃ɔ̃ yɛbɔkɛ̀ kɛ dəəri mɛyɛi. Sedemii do tú Kuyie nkóo nìtì nwe kɛ mènkɛ duɔ́ nhomáà Kuyie nkó mutɔ̃mmú kpéí kémməkɛ dikɔ̃mbùɔ̀ ò í nyĩ̃ɛ̀kù ò bo nákémè timɔ́mmənti bá kòo bo fɛ̃́ũ̃té. Kuyie ndo yóó ò yu ku tɔ̃mmú kɛ̀ Sosiasi bo o kpàtì benni tɛpíítɛ nɛ̀ ditãã́nnì miɛkɛ nkɛ. Kuyie mpããnáaǹtì náambè təbɛ̀ Sofonii nɛ̀ Abakuku bɛ̀ do tú o kó dimɔ̀nnì kɔbɛ mbɛ.

Sedemii do kpaá fòùmu kɛ̀ Kuyie mpããnáaǹtì ò nàké tì kɛ̀ tisṹkùtìi dɔ̀ɔ̀. Kɛ̀ Nɛbukannɛsaa Babidənni kóo kpààtìi bɛ̀ do képɔntɛ Sedisadɛmmu nɛ̀ Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tɛ̀, képĩ̃ nSudaa kóo kpààtì kékɔ̀nnɛ̀ nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ təbɛ̀ péu. Bɛ̀ bɛ̀ pĩ̃mmú dìì mɔ̀nnì kɛ kɔ̀nnɛ̀ kɛ̀ Kedadia bɛ̀ do baá nwè dihɛì kɛ̀ bɛ̀ɛ ò kùɔ. Sudaa kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ do kpaá kpaá, kɛ̀ bɛ̀ɛ cokɛ́ kékɔtɛ Esibiti késɔri, kɛ̀ bɛ̀ɛ pĩ̃ nSedemii nɛ̀ muwɛ̃́rímú kòo bɛ̀ nɛinɛ̀ dɛ bíékɛ̀. Ò kɛ nku.

Di mpátíri náaǹtì duɔ́ kɛ dòmmè

1. Kuyie nyóó bekénèmè Sudaa kó dikpààtìyuu 1-45
2. Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò nàké tì kè dè ntukúnè yɛbotè tɛyè bèè í tú Isidayɛɛribɛ 46-51
3. Bè domè Sedisadɛmmu eì ké dì pɔ̀ntɛ 52

1 Di mpátíri tɔ Idikiya birɛ Sedemii nàké tì nti nè ò dɔ̀ɔ̀ dè, Idikiya do tú ikuó nìùbè bèè do bo Anatɔti eì
Bɛnsamɛɛ tempẽ mmiɛkɛ bɛ kóò mɔù nwe. 2 Kè ti Yiè
nKuyie mbéinnè Sedemii Amɔɔ birɛ Sosiasi tu dìì
mànnì Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì, o kpàtì benni tɛpíítè
nè ditããnnì miɛkɛ. 3 Kè kùu wẽtɛ kóò béinnè Sosiasi
birɛ Sosakimmu tu dìì mànnì Sudaa kɔbɛ kóo
kpààtì. Kè Kuyie nní nsɔké kɛ náánnè Sedemii kéntɔ
kétuɔkɛnè Sedesiasi Sosiasi birɛ tɛrè kpàtì benni
tɛpíítè nè dìmáà. Dɛ kó dibenni kóo tããnummùwè
miɛkɛ nkɛ bɛ pĩḿmúmè Sedisadɛmmu eì kɔbɛ kɛ
kònnè.

Kuyie nyumè Sedemii kòò bo nákɛ́ ku náaǹtì

4 Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè mí nSedemii kɛ dɔ̀:

5 N do da yḗmu
kɛ mu nyí da pìítɛ́ a yɔ̃ pɔutì miɛkɛ.
A do kpaaní a yɔ̃ pɔutì miɛkɛ
kè n da cãńnému,
n do da tããtému
kàa bo ntú wèè nàá m pãã náaǹtì yɛbotè.

6 Kè n tḗnné Kuyie nkɛ dɔ̀:
Áú! N Yiè nKuyie n yí nɔ nkɛ náá,
n kpaá bɛmmu.

7 Kè ti Yiè nKuyie nní ntḗnné kɛ dɔ̀:
Bá ntú a kpaá bɛ.

A kɔrimu n yóó da tɔ̃ mbɛ̀ɛ̀ borɛ̀
kɛ bo bɛ̀ nàkɛ́ n yóó da nákɛ́ tì timɔu.
8 Bá mbɛ̀ dé kɛ yɛ́ n da bonɛ̀mɛ̀mu
kɛ bo da dɛɛtɛ́.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì béi.
9 Mɛm̀mɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nyòutɛmɛ̀ ku nɔ̀ùtɛ̀ kɛ́káákɛ́
n nùù, kɛ́ n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Nh ãnnému n náaǹtì a nùù
miɛkɛ.
10 Banté kɛ dò n da báammu yíe nyɛbotɛ̀,
kàa bo mbakɛ́ yɛkpààtìyɔ,
kàa bo nhuuti, kɛ kɔùtì,
kɛ bɔnti kɛ pɔǹtì, kɛ déítɛ,
kɛ mati kɛ fíintɛ.

Sedemii dɔúmmɛ̀ tidɔuǹtì kɛ yà mutie bɛ̀ tu mù amandíè

11 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní mbekɛ kɛ dɔ̀: Sedemii a yà
ba? Kɛ̀ n dɔ̀: N wúó mmutie bɛ̀ tu mù amandíè kó
kubakù nku.
12 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni nnákɛ́ kɛ dɔ̀: A dɛ yàmu weti
weti, dɛ bɛnkú m pĩmmɛ̀ mmɛ m béi ntì kɛ yóó tì
dɔ̀ɔ̀.
13 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíé kɛ́ m béinnɛ̀ kɛ dɔ̀: A yà
ba? Kɛ̀ n kù tɛ̃ǹné kɛ dɔ̀: N yà tɛkũmbotɛ̀ ntɛ kɛ̀ tɛ̀ bo
kubakù youú bíékɛ̀, kɛ̀ fãnni kɛ bíkúní m bíékɛ̀.
14 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni nnákɛ́ kɛ dɔ̀:

Kubakù youú bíékɛ̀ nkɛ
mɛyɛi nyóó cóúnnímɛ̀ dihɛì dii nyɛmbɛ̀ bɛmɔu ĩnkɛ̀.
15 Ntɛ n yóó yúmu kubakù youú kó iwuɔ nyimɔu nɛ̀
yɛkpààtìyɔ yɛmɔu,
dɛ̀ kòrinímu kɛ bo pi Sedisadɛmmu ɛì kó yɛbòrɛ̀,
kɛ́fité iduotí nɛ̀ Sudaa ɛkɛ̀ yɛmɔu.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi.

16 M béi ntì bɛ kpéí n yóó tì mbè dɔ̀ɔ̀mu
bè dɔ̀ri mɛ̀è kpéí nkɛ m bùtínné,
kɛ tuɔ̀ nyɛbɔkè tihúúntì,
kɛ kɔ̃nkù kɛ báá mbè dɔ̀ɔ̀ dɛ̀.
17 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Fɔ̃ nSedemii báátí,
ítɛ́ kɛ́kɔtɛ kɛ́ bè nàkɛ́ n da nàkɛ́ tìì kó dimàà.
A kɔ̃ntì bá mpaati bɛ ìikè,
kàa pàati míì né yóó da ãnné
kufɔ̃waá mbɛ ìikè.
18-19 Dihɛì yɛmbè bɛmɔu,
bɛkpààtìbè nè bɛ kó bɛtũmbè
nè ikuɔ́ nìùbè nè Sudaa ɛì kɔbɛ
bɛmɔu bè í yó ndɔ́ a kpɛti.
N né yóó da duɔ́mmu muwɛ̃rímú
kàa bè bàao.
A bo ndɔ̀nnè dihɛì iduotí fitɛ́ dì,
dimátìsãà disɔɔwũɔ̃ kó iduotí dɔ̀mmè
bè í yóó da na.
Kɛ yɛ́ n yó nda bonèmèmu kɛ da kãnké.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

2

Isidayɛɛribɛ tɛ́nkɛ í dɔ́mè Kuyie mbè do kù dɔ́ mèè botí

1 Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè kɛ dɔ̀: 2 Kɔtɛ
Sedisadɛmmu kɔbɛ borè képĩɛ̃ké kè bèɛ keè. Mí ndi
Yiè nKuyie m míì tu:
N kpaá kɛ yɛ́mu di do n taunnèmè
di bíkémbéntì mɔ̀nnì.
N do di puokɛ bàmbà,
kè di nni ndɔ́mè,
kè nní nnimè dikpáà tɛdɔntè miɛkɛ kɛ di ntũ.

3 Isidayɛɛribɛ di do cɑ́ɑ́mmu kɛ tú n kɔbɛ,
kɛ̀ n di te nh ɔ̃ ntemɛ̀ bá tìì diitì di ɔ̃ɔ̃ dɛitɛ tì
mɛketimɛ̀,
kɛ̀ tì tu n kpɛti,
òmɔù do ɔ̃ nkòò di kàákɛ́ wèe tuɔti icɛ nyi,
kɛ̀ mɛyɛi nhò do.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi.

4 Díndi Sakɔbu yaàbí keènɛ̀ n tú mù,
Isidayɛɛribɛ kó iwuɔ nkémmúnɛ̀ n yɛ̃ mmù.
5 M béimmu kɛ tú:
n do cààrɛ̀ ba di yɛmbɛ̀
kɛ̀ dɛɛ̀ nte kɛ̀ bɛ̀ n yóu kɛ tũnnɛ dɛtetìrɛ̀ kpɛrɛ?
Kɛ naá bɛmómmɔmbɛ dɛtetìrɛ̀.
6 Bá bɛ̀ í békú bɛmáà
mí mbɛ Yiɛ̀ nKuyie nkùu bɛ̀ dènnɛní Esibiti m borɛ̀.
Mí nwèè do bɛ̀ bonɛ̀ dikpáà tɛdɔntɛ̀ miɛkɛ yɛfɔ̃̀tɛ̀
borɛ̀.
Tɛdɔnkpetɛ̀ mufòmmu í borɛ̀.
Òmɔù í borɛ̀, onìtì í pɛ̃nkù dɛ̀.
7 Míì di kɔ̀tɛnèní kɛ di kànnɛ kɛtennatikɛ̀,
kɛ̀ di bo nyo ntidisààtì,
kɛ̀ di né ta nh ɛì kɛ dì sĩ̃nkùnnɛ,
kɛ dì càkɛ, kɛ̀ dì naá nyisɔkɛ.
8 Bá ikuɔ́ nìùbɛ̀ í békú bɛmáà
mí mbɛ Yiɛ̀ nKuyie mborɛ̀.
Ikuɔ́ yɛmbɛ̀ tɛ̃́nkɛ í n yɛ̃́.
Bɛ̀ɛ̀ tu bɛnìùbɛ̀ bɛ̀ tɛ̃́nkɛ í yie n kpɛti,
kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do náá m pããnáaǹtì
kɛ̀ bɛ̀ nàánnɛ̀ dibɔɔ̀ Baadi kó muwɛ̃rímú,
kɛ tũnnɛ dɛtetìrɛ̀ kpɛrɛ.
9 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n di bekùnɛ̀
kɛ yó ndi bekùnɛ̀ díndi nɛ̀ di yaàbí.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi.

10 Kɔtɛnɛ̀ Kitimmu ɛkɛ̀ yɛ̀ɛ̀ sokɛ́ mɛniɛ mmiɛkɛ kɛ́yà.
Tɔ̃nnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ Kedaa ɛì,
kɛ̀ nsà kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri di mɛ̀ ndɔ̀ɔ̀rimɛ̀.
11 Kubotí makù kɔbɛ ceeri ku bɔkɛ̀ miɛ mbotáà?
Bá nɛ̀ yɛ̀ í mɛ ntúmɛ̀ Kuyie nnaà?
Díndi n kó bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ díndi né n tùótɛ́
mí nwɛ̀ɛ̀ do te kɛ̀ bɛ̀ di sɛ̃ntí,
kɛ cɛ̀ɛ̀tɛnɛ̀ dɛtetìrɛ̀ kpɛrɛ!
12 Díndi kɛ̃ĩnkɛ̀ kɔbɛ dɛ̀ dò nkɛ́ dí dimu
kɛ dí pĩ nyisíɛ́.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì béi.
13 N nìtìbɛ̀ n cààrɛ̀mu kɛ̀ dɛ̀ dɛu,
bɛ̀ n dootóomu mí mbɛ Yiɛ̀ nKuyie,
mí mmɛnésààmɛ̀ kó dinébòrì
kɛ kɔ̀tɛ kɛ keú yɛfɔ̃̀tɛ̀,
yɛfɔ̃tìkperɛ̀ bá mɛniɛ nyí bo.

Isidayɛɛribɛ bo bantémɛ̀ kɛ dò ndɛ̀ yóù a bo dootóomɛ̀ Kuyie

14 Isidayɛɛribɛ di tú tidaatàa?
Yáà di tú kudaakù kó ibí nyi?
Dɛ̀ né dòmmɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ di pɔ̀ntì kɛ ɛiti di kpɛrɛ?
15 Bɛ̀ kontí yɛcìrícírɛ̀ tɛ̃mɛ̀ mmɛ,
kɛ péú mɛtammɛ̀,
kɛ̀ pɔ̀ntɛ dihɛì dimɔu kɛ̀ dì dɔúnko,
kɛ naá ntidobontì bá òmɔù tɛ́nkɛ í dì bo.
16 Bá nɛ̀ Esibiti kó yɛhɛkɛ̀ Nɔfu nɛ̀ Tapanɛsi kɔbɛ,
kɛ̀ bɛ̀ kuó di yùtì.
17 Isidayɛɛribɛ di kó mɛyetímɛ̀ mɛɛ̀ te
kɛ̀ dɛ̀ di tùɔ̀kɛní,
di dootóo mí ndi Yiɛ̀ nKuyie nku,
kù do di ní dìì mɔ̀nnì kucɛ sààkù miɛkɛ.
18 Di né dɔɔri ba miɛ
di mɛ̀ ntũmmɛ̀ Esibiti kó kucɛ

kɛ bo yã̀ kukó nNiidi kó mɛniɛ
di dóɔ̀rì Asiidi kó kucɛ
di bo kɔtɛmɛ̀ mmɛ kéyã̀ kukó ndiɛkù Efadati kó
mɛniɛ, ndɛ bo di teennɛ̀ ba?
19 Di dɔnniti tiì yóó di tié,
di bùtínnémɛ̀ Kuyie dɛ kó tiyɛ̃ĩti nti di yaumɛ̀,
kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ di bantɛ́ di bo yóumɛ̀
mí ndi Yiɛ̀ nKuyie nwèè di te,
kɛ í nní ndé, dɛ̀ n yóù mɛ̀ɛ̀ botí kɛ n tii.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa míì béi.

Kuyie ndònnɛnɛ̀mɛ̀ Isidayɛɛribɛ onitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀

20 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Nɛ̀ dimɔ̀nnì ndi di í yiemmɛ̀ n kpɛti,
kɛ n yàtɛnɛ̀ kɛ náá nkɛ tú: Ti dɔ́ kénte timáà.
Kɛ né kɔrì sitãã́ simɔu ĩnkɛ̀
onitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ o kɔ̃mɛ,
kɛ kɔ̃nkù dɛtediɛrɛ̀ dɛmɔu yɔ.
21 M mɛ ndo di fìí
nkɛ̀ di ndònnɛ̀ fínyĩ tie nsààmù mmu.
Mutie mùù mɛ̀nkɛ wenni.
Dɛ̀ né yĩmɛ kɛ̀ di cɛ̀ɛtɛ kɛ naá mmutie dikpáà kɔ̃mu
musĩmmù?
22 Bá kɛ̀ di ɔ̀ú dimáà nɛ̀ yɛfɔ̀dúɔ̀
bá kɛ̀ di ɔ́únɛ̀ ciɛkúrɛ̀ di yɛi
mɛ̀ baa yó nkpaá bomu kɛ̀ m mɛ̀ wùó.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi.
23 Di bo yĩmɛ kɛ dɔ̀ di í sãũ ndimáà?
Di í tũnnɛ yɛbɔkɛ̀ Baadibaa?
Wéntɛ́nɛ̀ di do kérí sìì naàcɛ̀i dikpáà dibiri miɛkɛ,
kɛ̀ nsà kɛ̀ di bo bantɛ́ di dɔɔri dɛ̀.
Bá yòyó kó dɛbirɛ bá nkɔɔrí mɛmmɛ sinaàcɛ̀i.
24 Di dònnɛ̀ disãmmarínnannì kó disɛrì ndi,

dìì mantɛ́nɛ̀ dikpáà kó mucèmmu,
kɛ̀ di kɔ̃ntì ìtɛ́ kɛ̀ di wanti yɛdaayɛ̀.
Kɛ fĩmmú dì í dò nhòmɔù bo na kɛ́ dì còńnɛ́,
yɛdaayɛ̀ yɛ̀è dì wanti yɛ̀ báá bennɛ́ kɛ́ɔu,
kɛ̀ di kɔ̃ntì yàùtɛ̀ yɛ̀ yóó dì yàmu.
25 Isidayɛɛribɛ kɛ̀ di cokù mɛcãã
ndi naàcɛ̀i bo fɑ̃ũtɛ́ kɛ̀ di níí kpeí.
Kɛ̀ di nɛ́ mɛ̀ ntúmɛ̀ di kpɛti í bomu,
kɛ̀ díndi dɔ́ yɛbɔkɛ̀ nyɛ kɛ yó nyɛ ntũ.
26 Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ pĩ nhoyúókù kɛ̀ ifɛi ò kùɔ mɛ̀è botí,
ifɛi yóó mɛ ndi pĩ ndíndi Isidayɛɛribɛ
nɛ̀ di kó bɛkpààtìbɛ̀ nɛ̀ di kpààtìtũmbɛ̀,
nɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀è nàá mí nKuyie m pããnáaǹtì.

27 Díndi bɛ̀è ɔ̃ nwúó ntɛbɔɔtenkaanìtɛ̀ kɛ tú
tɛɛ̀ tu di cicɛ,
kɛ́nwúó ndibɔɔtɑ́rì kɛ tú
dìì di te.
Di bo ntũ mmɛ̀ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie
nkɛ̀ di m bùtínné pái pái.
Kɛ̀ dɛ̀ di di dìì mɔ̀nnì di nɛ́ nní nyu
kɛ tú n di dɛɛté.
28 Dɛ kó yɛbɔkɛ̀ borɛ di dɔ̀ɔ̀ yɛ̀?
Yɛ̀ɛ kɔtɛní kɛ̀ nsà kɛ̀ yɛ̀ bo na
kɛ́ dí dɛɛté mɛyɛi ndi do dìì mɔ̀nnì.
Díndi Sudaa kɔbɛ di bɔkɛ̀ sũmu
kɛ mànnɛ̀ di ɛkɛ̀ màmɛ̀.

29 Dɛ̀ dòmmɛ̀ kɛ̀ di dɔ́ ti mɔɔtɛ tináaǹtì
mí nnɛ̀ díndi?
Dimɔu di m bùtínnému,
mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì béi.
30 Kɛ̀ n di puotí kɛ di puotí dɛtetìrɛ̀,
dɛ kó tiyɛ̃ĩ̃ti í di duó nyitié mmaì,

kɛ̀ di né pètìnkɛ kùɔ bɛ̀ɛ̀ nàá m pããnáaǹtì,
yɛkpamaà nkɔ̃mɛ.
31 Díndi di mmɔ̀nnì kɔbɛ kénténɛ̀ mɛsàà,
mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n náá ntì.
Díndi Isidayɛɛribɛ n naá ndi kpéí tɛdɔntɛ̀ kó dikpáà
ndi
kɛ duò tikɔ̃mbùɔ̀tàà?
Yáà n naá ndi kpéí dihɛì dibiìnnì kpɛri ndi?
Dɛ̀ né dòmmɛ díndi n nìtìbɛ̀
kɛ̀ di tú di yó nceǹtì
di dómɛ̀ mmɛ di í wɛ̃tiní m borɛ̀.
32 Osapàà nhɔ̃ɔ̃ yɛ̀ nhosãtàà?
Osapàà nwèè bo kɛ yenkú ò bo yɛ̀ nho yààtàà?
N nìtìbɛ̀ biɛ mɛ nni nyɛ̃̀mmu bá
dɛ̀ í tɔ́kɛ́ dɛ kó yɛwe í dò nkɛ́kaa nkɛ́deè.

33 Onitipòkù wèè nɔ nkɛ waà mbɛnitidaabɛ̀
ò dòmmɛ̀ di kpɛrɛ mɛ ndò
nkɛ yɛ́ di yɛ́mɛ̀ di ɔ̃mmɛ̀ kɛ waà nyɛbɔkɛ̀.
Nɛ̀ dɛ kó mɛdɔ̀rìmɛ̀ yɛimɛ miɛkɛ
kɛ bo na kétuo nyitié mbɛnitipòbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dɔuti dɔutinɛ̀
bɛnitidaabɛ̀.
34 Bɛsénnìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í cààrɛ̀ mùmamù
kɛ̀ di bɛ̀ kùɔ
bɛ yĩĩ nkpaá kɛ darimu di yaàbòrɛ̀ mànkɛ.
Di mɛ nyí bɛ̀ pĩ nkɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri mɛyɛi.
35 Nɛ̀ mɛmmɛ kɛ̀ di yèmmɛ̀ dò ndi wenni
kɛ̀ di tú Kuyie mmiɛkɛ í yó nsɔkɛ́ kɛ di péì.
Di náá mɛ̀ɛ̀ kpéí nkɛ tú di í cààrɛ̀ dɛɛ̀ te
kɛ̀ kù yóó di bekénɛ̀.

36 Dɛ̀ yĩmɛ kɛ̀ di cãã icɛ mucáǹtímù,
di di ìì fɛi Asidii di yóó i ndi Esibiti.

37 Di yó nkɛ wɛ̃tiní kɛ ceú di yɔ nyɛ,
kɛ yɛ́ di Yiè nKuyie ndootóomèmu,
di do ĩkú bèè ĩnkè
dɛè te kè di í yóó pétɛ́ mɛteèmmè mamè.

3

Kuyie ndònnɛnèmè Isidayɛɛribɛ onitipòkù wèè dɔuti dɔutinè bɛnitidaabè kòo to kpeńnì

1 Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu kɛ yĩ:
Kòo nìtì yetɛ o pokù koò bèti,
kòò ìté kɛ yenkɛ otɔù mɔù,
o dɔù kótì tɛ́nkɛ báá na kóò tùótɛ́,
kòò ò tùótɛ́ o ɛì sĩntɛmu.
Dè né dòmmɛ díndi Isidayɛɛribɛ
kè di m bùtínné kɛ tũnnɛ yɛbɔkè
kɛ dó n wɛ̃tɛ ké di túótɛ́?
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì tì ndi bekɛ!
2 Wénténè yɛtãrè kéyà
ditãrì marì bo di í dèkɛ dì kɛ fìé iwũɔ̃ yɛbɔkàà?
Di do ɔ̃ nkari icɛ nyi kɛ bàà bɛyóóbè tɛ̃mè,
di do mɛ ndɔɔri kɛ m bùtínné kɛ tũnnɛ yɛbɔkè,
kɛ sĩnkùnnɛ dihɛì.
3 Nè dɛ kpéí nkɛ n di mɔ̀ntɛ fɛtaafè,
bá di tɛ́nkɛ í yɛ́ fɛyɔ̃ɔ̃kèntaafè.
Kè di cĩɛ́ké kɛ mɔkɛ
onitipòkù wèè dɔuti dɔutinè bɛnitidaabè o kó mèyèmmè,
bá ifɛi í di pĩĩ,
di í bantɛ́ di caàrìmè.
4 Di mmɔ̀nnì kè díí né kuɔ nkɛ n yu kɛ tú:
Ti cicɛ nè ti bɛmmè mmɛ a ti dómè.
5 Kɛ bekú dimáà kɛ tú Kuyie mmiɛkɛ sàà yó nsɔkɛ́ kɛ ti péìmaà?

Kù yó nti u kɛmiɛkɛ nkɛ sɑ́ɑ̀?
Mɛm̀mɛ di náámmɛ̀ kɛ baa né sɔké kɛ dɔɔri mɛyɛi
ndíndi dɛ kó itookperí yɛmbɛ̀.

Wèè nàá nKuyie mpããnáaǹtì ò tumɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ceetɛ

6 Okpàátì Sosiasi kpàtì miɛkɛ, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie
nní mbéinnɛ̀ kɛ dɔ̀: A yà Isidayɛɛribɛ m bùtínné
kɛ dɔ̀ɔ̀ dɛ̀à? Bɛ̀ dèkù yɛtãrɛ̀ yɛmɔu ĩnkɛ̀ nkɛ nɛ̀
dɛtie ndɛmɔu yɔ kɛ feu iwũɔ̃ yɛbɔkɛ̀. 7 N yèmmɛ̀
do dò mbɛ̀ yóó dɔɔ̀ dɛndɛ kó dimàà kéwɛ̃tɛnímu m
borɛ̀, bɛ̀ mɛ nyí wɛ̃̀tɛní! Kɛ̀ bɛ yɔ̃ fũɔ̃̀ kɔbɛ Sudaa
kó kuwuɔ nkɔbɛ mɔkɛ onitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀
bɛnitidaabɛ̀ o kó mɛyèmmɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ wùónko. 8 Sudaa
wuɔ nkɔbɛ yàmu Isidayɛɛribɛ m bùtínnémɛ̀, kɛ̀ m
bɛ̀ yetɛ kɛ bɛ̀ duó ndiyetɛpátíri. Nɛ̀ mɛmmɛ kɛ̀
bɛ̀ í n depɛ kɛ mɔkɛ onitipòkù wèè dɔuti dɔutinɛ̀
bɛnitidaabɛ̀ o kó mɛyèmmɛ̀ kɛ kòtɛ kɛ fiɛ́ iwũɔ̃
yɛbɔkɛ̀. 9 Isidayɛɛribɛ kóò kɛ í ndakɛ n kpɛti, kɛ m
bùtínné kɛ fiɛ́ iwũɔ̃ sibɔɔtenkaanìi nɛ̀ yɛbɔɔtɑ́rɛ̀ kɛ
sĩnkùnnɛ dihɛì. 10 Bá nɛ̀ mɛmmɛ kɛ̀ bɛ̀ yɔ̃ fũɔ̃̀ kɔbɛ
Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ mɔkɛ onitipòkù wèè dɔuti
dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ o kó mɛyèmmɛ̀ bɛ̀ í wɛ̃tɛní m
borɛ̀ nɛ̀ bɛ yèmmɛ̀ mɛmɔu. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì
béi.

11 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíé ké m béinnɛ̀ kɛ dɔ̀:
Isidayɛɛribɛ bɛ̀ɛ̀ m bùtínné bɛ kpɛrɛ wɛ̀tɛ kɛ tɔ̃ũnɛ̀mu
Sudaa wuɔ nkɔbɛ bɛ̀ɛ̀ mɔ̀kɛ onitipòkù wèè dɔuti
dɔutinɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ o kó mɛyèmmɛ̀. 12 Kɛ̀ kù dɔ̀ n
kɔtɛ képĩɛ̃ké kécau nkubɑkù youó kɔbɛ Isidayɛɛribɛ
kɛ dɔ̀: Di Yiɛ̀ nKuyie díndi Isidayɛɛribɛ di tũ nkù tu:
Wɛ̃tɛnèní m borɛ̀,
díndi bɛ̀ɛ̀ n yetɛ,

n yí yóó yóu kɛ̀ m miɛkɛɛ do di ĩnkɛ̀,
kɛ yɛ́̃ n sémmè dɛumèmu.
Mí ndi Yiè nKuyie míì mɛ nyɛ̃.
M miɛkɛ õõ í nhã kɛ cóú nsɑ́ɑ̃̀.
13 Díndi cɛ́̃nkɛɛ bantɛ́ di caàrìmè.
Bantɛ́nè kɛ dò ndi yetɛ n kpɛti nti,
mí ndi Yiè nKuyie ndi do tũ nkù,
kɛ kòtɛ kɛ fìé iwũõ yɛbɔkɛ̀ di do í yɛ́̃ yè
yɛteyɔ yɛmɔu borè bá di í kèńtɛ́ n tammè.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

Sudaa kɔbɛ wɛ̀̃tɛnímè Kuyie mborè

14 Mí ndi Yiè nKuyie mmíì tu: Wɛ̃tɛnèní m borè díndi bèè do n yetɛ kɛ yɛ́̃ míì di temè. N yóó di tãnkɛ́ dimáà dimáà ndi di nhɛì òmáà, ku nnaàmùnkù bèdɛ́bè kɛ di tanné Siyõõ ɛì, 15 kɛ́ di duó mbɛcɛ̃mbɛ n yèmmè kɔbɛ kɛ̀ bè ndi cɛ̃mmú, nè mɛciì nnè tidààtì.

16 Kɛ̀ di pié dìì mònnì kɛ sũũ nkɛ píɛ ndihɛì, mí ndi Yiè nKuyie míì béi. Dɛ mònnì di tɛ́̃nkɛ bá nnáá, mí ndi Yiè nKuyie nkó mɛtaummè tɔu kpéí, di tɛ́̃nkɛ bá nnáá ndi kpéí, òmɔù tɛ́̃nkɛ báá dentɛní di kpéí. Di báá daatɛní di kpéí bè mɛ ntɛ́̃nkɛ bá dɔɔ ditɛrì. 17 Dɛ kó yɛmòrè miɛkɛ bè bo nyu Sedisadɛmmu kɛ tú ti Yiè nKuyie nkó dikpààtìkàrì kɛ yɛbotè yɛmɔu ncokùní di bíékɛ̀, ti Yiè nKuyie nkó diyètìrì yu dè Sedisadɛmmu. Bè tɛ́̃nkɛ bá ntũ mbɛ kó mɛyèmmè yɛimɛ itookperí kɔ̃mɛ. 18 Dɛ kó yɛwe miɛkɛ Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ bo sɔ̃nké Isidayɛɛribɛ kó kuwuɔ nkɔbɛ kè bèɛ wɛ̃nné kéíténí kubakù youú kó kɛtenkè miɛkɛ kéwɛ̃tɛní dihɛì n duó ndì bɛ yɛmbè kè bè dì te.

Itookperí yɛmbɛ̀ yóó wɛ̃tɛ kɛ́kpɛ́ntɛ́nímɛ̀ Kuyie mborɛ̀
(Ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i ntì)
19 N do dɔ́ kɛ́ di dɔɔ̀ m bí nyi kɛ́ di duɔ́ nkɛtensààkɛ̀,
kɛ̀ di kɛ̀ tiekɛ,
kɛtenkɛ̀ kɛ̀ɛ̀ pɛ̃ɛ̃tɛ́ kɛsɔnkɛ kɛmɔu.
Kɛ̀ n yɛ̀mmɛ̀ ndò ndi bo nni nyu kɛ tú di cicɛ.
Bá di bá m bútínné bìtì.
20 Onitipòkù wèè yìɛ̀ kɛ waà mbɛnitidaabɛ̀ ò ɔ̃mmɛ̀
o dɔù.
Isidayɛɛri mɛ nni nhɔ̃.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i.

21 Isidayɛɛribɛ kó yɛdabùò nyɛɛ̀ yìɛ̀ní sitãã́ ĩnkɛ̀,
kɛ̀ bɛ̀ kuɔ̀ nkɛ m báá.
Bɛ cɛ ìì sĩntɛ,
bɛ̀ yɛ̃̀ mmí mbɛ Yiɛ̀ nKuyie nku bɛ̀ do tũ nkù.
22 Díndi m bí ìì n yetɛ wɛ̃tɛnɛ̀ní,
kɛ̀ n tũntɛ tìì bo mí nnɛ̀ díndi ti cuokɛ̀.
(Bɛnìtìbɛ̀ tɛ̃́nɛ́ tì)
Ntɛ tínti ti wɛ̃̀tɛnímu a borɛ̀
kɛ yɛ̃́ fɔ̃̃ɔ̃ tumɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie.
23 Yɛbɔkɛ̀ Baadibɛ ti soutému nɛ̀ ti ɔ̃ nyɛ̀ feu iwũɔ̃ kɛ
úú ìì úu.
Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù ti dɛɛrí tínti Isidayɛɛribɛ.
24 Nɛ̀ ti baa bɛmmɛ̀ mmɛ
kɛ̀ ti yɛmbɛ̀ feu bɛ nààkɛ
nɛ̀ bɛ piètì dibɔɔ̀ Baadi ifɛi diitì.
Kɛ̀ dɛ̀ dèènɛ̀ ibí initidaaì nɛ̀ initipòì.
25 Ifɛi ìì do dò nkɛ́ ti pĩ.
Ifɛi ìì do dò nkɛ́ ti dátínné kuyààkù kɔ̃mɛ.
Ti cààrèmu ti yeténɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nku ti tũ nkù
tínti nɛ̀ ti yɛmbòo nɛ̀ ti bɛmmɛ̀ nɛ̀ yíenní,
ti í kèńtɛ́ ti Yiɛ̀ nKuyie nti tũ nkù kó mɛtammɛ̀.

4

(Ti Yiè nKuyie mbéi ntì)

1 Díndi Isidayɛɛribɛ kè di cèètɛ,
kè di wɛ̃tɛní m borè.
Kè di fũũ nsibɔɔtenkaanìi isɔkɛ kpɛsi n yìikè.
Kè di tɛ́nkɛ í cɑ́nnì cɑ́nnì.
2 Kè di pàrìkè kɛ yĩ:
Ti Yiè nKuyie mbomu
kè di béinnè timɔ́mmɔnti kè dè tu kucɛ,
dɛ mànnì yɛbotè bo kɔtɛní m borè kɛ dɔ̀
n yè dɔ̀ɔ̀ mɛsàà.
Kè dè nyɛ naatinè n kpéí.

3 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Sudaa kɔbɛ nè Isidayɛɛribɛ sɛ̃ĩnè kupaku pànkù,
kéyóu di bo mbuɔtìmè tipotì miɛkɛ.
4 Díndi Sudaa tenkè kɔbɛ nè Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ.
N duɔ́nnè di yèmmè
kè mɛè dɔkɛ nè di dɔ̀ɔ̀ mèè yɛi nkpéí
m miɛkɛ kó muhɑ̃ɑ́ mbo di cóútɛ́,
bá òmɔù bɑ́á na ké mù kùɔ.

Kuyie nyɛ̃ mbèɛ pĩɛ̃ké tì Sudaa tenkè

5 Kè Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Pĩɛ̃kénè ti Sudaa tenkè,
nákénè ti Sedisadɛmmu ɛì miɛkɛ.
Eénè ditãtɛheù képĩɛ̃ké mɛdiè nkɛ dɔ̀:
Tíínnènní kè ti kɔtɛ kéta yɛhɛkè iduotí fité yè.
6 Cónnénè mɛcannimè kécuó nSedisadɛmmu bíékè,
kécoké kéwammú di bo sɔri dè,
kè di cokù di bɑ́á cómmú.
N yóó íinní mɛyɛi mmɛ kubakù youú bíékè.
Mɛyɛi ndiɛmè mɔ́mmɔmmɛ.
7 Dicìrícìrì òòtɛnímu di dóù,

opɔ̀ntì ìtɛ́nímu o kàrì kɛ bo puɔ nyɛhɛkɛ̀ kɛ̀ yɛ̀ɛ dɔúnko,
di ɛkɛ̀ bo naá ntidobontì bá òmɔù bá nyɛ̀ bo.
8 Kɛ̀ dɛ̀ dò mmɛmmɛ dáátínɛ̀ tifɔ̀ɔ̀tɔ̃̀ntì kɛ́kɔmmú,
tiitɛ́nɛ̀ iwúótìi
kɛ yɛ̃́ ti Yiɛ̀ nKuyie mmiɛkɛ kpaá ti cɔ́úmmɛ̀mu,
kɛ̀ mu nyí ti bonkɛ.

9 Dɛ yiè bo tuɔkɛ dìì yiè bɛkpààtìbɛ̀ kɔ̃m̀bùɔ̀tì bo do.
Ifɔ̃̀yéí bo autɛ́ sikpààtìbìí.
Dɛ̀ bo di ikuɔ́ nìùbɛ̀,
kɛ́kpeí bɛ̀ɛ̀ nàá m pããnáaǹtì
mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i.
10 Dɛ mɔ̀nnì bɛ̀ bo nnáá nkɛ tú:
Ti Yiɛ̀ nKuyie nha ti soutɛ́mu tínti Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ,
a ti náá ndìì mɔ̀nnì kɛ tú
ti bo mbo dihɛì miɛkɛ kɛ̀ dɛ̀ naati,
nɛ́ ntɛ tínti kɛ̀ disiè ĩkú ti fɔ̃̀níí.

Bɛpɔ̀mbɛ̀ itinímɛ̀ tipíìtì timɔu

11 Dɛ kó yɛmɔ̀rɛ̀ Kuyie mbo nnáá Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ kɛ tú:
Yɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀ kó kuyaatonnìkù
kuù kèríní dikpáà bíɛ́kɛ̀ kɛ wetí n nìtìbɛ̀
kù í tú kuyaakù bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ yennɛ̀ kù tidiitì.
12 Dɛ kó kuyaakù kùù ìtɛ́ní dɛ bíɛ́kɛ̀, kù kpeńnìmu.
Míì kù íinní kɛ bo bɛ̀ bekɛ́nɛ̀.
(Bɛnìtìbɛ̀ bɛ́i ntì)
13 Ti dootitɔbɛ̀ kèrínímu diwɛtirì kɔ̃mɛ,
kɛ fĩmmú kuyaakperíkù kɔ̃mɛ,
kɛ̀ bɛ kpàrìsɛ̃ĩ cãã icĩrí dòmmɛ̀.
Ti kpɛrɛ dèèmu! Bɛ̀ ti pɔ̀ntɛmu.
(Ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i ntì)

14 Sedisadɛmmu kɔbɛ yóunɛ̀ mɛyɛi nkɛ wénkùnnɛ di
yèmmɛ̀,
kɛ̀ dèɛ yie nkɛ̀ di cootɛ́.
Dɛ̀ yó nkɑ́ɑ́kɛ́ dɛ kɛ̀ kuyonku kó mɛyèmmèɛ yɛ̀ di
miɛkɛ.
15 Danni ɛì kɔbɛ tì pĩɛ̃kùmu,
kɛ tùɔ̀kɛní Efadaimmu ɛì kɛ náá ndɛ kó mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀
kèríní mɛ kpɛ́í.

16 Caunnɛ̀ yɛbotɛ̀, nákénɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ kɛ
tú:
Tihããpɔ̀ntì ìténí yɛhɛkɛ̀ dɛ́tiyɛ̀ kɛ kɛ́ríní,
kɛ úú fɛkpàrìúùfɛ̀,
kɛ wetí Sudaa tenkɛ̀ kó yɛhɛkɛ̀.
17 Kɛ cɛ̃̀ɛ̃̀tɛ Sedisadɛmmu bɛbàrìbɛ̀ õõ cɛ̃ɛ̃tɛmɛ̀
kupaku,
kɛ yɛ̃́ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ yetɛmɛ̀ n kpɛti.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i.
18 Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ tìì di tùɔ̀kɛ
di yɛi nnɛ̀ di caàrìmɛ̀ dɛɛ̀ te kɛ̀ dɛ kó mɛyɛi ndi do,
kɛ di kɔ̀ùtɛ kɛ di yo mɛ doò tiiku.

Sedemii yàmɛ̀ mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ kéríní kɛ muɔkɛ

19 N yo ditãtɛheù kuɔ̀mmɛ̀ mmɛ nɛ̀ mudoò kó iúu,
kɛ̀ n kɔ̃m̀bùɔ̀tì duò kɛ̀ dɛ̀ n yóù kɛ n cáá kɛ̀ m mítìrìnɛ̀
kuyonku,
dɛ̀ í yie nkɛ̀ m bo n cɪ̃ɛ́kɛ́.
20 Bɛ m̀pɔ̀mbɛ̀ níí yó mpɛ̃nkóo kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ bɛɛ̀ tùɔ̀kɛní,
titouti tɛ̃́nkɛ í yó nkpaá,
difii marì í yó nkpaá dihɛì kɛ cúókɛ́
dɛmɔu dɛ̀ bo duó dimɔ̀nnì dimáà.
21 Nh ɔunɛ̀mu m bo nwúómmɛ̀ n dootitɔbɛ̀ kó
mɛkpàrìcannimɛ̀

nɛ̀ m bo n yomɛ̀ ditãtɛheù kuɔ̀mmɛ̀.

22 Kɛ̀ Kuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
N nìtìbɛ̀ bɛɛ̀ tu tiyɛìntì
bɛ̀ í mɔkɛ mɛciì.
Bɛ ciì mɛyɛi ndɔɔ̀rìmù bíɛ́kɛ̀ nkɛ
bɛ̀ í yɛ̃́ mɛsàà mmudɔɔ̀rìmù.

23 N wèńtɛ́ kɛtenkɛ̀ kɛ̀ kɛ̀ í mɔkɛ kɛ dòmmɛ̀,
bá dɛ̀marɛ̀ í bo,
n wèńtɛ́ kɛ̃́nkɛ̀ bá kuwenniku í bo.
24 Kɛ̀ n wéntɛ́ yɛtãrɛ̀ kɛ sɔ̃́ nyɛ̀ sɑ̃̀ntɛ̀
kɛ̀ sitãɑ̃́ simɔu yɔ̃̀ɔ̃̀ti.
25 Kɛ̀ n wéntɛ́ kɛ sɔ̃́ nhonìtì tɛ̃́nkɛ i kpɑá kɛtenkɛ̀,
kɛ̀ sinɔɔ cìɛ́tɛ́ simɔu.
26 Kɛ̀ n wéntɛ́ dihɛì titebiiti do pɛí dì,
kɛ sɔ̃́ ndi nɑánkoo tɛdɔntɛ̀.
Kɛ̀ yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu nɑá ntidobontì,
dɛndɛ kó dimàà boní Kuyie mborɛ̀ ndɛ,
ku miɛkɛ kɛɛ̀ ti yɛ̀ kɛ tontɛ́.

27 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Dihɛì dimɔu yóó dɔúnkomu,
n nɛ́ í yóó bɛ̀ kùɔ kɛ́deè páíí.
28 Nɛ̀ dɛ kpɛ́í kɛtenkɛ̀ kɛmɔu yó mbo yɛdɑbùò
mmiɛkɛ nkɛ,
kɛ̀ tiwɛtìi sɔutɛ,
m bɛ́i ntì tinti.
N yí yóó ceetɛ,
n yí yóó wɛ̃tɛ n fɔ̃̀nkúò.

Siyɔ̃ɔ̃ ɛì kɔbɛ natitɔbɛ̀ bɛ̀ soutɛ́mɛ̀

29 Sikpàrìnɑɑsɛ̃́ĩ nɛ̀ bɛtãntãũbɛ̀ kó kutoweku kuù
dàátíní,

kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ cìétɛ́ muceé nkɛ taà titúútì miɛkɛ,
kɛ̀ bɛtɔbɛ̀ dèkù yɛtãrɛ̀, kɛ̀ yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu dɔúnko,
bá òmɔù tɛ̃́nkɛ í bo yɛ miɛkɛ.
30 Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ bɛ̀ yóó di pɔntɛ kɛ̀ di nɛ́
benné
kɛ dɔɔri ba?
Kɛ sãrì dimáà kɛ tũ̃ mɛsɔɔ nkó yɛtootãrɛ,
kɛ ãã̀ còróò di nuɔ.
Di panti dɛtetìrɛ̀ ndɛ di càmbɛ̀ di sènkɛ̀rìmu,
kɛ dɔ́ di kũ̃ũ̃.
31 N yo mɛ̀ɛ̀ tammɛ̀
dò nhonitipòkù wèè kuɔ ntipɔutì o kɔ̃mɛ mmɛ,
dɛsapùmbirɛ dɛ̀ɛ̀ pɛí mɛketimɛ̀.
Siyɔ̃ɔ̃ ɛì kó dɛsapùmbirɛ ndɛ,
dɛɛ̀ fiu, kɛ yuo dɛ nɔu kɛ tú: N fetimu n kúmu n kɔ̀ùbɛ̀
bɛɛ̀ n na.

5

Osàù í kpaá Sedisadɛmmu bá omáà
(Ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i ntì)
1 Cennɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì dimɔu,
kɛ́bíékɛ́ kéwammú yɛcɛ̃kàrɛ̀ yɛmɔu
kòò mɔù bo bá omáà wèè dɔ̀ɔri dɛɛ̀ sìɛ́ kɛ tũ
ntimɔ́mmɔnti,
n cĩɛ̃́ nSedisadɛmmu.
(Sedemii bɛ́i ntì)
2 Bɛ̀ ɔ̃ nnáá ndìì mɔnnì
kɛ tú ti Yiɛ̀ nKuyie m bomu
bɛ̀ ɔ̃ mparìkumu kɛ nɛ́ soú.
3 Ti Yiɛ̀ nKuyie nha dɔ́ wèè nàá nwènwe
timɔ́mmɔnti,
a bɛ̀ potému dɛ̀ mɛ̀ nyí bɛ̀ nampɛ.
A bɛ̀ kɔ̀ùmu kɛ dɔ́ kɛ́ bɛ̀ dèè bɛmɔu
bɛ̀ mɛ nyí yie nha tié,

kɛ̀ bɛ to kpenkɛ ditɑ́rì kɔ̃mɛ
bɛ̀ í yie nkɛ bo wɛ̃tɛní ɑ borɛ̀.
4 Bɛbíkɛ́nnìtìbɛ̀ mbɛ bɛ yɛ̀mmɛ̀ í bo,
bɛ̀ í bɑntɛ́ bɛ Yiɛ̀ nKuyie ndɔ́ dɛ̀
Kuyie mbɛ̀ tũ nkù kɔ́ ikuɔ́.
5 Kɛ̀ n yóu kɛ dɔ̀
m bo kɔtɛ bɛkɔ́tíbɛ̀ borɛ̀ kɛ́ bɛ̀ bɛ́innɛ̀
kɛ yɛ́ bɛmbɛ yɛ́mèmu bɛ Yiɛ̀ nKuyie nkɔ́ kucɛ
kɛ yɛ́ ku kɔ́ ikuɔ́.
Kɛ n sɔ́ mbɛ kpɛrɛ í cɑ́ɑ́, bɛ mɔu bɛ̀ dɔ́ kɛ́nte bɛmɑ́à
ndi,
kɛ tɔ̃tɛ mɛtɑummɛ̀ mɛ̀ɛ̀ do bo bɛmbɛ
nɛ̀ Kuyie mbɛ cuokɛ̀.

6 Nɛ̀ dɛ kpɛ́í nyɛcìrícìrɛ̀ bo yɛ̀nní
kudúókù kɛ́ bɛ̀ cɑ̀ɑ́kɛ́,
dɛsĩnnɛ̀ bo yɛ̀nní kutɑ̃fuɔ nkɛ́ bɛ̀ pĩḿmú.
Yɛkpɑmɑà mbo nhokɛ bɛ ɛkɛ̀
kɛ̀ wɛ̀ɛ̀ yɛ̀nní yɛ̀ɛ ò pĩ nkɛ́nɛ́tɛ́
kɛ yɛ́ bɛ̀ kù yetɛmɛ̀ kucɛ mɛ̀pɛ́u
kɛ̀ bɛ cɑàrìmɛ̀ sũũ.
(Ti Yiɛ̀ Kuyie mbɛ́i ntì)
7 Sedisɑdɛmmu kɔbɛ bɑ mbo nte kɛ̀ n di cĩɛ́?
Di n dootóomu kɛ pɑrìkunɛ̀ yɛbɔkɛ̀ yètɛ̀.
N di duɔ́ nkɛ̀ di di kɛ sɑ̀nnɛ̀mu,
kɛ buróo yɛbɔkɛ̀ borɛ̀
kɛ dɔ̀ntɛnɛ̀ onitipòkù wɛ̀ɛ̀ yóu o dɔù
kɛ tũnnɛ wɛ̀ɛ̀ í tú o dɔù.
8 Di sɑ̃ɑ́ténɛ̀ yɛsɑ̃ndɑkɛ̀ nyɛ,
yɛ̀ɛ̀ dɔ́ mudɛ̀ɛ̀ bá dì kɛ̀ dì kɔnti kɛ tũ nditɛrì pokù.
9 M bo nwúónko dɛ kɔ́ bɛnìtìbɛ̀ kɛ bɑ́á bɛ̀ potɑ́à?
M bo nwúónko dɛ kɔ́ kubotí kɔbɛ kɛ bɑ́á pɛitɑà?
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n di bekúmu.

10 Dekɛnɛ̀ dihɛì kó iduotí
kéta kékɔ̃ũ fínyĩ tebakɛ,
di né báá ì dèè páíí.
Cíénɛ̀ ìì í tú mí ndi Yiè nKuyie n kpɛyi.
11 Isidaɣɛɛribɛ kó kuwuɔ nkɔbɛ nɛ̀ Sudaa kɔku kɔbɛ,
bɛ̀ n soutému. Mí ndi Yiè nKuyie m mîì mɛ nyɛ̃.

A bo yetɛmɛ̀ Kuyie ndɛ kó mucɔ́ntimu tú mù

12 Sudaa ɛì kɔbɛ yetɛmu mí mbɛ Yiè nKuyie,
nkɛ náá nkɛ tú:
Kuyie nyí bo, mɛyɛi mmamɛ̀ í yóó ti tuɔkɛní.
Bɛ̀ mɛ nyí ti doti mudoò.
Dikònnì mɛ nyí yóó ti pĩ.
13 Kɛ̀ bɛ̀è tu bɛ̀ nàá mmí nKuyie mpããnáaǹtì,
bɛ̀ nàá ntì tu dɛtetìrɛ̀ ndɛ,
tì í boní m borɛ̀.
Bɛ̀ nàá ntìi tuɔkɛní bɛɛ̀ ĩnkɛ̀.
14 Kɛ̀ dɛ̀ dò mmɛmmɛ Sedemii
ntɛ mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa n tú mù:
Nɛ̀ tináaǹtì bɛ̀ nàá ntì kpéí
bɛ̀ bo yĩ idɛí,
kɛ̀ n náaǹtì n da náá ntì ntú muhãã́ nkɛ́ bɛ̀ cɔ̀útɛ́.
15 Díndi Isidaɣɛɛribɛ n yóó íinní kubotí dɛdétirɛ̀
kɔku nku di kpɛ́í,
mí ndi Yiè nKuyie mmíì bɛ́i.
Kubotí kukperíkù nku.
Kubotí kùù do bo nɛ̀ dimɔ̀nnì.
Di í yo ku náaǹtì,
di í yɛ́ kùù náá nyèè tannɔ̀.
16 Dɛ kó kubotí do dònnɛ̀ kufɔ̃ti kùù pòòtɛ kɛ feío
kùnku,
dɛ kó kubotí kɔbɛ tú bɛ kpàrìnuɔmbɛ máà ndi.
17 Bɛɛ̀ yóó cakɛ di paa nnɛ̀ di dii,
kékuɔ di bí initidaaì,

nɛ̀ initipòì nɛ̀ di wũ̃,
kécakɛ fínyĩ́ kó dɛtie nnɛ̀ fìkíè kpɛrɛ.
Bɛ̀ bo puɔ ndi ɛkɛ̀ iduotí fité yɛ̀.
Di yɛ̀mmɛ̀ naatinɛ̀ yɛ̀.
18 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie kɛ̀ m béi nkɛ dɔ̀: Bá nɛ̀
mɛmmɛ dɛ kó yɛwe miɛkɛ n yí yóó di kuɔ kédeè.
19 Kɛ̀ bɛ̀ bekɛ dìì mɔ̀nnì kɛ yĩ ba nte kɛ̀ Kuyie nti dɔ̀ɔ̀
miɛ? Fɔ̃́ nSedemii, á bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Di dootóo mɛ̀ɛ̀
botí ti Yiɛ̀ nKuyie, kɛ fié iwũ̃ ibotí tɛì kó yɛbɔkɛ̀, di
tenkɛ̀ miɛkɛ, mɛɛ̀ botí nku ibotí tɛì yóó di kɔ̀nnɛ̀mɛ̀
dihɛì dìì í tú di kpɛri, kɛ̀ di mpĩ mbɛ tɔ̃mmú.

Bɛ̀ɛ̀ yetɛ Kuyie nkpɛti bɛ kó mucɔ́̃ntimu

20 Pĩɛ̃kénɛ̀ ti Sakɔbu kó kuwuɔ nkɔbɛ cuokɛ̀,
kɛ́ tì yèè Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ cuokɛ̀ kɛ dɔ̀:
21 Kénténɛ̀ ti díndi kuwuɔ nkùù yɛi nkɛ kpa
mɛyèmmɛ̀,
díndi bɛ̀ɛ̀ mɔ̀kɛ inuɔ ndi mɛ nyí wúó,
kɛ mɔkɛ yɛto di mɛ nyí yo.
22 Di í yó n yɔtaà?
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n di bekɛmu?
Di bùɔ̀tì í nduòà?
Mí nwèè pèńné dàméɛ̀rì mubirímú,
kɛ̀ mù dò nku perí sɑ́ɑ̃̀,
kɛ̀ mɛniɛ nyí mù sei.
Kɛ̀ yɛnéfĩnfĩ̃rɛ̀ tɔu mɛniɛ mmɛ̀ mɛ nyí mù sei,
kɛ̀ kuyaakù íinko yɛnéfĩnfĩ̃rɛ̀
kɛ̀ yɛ̀ ùùti, yɛ̀ mɛ nyí mu sei.
23 Díndi ku nwuɔ nkɔbɛ di to yɛɛ̀ kpeńnì,
di í yie n kpɛti di m bùtínnému kɛ ìté.
24 Di í totí di yɛ̀mmɛ̀ kɛ bo n depɛ
mí ndi Yiɛ̀ nKuyie,
mí nwèè di duɔ̀ nfɛtaafɛ̀ fɛ mɔ̀nnì,

fɛĩnkɛ̀mbóntaafɛ̀ nɛ̀ fɛtadentifɛ̀,
kɛ di duɔ nyɛdidɛ̀ì mɔ̀rɛ̀,
25 Di yetɛ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ dɛ̀ tɛ̃́nkɛ í tùɔ̀kùní dɛ
mɔ̀nnì.
Di caàrìmɛ̀ mɛɛ̀ te kɛ̀ di pàà dɛ kó mɛsàà.
26 Bɛyɛibɛ bɛɛ̀ bo n nìtìbɛ̀ cuokɛ̀,
kɛ ɔ̃ nhokɛ wèè dìí sinɔɔ ticùɔ̀tì o kɔ̃mɛ,
bɛ̀ dii mɛ̀ɛ̀ botí kɛ pĩĩ mbɛnìtìbɛ̀.
27 Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ pĩmmú sinɔɔ kɛ píɛ mmɛ̀ɛ̀ botí kunɔrìdieku,
bɛ̀ yùúkú dɛ̀ pìɛ́kɛ́ mɛɛ̀ botí bɛ cɛ̃́ĩ miɛkɛ,
bɛ̀ mɛ nhɔ̃ nkɛ kpenkɛ kɛ mɔ̀ɔ̀tɛ bɛ kpɛrɛ.
28 Kɛ kpénkú kɛ cɛ̃́ɛ̃́kú
kɛ né dɔkɛ sɔké mɛyɛi ndɔɔ̀rìmù,
bɛ̀ í bekù tibeéntì tì dò nkémbekùmɛ̀,
bɛ̀ í pĩ nyiciribí bɛ̀ dò nké nyì pĩḿmɛ̀,
nɛ̀ mɛmmɛ kɛ̀ bɛ kpɛrɛ yié.
Bɛ̀ mɛ nyí kommu bɛcĩ̌rìbɛ̀.
29 Kɛ̀ di né yɛ̃ m miɛkɛ bá mpéì dɛ kó fɛyanfɛ̀ kɔbaà?
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì tì ndi bekɛ?
M bo yóu m bo potémɛ̀ kubotí kùù dò mmiɛ nnaà?

30 Dɛ̀marɛ̀ cànnɛ̀ isɔkɛ kpɛrɛ dɛɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri dihɛì miɛkɛ.
31 Kɛ yɛ́ bɛ̀ɛ̀ nàá m pããnáaǹtì bɛ̀ nàámmɛ̀ siyáàbìsí
nsi,
kɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ wanti mucɔ́̃ntimu,
kɛ̀ n nìtìbɛ̀ dɛ̀ wùó ndɛsààrɛ̀.
Diyiè sɔnni yiè di né yóó yĩmɛ?

6

Mɛyɛi ndiɛmɛ̀ mɛ̀ɛ̀ doti Sedisadɛmmu ɛì

1 Díndi Bɛnsamɛɛ kó kuwuɔ nkɔbɛ,
cokénɛ̀ kéyɛ̀ Sedisadɛmmu,

kéwammú disòrì.
Eénè ditãtɛheù Tekoa èì miɛkɛ,
cónnénè di kó mɛkpàrìcannimè Bɛti-Akedɛmmu èì,
kɛ yḗ mɛyɛi mmɛè kèrínímè kubakù youú bíékè,
kɛ yó ndɛu mɛdiè.
2 Siyõ̃ dihèì dìì do tú dihèì sààrì kè bè dì dɔ́,
n yóó dì pòntɛmu kè dìì do kè dèɛ deè.
3 Bɛnìtìbè tùɔ̀kɛnímu Siyõ̃ èì,
kɛ bàté kɛ dì fité kɛ bo dì pòntɛ,
bɛnaacɛ̃mbɛ õ̃ bátémè nɛ̀ bɛ wũ̃,
kécónné bɛ touti,
bè mɛ nyĩ bá wè nè o kó kupíkù,
otɔù nè o kɔku.
4 Kè bè nàá nkɛ tú: Báátínè,
íténè kè tí bè do ké bè pĩ,
kè diyiè kpaá cómmú yɛyɔ,
diyiè ti dèèmu,
kè mɛdéè nfũ̀tɛnè dɛtie nyɔ,
5 Íténè kè ti bè do kɛyènkè
nképuɔ nsikpààtìcḗĩ.

6 Ntɛ dinùù ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa ndi duɔ́ ndì dìì tu:
Kõ̃ũnè idɛí kéɔnné Sedisadɛmmu kéfité kéna kédekɛ,
dɛ kó dihèì n yóó yũ̃ő̃ ndi to nyɛ,
bè fḗũ̃nko bɛnìtìbè mbɛ mɛdiè.
7 Tɛbintɛ tõnní mèè botí mɛniɛ
Sedisadɛmmu èì kɔbɛ mɛ ntõnní kuyonku
bè dòrimu kɛ fḗũ̃nko bɛnìtìbè.
Bè bè puotìmu kɛ bè kòù kè n dè wùó.
8 Sedisadɛmmu èì kɔbɛ ceetɛnè,
kè dèɛ yie nkè n yèmmè báá di yè.
Kè mɛè dɔkɛ n yóó duɔ́ nkè di kó dihèì dɔúnkomu.

Bá òmɔù tɛ̃́nkɛ bá ndì bo.

Kuwuɔ nkùù kɔbɛ í dɔ́ kɛ́keè tìmatì

9 Ntɛ mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa m béi ndìì nùù:
Dérínè Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ, dété déténè bɛ,
bè ɔ̃ɔ̃ tɔ̃ũ fínyĩ́ kó yɛbɛ kédérí mèè botí,
kétũnnɛ ibakɛ imɔu kécáté cáté yèè kpaá.

(Sedemii bɛ́i ntì)

10 Wennì nwe n yóó béinnè wè kòo keè.
Díndi itookperí yɛmbè di í yie nkɛ bo keè Kuyie nnáaǹtì,
kè ku náaǹtì di dò mmudaá.
Di ketɛ́ kɛ í dɔ́ ké tì kèè.

11 Kè Sedemii dɔ̀:
Kuyie nha miɛkɛ bè cɔ̀ú mmèè botí
n kɔkɛ mɛ mbè cɔ̀ú, bá n yí na kɛ bo minné.

(Ti Yiè nKuyie mbɛ́i nti)

Yóu kàa miɛkɛɛ bè do bɛmɔu,
ibí sámpɔ́ì nè bɛbɛ́mbè,
kɛ yɛ́ bè yóó pĩmmúmu bɛnitidaabè nè bɛnitipòbè nè
bɛkótíbè nè sidakóó.

12 Bɛ cɛ́ĩ bo naá mbɛtɔbè kpɛsi,
bɛ paa nnè bɛ pobè bɛtɔbè borè tiekɛ.
M bo bè ãnné dìì mɔnnì tɛnɔ̀ùtè.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

13 Bɛmɔu bɛsámpɔ́bè nè bɛdiɛbè bè dɔ́ ticuuti nti,
bèè nàá mí nKuyie m pããnáaǹtì nè ikuɔ́ nìùbòo.
Bɛmɔu bè tu siyáàbìsí yɛmbè mbɛ.

14 Bè í wúó mmɛyɛi mmèè duò n kó bɛnìtìbè dèmarè,
kɛ náá nkɛ tú dɛmɔu dè kèrí séi,
dèmarè mɛ nyí kérí,
dɛmɔu kè dè cààri.

15 Ifɛi na mbè pĩ́mmè bɛ dɔ̀ɔri ìì sɔkɛ kpéí
ifɛi mɛ nyí bè bo,

bè ketɛ́ kɛ í yɛ́ bè tu dè ifɛi,
dɛè te kè bè yó nkɔkɛ́ bɛcíríbè miɛkɛ
m bo ítɛ́ kɛ́cómmú dìì mànnì kɛ́ bè potɛ́.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
16 Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu kɛ tú:
kũntɛ́nè kucɛ di kérí kù,
kɛ́cómmú kɛ́wɛ́ntɛ́ kɛ́bekɛ kè bè di nákɛ́
icɛ ìì do bo nè dimànnì.
Kè dí tããtɛ́ kùù wenni kɛ́ kù tũnnɛ kɛ́pɛ́tɛ́
mɛomùpùmè,
kè di né tú díndi í yóó mè dàà.
17 Nh ãnnɛ́ bɛhɛikèmbàrìbè mbɛ di cuokè,
dàànè mɛyɔàmmè kɛ́kɛ́ntɛ́ ditãtɛheù kuàmmè,
kè di yetɛ kɛ tú di báá kɛ́ntɛ́.
18 Dɛè te kè n tu:
Díndi iwuɔ ntɛì kɛ́ntɛ́nè mɛsàà nkɛ́keè,
díndi kunììti kèènè tìì yóó bè tùàkɛní.
19 Titentì timɔu kɔbɛ kèènè n túmè,
n yóó duɔ́nko mɛyɛi mmɛ dɛ kó bɛnìtìbè ĩnkè,
bɛ yɛǹtotí mɛyɛi nkpɛyi mànnè tìì yeti nti,
kɛ yɛ́ bè í dààtɛmè n náaǹtì kpéí,
kɛ sènkèrì n kuɔ́.
20 Di kɔrì Sebɑa ɛì kɛ tɔuní wèè tùdààrí bo n dàà bɑ?
Yɛhɛkè dɛ́tiyè kóo tùdààrí bo n tõ mbɑ?
Di n feu ìì wũõ kɛ tuà n yí ì dɔ́,
di n feu ìì wũõ n yí ì wùó.
21 Dɛè te mí ndi Yiè nKuyie nkè n tu:
m bo dɔú mmɛbétímè kubotí kuu nyìikè
cicɛbè nè bɛ bí onìtì nè ocɛ̃pɛɛtitɔù,
bɛmɔu kè bè mbétírí kɛ duò kɛ kõ.

Isidayɛɛribɛ dootitɔù kèrínímu kubɑkù youú

22 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dà:
kuwuɔ mmɑkù kuù itiní kubɑkù youú bíékè,

kuwuɔ ndiɛkù kuù itiní kutemmànku.
23 Dɛ kó bɛhããpòmbè nɔmmu
kɛ tãũ ipie nnè yɛkpãã̀,
bè yóùmu bè í mɔkɛ onìtì kó mɛsémmè,
kè bɛ tammè ùuti dàméèrì ɔ̃ nhuutimè.
Bè dèkɛ sisɛ̃ĩ nsi kɛ tú fɛnafɛ mɔ̀mmɔ̀,
kɛ dò nhonìtì òmáà,
kɛ bo di dokénè díndi Siyɔ̃ɔ̃ ɛì kɔbɛ,
(Bɛnìtìbè béi ntì)
24 Ti ti nkèè kè ti kɔ̃ntì bɛ̀ìtè
kè ti yèmmè cààrè,
kè kuyonku ti pĩ nkɛ dò nhonitipòkù ɔ̃ nkuɔ̀mmè
dɛbirɛ.
25 Ti í yóó dáátí kékɔ̃té dɛpaa,
ti báá dáátí kékété icɛ maì,
ti dootitɔbè bɛɛ̀ bo tipíìtì timɔu nè yɛkpàrìse,
kè bɛnìtìbè bùɔ̀tì cùùtè.
(Ti Yiè nKuyie mbéi ntì)
26 Díndi n nìtìbè dáátínè tifɔ̀ɔ̀tɔ̃ntì kékari mukũũ.
Pũńnè mutápeí kénkuɔ nyɛkúdabùò,
wèè birɛ bo dɛmáà dè ɔ̃ɔ̃ kú kòo nkuɔ̀mmè.
Kuónnè dikúdabònnì kɛ yɛ̃ di pòntì kèríníme kɛ bo di
do ké di déété.

Timátì tìì í dò nkéna kéwénkùnnɛ
(Ti Yiè nKuyie mbéi ntì)
27 Fɔ̃ nSedemii n da kànnɛ n nìtìbè cuokè
kàa bo bè yàákému,
omáátì ɔ̃ɔ̃ yáákémè timátì.
Paaté bɛ kéyà bɛ cɛ dòmmè.
(Sedemii béi ntì)
28 Bè tu itookperí yɛmbè mómmɔmbɛ mbɛ.
Bè tu bèè náantɛ bè mbɛ bɛtɔbè kpéí,
bɛ to yɛè kpeńnì disɔɔwũɔ̃ nè timátì dɛ kɔ̃mɛ.

Bɛ̀ tu bɛmɔu bɛkɔ̀ùbɛ̀ mbɛ.
29 M bɛ̀ fuutɛ kɛ fuutɛ timádɔutì kɛ dò ntimátìmíntì
na nyɛ̀
kɛ̀ timátìi pɛikɛ,
timátìmíntì mɛ nyí yie nkɛ càtɛ́nɛ̀ timátì.
30 Dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ dònnɛ̀ tisĩntɛ́mátì nti
ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ̀ sènkɛ̀rìmu.

7

Bɛ̀ɛ̀ sãntí bɛmáà dɛtetìrɛ̀
(Wéntɛ́ Sedemii 26:1-19)

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni mbɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀: 2 Kɔtɛ
kɛ́cómmú n cĩɛ̃̀tɛ̀ bòrì kɛ́pĩɛ̃kɛ́ kɛ dɔ̀: Díndi Sudaa
kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ taànní tɛ ncĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ mubáammù, kéntɛ́nɛ̀
di Yiɛ̀ nKuyie ntu mù. 3 Ntɛnɛ̀ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie
Mpakɛdaa n tú mù: Tũntɛnɛ̀ di cɛ nɛ̀ di dɔɔ̀rìmɛ̀, kɛ̀ n
yóu kɛ̀ dí mbo dihɛì diì mmiɛkɛ. 4 Di báá duɔ́ ndimáà
tiyáàbìsínáaǹtì kɛ́nnáá nkɛ tú: Ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀
tu tiɛ, ku cĩɛ̃̀tɛ̀ tu tiɛ, ti Yiɛ̀ nKuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ ntɛ diɛ.
5 Kɛ̀ di mɛ̀nkɛ tũntɛ di cɛ nɛ̀ di dɔɔ̀rìmɛ̀, kɛ pĩ nditɔbɛ̀
nɛ̀ timɔ́mmɔnti. 6 Kɛ í fɛ́ũnko bɛpɔ̀ɔ̀bɛ̀ nɛ̀ iciribí nɛ̀
bɛkúpobɛ̀, kɛ̀ di í kɔù di nhɛì miɛkɛ bɛ̀ɛ̀ í cààrɛ̀. Kɛ í
feu iwũɔ̃ yɛbɔkɛ̀ kɛ̀ yɛ̀ di caàri. 7 Dɛ mɔ̀nnì m bo di
yóu kɛ̀ di mbo diɛ, dihɛì n do duɔ́ ndì di yɛmbɛ̀ kɛ̀ dí
ndì te sɑ́ɑ̃̀ nɛ̀ di bo mbomɛ̀.
8 Kɛ̀ di mɛ ntũ siyáàbìsí kó tináaǹtì dɛtetìrɛ̀ kpɛti.
9 Di bo nyuuku kɛ kɔù bɛnìtìbɛ̀, kɛ dɔuti dɔutinɛ̀
ditɔbɛ̀, kɛ dɔummu yɛnɔ̀ di mɛ nyí yɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri, kɛ tuɔ̀
ntihúúntì yɛbɔkɛ̀ di do í yɛ́ yɛ̀. 10 Kɛ̀ dí dèè kɛ kɔ̀tɛní n
cĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ, bɛ̀ yu dɛ̀ n yètìrì, kɛ́ncómmú n yììkɛ̀ kɛ tú:
Ti cootɛ́mu, kɛ nɛ́ wɛ̃ti kɛ bo sɔɔtɛ́ isɔkɛ mudɔɔ̀rìmù.
11 Di yɛ̀mmɛ̀ dò n cĩɛ̃̀tɛ̀ bɛ̀ yu dɛ̀ n yètìrì tɛ̀ tu bɛyóóbɛ̀

kó disɔ̀rì ndià? N dɛ̀ yàmu mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì
bɛ́i.
12 Kɔtɛnɛ̀ Sidoo di do yu dɛ̀ n yètìrì nɛ̀ dimɔ̀nnì,
kɛ̀ di bo yà n dɔ̀mɛ̀ dɛborɛ̀, n nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó
kuyonku kpɛ́í. 13 Di mmɔ̀nnì ntɛ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie
n tú mù: Di mɛ ndɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ kó dimàà kɛ̀ n
di náánnɛ̀, kɛ di náánnɛ̀ nɛ̀ dikũnweńnìní bá di í
n yíé. 14 N dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ botí Sidoo n yóó mɛ ndɔ̀ɔ̀ tɛ
ncĩɛ̃tɛ̀ n yètìrì yu tɛ̀ɛ̀ miɛkɛ di pɔtìnɛ̀ tɛ̀, nɛ̀ kɛ ntenkɛ̀
n duó nkɛ̀ di yɛmbɛ̀ nɛ̀ díndi. 15 N yóó di dootóomu
n dootóo mɛ̀ɛ̀ botí di tebìí Efadaimmu naàmùnkù
kɔbɛ.

Mubáammu Kuyie nyí dɔ́ mù

16 Kɛ̀ Kuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀: Fɔ̃́ nSedemii bá nni
mbáá mbɛ kpɛ́í, bá nni nkuɔ̀nnɛ̀ bɛ kpɛ́í kɛ sáútí,
bá nni mbáá nkɛ yetíróo, n yí da kémmú. 17 A í
wúó mbɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri dɛ̀ Sudaa kó yɛhɛkɛ̀ nɛ̀ Sedisadɛmmu
kpɛri yɛ miɛkaà? 18 Ibí ii kau idɛí kɛ̀ i cicɛbɛ̀ wièti
muhãã́ nkɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ puotì ticootì kɛ bo kakɛ kɛ̀
bɛɛ pã tɛbɔɔtenkaanìtɛ̀ bɛ̀ tu tɛ̀ Asitaditee, kɛ pããnnɛ̀
tidiitì yɛbɔkɛ̀ dɛɛ̀ íinko m miɛkɛ. 19 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie
n né bɛ̀ nàámmu kɛ̀ n tu: Bɛ̀ í íinko míì kó kɛmiɛkɛ.
Bɛ̀ ãã̀ bɛmáà ndi ifɛi.
20 Nɛ̀ dɛ kpɛ́í ntɛ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú mù: N
yóó yóu kɛ̀ m miɛyonkɛ do dɛ kó dihɛì nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ nɛ̀
iwũõ nɛ̀ dikpáà kó dɛtie nnɛ̀ titieti timɔu. M miɛkɛ
kó muhãã́ mborɛ̀ cɔ̀útɛ́ bá dèmarɛ̀ báá na kɛ́ mù kùɔ.

Kuwuɔ nkùù í kémmú ku Yiɛ̀ nKuyie nkpɛti

21 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa díndi Isidayɛɛribɛ
di tũ nkù míì bɛ́i nkɛ tú: Túótɛ́nɛ̀ iwũõ di na nni
nfeu ì kɛ tuɔ kɛ́yíénɛ̀ mɛwɛ̃nnímɛ̀ kpɛyi kɛ́cáákɛ́.
22 Kɛ yɛ́ n do í nàkémɛ̀ di yɛmbɛ̀ m bɛ̀ dènnɛní dìì

mɔ̀nnì Esibiti kɛ dɔ̀ bɛ̀ nni nfeu iwũɔ̃ kɛ tuɔ̀ kɛ n
feunɛ̀ itɛì. 23 N do bɛ̀ duɔ́ nyìì tié ntú bɛ̀ bo nyíémmɛ̀
mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n kpɛti kɛ̀ nní mbɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ tu n
kɔbɛ kɛ tũ nkucɛ m bɛ̀ bɛnkɛ kù kɛ̀ dɛ̀ɛ yie nkɛ̀ bɛ̀
mbo kɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ naati. 24 Bɛ̀ mɛ nyí yie nkɛ bo kéntɛ́,
bɛ̀ í nyie kɛ bo keè, kénsɔké kɛ tũ mbɛ mɔ́mmɔmbɛ
kó mɛyèmmɛ̀, kéntũ mbɛ tookperí bɛ̀ nàá ntì, bɛ̀
botí bɛ fɔ̃nkúò ndi bɛ̀ tɛ́nkɛ í kérí dɛ ììkɛ̀. 25 Nɛ̀ di
yɛmbɛ̀ yèmɛ̀ Esibiti nɛ̀ yíennɪ́ yɛwe yɛmɔu duɔ́mɛ̀ n
yí yóu m bo ntũɔ̃nkomɛ̀ n kó bɛtɔ̃mbɛ̀. Bɛ̀ɛ nàá m
pããnáaǹtì di borɛ̀ yɛkũnwerɛ̀ yɛmɔu duɔ́mɛ̀. 26 Di
mɛ nyí kèńtɛ́ n kpɛti, di to ketɛ́ kɛ í kèńtɛ́ dɛ bíékɛ̀, kɛ̀
di kpénkùnnɛ di to kɛ dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi nkɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ di yɛmbɛ̀
do dɔ̀ɔ̀ mɛ̀.

27 Sedemii a yóó tì mbɛ̀ nàkému timɔu, bɛ̀ mɛ nyí
yóó da kéntɛ́, a yó mbɛ̀ yumu òmɔù mɛ nyí yóó yie.
28 Kàa né bɛ̀ nàké kɛ dɔ̀: Di tú kubotí kùù í yié nkù
nku Kuyie nkpɛti, kɛ í yié nku tié, òmɔù tɛ́nkɛ í wetí,
mɛwetímmɛ̀ kpɛti tɛ́nkɛ í kpaá di nɔ̀ miɛkɛ.

Mɛyɛi mmɛɛ̀ doti Isidayɛɛribɛ bɛ̀ yetɛ mɛ̀ɛ̀ kpéí nKuyie

29 Díndi Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ,
kuónɛ̀ di yùtì di sokɛ́ tì kɛ bɛnkú di cáámmɛ̀ kɛ tú n
kɔbɛ,
útɛ́nko ti tɛtãpɛ́ítɛ̀ ĩnkɛ̀ kékuɔ́ ndikúdabònnì.
Di kó kuwuɔ di íinko m miɛkɛ nkɛ n tɛ́nkɛ í di dɔ́, di
n dootóomu.

30 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíé kébéi nkɛ dɔ̀: Sudaa kó
kuwuɔ nkɔbɛ dɔ̀ɔ̀ isɔkɛ kpɛrɛ ndɛ dɛ̀ɛ̀ í wenni bɛ̀
tanné bɛ bɔɔtenkaanìtɛ̀ ntɛ n cĩɛ̃tɛ̀ n yètìrì yu dɛ̀ kɛ
tɛ̀ sĩnkùnnɛ. 31 Kɛ maá yɛbɔɔwũɔ̃tɔ̀rɛ̀ Tofɛti ditɔ̀nnì

borɛ̀ Inɔmmu biriku kɛ tuɔ̀ bɛ bí initidaaì nɛ̀ initipòì m mɛ nyí tì mbɛ̀ nàkɛ́, ǹ ketɛ́ kɛ í tì totí n yɛ̀mmɛ̀.

32 Nɛ̀ dɛ kpɛ́í mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i, dɛ yiè kèrínímu kɛ̀ bɛ̀ tɛ̃́nkɛ í yó nyu Tofɛti ditɔ̀nnì borɛ̀ kɛ tú Tofɛti. Bɛ̀ mɛ ntɛ̃́nkɛ bá nyu Inɔmmu biriku kɛ tú Inɔmmu biriku bɛ̀ yó ndɛ̀ yu kɛ tú kukɔ̀ùbiriku nku, bɛ̀ yó ndɛ̀ kũrì bɛcíríbɛ̀ mbɛ mɛfíè ndòńtɛ́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í tipíìtì tɛtì. 33 Tinɔ̀tì nɛ̀ tikpasĩntì dɛ̀ bo pétɛ́ dɛ kó kuwuɔ nkɔbɛ kɛ́ mbɛ̀ cɔ̀u bá ɔ̀mɔù í ntì kɔúnnɛ̀. 34 M bo duó nkɛ̀ yɛbaa ndeè Sudaa tenkɛ̀ nɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì dɛ miɛkɛ, wèè puokɛ bàmbà nɛ̀ wèè yenkɛ bɛ kó iyiɛ mbo dèè, kɛ yɛ́ dɛ kó kɛtenkɛ̀ yóó naámmɛ̀ tidobontì.

8

1 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀: Dɛ kó yɛmɔ̀rɛ̀ miɛkɛ bɛ̀ bo kũtɛ́ Sudaa kpààtìbɛ̀, nɛ̀ sikpààtìbìí kó yɛkũ̃ɔ̃, ikuó nìùbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ nàá m pããnáaǹtì nɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ tɔbɛ̀ kpɛyɛ, 2 kɛ́ yɛ̀ còúnko diyiè nɛ̀ otɛ̃̀nkù nɛ̀ siwɛ̃̀ã kɛ̀ dɛ̀ nyiɛ̀ní kɛ yɛ̀ sɔ̃nku, dɛndɛ bɛ̀ do ninku dɛ̀ɛ ììkɛ̀ kɛ dɛ̀ bàá, bɛ kũ̃ɔ̃ yó ndɛ cóú, bá bɛ̀ báá yɛ̀ akɛ́ kɛ́kũnnɛ́ bɛ̀ bo naá ntikùtì kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀. 3 Dɛ yiè bɛ̀ɛ bo nkpaá kɛ fòù Isidayɛɛribɛ miɛkɛ bɛ̀ bo dɔkɛ mukũ̃ũ nkɛ̀ dɛ̀ɛ pɛ̃̀ɛ̃́tɛ́ bɛ̀ dómɛ̀ mufòmmu. Dɛ kó fɛyanfɛ̀ yɛifɛ kɔbɛ m bo bɛ̀ bɛ̀ti kɛ̀ bɛ̀ɛ cíétɛ́ kɛ́mbo bɛ bíékɛ̀, bɛ bíékɛ̀. Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa mmíì bɛ́i.

Isidayɛɛribɛ kó itookperí í dò nkɛ́bantɛ́

4 Bekɛ bɛ kɛ tú n yɛ̃ nkòo nìtì do ò ɔ̃ɔ̃ í nyìtáà?

Yáà kòo nìtì yetɛ́ kucɛ ò ɔ̃ɔ̃ í nwɛ̃̀tɛní kɛ tũnnɛ kusààkù?

5 Dè né dò mmɛ kè Sedisadɛmmu kɔbɛ yetɛ n kpɛti?
Dè dòmmɛ kè bè yetíróo kɛ bo ntũ nkucɛ kuyɛiku kɛ
í dɔ́ kɛ́wɛ̃tɛní m borè?
6 N kémmúmu bɛ náaǹtì kɛ sɔ́ nhòmɔù í náá nkè dè
co kucɛ,
òmɔù í dèmmu o caàrìmè kpéí,
òmɔù í béku omáà kɛ tú n dɔ̀ɔ̀ ba?
Bá wè ò né tũ mmɛyɛi nkó kucɛ nku
tɛsãntè tèè baati mudoò tɛ kɔ̃mɛ.
7 Bá fɛcònfè fè yɛ́mu dimònnì fè ɔ̃ɔ̃ totɛ dì dihɛì,
tɛnónkpetɛ nè tɛkpǎncéndéìtè
nè kukunaakù dè yɛ́mu dɛ kũũnní dìì mɔnnì
n nìtìbè biɛ mɛ nyí yɛ́ bè bo wɛ̃tɛnímè m borè.

Mɛyáàbìsícìì nyɛmbè
8 Di bo yĩmɛ kɛ ntú: Ti ciìmu
kɛ mɔkɛ ti Yiè nKuyie nkuɔ́. Kè ì né tu siyáàbìsí
kpɛyi,
kɛ yɛ́ bèè ì wǎũ bè tumè siyáàbìsí yɛmbè kɛ ì cèèri.

9 Mɛciì nyɛmbè di ifɛi nyi bè ãtirɛmu
timátì tiì bè pĩ,
bè sènkèrì mí mbɛ Yiè nKuyie n náaǹtì nti
bɛ ciì nné tɛ́nkɛ tú ɔ̃mmɛ?

Kuyie mpããnáaǹtì náambè nè ikuɔ́ nìùbè bè yɛ̀ nkɛ duɔ́mè
(Wéntɛ Sedemii 6:12-15)
10 Dɛè kpéí nte mí ndi Yiè nKuyie nkè n tu bɛtɔbè bo
tiekɛ bɛ pobè,
bɛtɔbè bo fietɛ bɛ paa nkétiekɛ,
kɛ yɛ́ bɛmɔu bɛsámpóbè nè bɛdiɛbè bè dɔ́ ticuuti nti,
bèè nàá m pããnáaǹtì nè n kuɔ́ nìùbè
bè naá nsiyáàbìsí yɛmbè mbɛ.

11 Bɛ́ í wúó mmɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ duò n kó bɛnìtìbɛ̀ dɛ̀marɛ̀,
kɛ náá nkɛ tú dɛməu dɛ̀ kèrí séi,
dɛ̀marɛ̀ mɛ nyí kérí, dɛməu kɛ̀ dɛ̀ cààri.
12 Ifɛi na mbɛ̀ pĩḿmɛ̀ bɛ dɔ̀ɔri ìì səkɛ kpéí,
ifɛi mɛ nyí bɛ̀ bo,
bɛ̀ ketɛ́ kɛ í yɛ̃́ bɛ̀ tu dɛ̀ ifɛi.
Dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ yó nkɔkɛ́ bɛcíríbɛ̀ miɛkɛ,
m bo ítɛ́ kɛ́cómmú dìì mɔ̀nnì kɛ́ bɛ̀ potɛ́.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi.

Kuyie mmɔ́ntɛ́mɛ̀ kù do dɔ́ dɛ̀ ku nìtìbɛ̀ borɛ̀
(Ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi ntì)
13 N dɔ́ kétíí n nìtìbɛ̀ mbɛ,
bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ tɔ̃ɔ̃ fínyĩ̀ nɛ̀ fìkíè dɛ bɛ kɛ́ yɛ̀ tìímmɛ̀.
Bɛ̀ mɛ nyí cáátí dɛ̀marɛ̀, bɛ fãã̀tì mɔ̀tɛ́mu.
Dɛɛ̀ te kɛ̀ n yóó ĩ̀tínné dɛ kó fɛyanfɛ̀,
kéduó mbɛ ɛì bɛpɔ̀ɔbɛ̀.
(Bɛnìtìbɛ̀ béi ntì)
14 Ti kari diɛ nkɛ pĩ mba?
Tí kɔtɛnɛ̀ yɛhɛkɛ̀ iduotí fitɛ́ yɛ̀ kɛ́mbaà mukũ̃ũ.
Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù tããtɛ́ kɛ bo ti kuɔ.
Kuù ti niinko mɛniɛ mmɛ̀ɛ̀ ã̃ mutie mùù kɔ̀ù,
ti kù càkɛ mɛ̀ɛ̀ kpéí nte kɛ̀ kù ti dɔ̀ɔ mɛmmɛ.
15 Ti do baà diwɛ̀ì ndi di mɛ nyí kɔrìní,
ti do yɛ̃́ kɛ tú ti mɔmmú yóó dɛ̀ɛ̀mu,
kɛ̀ mù né dɔkɛ yetíróo kɛ duò ti kɔ̃m̀bùɔ̀tì.
16 Ti yoní sisɛ̃́ĩ nɔɔ̀roo nku Danni tempɛ̃
sikpàrìsɛ̃́ĩ kó yɛdabùò,
nyɛɛ̀ dàátí kɛ̀ kutenkù kumɔu kɔbɛ kɔ̃̀ntì au.
Bɛ̀ kèrínímu kɛ pɔ̀ntì dihɛì,
kɛ caàri dɛɛ̀ bo di miɛkɛ,
kɛ kɔù di nìtìbɛ̀.
(Ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi ntì)

17 N yóó di duɔ́nko yɛdautɛ nyɛ.
Kɛ̀ yɛ̀ ndi dɔmmù, mí ndi Yiè nKuyie mmíî bɛ́i.

Sedemii yɛ̀mmɛ̀ cààrɛ̀mɛ̀
(Sedemii bɛ́i ntì)
18 N yɛ̀mmɛ̀ mɛɛ̀ cààrɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ n duɔ́ mmumɔmmú,
we mbo m bántɛ̀?
19 N nìtìbɛ̀ dabùò nyɛɛ̀ yìɛ̀ní itemmànkɛ imɔu kɛ̀ bɛ̀
móú mɛteèmmɛ̀,
kɛ kuɔ̀ nkɛ tú: Ti Yiè nKuyie ntɛ́nkɛ í bo Siyɔ̃ɔ̃ ɛìà?
Ti tɛ́nkɛ í mɔkɛ okpààtàà?
(Ti Yiè nKuyie mbɛ́i ntì)
Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ bɛ̀ n yóu
kɛ tũnnɛ yɛbɔkɛ̀ bɛ̀ do í yɛ́ yɛ̀
kɛ pɛ̀íkùnnɛ m miɛkɛ?
(Sedemii bɛ́i ntì)
20 Kudisɛ̃ɛ̃kù pɛ̃ɛ̃tɛ́mu,
ditenwaà autɛ́ kɛ bo deèmu,
kɛ̀ ti kpaá kɛ mu nyí pètɛ́ mɛdɛɛtímɛ̀.
21 Dɛ̀ nkɔ̀ùtɛ mɛdiè mmɛ,
mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ do n nìtìbɛ̀ mɛ kpɛ́í.
Dɛ̀ n dimu kɛ̀ n kɔ̃mɪ̀bùɔ̀tì duò mɛdiè.
22 Dɛtie ndɛ̀ɛ̀ tàànnɛ̀ yɛmuɔ,
dɛ̀ í kpaá Kadaadi tenkàà?
Bɛtàmbɛ̀ í kpaá dɛ kó yɛhɛkàà?
Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ bɛ̀ í taà n nìtìbɛ̀?
23 Kɛ̀ n yuu do ntú tɛbintɛ,
kɛ̀ n nuɔ ndo ndò ndinébòrì,
n na nkuɔ̀ nkuyie nnɛ̀ kɛyènkòo
n nìtìbɛ̀ kó mukũũ!

9

Kubotí kùù sũ siyáàbìsí

1 Áú! Kɛ̀ n do bo pétɛ́ difii marì dikpáà miɛkɛ,
bɛcièmbɛ̀ diɛku dì n na nyóu n nìtìbɛ̀,
kɛ kɛ nkɔtɛ kɛ bɛ̀ déténɛ̀.
Bɛməu bɛ̀ bùtínnému Kuyie kɛ tũnnɛ yɛbɔkɛ̀,
bɛ̀ tu siyáàbìsí yɛmbɛ̀ kó ditĩnnì ndi.
2 Ti Yiè nKuyie ntu: Bɛ nɔ́ndié nkɔ̀ù mɛpendɔ̀mmè
kɔ̃mɛ mmɛ.
Dɛ̀ í tú nɛ̀ timɔ́mmɔnti miɛkɛ nkɛ bɛ̀ baatémè dihɛì.
Bɛ kpɛrɛ dɛməu tu tidɔnnitì máà kpɛrɛ ndɛ,
bɛ̀ í bantɛ́ bɛ Yiè nKuyie.
3 Bá wè wèe dɔɔ̀ mɛyɔɔ̀mmè nɛ̀ o népo
ò mɛ mbáá duɔ́ nhomáà o tebitɛ,
a kou weè ɔ̃ɔ̃ da kotɛ,
nɛ̀ wè di nɛiti weè da wátìrì.
4 Bá wè kòò cií nho kou,
òməù í náá ntimɔ́mmɔnti,
bɛ nɔ́ndié nyii manténè siyáàbìsí,
bɛ yɛi ntontému.
5 Bè ɔ̃ nyóó ítɛ́ mɛyɛi mmiɛ mmiɛkɛ kéta mɛtɛ̃mè
miɛkɛ nkɛ,
kényɛtì si nyáàbìsí miɛkɛ kéta sitɛsì miɛkɛ.
Bè i dɔ́ ké m bantɛ́, mí mbɛ Yiè nKuyie mmíì béi.
6 Nè dɛ kpéí kɛ̀ ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa béi nkɛ dɔ̀:
Bè ɔ̃ɔ̃ pũnné mèè botí mɛsɔɔ nké mè wénkùnnɛ
mɛè botí nku n yóó bennémè kuwuɔ nyɛiku kuù
nkɔbɛ,
kɛ yɛ̃ n yí yàmè m bo bè yĩmè.
7 Bɛ nɔ́ndié ndò mmɛwaàdɔ̀mmè mmɛ kɛ kɔù.
Bè í náá ntimɔ́mmɔnti bè nàá ntì tu mɛsoùmmè
mmɛ.
Bè ɔ̃ nnáá nnè bɛtɔbè kunaatí kpɛti nti,
nè bɛ yèmmè miɛkɛ kɛ né bè díí timátì.
8 Kè n né báá ítɛ́ kécómmú képoté dɛ kó bɛnìtìbàà?
M báá yóu m bo potémè dɛ kó kubotí kɔbɛ képɛitɛ.

Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i.

Sedemii kuɔ̀mmɛ̀ kɛ sáútí

9 N kuɔ̀mmu yɛtãrɛ̀ kpɛ́í kɛ sáútí,
kɛ kuɔ̀ ndikúdabɔ̀nnì dinaacɛ̃nni kpɛ́í,
kɛ yɛ̃́ dɛməu dɛ̀ cɔ̀útɛ́mɛ̀ páíí,
bá ɔ̀məù tɛ̃́nkɛ í dɛ̀ keri.
Ti tɛ̃́nkɛ í yo iwũ̃ dabùò nsinɔɔ nɛ̀ tikpasĩ̃ntì
dɛ̀marɛ̀ í kpaá,
dɛməu dɛ̀ cìɛ́tému kɛ cokɛ́.
10 Kɛ̀ Sedisadɛmmu naá ntidobontì,
sikpaməɔ́ kó diãrì,
Sudaa ɛkɛ̀ yóó pɔntɛmu kɛ́dɛ́ítɛ́,
kɛ́dɔúnko bá ɔ̀məù bá nyɛ̀ ã.
11 We ntu mɛyɛ̀mmɛ̀ yiɛ̀ nwèè bo na kɛ́bantɛ́ tii?
Ti Yiɛ̀ nKuyie ntì nàkɛ́ we?
Dɛ yiɛ̀ nti nákɛ́ mùù te kɛ̀ dihɛì pɔ̀ntɛ páíí.
Ba nte kɛ̀ dì cɔ̀útɛ́ kɛ naánko tɛdɔntɛ̀
bá ɔ̀məù tɛ̃́nkɛ í dɛ̀ keri?

12 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ nkɛ bɛ́i nkɛ dɔ̀: Bɛ̀ dootóo mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nkɛ n kuɔ́, n do bɛ̀ duɔ́ nyì bá bɛ̀ í kɛ̀ńtɛ́ n kpɛti, bɛ̀ í tũnnɛ n kuɔ́ yɛ̃mmɛ̀. 13 Bɛ̀ tũnnɛ bɛ mɔ́mmɔmbɛ bɛ kó mɛyɛ̀mmɛ̀ mmɛ kɛ fiɛ́ iwũ̃ yɛbɔkɛ̀ Baadibɛ bɛ yɛmbɛ̀ bɛ̀ bɛnkɛ yɛ̀. 14 Dɛɛ̀ te mí mbɛ Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa, bɛmbɛ Isidayɛɛribɛ tũ nkù kɛ̀ n tu m bo bɛ̀ dií mmɛdɔ̀mmɛ̀ kɛ́ bɛ̀ nìi mmutie mùù kɔ̀ù. 15 M bo bɛ̀ tanné ibotí tɛì miɛkɛ bɛ̀ do í yɛ̃́ ì bɛmbɛ nɛ̀ bɛ yɛmbɛ̀, kɛ́tɔ̃nkoo mudoò dɛ bíɛ́kɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ mbɛ̀ kɔ̀ù kɛ́ bɛ̀ dèè. 16 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa míì bɛ́i.

(Bɛnìtìbɛ̀ bɛ́i ntì)

Totínɛ̀ di yɛ̀mmɛ̀ tìì yóó di tuɔkɛní ti kpɛ́í,
yúnɛ̀ bɛkúdabɔ̀nkɔmbɛ̀,
cokɛ́nɛ̀ kɛ́cɛ́nní bɛ̀ɛ̀ nɔ mmukúdabɔ̀nkɔmmù mɛsàà

nkɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛní.
17 Kɛ̀ bɛ̀ɛ cokéní mɛcãã kédentɛ̀ dikúdabɔ̀nnì,
késautɛ ti kpéí,
ti mɔ́mmɔmbɛ kɛ̀ ti tiité yɛdabùò
kɛ̀ ti nɔnniɛti ncouní ti nuɔ.
(Sedemii béi ntì)
18 Yɛdabùò nyìèní Siyõõ̃ ɛì ndi kɛ tú:
Bɛ̀ ti pɔ̀ntɛmu, ti di ifɛi nyi,
bɛ̀ pɔ̀ntɛ ti cɛ́ĩ̃ nsi kɛ̀ ti dò nkéyɛ̀ dihɛì.
19 Díndi bɛnitipɔ̀bɛ̀ kéntɛ́nɛ̀,
keènɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntu mù:
Bɛnkɛnɛ̀ di kó bɛsapàmbɛ̀ bɛ̀ kuɔ̀ mmɛ̀ yɛkúdabùò,
kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛnkɛ bɛtɔbɛ̀ yɛkúdabùò nkuɔmɛ̀.
20 Mukũũ̃ mmuù sìékɛ́ ti cɛ́ĩ̃ kó sibòo,
kɛ taà ti kó sikpààtìcɛ́ĩ̃ miɛkɛ,
kɛ̀ bɛ̀ kɔ̀ù ibí dihɛì miɛkɛ,
kɛ̀ bɛdapàmbɛ̀ kõ nyɛkɛ̃̀ɛ̃̀tɛ̀ yɛmɔu miɛkɛ.
(Ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi ntì)
21 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní nnákɛ́ mí nSedemii kɛ dɔ̀:
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì tu:
Bɛcíríbɛ̀ bɛɛ̀ còú cóú kɛ dò mbɛ̀ õõ̃ cóúmmɛ̀ tinaàkùtì
kɛtenkɛ̀,
bɛ̀ õõ̃ kõũ̃ tidiitì kupaku kéyákɛ́ kɛ̀ tì ncóú cóúmɛ̀.

Mɛciì mmɔ́mmɔmmɛ tú a bo yɛ̃́tɛ́mɛ̀ Kuyie

22 Ntɛ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú mù:
Wèè ciì ò bá mpɔtì ò ciìmɛ̀,
wèè ã dikõm̀bùɔ̀ ò bá mpɔtì ò ãmɛ̀ dikõm̀bùɔ̀,
wèè mɔ̀kɛ o kpɛrɛ ò bá mpɔtì ò mɔ̀kɛmɛ̀ o kpɛrɛ.
23 Kɛ̀ wèè dɔ́ kémpɔtì ò mpɔtì ò ciìmɛ̀ mmɛ kɛ m
bantɛ́,
kɛ yɛ́ n túmɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie nkɛ dɔɔri mɛsàà,
kɛ tũ ntimɔ́mmɔnti kɛ dɔɔri dɛ̀ɛ̀ sìɛ́ kɛtenkɛ̀ ĩ̃nkɛ̀,

dɛndɛ dɛè n naati mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

Kuyie ncaummè bèè cãmmù tikɔ̃ntì máà kó mucãmmù

24 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Dɛ yiè kpaanímu
kè m bo ítɛ́ kɛ́cómmú, kɛ́potɛ́ bèè cãmmù bè mɛ
nyí m báá. 25 N yitimu kɛ bo cómmú Esibiti kɔbɛ,
nè Sudaa kɔbɛ nè Sodɔmmu kɔbɛ nè Amɔniibɛ nè
Mɔabiibɛ nè bèè kó dimàà kuò bɛ tempáátì*, bèè
bo dikpáà tɛdɔntè kpɛri bíékè. Dɛ kó ibotí tú bèè í
cãmmù bèmbɛ nè Isidayɛɛribɛ kó kuwuɔ nkɔbɛ bèè
cãmmù mucãmmù kɛ né í m báá.

10

Kuyie nnè sibɔɔtenkaanìi dè báá bennɛ́

1 Díndi Isidayɛɛribɛ kénténè di Yiè nKuyie ntú mù:
2 Kù tu:

Di báá tũnnɛ ibotí tɛì kɔbɛ dɔɔri dè
di báá yà mɛbɛnkùmè càmmè mamè dɛĩnkè
kè di kɔ̃mbùɔ̀tìi do,
bèè í yɛ́ Kuyie bɛè kɔ̃mbùɔ̀tì dè duò.
3 Ibotí tɛì tũ nyɛbɔkè nyɛ dɛtetìrè kpɛyɛ,
bè ɔ̃ɔ̃ yà mutie mmu dikpáà kékɔ̃ũ,
kòo yántìi cíékɛ́ tɛtenkaanìtè,
4 kè bèɛ tè dàri mɛsɔɔ nyoo mɛbiɛrimɛ,
kédeè kéyà sikãũ nè mààtóò ké tè baaké
kéfíí kè tè bá nnampú.
5 Dɛ kó sibɔɔtenkaanìi dònnè timátì nti
bè ɔ̃ɔ̃ cónné tì kupaku kè tì bo ndɛ́ɛ́rì sinɔɔ,
dɛ kó sibɔɔtenkaanìi í nɔ nkɛ náá

* **9:25** kuò bɛ tempáátì: Iwuɔ ntɛì bèè í tú Sifubɛ bɛè do dɔɔri dɛ kó ibɔɔkuó kɛ dɔunè bɛ kó ibɔɔkuó yɛ̃mmè, kè Kuyie nyetɛ Isidayɛɛribɛ bo ndè ndɔ̀ɔ̀rimè.

kɛ̀ bɛ̀ sì tɔuti kɛ yɛ́ sì í nɔmmɛ̀ kɛ ceǹtì.
Di bá nsì yĩɛ̀kù, sì í nɔ nkɛ dɔɔri mɛyɛi,
sì mɛ nyí yóó na kédɔɔ̀ mɛsàà.

6 Ti Yiɛ̀ nKuyie, òmɔù í da dònnɛ̀,
a dɛumu kàa yètìrì feí kàa kpeńnì.
7 We mbo dèmarɛ̀ kɛ í da dé?
Fɔ́ɔ̃ tu ibotí imɔu kóo kpàátì,
fɔ́ɔ̃ dò nti nda dé,
bɛ̀ɛ̀ cii ibotí imɔu miɛkɛ
nɛ̀ yɛkpàátìyɔ yɛmɔu miɛkɛ òmɔù í da dònnɛ̀.

8 Bɛmɔu bɛ̀ yɛimmu òmɔù í cii,
bɛ kóò kémbáá sitenkaanìi dɛɛ̀ bɛnkú bɛ̀ yɛimmɛ̀.
9 Bɛ̀ sì dàrì Tadisisi ɛì kó timátì péítì nti.
Ofaasi ɛì kó mɛsɔɔ mmɛ bɛ̀ sì dàrì mɛ̀,
bɛyántìbɛ̀ bɛɛ̀ sì dɔ̀ɔ̀ kɛ sì sɛ̃̀ri tiyaàwũɔ̃tì nɛ̀ tìì dò
mɛbèrìmɛ̀.
Dɛmɔu mɛmmɛ dɛ̀ tu oyántì kó mutɔ̃mmú mmu.
10 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuu mènkɛ tú Kuyie nku kɛ bo,
kɛ tú okpàátì sɛ́ɛ̃̀.
Kɛ̀ ku miɛkɛ pɛikɛ kɛtenkɛ̀ ɔ̃ nhaumu,
ibotí mɛ nyí daati kɛ commu ku ììkɛ̀
ku miɛkɛ yonkɛ dìì mɔ̀nnì.
11 Nákénɛ̀ bɛ kɛ tú: Sibɔɔtenkaanìi sìì í dɔ̀ɔ̀ kɛtenkɛ̀
nɛ̀ kɛĩ̀nkɛ̀. Sibɔɔtenkaanìi bɛ̀ tu sì Kuyie tèmatɛ̀ í yó
nkpaá bá tɛmáà kɛtenkɛ̀ ĩ̀nkɛ̀.

12 Ti Yiɛ̀ nKuyie ndɔ̀ɔ̀ kɛtenkɛ̀ nɛ̀ ku kó muwɛ̃rímú
mmu,
nɛ̀ ku yɛnfòùmɛ̀ mmɛ kù fìímmɛ̀ kɛtenkɛ̀,
kɛ pité tiwɛtì nɛ̀ ku cii.
13 Kɛ béi nku nùù mɛmáà

kè mɛniɛ ntìí kɛĩnkè,
kuù õõ íi nyɛwɛtè itemmànkɛ kè yèɛ dekɛ tiwɛtì,
kuù õ nte kè fɛtaafèɛ kperi kémmíí nkéni,
kuù õõ dennɛní kuyaakù ku kàrì.
14 Bɛnìtìbè bɛmɔu bo bantɛ́ bè í ciìmè,
ifɛi bo bè pĩńnè bè yìènko timátì
kɛ uti sìì bɔɔtenkaanìi,
sì tu siyáàbìsí kpɛsi nsi,
muwemmu í bo si miɛkɛ.
15 Sì tu dɛtetìrè ndɛ mutõntetìmù,
dɛmɔu dè bo paà ti Yiè nKuyie mbo sì potɛ́ dìì yiè.
16 Sakɔbu kɔbɛ tũ nKuyie nkù ku kpɛrɛ í mɛ ndo,
kuù dɔ̀ɔ̀ kutenkù,
kuù tããté Isidayɛɛribɛ kɛ bè te,
kuù yètìrì tu ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa.

Sedemii nàkémè mɛyɛi ndotimè Sedisadɛmmu
(Sedemii béi ntì)
17 Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ bè di pìmu,
kpéénnè di nɛntì kéĩnné.
18 Ntɛnè ti Yiè nKuyie ntu mù:
M bo dennɛ bɛnìtìbè dihɛì,
m bo bè ɛ̃ũté tipíìtì timɔu,
bá bè báá na kéyentɛ́.
(Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ béi ntì)
19 Ti tùɔ̀ti icɛ nyi!
Ti mɔnnɛ dɛumu kɛ yóù mɛdiè,
ti yèmmè do dò nti yóó na kétɔmu dɛ kó kuyɛ̃ĩku.
20 Ntɛ tínti kè ti touti pĩńté,
kè iwɛ̃ĩ tõũ.
Ti bí cìétému, ì tɛ́nkɛ í kpaá,
òmɔù tɛ́nkɛ í bo wèè bo íi nti tuo,
wèè bo wɛ̃tɛ ké ti ãnné mɛdéè.
(Sedemii mbéi ntì)

21 Bɛnìùbɛ̀ kó mɛyetímɛ̀ mmɛ,
bɛ̀ yɛimmu bɛ̀ í wɑammú bɛ Yiɛ̀ nKuyie.
Dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ yĩɛ̃kɛ, kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do ni kɛ̀ bɛ̀ cìétɛ́.
22 Keènɛ̀ kunɔɔ̀roo kuù kèríní kubɑkù youú,
kɛ tùɔ̀kɛní kɛ dèè,
kɛ bo pɔntɛ Sudɑɑ ɛkɛ̀,
kɛ̀ dèɛ dɔúnko kénɑá nsikpɑmɔ́ kó diãrì.

Sedemii bàámmɛ̀ Kuyie nyIsidɑyɛɛribɛ kpéí

23 Ti Yiɛ̀ nKuyie nti yɛ́mu kɛ dò,
nhonìtì í te o fòmmu,
onìtì bɑá nɑ kénni o fòmmu.
24 N Yiɛ̀ nKuyie ɑ́ n tié,
ɑ né bɑ́ n tiénnɛ̀ kɛmiɛkɛ,
kɛ̀ mɛɛ̀ dɔkɛ n yí yó nkpɑá.
25 Yóu kàɑ miɛkɛɛ do ibotí tɛì ĩnkɛ̀ nkɛ,
bɛɛ̀ í dɑ yɛ́, iwuɔ nyìì í yu ɑ yètìrì,
kɛ yɛ́ bɛ̀ fèkɛmɛ̀ ɑ kó bɛnìtìbɛ̀ Sɑkɔbu kó kuwuɔ nkɔbɛ kpɛrɛ,
kɛ mènkɛ fèkɛ bɛ kpɛrɛ dɛmɔu páíí,
kɛ̀ bɛ tenkɛ̀ dɔúnko.

11

Isidɑyɛɛribɛ tɔ̃̀tɛmɛ̀ mɛtɑummɛ̀ Kuyie ndo bɛ̀ dɔ̀ɔ̀nɛ̀ mɛ̀

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní mbéinnɛ̀ kɛ dɔ̀: 2 Kéntɛ́ mɛtɑummɛ̀ kpɛti n yóó dɑ nákɛ́ tì, kɛ́kɔtɛ kɛ́ tì nàkɛ́ Sudɑɑ tenkɛ̀ kɔbɛ nɛ̀ Sedisɑdɛmmu ɛì kɔbɛ. 3 Á bɛ̀ nàkɛ́ kɛ tú mí nKuyie nyIsidɑyɛɛribɛ tũ nkù, míì yɛ̃ nkɛ̀ wèè í yie mmɛtɑummɛ̀ kó tináɑ̀ntì tii, ndɛ yiɛ̀ mbo yɑ̀. 4 N dènnɛní dìì mɔ̀nnì di yɛmbɛ̀ Esibiti bɛ̀ do borɛ̀ kɛ dò mbɛ̀ bo fɛhããtofɛ miɛkɛ, n dɛ mbɛ̀ nàkɛ́ kɛ̀ n dɔ̀ bɛ̀ nkémmú n náɑ̀ntì kɛ dɔɔri ti yɛ̃ mmù,

mɛmmɛ bɛ̀ bo ntúmɛ̀ n nìtìbɛ̀ kɛ̀ nní mbɛ̀ te. 5 Kɛ̀ n dɔ̀ɔ̀ n dɔúnnɛ̀ dìì nùù bɛ yɛmbɛ̀ dìì tu: M bo bɛ̀ duɔ́mmɛ̀ kɛtenkɛ̀ mɛnaamiɛ̀ nnɛ̀ mɛcekùɔ̀ ndɛ̀ pũ̃ ndɛ̀, kɛtenkɛ̀ di mɛ̀ mbo kɛ̀ yíe. Kɛ̀ n tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: N Yiɛ̀ nKuyie dɛ̀ mmɛ ndò.

6 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíé ké m béinnɛ̀ kɛ dɔ̀: Pĩɛ̃ké dɛ kó tináaǹtì timɔu Sudaa tenkɛ̀ nɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kɛ dɔ̀: Kénténɛ̀ mɛtaummɛ̀ kó tináaǹtì kéndɔɔri tì yɛ̃ mmù. 7 Nɛ̀ n dènnɛnímɛ̀ di yɛmbɛ̀ Esibiti tenkɛ̀ n yí yóu m bo mbɛ̀ caummɛ̀ kɛ̀ n tu bɛɛ kénté n náaǹtì nɛ̀ yíenní m baa bɛ̀ caummu kɛ̀ n tu bɛɛ kénté n náaǹtì. 8 Bɛ̀ mɛ nyí kèńté, bɛ̀ keté kɛ í dɔú mbɛ to dɛ bíékɛ̀, bá wè kòò tũ nho tookperí kó kucɛ, dɛ mɔ̀nnì ndi n dɔ̀ɔ̀mɛ̀ n do yɛ̃ nkɛ̀ bɛ̀ yetɛ mɛtaummɛ̀ kó tináaǹtì tiì yóó bɛ̀ tùɔ̀kɛní.

9 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíé ké n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Sudaa kɔbɛ nɛ̀ Sedisadɛmmu kɔbɛ bɛ̀ dàkɛmu kɛ n yetɛ. 10 Bɛ̀ wɛ̀̃tɛ kɛ ta bɛ yɛmbɛ̀ do dɔɔri mɛ̀ɛ̀ yɛi mmɛ mudɔɔrìmù, kɛ yetɛ n náaǹtì, kɛ tũnnɛ yɛbɔkɛ̀ ibotí tɛì kɔ̃mɛ kɛ yɛ̀ feu iwũ̃. Sudaa kɔbɛ nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛ̀ tɔ̃̀tɛmu mɛtaummɛ̀ n do dɔ̀ɔ̀nɛ̀mɛ̀ bɛ yɛmbɛ̀.

11 Dɛɛ̀ kpéí nte mí mbɛ Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ m béi nkɛ tú: M bo bɛ̀ bɔnté mɛyɛi, mbá bɛ̀ báá na kéyenté, ké nni nkuɔ̀nnɛ̀, m mɛ mbáá kénté. 12 Dɛ mɔ̀nnì Sudaa kó yɛhɛkɛ̀ kɔbɛ nɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ bo kuɔ́nnɛ̀ yɛbɔkɛ̀ bɛ̀ tuɔ̀ nyɛ̀ tihúúntì yɛ̀ mɛ mbáá na ké bɛ̀ dɛɛté mɛyɛi mbo bɛ̀ tùɔ̀kɛní dìì mɔ̀nnì, 13 kɛ yɛ́ díndi Sudaa kɔbɛ di ɛkɛ̀ sũ kɛ màmɛ̀ di bɔkɛ̀ mɛ mmà, icɛ sũ Sedisadɛmmu ɛì kɛ màmɛ̀ dibɔ̀ɔ̀ Baadi isíé kpɛri kó yɛhúúntɔ̀rɛ̀ di tuɔ̀ nyɛ̀ɛ̀ ĩnkɛ̀ tihúúntì yɛ̀ mɛ mmà. 14 Dɛ mɔ̀nnì fɔ̃́ nSedemii a bá ntú a bo m bántɛ̀ bɛ kpéí, yoo á n kuɔ́nnɛ̀ ké n sautɛnɛ̀ bɛ kpéí kɛ

yɛ́ mɛyɛi mbo bè do dìì mɔ̀nnì kè bè nni nkuɔ̀nnè n yí yóó keè.

Isidayɛɛribɛ túmè ti Yiè nKuyie nkóo odìfíè sààwè

15 N kɔbɛ n dɔ́ bè dɔ̀ɔri ba n cɪ̃ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ?
Bè tããté mɛyɛi mmɛ kɛ mè dɔ̀ɔri,
di yèmmè dò ndi n fié ìì wũɔ̃ kó imaa mbo di détinnè
mɛyɛi
mmèè di doti kè di na kényãnkaà?
16 Mí ndi Yiè nKuyie n do di yu
kɛ tú odìfíè tie sààmù mmu
mùù pɛité yɛbɛ sààyè.
N né bo duɔ́ nkè fɛtaafɛ̀ɛ mù pɛɛ
kè mùu cɔ́útɛ́ kè mu bakɛɛ kékɛ́.
17 Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa wèè do dì fíí nwèè nàá nkɛ tú mɛyɛi ndi doti díndi Isidayɛɛribɛ nè Sudaa kɔbɛ di tuɔ̀mmè tihúúntì yɛbɔkè Baadibɛ kɛ íinko o miɛkɛ.

Bè dàkɛmè kɛ bo kuɔ Sedemii

18 N Yiè nKuyie nkuù tì nni mbɛnkɛ kè ntì yɪ̃ɛ́tɛ́, kè kù m bɛnkɛ bè n dónè tì kè n tì yà. 19 N do dònnè fɛpeyɔ̀nfè nfɛ bè kòrinè fè mukòù, bè do dakii n kpɛ́í nkɛ bá n yí yɛ́ kɛ bè tu: Tí kõũnè mutie nè mu bɛ kè bè tɛ́nkɛ bá nnáá mmu kpɛ́í kɛtenkè ĩnkè.
20 N Yiè nKuyie Mpakɛdaa beéntì mɛ nwennimu
o kóò kényɛ́ onìtì yèmmè nè o toti tì
nwe nduɔ́ n kpɛti weè yóó pɛitɛ m pèì.
21 Anatɔti eì kɔbɛ dɔ́ ké n kuòmu kɛ náá nkɛ tú: Kàa í dɔ́ ti bo da kuɔmè yóu a bo nnáámmè Kuyie mpããnáaǹtì. 22 Dɛè kpɛ́í nte kè ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa béi nkɛ tú ò bo bè poté kè bɛdapàmbèɛ kú mudoò miɛkɛ, kè dikònnì kuɔ bɛ bí initidaaì nè initipòì. 23 Dèmarè tɛ́nkɛ bá nkpaá bɛ eì, ò yóó bè

bɔntɛ́ mɛyɛi mmɛ ò bo ítɛ́ kɛ́cómmú dìì mɔ̀nnì kɛ́ bɛ̀ potɛ́ bɛmbɛ Anatɔti ɛì kɔbɛ.

12

1 N Yiɛ̀ nKuyie nha náá ntimómmɔnti nti m báá na
kɛ da nɛnninɛ̀,
n né dó kɛ́bɛ́immu sámpó a beéntì ĩnkɛ̀.
Ba nkpɛ́í nte kɛ̀ bɛyɛibɛ kpɛrɛ yié?
Ba nte bɛ̀ɛ̀ yetɛ a kpɛti kɛ̀ bɛ̀ bo diwɛ̀ì miɛkɛ.
2 A bɛ̀ fiímmu kɛ̀ bɛ cĩɛ̃ nta kɛtenkɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ sènti mɛsàà
nkɛ pɛí yɛbɛ.
A yètìrì bomu bɛ nɔ̀ miɛkɛ kɛ̀ bɛ yèmmɛ̀ né da dɛ́tɛ́nɛ̀.
3 N Yiɛ̀ nKuyie, a n wúómmu kɛ n yɛ̃́,
a yɛ̃́mu kɛ dò n yèmmɛ̀ bo a bíékɛ̀,
cɑ̃́nné bɛ ipe bɛ̀ kɔ̀rinɛ̀ ì i kɔ̀ùdieku i kɔ̃mɛ,
batɛ bɛ dikɔ̀ùyiè kpɛ́í.

4 Dɛ̀ yó nkɑ̃́ɑ̃́kɛ́ dɛ kɛ̀ dihɛì yɛ̀ yɛdabùò mmiɛkɛ?
Timútì tii kpeì dɛpaa nkɛ̀ iwũɔ̃ kɔ̃ ndihɛì miɛkɛ,
bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo dihɛì miɛkɛ bɛ kó kuyonku kpɛ́í kɛ̀
bɛ̀ né náá nkɛ tú Kuyie nyí wúó nti dɔɔri dɛ̀.

5 Kɛ̀ Kuyie nní tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀:
Kàa nɛinɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kèrí bɛ naàcèi kɛ ɔu,
a bo yĩmɛ kɛ́na kɛ́betɛnɛ̀ sisɛ̃́ĩ?
Kàa bo mbo dihɛì mɛomɔ̀pùmɛ̀ kpɛri ndi kɛ̀ dɛ̀ da
naati,
dɛ̀ bo nda dɔ̀mmɛ mɛháárìmɛ̀ bo tanní dìì mɔ̀nnì?
6 Bá a cĩɛ̃̀tɛ̀ kɔbɛ nɛ̀ bɛ̀ di wɛ̃ ndi cicɛ bɛ̀ bo da fítɛ́. Bɛ̀
wɛ̃nnénɛ̀ a kɔ̀ùbɛ̀ mbɛ kɛ̀ bɛ̀ da úú. Kɛ̀ bɛ̀ da kpɛntinɛ̀
mɛnáankùɔ̀ nha dɔ̀ɔ̀ mɛyɔɔ̀mmɛ̀.

Kuyie ndootóomɛ̀ ku cĩɛ̃̀tɛ̀ nɛ̀ ku nìtìbɛ̀

7 Kɛ̀ Kuyie mbéi nkɛ dɔ̀:

N dootóomu tɛcĩ̃tɛ̀ tɛ̀ɛ̀ do tú n kpɛtɛ,
m peité n nɔu nsi n nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ ĩnkɛ̀,
n yɛ̀mmɛ̀ do naatinɛ̀ bɛ̀,
m bɛ̀ ãnné bɛ dootitɔbɛ̀ nɔu miɛkɛ nkɛ.
8 Bɛ̀ɛ̀ do tú n kɔbɛ bɛɛ̀ naá ntimuntũntì n kpéí,
kɛ kontí kɛ n wanti.
Dɛɛ̀ te kɛ̀ m bɛ̀ níí.

9 N nìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do tú n kɔbɛ bɛɛ̀ naá
ndi mmɔ̀nnì dikoribii kɛ̀ icĩrí dì duò.
Pĩ̃kénɛ̀ kɛ̀ tikpasĩntìi tíí nkédi dibanni.
10 Bɛnaacɛ̃mbɛ bɛɛ̀ bàté m paku kɛ kùɔ fínyĩ kó dɛtie,
bɛɛ̀ nàu dɛpaa nsààrɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ danné kɛ naá ntɛdɔntɛ̀.
11 Kɛ̀ dɛ̀ naánko tɛdɔmpéítɛ̀ kɛ duóo n yìikɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ dò
mmɛsémmɛ̀,
kɛ̀ dihɛì dɔúnko bá òmɔù í bɔti dɛ kpɛti.

12 Sitãpíé simɔu ĩnkɛ̀ nkɛ bɛfɛ̀ɛ̀bɛ̀ tùɔ̀kɛnímɛ̀,
ti Yiɛ̀ nKuyie nkó kuyɛ̃ĩku kuù bɛ̀ do itemmànkɛ
imɔu,
bá òmɔù í súɔ́.
13 Ntɛ díndi kɛ ɔ̃ɔ̃ buɔtí tidiitì bɛ̀ tu tì bèdéè
kɛ̀ tìi yɛ̀ tipotì,
di mɛ mbáá cɔ̃ntɛ dèmarɛ̀.
Ifɛi ìì di bonɛ̀ di dɛì tìì diitì
ti Yiɛ̀ nKuyie mmiɛkɛ kɛɛ̀ di yɛ̀,
dɛɛ̀ kpéí nte.

Kuyie nyɛ̃ nkù yóó dɔɔ̀mɛ̀ Isidayɛɛribɛ pɛɛtitɔbɛ̀

14 Ntɛ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n nàké tì n nìtìbɛ̀ pɛɛtitɔbɛ̀
bɛmɔu kpéí. Bɛ̀ tu bɛyɛibɛ mbɛ n kpéí, bɛ̀ kàákɛ́ n
kpɛrɛ n duó ndɛ̀ ndɛ n nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ. Dɛ yɛmbɛ̀
n yóó bɛ̀ ũtirɛmu kɛtenkɛ̀ bɛ̀ fìíkú dɛ̀, kéfietɛ Sudaa
wuɔ nkɔbɛ bɛmɔu. 15 Dɛ kó difɔ̃nkúò mɛsémmɛ̀
yóó bɛ̀ nni mpĩnnɛ̀mu, kɛ̀ n wɛ̃tɛ ké bɛ̀ tɛ̃ńnéní bɛ

tenkɛ̀, bá wè o ɛì. 16 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ dɛ̀ sɔ́ mbɛ̀ tũnnɛ n
nìtìbɛ̀ Isidayɛɛribɛ kó icɛ, kɛ parìku nè n yètìrì kɛ tú
Kuyie mbomu bɛ̀ do bɛnkɛ mɛ̀ɛ̀ botí n nìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀
mparìkunè dibɔɔ̀ Baadi kó diyètìrì, m bo bɛ̀ kànnɛ n
nìtìbɛ̀ cuokɛ̀. 17 Bɛ miɛkɛ kɛ̀ kubotí makù kɔbɛ mɛ
nyetɛ n kpɛti n né kù uuté páíí ké kù kùɔ. Mí ndi Yiè
nKuyie m míì béi.

13

Fɛnaàkɔ̃nfɛ̀ kó mɛbɛnkùmè

1 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nní m béinnè kɛ dɔ̀: Kɔtɛ kédonté
fɛnaàkɔ̃nfɛ̀ bè dɔɔ̀nè fɛ̀ mupààkonkperímù kéyi kɛ
né nyɛ́ ké báá fɛ̀ mèú mmɛniɛ. 2 Kè ń tũnnɛ n Yiè
nKuyie nni nnàké tì kékɔtɛ kédonté fɛnaàkɔ̃nfɛ̀ kéyi.
3 Kè n Yiè nKuyie nyíé ké m béinnè kucɛ mɛdérímè
kɛ dɔ̀: 4 Íté kétúóté fɛnaàkɔ̃nfɛ̀ a donté fɛ̀ kéyi, kékɔtɛ
kukó nhEfadati ké fɛ̀ sɔnnɛ yɛpèrè fíè. 5 Kè n kɔtɛ ké
fɛ̀ sɔnnɛ Efadati n Yiè nKuyie nni nnàké kɛ yɛ̃ ndè
ndòmmè, 6 kè dèɛ yíé kémɔntɛ kè ti Yiè nKuyie ndɔ̀:
Íté kékɔtɛ Efadati kéwɛ̃tɛ kétúóté fɛnaàkɔ̃nfɛ̀ n do
duó nkàa sɔnnɛ fɛ̀. 7 Mɛmmɛ kè n yíté kékɔtɛ Efadati
kéwammú n do fɛ̀ sɔnnɛ dè ké fɛ̀ tùóté, kɛ né nsɔ́ nfè
càkɛ kɛ tɛ́nkɛ í dò nkédɔɔ̀nè mùmamù.

8 Kè n Yiè nKuyie nwɛ̃tɛ ké m béinnè kɛ dɔ̀:
9 Mí nha Yiè nKuyie mmíì béi nkɛ tú: Mɛè botí
nku n yóó cakɛmè Sudaa kɔbɛ do pɔtìnè dè, dèè
do tú Sedisadɛmmu kɔbɛ kó tɛfentè m bo dɛ̀ càkɛ.
10 Kubotí yɛiku nku, bè í dó kékeè n náaǹtì, bè
baa sɔké bɛ tookperí yɛiyi miɛkɛ nkɛ, kɛ taunkonè
bɛmáà yɛbɔkè, kɛ ninku kɛ yè bàá. Dɛ kó kubotí kɔbɛ
kpɛrɛ wɛ̃ti fɛè naàkɔ̃nfɛ̀ kpɛrɛ ndɛ bè tɛ́nkɛ í yó ndò
nkédɔɔ̀nè dèmarè. 11 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:

Bɛ ɔ̃ɔ̃ yi mɛ̀ɛ̀ botí fɛnaàkɔ̃nfɛ̀ n do mɛ nyi Isidaɣɛɛribɛ nɛ̀ Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ, n do dó bɛ̀ ntú n nìtìbɛ̀ mbɛ kɛ́ndɛ́úkùnko n yètìrì kɛ́ntú n kɔbɛ bɛ̀ mɛ nyí kɛ̀ńtɛ́ n kpɛti.

Kuyie ndɔ̀nnɛnɛ̀mɛ̀ ku miɛkɛ mɛnaà

12 Kɛ̀ Kuyie nni mbɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀: Kɔtɛ kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀, mí ndi Yiɛ̀ nKuyie nyIsidaɣɛɛribɛ tũ nkù míì tu: Sicɛ̀e bo kɛ bo mpíɛ́kɛ́ mɛnaà mmɛ. Kɛ̀ bɛ̀ da tɛ̃ńnɛ́ kɛ tú: Ti yɛ̃́mu sicɛ̀e bomɛ̀ kɛ bo mpíɛ́kɛ́ mɛnaà, 13 nha né bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú: M bo nii mmɛnaà ndihɛì dìì nkɔbɛ bɛmɔu, kɛ́taunnɛ̀ bɛkpààtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kàri okpààtì Dafiti kó dikpààtìkàrì ĩnkɛ̀ nɛ̀ ikuó nìùbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ nàá m pããnáaǹtì, nɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ bɛmɔu. 14 Bɛnìtìbɛ̀ bo mbokù bɛtɔbɛ̀ cicɛbɛ̀ nɛ̀ bɛ bí, mɛsémmɛ̀ báá bɛ̀ nni mpĩnnɛ̀, m báá bɛ̀ cĩ̃ɛ̃́, m báá bɛ̀ kuó mmɛsémmɛ̀, m bo bɛ̀ kùɔ páíí.

Ti dɔ̀mmɛ̀ kɛ́kɛ́ntɛ́ Kuyie n kpɛti kɛ̀ dɛ̀ kpaá kɛ tɔ́kɛ́

15 Kɛ́ntɛ́nɛ̀ kɛ́yɔnkùnnɛ di to,
bá mmɔkɛnɛ̀ sifeí,
di Yiɛ̀ nKuyie nkuù nàá.
16 Ndɛ́úkùnkonɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie ndi tũ nkù yètìrì,
kɛ̀ kù mu nyí duɔnní kɛyɛ̀nkɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ dì bìitoo,
kɛ̀ di bétírí yɛtɑ̃́rɛ̀ yɛtɑ̃rɛ̀ ĩnkɛ̀ kɛyɛ̀nkɛ̀,
di do baa diyiè dii bo yènnímɛ̀,
kɛ̀ kù né duó nkɛ̀ dɛ̀ di bìitoo sɑ̃̀ũ
kɛyɔ̃ɔ̃kɛ̀nyɛ̀nkɛ̀ kɔ̃mɛ.
17 Kɛ̀ di í kɛ̀ńtɛ́ itié m bo ta didabɔ̀nnì m máà borɛ̀,
kɛ́kɔmmú tinɔnniɛti mɛdiɛ̀.
Di kó tɛfentɛ̀ diɛtɛ̀ kpéí,
m bo kɔmmú mɛdiɛ̀.
Kɛ yɛ̃́ bɛ̀ yóó pĩmmúmɛ̀ Kuyie nkó bɛnìtìbɛ̀ kɛ́kɔ̀nnɛ̀.

Kuyie nnàkɛ́ tì tɛkpààtìcɩ̃ɛ̃tɛ̀ kpɛ́í

18 Kɛ̀ ti Yiɛ nKuyie nní mbɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀:
Nákɛ́ okpààtì nɛ̀ o yɔ̃ onitipokpààtì kɛ̀ bèɛ kari
kɛtenkɛ̀,
kɛ yɛ̃́ dikpààtìpìì í kpaámɛ̀ bɛ yɔ ĩnkɛ̀.
Dì do kɛtenkɛ̀ nkɛ.
19 Kubakù cǎnku bíɛ́kɛ̀ kó yɛhɛkɛ̀ kpetínnɛ́mu,
òməù tɛ̃́nkɛ í kpetì dihɛì kó yɛcàkɛ̀,
kɛ yɛ̃́ bɛ̀ bɛ̀ pĩḿmúmɛ̀ bɛməu ndi bɛ̀ í sùɔ́ nhòməù.

Isidayɛɛribɛ dimɛ̀ ifɛi

20 Íinnɛ̀ di yɔ kéyà di dootitɔbɛ̀ kèríníḿɛ̀,
kubakù youú bíɛ́kɛ̀.
Bɛnìtìbɛ̀ n do di bànnɛ bɛ̀ cuó nkɛ?
Bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do tú di kó disãnni.
21 Di do naatinɛ̀ bɛ̀ bo di na dìì mɔ̀nnì kɛ́ di baaté,
dɛ̀ bo ndi dòmmɛ?
Dɛ kó kuyonku bo ndònnɛ̀ kupɛitéyonku ɔ̃ɔ̃ pĩ mmɛ̀ɛ̀
botí onitipòkù.
22 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ di mbékú dimáà mùù kpɛ́í nte
kɛ̀ tiì nkó dimàà di tùɔ̀kɛní.
Di yɛi mmɛɛ̀ dɛuté dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛ̀ kɜ̃́tɛ́ di yaàbòrɛ̀,
kɛ kɔ̀ùtɛ di naàcɛ̀nkíè.

23 Onitisɔ̀ù báá na kéceetɛ o kɜ̃́ntì ti dòmmɛ̀,
dimannì mɛ mbáá na kédɛitɛ di yɔ̃̀rɛ̀.
Díndi bɛɛ̀ manténɛ̀ mɛyɛi ndi báá na kɛ́ mɛ̀ yóu kédɔɔ̀
mɛsàà.
24 N yóó di cíɛmmu kɛ̀ di cíété,
kuyaakù ɔ̃ɔ̃ cíɛ mmɛɛ̀ botí tɛdɔntɛ̀ kó timútì.

25 Kɛ̀ ti Yiɛ nKuyie nyíɛ́ kébéi nkɛ dɔ̀:
Díndi Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ ntɛnɛ̀ n tããté tì di kpéí,
n di baanɛ̀ tì tinti.

Kɛ yḗ di n yḕmmɛ̀mu kɛ m bùtínné kɛ tũ̃nnɛ yɛbɔkɛ̀.
26 Míì mɔ́mmuɔ n yóó kā́té di ã̄ yɛ̀ɛ̀ yaàbòrɛ̀ kékā́ā́ ndi
ìikɛ̀,
kɛ di cónnɔ́ɔ dɛtetìrɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ yà di fɛi.
27 Di kó mubɔɔtũ̃mmù yɛtãrɛ̀ ĩ̃nkɛ̀ kɔ̃mu tontému,
dɛ̀ dò nhonitidɔ̀ù ɔ̃ ntũ̃mmɛ̀ mmɛ otɔù pokù,
dinaadaà ɔ̃ ntũ̃mmɛ̀ fɛnaanifɛ kɛ kɔnti.
N yàmu ifɛi kpɛrɛ di dɔɔri dɛ̀ díndi Sedisadɛmmu ɛì
kɔbɛ.
Di bo yà! Di kó mɛyɛi nyóó deè ɔ̃̀ndaà ndi?

14

Kuyie mbɛ́innɛ̀ tì Sedemii kutayiɛtí mɔ̀nnì

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni mbɛ́innɛ̀ mí nSedemii kutayiɛtí mɔ̀nnì kɛ dɔ̀:

2 Sudaa kɔbɛ bo yɛkúdabùò mmiɛkɛ nkɛ,
bɛ ɛkɛ̀ yɛɛ̀ naá ntidobontì,
kɛ̀ bɛ yɛ̀mmɛ̀ cààrɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ kàri kɛtenkɛ̀.
Kɛ̀ Sedisadɛmmu kɔbɛ kó isáútìi dèkɛ kɛĩ̃nkɛ̀.
3 Bɛkótíbɛ̀ tũ̃ɔ̃ mbɛsámpɔ́bɛ̀ mudúò kukó
kɛ̀ bɛ̀ kũ̃ũ̃nní nɛ̀ yɛdɔ́ yɛtetìrì,
kɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ di kɛ̀ bɛ̀ sĩ̃ĩ̃ nsĩ̃ĩ̃.
4 Kɛ̀ bɛ tenkɛ̀ kpeí kɛ pàá,
kɛ yḗ fɛtaafɛ̀ í niumɛ̀,
kɛ̀ bɛtenkútíbɛ̀ yɛ̀mmɛ̀ cààrɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ sĩ̃ĩ̃ nsĩ̃ĩ̃.
5 Kɛ̀ siyɔ́ɔ pɛí kɛ dokòo si bí,
kɛ cokù timútì í kpaá mɛ̀ɛ̀ kpéí.
6 Dikpáà kóo sãmmarímú còḿmú yɛtãrɛ̀ ĩ̃nkɛ̀
kɛ yɔ̃ mmuyaá sikpamɔɔ́ kɔ̃mɛ,
kɛ̀ si nùɔ nhontɛ́ timútì í kpaá mɛ̀ɛ̀ kpéí.
(Bɛnìtìbɛ̀ bɛ́i ntì)
7 Bá kɛ̀ ti yɛi nti bekùnɛ̀

ti Yiɛ̀ nKuyie nha pĩ mmutɔ̃mmú a kó diyètìrì yàà
bo cakɛ mèɛ̀ kpéí,
ti da bùtínnému kucɛ mèpéu,
ti da cààrèmu.
8 Isidayɛɛribɛ bùó fɔ̃́ nwe,
fɔ̃́ɔ̀ bè dɛɛrí, bɛ yɛ̀ncaàrìmɛ̀ màànnì.
Dè yĩmɛ kàa í dakɛ bɛ ɛì kpéí,
kɛ do nhopàà wèè bàté kɛ bo yié nképɛ̃ɛ̃té pikɛ.
9 Bá ndɔɔri kɛ dò nhonìtì dè di wè,
kɛ dò nhokpàrìnuɔnti wèè cĩtɛ kɛ tɛ́nkɛ í yóó na
kédɛɛté bɛtɔbè.
Fɔ́ nti Yiɛ̀ nKuyie nha bomu ti cuokè,
ti tú a kɔbɛ mbɛ, a báá ti bɔntóo.
10 Kè ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Dɛ kó bɛnìtìbè
nɔnnè bè bo ncā́nnì cā́nnìmè mmɛ, bè í dɔ́ kécómmú
dibòrì dimáà. Di mmɔ̀nnì m bè pɛ̃mmu. N
dèntɛnímu bɛ yɛi nkpéí, n yóó bè yietímu bɛ yɛi.
11 Kè ti Yiɛ̀ nKuyie nyíé ké m béinnè kɛ dɔ̀: A bá nni
mbáá bɛ nnìtìbè kpéí kɛ tú m bè dɔ̀ɔ mɛsàà. 12 Bá kè
bè boú dinùù kɛ úú n yí yóó keè, kè bè n feu iwũɔ̃ kɛ
tuɔ̀ kɛ m pãã ntidiitì kó yɛpãrè n yí yóó dè cɔuté. N
yóó bè bɔntɛ́ mudoò mmu nè dikɔ̀nnì nè mutenkũũ
kè bèɛ kú bɛmɔu páíí kédeè.
13 Kè n kù tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Áú n Yiɛ̀ nKuyie! Bèè
yɛ̃ mbè nàá nha pããnáaǹtì bɛè bè nàá nkɛ tú bè bá
nyĩɛ̃kù mudoò bè mɛ mbá nyĩɛ̃kù dikɔ̀nnì kàa yóó
bè duómmu mɛomùmè dɛ kó dihɛì miɛkɛ.
14 Kè n Yiɛ̀ nKuyie nni mbéinnè kɛ dɔ̀: Bèè yɛ̃
mbè nàá m pããnáaǹtì bè nàá nsiyáàbìsí nsi, míì í
bè tɔ̃nkoo, míì í bè duó ndɛ kó dinùù, míì í tì mbè
nàké. Bè yɛ̃ mbè yà mèè bɛnkùmè tu siyáàbìsí nsi,
mɛbɔɔkɔ̃mɛ, bɛ mómmɔmbɛ kó mɛsoùmmè mmɛ bè

di náámmè. 15 Dɛè te mí ndi Yiè nKuyie nkè n
tú: Bèè yɛ̃ mbè nàá m pããnáaǹtì kɛ náánnè n kó
diyètìrì m mɛ nyí bè tɔ̃. Bèè tu mudoò nè dikònnì
dè í tatiní dihɛì, mudoò nè dikònnì dɛè yóó bè kùɔ.
16 Kè bɛnìtìbè bè yɛ̃ mbè nàá mbè m pããnáaǹtì, bè bo
duó Sedisadɛmmu ɛì miɛkɛ, mudoò nè dikònnì dɛ
kpéí, bɛ pobè nè bɛ bí initidaaì nè initipòì dè bo kú,
kénduɔ́ duó bá bè báá pété bè bo bè kũnné dè. N yóó
bè yietímu bɛ yonku kó tiyeti.
17 Nákɛ́ bɛ kɛ tú:

N na ndó n nuɔ nyiì sũũ ntinɔnniɛti,
kè nní nkuɔ̀ nkɛyènkè nè kuyie,
kɛ yɛ́ kuyɛ̃ĩku kuù domè n nìtìbè kɛ bè kɔ̀ùtɛ,
kè dɛ kó dikɔutirì dɛu mɛdiè.
18 Kè mudoò yó nkɔù ditowaà kɔbɛ,
kè dikònnì kɔ̀ù bèè bo dihɛì.
Bèè nàá mmí nKuyie m pããnáaǹtì nè ikuɔ́ nìùbè bè í
bantɛ́ mùù tɛrè ndɛ.
(Bɛnìtìbè béi ntì)
19 Ti Yiè mmènkɛ sàà dootóomu tínti Sudaa kɔbɛ
páííà?
Kù ti pɛ̀mmu kè dè dèèà?
Ba nné te kè kù ti poté kuyɛ̃ĩku kuu mbá kù í miɛrí?
Kè ti baa diwèì bá ti í dì yàu,
ti yɛ́ kɛ tú ti yóó miɛté kè kufɔ̃waá nné dɔkɛ tì auté.
20 Ti Yiè nKuyie nti bantému ti caàrìmè,
kɛ yà ti yɛmbè kɔ̃mɛ,
ti tú bɛcaàrìbè mbɛ.
21 A yètìrì yàà bo cakɛ mèè kpéí.
Báá senkèrì dihɛì a kpààtìkàrì borè nè di kpetì.
Dentɛní mɛtaummè a ti dɔ̀ɔ̀ mè kɛ báá mè tɔ̃̀tɛ.
22 Sitenkaanìi ibotí tɛì tũ nsì miɛkɛ tèmatè bo na
kéduɔ́ nkè fɛtaafèɛ nià?

Tiwɛtì tii duɔnní fɛtaafàà?
Fɔ̃ nti Yiɛ nKuyie nti búɔ fɔ̃ nwe fɔ̃ɔ̃ dɛ̀ dɔ̀ɔ dɛməu.

15

1 Kɛ̀ nYiɛ nKuyie nsɔɔté ku náaǹtì kɛ béi nkɛ dɔ̀:
Bá kɛ̀ Məyiisi nɛ̀ Sammuyɛɛri kɛ̀ bɛ̀ m bàḿmú bɛ
nnìtìbɛ̀ kpéí, n yèmmɛ̀ í wɛ̃tiní bɛ bíékɛ̀. Bɛti bɛ kɛ̀
bɛ̀ɛ dɛ́té n yìikɛ̀! Kɛ̀ bɛ̀ɛ fũtɛ m borɛ̀. 2 Kɛ̀ bɛ̀ da bekɛ
kɛ tú:
Ti bo kɔtɛ kɛ?
A bɛ̀ nàkɛ́ kɛ tú,
n yɛ̃ nwèè dò nkɛ́kú, ò yóó kúmu,
kɛ̀ bɛ̀ dò nkɛ́kuɔ wè, bɛ̀ yóó ò kùɔmu.
Wèè dò nkɛ́kúnɛ̀ dikònnì ò yóó di nkúnɛ̀.
Wèè do nkɛ́ta tidaatì ò tì tatimu.
3 Mí ndi Yiɛ nKuyie míì béi! Tiyɛ̃ĩti tìnàà tinti n
yóó ti mbɛ̀ potému, tii tu: Bɛ̀ bo kúmɛ̀ mudoò miɛkɛ.
Simɔ́ bo bɛ̀ dɔmmúmɛ̀, tinɔ̀tì bo bɛ̀ cɔmɛ̀, tikpasĩntì
bo bɛ̀ dimɛ̀, dɛ̀ bo bɛ̀ di kɛ́ bɛ̀ dèè páíí. 4 M bo bɛ̀ dɔ̀ɔ
dɛ̀ bo do kutenkù kó yɛkpààtìyɔ yɛməu kɔ̃mbùɔ̀tì
Esekiasi birɛ Manansee Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì do
càkɛ mɛ̀ɛ caàrìmɛ̀ Sedisadɛmmu mɛ kpéí.

Dɛ̀ bimɛ̀ Kuyie nkɛ̀ kù bàaní

5 Kɛ̀ ti Yiɛ nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Díndi Sedisadɛmmu kɔbɛ,
òmɔù bo wèè bo di kuɔ́ mmɛsémmàà?
We mbo sautɛ di kpéí?
We mbo fétìnnɛ o fíè kémbékú dɛ̀ di dòmmɛ̀?
6 Di m bɔntóomu, kɛ m bùtínné,
kɛ̀ mmɛ n yòutɛ n nɔ̀ùtɛ̀ kɛ bo di potɛ́ kékuɔ,
dɛ̀ m bimu, n di kuɔ́ mmɛsémmɛ̀ kɛ ɔ̀umu.
Mí ndi Yiɛ nKuyie mmíì béi.
7 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n tùótɛ́ m piɛnkù kɛ còḿmú dihɛì mànku
kɛ di ye,

kɛ̀ di pàà di bí kɛ̀ n di kùɔ di í yiémmɛ̀ kɛ yóu di yɛi.
8 Kɛ̀ bɛkúpobɛ̀ sũũ ndi ciɛ mubirímú dòmmɛ̀ dàméɛ̀rì
nùù.
Tibíyɔ̃tì tii kèè kuyie ncuokɛ̀ ti bí kumɛ̀,
kɛ̀ kufɔ̃waá ntì autɛ́ kɛ̀ mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ tì do.
9 Onitipòkù wèè do mɔkɛ ibí ìyiekɛ̀ kòo ì pàà.
Kɛ̀ dɛ̀ ò kpeí koò bìitoo kuyie ncuokɛ̀,
kòò ta mɛsémmɛ̀ miɛkɛ.
Bèè bo yentɛ́ kénkpaá, m bo tɔ̃nkoo bɛ dootitɔbɛ̀ kɛ̀
bèɛ bɛ̀ kùɔ.
Mí n di Yiè nKuyie míì béi.

Sedemii kuɔ́nnɛ̀mɛ̀ Kuyie kɛ̀ kùu yáúkùnnɛ o kɔ̃ntì
(Sedemii béi ntì)
10 N tùɔ̀ti icɛ bé!
N yɔ̃, ba nte kàa m pɛitɛ́?
Dihɛì dimɔu miɛkɛ òmɔù í n dɔ́,
bɛmɔu bɛ̀ n dɔ́nɛ̀ dikpànnì ndi.
N yí pèntɛ òmɔù kpɛrɛ,
òmɔù mɛ nyí m pèntɛ dèmarɛ̀,
bá wè kòò né tú m bo yà.
(Ti Yiè nKuyie mbéi ntì)
11 Míì duɔ́ nkàa dootitɔbɛ̀ da bɔ̀útɛ́,
mɛyɛi nnè mɛyɛ̀ncaàrìmɛ̀ da do dìì mɔ̀nnì.
12 Timátì bo kéétɛ́ kubakù cɔ̃nku bíékɛ̀ kó dicíèà?
Timátì bo kéétɛ́ disɔɔwũɔ̃ã?
13 Díndi Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ,
di kó tikpàtì nɛ̀ di kpɛrɛ di mɔkɛ dɛ̀,
bɛ̀ bo dɛ̀ eí fààrɛ̀.
Mɛyɛi ndi dɔ̀ɔ̀ mè dihɛì dimɔu miɛkɛ mɛ kpéí.
14 M bo duɔ́ nkɛ̀ di dootitɔbèɛ di pĩmmú
kékɔ̀nnɛ̀ dihɛì di do í yɛ́ dì.
M miɛkɛ kɛɛ̀ di yè kɛ di cóú.
(Sedemii béi ntì)

15 N Yiɛ nKuyie nha báá yɛ̀ n kpéí,
n yɛ́ n kpéí nké n dɛɛtɛ́nɛ̀ n dootitɔbɛ̀,
fɔ̃̀ɔ̃̀ bo pɛitɛ bɛ̀ɛ̀ n fɛ̃ũnko,
a báá ti wɛ̃nné kunasɑ̃ã a minnímɛ̀ dɛu mɛ̀ɛ̀ kpéí,
n yɛ́ kɛ dò mbɛ̀ n sɑ̀ɑ́ fɔ̃̀ɔ̃̀ kpéí nkɛ.
16 A ɔ̃ nkàa béi nha náaǹtì, n tì ãnné n yèmmɛ̀ mmɛ,
a náaǹtì tii do tú n kó diwèì, n kó kuyɛǹnaatí.
N Yiɛ nKuyie Mpakɛdaa bɛ̀ yu a yètìrì ndi kɛ n cɑ̀ɑ́né.
17 N do í katìnɛ̀ mudaá nyɛmbɛ̀ kɛ̀ ti daú,
fɔ̃̀ɔ̃̀ m pĩ kɛ bɛ̀ nni ncɑ̀ɑ́nɛ́nɛ̀,
a miɛkɛ kɛɛ̀ bɛ̀ péì kɛ toǹnì.
18 Ba nte kɛ̀ n kó mɛfɛ̃ũtímɛ̀ í mɔkɛ kumànku?
Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ n kó tiyɛ̃ĩti í dɔ́ kémiɛté?
A n soutému kukó nkùù kó mɛniɛ nkũũ ku kɔ̃mɛ.

19 Kɛ̀ ti Yiɛ nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Kàa wɛ̀tɛní m borɛ̀ m bo wɛ̃tɛ kɛ da dɔ̀ɔ̀ n kóo tɔ̃ntì,
kàa bààtì tìì wenni, kɛ náá kɛ yóu tiyɛiti,
n yóó wɛ̃tɛ kɛ da duómmu n náaǹtì.
Sudaa kɔbɛ bɛɛ̀ dò nkɛ da tũnnɛ,
fɔ̃̀ɔ̃̀ í dò n ké bɛ̀ tũnnɛ.
20 M bo da kpénkùnnɛ bɛ ìikɛ̀
kàa ndò ndisɔɔwũɔ̃̀ kó kuduotí,
bɛ̀ bo nda kũmmù, bɛ̀ mɛ mbáá na ké da dɔ̀ɔ̀ dèmarɛ̀,
kɛ yɛ́ n yó nda mbonɛ̀mɛ̀mu kɛ da dɛɛrí kɛ da
coonko.
Mí nha Yiɛ nKuyie m míì béi.
21 N yó nda dɛɛrímu bɛyɛibɛ nɔu miɛkɛ,
kɛ da fietɛ bɛkperíbɛ̀ nɔu miɛkɛ.

16

Mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ doti Isidayɛɛribɛ bɛ tookperí kpéí

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní mbɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀ 2 m báá
túótɛ́ onitipòkù m báá piɛ́ ibí initipòì nɛ̀ initidaaì ku
ntempɛ̃ mmiɛkɛ.

3 Ntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nni nnàkɛ́ tì kɛ̀ dɛ̀ ntukúnɛ̀ ibí
bɛ̀ yóó piɛ́ ì Sudaa kó kutempɛ̃ mmiɛkɛ initidabí nɛ̀
initipobí i yɔ̃bɛ̀ nɛ̀ i cicɛbɛ̀ bɛ kpɛ́í. 4 Ti Yiɛ̀ nKuyie
ntú bɛ̀ yóó kú mutòntònkũ̃ũ̃ mmu, bɛ̀ báá pétɛ́ wèè
bo kɔmmú bɛ kũ̃ũ̃ nnɛ̀ wèè bo bɛ̀ kũnnɛ́. Bɛɛ̀ yó ntú
tikùtì kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀, mudoò nɛ̀ dikònnì dɛɛ̀ yóó bɛ̀
kònnɛ̀. Tinɔ̀tì nɛ̀ tikpasĩntì kɛ̀ dɛɛ bɛ̀ pètɛ́ kɛ́di.

5 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ kɛ́ m bɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀: Báá
kɔtɛ tɛkúcĩ̃ɛ̀tɛ̀ matɛ̀ kɛ́ntú a bo kuɔ́, a bá ntú a bo
bɛ̀ totɛ́nɛ̀ mɛsɛ́mmɛ̀. Nɛ̀ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ ti tɛ̃́nkɛ
í mɔkɛ tinɛ́potì, n yí bɛ̀ mɔ̀kɛnɛ̀ diwɛ̀ì, n yí yóó
bɛ̀ kuɔ́ mmɛsɛ́mmɛ̀. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i.
6 Bɛkperíbɛ̀ nɛ̀ bɛsámɔ̀pɔ́bɛ̀ bɛ̀ yóó kúmu bɛmɔu, bá
bɛ̀ báá pétɛ́ wèè bo bɛ̀ kũnnɛ́ òmɔù báá kuɔ́ mbɛ kũ̃ũ̃,
òmɔù báá dúɔ́kɛ́ omáà * yoo wèè kuó o yùtì kɛ́bɛnkɛ
o yɛ̀ncaàrìmɛ̀. 7 Òmɔù báá nɛitɛ muciɛ̀ tɛkúcĩ̃ɛ̀tɛ̀ kɔbɛ
òmɔù mɛ mbáá dontɛ́ mɛnaà nkéduɔ́ nwèè cicɛ ku
yoo o yɔ̃ kɛ bo ò bántɛ̀.

8 Fɔ̃́ nSedemii, a mɛ mbáá kɔtɛ tɛbancĩ̃ɛ̀tɛ̀ matɛ̀,
a báá bɛ̀ wɛ̃nnɛ́nɛ̀ kɛ́kari yoo dí wɛ̃nné kɛ́nkari
kɛ́nyɔ̃̀ mmɛnaà. 9 Dɛ yiè siyíi nɛ̀ tipíɛ̀tì dɛ̀ bo deè,
mupotúòmù kó iyiɛ nyí yó nkpaá, di yóó dɛ̀ yàmu
nɛ̀ di nuɔ nkɛ kpaá fòù, mí ndi Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa
Isidayɛɛribɛ tũ̃ nkù míì bɛ́i.

---

* **16:6** dúɔ́kɛ́ omáà: Kannahãã kó kɛtenkɛ̀ miɛkɛ kòo nìtì ku bɛ̀ ɔ̃ɔ̃
dúɔ́kɛ́ bɛmáà ndi kɛ bo bɛnkɛ bɛ yèmmɛ̀ cààrèmɛ̀. Kuyie mmɛ nyí
yie ndɛ kó mɛdɔ̀rìmɛ̀ kó kubotí, kɛ́nákɛ́ Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀ bɛ̀ bá ndɛ̀
ndɔ̀ɔ̀ri kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ yetɛ kɛ́ ndɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri bɛ tenkɛ̀.

10 Fɔ́ nSedemii, a bo bɛ nàké dìì mɔnnì m mɛ nda
nàké tì bɛ yóó da bekɛmu kɛ dɔ: Ba nte kɛ ti Yiè
nKuyie ntínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù yɛ̃ ndɛ kó mɛyɛi
nti tuɔkɛní? Ti kù yeténè ɔ̃ndɛ? Ti kù cààrè ba
kunku ti Yiè nKuyie? 11 Á bɛ nàké kɛ tú: Mí mbɛ
Yiè nKuyie n tú bɛ yɛmbè bɛè n dootóo kɛ tũnnɛ
yɛbɔkè kɛ yè feu iwũɔ̃ kɛ ninku yɛ ìikè kɛ yè bàá,
bè m bùtínnému bè í tũ n kuɔ́. 12 Di mɔ́mmɔmbɛ
kè di n càkɛ kè dè pɛ̃ɛ̃té di yɛmbè kpɛrɛ, bá wè kòo
kpénkùnnɛ o to, òmɔù í kémmú n kpɛti. 13 Dɛè te kè
n yóó di dennɛ di nhɛì miɛkɛ kɛ di kɔtɛnè dihɛì di í
yɛ́ dì díndi nè di yɛmbè. Kè di nkè pĩ nyɛbɔkè tɔ̃mmú
kɛyènkè nè kuyie, bá n tɛ́nkɛ báá di kuɔ́ mmɛsémmè.

Isidayɛɛɛribɛ yóó wɛ̃tɛ kɛ́kpɛ́ntɛ́nímè bɛ ɛì

14 Dɛ kó yɛwè kpaanímu, yè bo tuɔkɛ dìì yiè bè
tɛ́nkɛ níí báá yĩ: Ti Yiè nKuyie mbomu kunku kùù
dènnɛní Isidayɛɛribɛ Esibiti kó kɛtenkè, mí ndi Yiè
nKuyie mmíì béi. 15 Dɛ yiè bè níí bo yĩ ti Yiè
nKuyie mbomu kuù dènnɛní Isidayɛɛribɛ kubakù
youú bíékè kó kɛtenkè, bè do bɛ bèti kè bèɛ kɔtɛ kè. N
yóó kɛ mbè íinní ké bè tɛ̃ɱ́néní bɛ ɛì n do duɔ́ ndì bɛ
yɛmbè.

Kuyie nyɛ̃mmè kù yóó duɔ́ nkè bèɛ pĩmmù bɛyɛibɛ

16 Kè ti Yiè nKuyie m béi nkɛ dɔ: N yóó tɔ̃nkoo
bɛkèìbè mbɛ kè bèɛ ũrí Isidayɛɛribɛ, dɛ kó difɔ̃nkúò
kè n tɔ̃nko bɛpaawambè kè bèɛ bè wammú yɛtãrè
nè sitãã́ dɛ ĩnkè nè yɛpèrè fíè. 17 N wúómmu bɛ
borimɛ dòmmè mè báá na késɔri, bɛ yɛi nfeímu páíí
n yìikè, 18 n yóó bè yietímu bɛ yetímè nè bɛ caàrìmè
kénɔ́ɔ́ kucɛ mèdémè, kɛ yɛ́ bè sĩnkùnɛmè n tenkè nè

sibɔɔtenkaanìi isɔkɛ kpɛsi sìì í fòù. Kɛ tɔ isɔkɛ kpɛrɛ kɛ píɛ n tenkè.

Ibotí imɔu yóó bantémè Kuyie

19 Kè mbéi nkɛ dɔ̀:
N Yiè nKuyie nfɔ̃ɔ̃ tu n kó tɛcɛ̃kpetè,
n kó kupèrìkù, n kó disɔ̀rì nh ɔ̃ɔ̃ sɔri dè
mɛyɛǹcaàrìmè yiè.
Ibotí imɔu itinímu itemmànkɛ imɔu kɛ bo kɔtɛní a
borè,
kébéi nkɛ dɔ̀: Ti yɛmbè do tũ ndè tu dɛtetìrè kpɛrɛ
ndɛ.
Dè í teénnè mùmamù.
20 Onìtì bo na kédɔɔ̀ Kuyie naà?
Onìtì dɔ̀ɔ̀ dè báá na kéntú Kuyie.
21 Kè Kuyie ndɔ̀: Dɛè kpéí nte kè n yóó bè bɛnkɛ n
kpetì nè n wɛ̃rímú
kè bèɛ banté kɛ dò mmíì yètìrì tu bɛ Yiè nKuyie.

17

Kuyie nfeimmè Sudaa kɔbɛ kó mɛyɛi

1 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Sudaa kɔbɛ di kó mɛyɛi nwɔ̀ri nè dicíè ndi,
mè wɔ̀ri nè timátì kpetì kó tɛkɔ̃ũ̃tè ntɛ,
mè wɔ̀ri di yèmmè miɛkɛ nkɛ,
kɛ wɔ̀ri di wũɔ̃tɔrè kó yɛbàkè ĩnkè mè báá yie nkéũ̃té
mɛcãã.
2 Kè dè bo yie nkè di bí ndenniní di wũɔ̃tɔrè kpéí
nè itedɛí di fìíkú ì dɛtie nyɔ nè sitãã́ ĩnkè.
3 Yɛtãrè ĩnkè nè kubiriku,
di kó tikpàtì nè di kpɛrɛ di mɔkɛ dè m bo duó nkè bèɛ
dè ɛí,

di maá mèè kpéí yɛbɔɔwũɔ̃tɔ̀rè kɛtenkè kɛmɔu
miɛkɛ.
4 M bo duɔ́ nkè di dootitɔbè di pĩmmú
kɛtenkè n duɔ́ nkè di yɛmbè kɛ miɛkɛ
ké di kɔ̀nnè dihɛì di do í yḛ́ dì,
di íi m miɛkɛ nkɛ kè kè di cɔ̀útɛ́ kɛ kpaá cɔ́ú.

Wèè bùtínné Kuyie nè wèè kù duɔ́ nhomáà bɛ kó mucɔ̃́ntimu

5 Onìtì wèè bùtínné o Yiè nKuyie
nkɛ búɔ́ onìtì kɛ wanti weè borè mɛteèmmè,
dɛ yiè mbo yà!
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
6 Dɛ yiè mbo ndɔ̀nnɛ̀ tɛtietɛ tèè cɔ̀mmú tɛdɔntè ĩnkè,
dɛ yiè mbáá yà diwèì marì bìtì.
Ò bo ndɔ̀nnɛ̀ tɛtietɛ dɔ̀mmè tɛdɔnkpetè ĩnkè,
mukɔ́kúɔ́ nkó kɛtenkè, ɔ̀mɔù í borè.
7 Wèè mɛ nni nduɔ́ nhomáà mí ndi Yiè nKuyie
nkɛ m búɔ́ dɛ yiè mbo yà mɛsàà.
8 Dɛ yiè mbo ndɔ̀nnè mutie mùù cɔ̀mmú mɛniɛ
ntakɛ́,
kè mu cĩɛ̃ nta inɛ́cɛ borè,
kè kuyiìnkù tùɔ̀kɛní mù ɔ̃ɔ̃ í nyĩɛ̃̀kù,
mu fãã̀tì ɔ̃ ndò nsùòò nwe sɑ̃́ã̀,
bá kè fɛtaafè yiɛtí mù ɔ̃ɔ̃ í nyĩɛ̃̀kù,
mu bɛ ɔ̃ɔ̃ í nkuotɛ́ bìtì.
9 Onìtì yèmmè kɔ́mmú kɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ dɛmɔu,
mè í dò nkéna késéi,
we mbo na kébantɛ́ tìì bo mè miɛkɛ?

10 Mí ndi Yiè nKuyie n wúómmu onìtì yèmmè,
kɛ yḛ́ o yèmmè miɛkɛ kpɛti,
kɛ yóó yietí bá wè o dɔɔ̀rìmè dɔ̀mmè,

bá wè o tɔ̃mmú màmɛ̀.
11 Wèè dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ɛ̀ í wenni kɛ pàrìkɛ̀,
ò dɔ̀nnɛ̀ tɛnahɛ́ĩ̀tɛ̀ tɛ̀ɛ̀ kɔ̀tɛ kɛ okɛ tɛ̀ntɛ kunɔ̀rìkù kó
yɛyiè,
o kpàtì itimu kɛ bo ò yóu,
kɛ wè nyóó dentɛnɛ̀ kɛ bi kuyɛìnkù.

Ti Yiè nKuyie nkuù máà duó mmufòmmu

12 Dikpààtìkàrì tikpetì kpɛri mɑrì dìì sĩ̀ĩ́ nyɛtɛyè sɑ́ɑ̃̀,
Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ bo ti ciɛ kɛ mɛ ndò.
13 Ti Yiè nKuyie nyIsidɑyɛɛribɛ bùɔ́ fɔ̃́ nwe,
bɛ̀ɛ̀ dɑ dootóo ifɛi ii yóó bɛ̀ pĩ,
bɛ̀ɛ̀ dɑ bùtínné bɛ̀ɛ̀ yètɛ̀ wɑ̃̀ri bɛ̀mbɛ kudɔnkù,
kɛ yɛ́ bɛ dootóomè fɔ̃́ nti Yiè nKuyie nkùù tu
mufòmmu bintɛ.

Sedemii kuɔnnɛ̀mɛ̀ Kuyie

14 N Yiè nKuyie m miɛkùnnɛ kɛ̀ m miɛté,
n dɛɛté kɛ̀ n cooté,
fɔ̃́ɔ̃̀ te kɛ̀ bɛ̀ n sɑ̃ntí.
15 Bɛnìtìbɛ̀ m bɛ̀kúmu kɛ tú:
A Yiè nKuyie nhɑ náá nkùù kó tináɑ̀ntì,
dɛ kó tináɑ̀ntì pĩ mbɑ tì bo dɔ̀ɔ̀ mɛ̀?
16 Míì mɛ nyí dɑ sukú kɛ yɛ́ nhɑ duɔnní mɛyɛi
ɑ yɛ́mu ɑ mɔ́mmuɔ n do í dɔ́mè mɛyɛi m bo
tuɔkɛnímɛ̀,
n nàké tì timɔu ɑ tì wùómmu.
17 A báá yóu kɛ̀ n tɑ kukɔ̃mbɔ̀doróo miɛkɛ,
fɔ̃́ɔ̃̀ tu n kó disɔ̀rì, n yóó sɔri dɛ̀ mɛyɛi n kó diyiè.
18 N dootitɔbɛ̀ bɛɛ̀ dò nkédi ifɛi,
dɛ̀ í tú míì bo ì di,
bɛɛ̀ kɔ̃mbùɔ̀tì dò nkénduò,
dɛ̀ bá ntú mí,
yóu kɛ̀ mɛyɛi mbɛ̀ bɔ̀té kɛ̀ bɛɛ péité péité.

Kuyie ndèntɛmè Isidayɛɛribɛ tɛomùtè yiè kpéí

19 Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè kɛ dɔ: Sedemii
íté kékɔtɛ bèè bakέ dihɛì bɛ kó dibòrì Sudaa ɛì
kó bɛkpààtìbè yiè dì kɛ di ntaà, a yóó mɛ ndɔɔ
Sedisadɛmmu ɛì kó yɛbòrè yɛmɔu. 20 Á nákέ Sudaa
kó kuwuɔ nkɔbɛ bɛmɔu nè bèè bo Sedisadɛmmu ɛì
kɛ taà o bòrè kɛ dɔ: Díndi bɛkpààtìbè nè bɛsɔmbɛ
bɛmɔu. Kénténè ti Yiè nKuyie ntú mù: 21 Ti Yiè
nKuyie ntu: Dí ndakɛ kɛ níí báá tɔ ditɔu tɛomùtè
yiè kétannèní Sedisadɛmmu. 22 Di mɛ mbáá tɔ
dèmarè di cɛ̃ĩ miɛkɛ kéyènnè tɛomùtè yiè, di níí báá
pĩ mmutɔ̃mmú mamù, dí dì cɛ̃ńné kè dì ntú n kpɛri.
N tì nàkέ di yɛmbè kɛ yɛ̃ ndè ndòmmè mmɛ. 23 Di mè
nyí tì kèè, di í kèńté dɛ kpɛti, kɛ kpénkùnnɛ di to, di
í yie nkɛ bo tì keè, kɛ yetɛ n di tié ntì.

24 Kè di mènkɛ kèńté mí ndi Yiè nKuyie n náá
ntì, kɛ yóu di bo ntɔumè yɛtuɔ tɛomùtè yiè kɛ
tannìnkoní dihɛì, kè dɛ kó diyiè cɛ̃ɛ̃́ nkɛ tú n
kpɛri kè di í pĩĩ mmutɔ̃mmú mamù dɛ yiè. 25 Dɛ
mɔnnì bɛkpààtìbè nè sikpààtìbìí bèè kàrì Dafiti kó
dikpààtìkàrì bè bo ntaà dɛ kó dihɛì kó dibòrì kɛ
dekɛ sisɛ̃ĩ nè sikpàrìsɛ̃ĩ kéwɛ̃nnénè Sudaa kɔbɛ nè
Sedisadɛmmu kɔbɛ. Dɛ kó dihɛì bo mmɔkɛ bèè dì ã
sɛ̃ɛ̃́. 26 Sudaa tenkè kó yɛhɛkè yɛmɔu kɔbɛ nè yɛhɛkè
yèè tɔkénè Sedisadɛmmu nè Bɛnsamɛɛ kó kɛtenkè
kɔbɛ kéntɔ kétuɔkɛnè Sefedaa yɛtãrè ĩnkè kɔbɛ nè bèè
bo Nɛkɛfu bíékè, bè bo nkɔrìní mí mbɛ Yiè nKuyie
n cĩɛ̃̀tè kɛ n feu iwũɔ̃ kɛ tuɔ, kɛ n feunè mɛtaummè
kpɛyi kɛ m pãã ntidiitì kó yɛpãrè kɛ n tuɔ ntihúúntì,
kɛ n feu nè disãnni kó iwũɔ̃. 27 Kè di mɛ nyetɛ n kpɛti
kɛ í cɛ̃ńné tɛomùtè kó diyiè n kpéí, kè di tɔu yɛtuɔ
tɛomùtè yiè kɛ yiènè dihɛì m bo bɔnténí muhɛ̃ɛ̃́ nkè

mùu cɔ́útɛ́ sikpààtìcɛ́ĩ́ bá mù báá kú bìtì!

18

Oyaamarì nɛ̀ tiyaatì dɛ kó mɛdonnimɛ̀

1 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nni mbɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀: 2 Ítɛ́ kɛ́kɔtɛ oyaamarì cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀, n yóó kɛ nda náké n dɔ́ kɛ́ da náké tì.

3 Kɛ̀ n yítɛ́ kɛ́kɔtɛ oyaamarì cĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ kɛ́nsɔ̃́ nhò maà tiyaatì. 4 Kòò dɔ́ kɛmaá kùù nɛnkù yetɛ, dɛ̀ ɔ̃ mbo kɛ́kpɛtɛ́nɛ̀mɛ̀ oyaamarì. Kòò ceetɛ kɛmaá kunɛnkù tɛkù ò dɔ́mɛ̀. 5 Mɛm̀mɛ kɛ̀ ti Yiè nKuyie nni mbɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀: 6 Díndi Isidayɛɛribɛ di yèmmɛ̀ dò m báá na kɛ́ dì dɔɔ̀ oyaamarì yie mmɛ̀ ndɔ̀ɔ̀màà? Tiyaatì ãmɛ̀ oyaamarì nɔu miɛkɛ di mɛ nhã n nɔ̀ùtɛ̀ miɛkɛ, díndi Isidayɛɛribɛ mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi. 7 Mɔ̀nnì marì nh ɔ̃ɔ̃ tããtému kɛ bo uuté kubotí makù yoo dikpààtìyuu marì kɛ́ dè pɔntɛ kɛ́déítɛ́. 8 Dɛ kó kubotí yoo dikpààtìyuu n nàkɛ́ dèè kpéí mmɛmmɛ kɛ̀ dè wɛ̃̀tɛní kɛ yóu mudɔnnɛtɔ̃mmú, m bo yóu mɛyɛi n yɛ̃ n yóó bè dɔɔ̀ mè. 9 Mɔ̀nnì marì nh ɔ̃ɔ̃ tããtému kɛ bo maá kubotí makù yoo dikpààtìyuu marì kɛ́ dè fìí. 10 Kɛ̀ dɛ kó kubotí yoo dɛ kó dikpààtìyuu mɛ ndɔ̀ɔ̀ dèè í wenni n yìikɛ̀, kɛ í kèńté n kpɛti, n cèètɛ n yèmmɛ̀ kɛ yóu kɛ í mbè dɔ̀ɔ̀ mɛsàà n do tããté kɛ bo bè dɔɔ̀ mè.

11 Di mmɔ̀nnì á nákɛ́ Sudaa tenkè kɔbɛ nè Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ kɛ tú: M bàátí kɛ bo bè bɔntɛ́ mɛyɛi mmɛ, n dɔ́ kɛ́dɔɔ̀ tì í wenni, bá wè wèe yóu kucɛ yɛiku ò tũ nkù, kɛwɛ̃̀tɛní m borè, kɛ́tũntɛ o borimɛ nè ò dɔɔrimè.

12 Bè yóó da tɛ́nnɛ́mu kɛ dɔ̀: Ti í yóó ceetɛ, ti yó ntũ nti mɔ́mmɔmbɛ ti kó mɛyèmmè mmɛ, ti tookperí kɔ̃mɛ, ti dɔ́mè ti yó mmɛ ndɔɔri.

Isidayɛɛribɛ yɛ̀mmɛ̀ bɛ Yiè nKuyie

13 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbéi kɛ dɔ̀:
Bíékénè ibotí tɛì kɛ̀ bɛ̀ di nákɛ́.
Di mu nkèè tii mbotí diyiè maràà?
Isidayɛɛribɛ mènkɛ dɔ̀ɔ̀ isɔkɛ kpɛrɛ ndɛ.
14 Dimaa tãrì yómmè kó yɛpèrè ɔ̃ɔ̃ í nyóu yè bo
ndáátímè mupɛ̃ã mboomaà?
Ikó nyibooi ìì pũɔ̃ nyì kũũà?
15 N nìtìbè biɛ n yɛ̀mmu kɛ tuɔ ntihúúntì yɛbɔkɛ
dɛtetìrè kpɛrɛ
kɛ̀ yè te kɛ̀ bɛ̀ bètírí bɛ cɛ miɛkɛ
kɛ yóu kucɛ bɛ̀ do tũ nkù nè dimɔ̀nnì
kɛ tũnnɛ ìì í tú icɛ.
16 Dɛè te kɛ̀ bɛ̀ ɛì yóó dɔúnko
kɛ̀ bɛnìtìbè mpɛ̃nkù kɛ dì yàu kɛ̀ bɛ kɔ̃mbùɔ̀tì duò,
kɛ̀ dɛ̀ wɛ̃̀tɛ kɛ bɛ naati kɛ̀ bɛ̀ daú kɛ bɔkii bɛ yɔ.
17 M bo duó nkɛ̀ bɛ dootitɔbèɛ bɛ̀ ciɛ
diyiè yìèní kɛ̀è bíékɛ̀ kó kuyaakù ɔ̃ɔ̃ fuutɛ kɛ̀ mutɑ́ɑ́
ncìétɛ́ mèè botí.
Mɛyɛi mbo bɛ̀ do dìì yiè m bo bɛ̀ bùtínné m báá bɛ̀
wɛ̃̀ɛ̃̀tɛ.

Bɛ̀ dàkiimɛ̀ kɛ bo kuɔ Sedemii

18 Kɛ̀ bɛnìtìbè mabè nnáá nkɛ tú: Ti dakɛnɛ̀ kéyà ti
bo yĩmè képĩ nSedemii, ti í yóó mɔ́ntɛ́ ikuó nìùbè bɛ̀è
bo nti tiè, ti í yóó mɔ́ntɛ́ mɛciì nyɛmbè bɛ̀è bo nti duɔ
nyitié nsààyì, Kuyie mpããnáaǹtì náamǹbè bomu kɛ
bo nti náá nKuyie nkpɛti. Ti wammúnè tináaǹtì tìì
bo nte kɛ̀ tí ò kùɔ. Bá nyíénnè ò di náá ntì timɔu.
19 Mí nSedemii kɛ̀ m béi nkɛ dɔ̀:
N Yiè nKuyie ndaatɛní n kpéí,

18:17 +diyiè yìèní kɛ̀è bíékɛ̀ kó kuyaakù: Dɛ kó kuyaakù ɔ̃ nkpeńnìmu kɛ tònnì kɛ buɔ ndɛtie.

keè bèè í dɔ́ n kpɛti bè nàá ntì n kpéí.
20 N dɔ̀ɔ̀ mɛsàà kè bè bo n tɛ̃́nné mɛyɛinaà?
Bè keú difɔ̃̀tìrì ndi kɛ bo m bɔntóo di miɛkɛ.
A báá yɛ̃̀ n do kɔrìmè a borè kɛ da báá mbɛ kpéí,
nkè dè bo yie nkàa miɛkɛ báá bè do.

21 Nè dɛ kpéí duɔ́ nkè dikɔ̀nnìi tanní képoté bɛ bí,
yóu kè bèɛ bè kùɔ kè bɛ pobèɛ pàà bɛ bí nè bɛ daabè,
kénaá mbɛkúpobè.
Yóu kè mutenkũ̃ũ̃ ntanní kè bèɛ kú,
kè mudoò kònnè bɛ kó bɛdapàmbè.
22 Duɔ́ nkè bɛnitiyɛibɛɛ bè do kè yɛdabùò ndátínné
bɛ cɛ́ĩ̃
bè keú mèè kpéí ndifɔ̃̀tìrì kɛ bo m bɔntóo,
kɛ buɔ̀ nyiwɛ̃̀ĩ̃ n cɛ miɛkɛ.

23 N Yiè nKuyie nha yɛ́mu bè dàkiimè n kpéí
kɛ bo n kuɔ, a báá bè cĩ̃́ mbɛ yɛi,
a báá ũté bɛ yɛi.
Yóu kàa miɛkɛɛ bè do.
Bɔ mbɛ kɛtenkè a báá bè yóu.

19

Kuyie ndònnɛnèmè Sedisadɛmmu tɛcètè tèè pòntɛ

1 Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè kɛ dɔ̀: Kɔtɛ kédonté
tɛcètè kàa dèè a yú Isidayɛɛribɛ wuɔ nkó bɛkótíbè nè
ikuɔ́ nìùbè. 2 Kè dí yè bɛyaamaribè kó dibòrì kékɔtɛ
Inɔmmu biriku kàa pĩ̃kɛ́ n yóó mè nda nákɛ́ tì: 3 A
pĩ̃kɛ́ kɛ dɔ̀: Díndi Sudaa kó kuwuɔ nkó bɛkpààtìbè
nè Sedisadɛmmu eì kɔbɛ ntɛnè mí ndi Yiè nKuyie
Mpakɛdaa n tú mù: N tú n yóó bɔnté mɛyɛi mmɛ di
nkàrì kè bɛnìtìbèɛ tì kèè kè dèɛ bè di kè bɛ to nseití.

4 Bè m bùtínnému, kɛ sĩnkùnnɛ n kó dikàrì kɛ dè tùɔ
ntihúúntì yɛbɔkè bɛmbɛ nè bɛ yɛmbè nè Sudaa kó
bɛkpààtìbè, bè do í yḗ yè, kɛ cou bèè í cààrè mùmamù
bɛ kó mɛyĩĩ ndihɛì miɛkɛ. 5 Bè maá dibɔɔ Baadi nwe
yɛwũɔ̃tɔrè kɛ feu bɛ bí kɛ tuɔ nyɛ ĩnkè. Nè m bomè n
yí bè duɔ́ ndɛ kó dinùù, n yí tì mbè nàké, n ketḗ kɛ í
tì totí n yèmmè.

6 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Dɛ yiè kpaaními
kè bè tḗnkɛ í yó nyu dɛ kó dibòrì kɛ tú Tofɛti yoo
Inɔmmu biriku, bè bo ndè yu kɛ tú kukɔ̀ùbiriku.
7 M bo duɔ́ nSudaa kɔbɛ nè Sedisadɛmmu kɔbɛ kè
bèɛ yĩḗkɛ bè do dɔ́ kédɔɔ̀ tì di nkàrì, m bo duɔ́ nkè
bɛ dootitɔbèɛ bè do mudoò ké bè kùɔ. Tinɔ̀tì nè
tikpasĩntì kè dèɛ bè di. 8 Bɛ ɛì bo dɔúnko kè bɛnìtìbè
ndi yàu kè bɛ kɔ̃mbùɔ̀tì duò kè bè tu wúó! Wúó!
Wúó, ké wɛ̃tɛ ké mbè naati kè bè ndaú kɛ bɔkii yɛyɔ
mɛyɛi mmèè dì tùɔ̀kɛní mɛ kpéí. 9 Bɛ dootitɔbè bèè
í mɔkɛ onìtì kó mɛsémmè bè bo bè pi, kè bèɛ cáákɛ́
bɛmɔ́mmɔmbɛ bɛ bí initidaaì nè initipòì. Bè bo ta
mèè fɛ̃ũ̃tímè nè mèè áárìmè bo ndɛu kénte kè bèɛ
cáákɛ́ bɛtɔbè.

10 Sedemii kàa tì pĩɛ̃ké kɛ dèè á pɔntɛ tɛcètè a tɔ tè
bèè da nɛínè bɛ ìikè ké bè nàké kɛ dɔ̀: 11 Mí mbɛ Yiè
nKuyie Mpakɛdaa n tú m bo pɔntɛ bɛ kó kubotí nè
bɛ ɛì bè ɔ̃ɔ̃ pɔntɛmè tiyaamatì, bá dɛ kó yɛyãkè tḗnkɛ
báá yie nkétau.

Bè bo nkũrì bɛcíríbè Tofɛti kɛ yḗ mɛfíè ntḗnkɛ í
yó nkpaámè kupíkù tɛkù makù. 12 Kè ti Yiè nKuyie
mbéi nkɛ dɔ̀: N yóó mɛ ndɔ̀ɔ̀ di nhɛì nè bèè bo di
miɛkɛ di kpɛrɛ bo naánnè Tofɛti kó dikàrì kpɛrɛ
dòmmè. 13 Sedisadɛmmu kó sicḗĩ nè Sudaa kpààtìbè
kpɛsi bè tùɔ nsìì ĩnkè tihúúntì siwa̋ã kpéí nnè bè cou

sì yɛbɔkɛ̀ mɛnaà sì bo sĩntɛ kénaá nTofɛti ɛì kpɛrɛ dòmmɛ̀.
14 Mɛm̀mɛ mí nSedemii kɛ̀ n wɛ̃tɛní Kuyie ndo
n tɔ̃ ndɛ̀ Tofɛti kéta kécómmú Kuyie cĩɛ̃̀tɛ̀ dànkù
kébéinnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu Kuyie m pããnáaǹtì kɛ dɔ̀:
15 Ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ nkù tu kù
yóó duɔ́ nkɛ̀ mɛyɛi nkù nàké mɛ̀ɛ̀ kpéí nkɛ̀ mɛ̀ɛ domu
di nhɛì nɛ̀ sihɛkɛsí sìì dì tɔ̀kénɛ̀ bɛ̀ kpénkùnnɛ mɛ̀ɛ̀
kpéí mbɛ to kɛ í yie nkɛ kɛ̀ńté kù nàké tì.

20

Bɛ̀ pĩḿmɛ̀ Sedemii kɛ boú

1 Mɛm̀mɛ ikuɔ́ nìùtì Pasuu Imɛɛ birɛ wèè bakɛ́ bɛ̀ɛ̀
bàà Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ ò kɛ̀ɛmɛ̀ mí nSedemii n náámmɛ̀
Kuyie mpããnáaǹtì, 2 ké m bentɛ ké m pĩ nkéboú
képítínné Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ kó dibòrì didérì bɛ̀ tu dì
Bɛnsamɛɛ kpɛri ké m pũtínné. 3 Kɛ̀ dɛ̀ɛ wentɛ́ kɛ̀
Pasuu m pítɛ́, mí nSedemii kɛ̀ nhò nàké kɛ dɔ̀: Ti
Yiɛ̀ nKuyie ntɛ̃́nkɛ í yó nda yu kɛ tú Pasuu, kù yó
nda yu kɛ tú Kukɔ̃m̀bɔ̀dorí nku. 4 Ti Yiɛ̀ nKuyie
ntu: Kù bo da bɔntɛ́ kukɔ̃m̀bɔ̀dorí fɔ̃́ nnɛ̀ a népobɛ̀,
kù bo di ãnné di dootitɔbɛ̀ nɔu miɛkɛ kɛ̀ bɛ̀ ndi
kɔù, a yóó dɛ̀ yàmu nɛ̀ a nuɔ. Díndi Sudaa kɔbɛ kù
bo di ãnné Babidɔnni kóo kpààtì nɔu miɛkɛ kòo di
pĩmmú kékònnɛ̀ ké di kuɔ nɛ̀ disiè. 5 Di nhɛì kɔbɛ
mɔkɛ dɛ̀ dɛmɔu, bɛ tɔ̃mmú kó mucɔ̃́ntimu mumɔu,
bɛ kpɛrɛ dɛsààrɛ̀ bɛ̀ tɔ̃́ dɛ̀. Sudaa kó bɛkpààtìbɛ̀ kó
tikpàtì timɔu, bɛ dootitɔbɛ̀ borɛ̀ eí, bɛ̀ borɛ̀ tɔ dɛmɔu
kékònnɛ̀ Babidɔnni. 6 Fɔ̃́ mPaseuu nɛ̀ a cĩɛ̃̀tɛ̀ kɔbɛ
bɛmɔu bɛ̀ bo di pĩmmú kékònnɛ̀ Babidɔnni, a yóó kɛ
nkú, bɛ̀ yóó kɛ nda kũnné fɔ̃́ nnɛ̀ a népobɛ̀ a do náá
mbɛ̀ siyáàbìsí kɛ tú Kuyie mpããnáaǹtì.

Sedemii sɛimmɛ̀ Kuyie

7 N Yiɛ̀ nKuyie nha n ciitému kɛ n na
a m pĩńnɛ̀ muwɛ̃rímú mmu kɛ nh auté,
kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ n daú yɛwe yɛmɔu,
bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ nti ientii.
8 Kɛ yɛ́ m baa ɔ̃ n yóó béimmɛ̀ kɛ tú:
Mɛyɛi mbo di do, bɛ̀ bo di fɛ̃́ũ.
N Yiɛ̀ nKuyie nha kó tináaǹtì kpéí nte kɛ̀ bɛ̀ ɔ̃ ntũ̃ũ
kɛ n daú.
Kɛ n sɑ̃́ɑ̃́ ntipíìtì timɔu.
9 Kɛ̀ n yĩ m báá béi nha náaǹtì, m báá kããtɛ a yètìrì,
dɛ̀ ndò muhãɑ́ mmamù cɔ̀ú m miɛkɛ,
kɛ̀ n dɔ̀ m bo minné kéyĩɛ̃kɛ.
10 N yomu bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu wɛ́úmɛ̀ kɛ tú:
N tú: Mɛyɛi nkéríní, mɛyɛi nkéríní
kɛ donnìnko bɛ kɔ̃mbùɔ̀tì tipíìtì timɔu,
kɛ n népobɛ̀ sààbɛ̀ tu tí ò dáa, ti ò dáa
bɛ̀ bàa m bo yetémɛ̀ mmɛ kédo
kɛ náá nkɛ tú: Ti yóó ò namu képɛitɛ.
11 N Yiɛ̀ nKuyie mmɛ nni mbonèmu kɛ tú okpàrìteu
kperì,
dɛɛ̀ te kɛ̀ bɛɛ̀ n fɛ̃́ũnko kɛ̀ bɛɛ̀ yóó duó,
bɛ̀ yóó yĩɛ̃kɛmu kédi ifɛi,
dɛ kó ifɛi bo mbo sɑ̃́ɑ̃̀, ì báá deè.
12 N Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa fɔ̃́ nwèè wèí wèè wetí,
kɛ yɛ́ o yèmmɛ̀ nɛ̀ o yɛǹtotí,
a yóó bɛ̀ pèìtɛmu n kpéí.
Kɛ yɛ́ n duɔ́mmɛ̀ n kpɛrɛ fɔ̃́ nwe.

13 N dièmmu kɛ sãntí n Yiɛ̀ nKuyie,
kɛ yɛ́ kuù ɔ̃ɔ̃ dɛɛtémɛ̀ ocĩrì,
kóò fìètɛ bɛyɛibɛ nɔu miɛkɛ.

14 Kuyie ncɔ̃ɔ̃ bɛ̀ m pɛitɛ́ dìì yiè.
N yènní dìì yiè n yɔ̃ pɔutì miɛkɛ dɛ kó diyiè báá yà
mɛsàà.
15 N cɔ̃ɔ̃mu wèè nàkɛ́ n cicɛ kɛ tú:
A pokù pɛité dɛnitidɑbirɛ kè diwèì bennɛ́ kóò pĩ.
16 Dɛ yiè mbo ndònnè dihɛì Kuyie mpɔ̀ntɛ dì bá
mɛsémmè í kù bo,
ò níí bo keè mudoò kó tɛheutè dikũ̃nweńnì,
kuyie ncuokè mudoò kó yɛdɑbùò.
17 Kuyie nkàɑ do nyóu kè n kú n yɔ̃ pɔutì miɛkɛ tá?
N yɔ̃ pɔutì nɑ ntú n kó kufɔ̃ti, kè n nɑ nkpɑáo kɛ í
yènní.
18 Bɑ nte kè n yènní n yɔ̃ pɔutì kɛ bo nyɑu mɛfɛ́ɛ̃ũtímè
máà nè mɛyɛǹcɑàrìmè?
Kɛ m bo ifɛi miɛkɛ sɑ̃ɑ̃ kɛ yàɑ kúnè?

21

Kuyie mpɑ̃ɑ̃nɑ́ɑ̀ntì nɑ́ɑ̀ntò nàkémè bè yóó pɔntɛmè Sedisɑdɛmmu

1 Ntɛ ti Yiè nKuyie ndo m bɛ́innè tì okpàɑ̀tì
Sedesiɑ tɔ̃nní dìì mɔ̀nnì Mɑdikiɑ birɛ Pɑsuu nè
Mɑɑsesɑɑ birɛ Sofonii ikuɔ́ nìùtì m borè kè bè bo n
nɑ́kɛ́ kɛ dɔ̀: 2 Bɑbidɔnni kóo kpàɑ̀tì Nɛbukɑnnɛsɑɑ
weè ti do mudoò. Beé nKuyie nkè ti yà kù bo
dɔɔ tidiɛtì kɛ́ wè nti dɛ́tinnè. 3 Kè m bè tɛ̃ńné kɛ
dɔ̀: Dí nɑ́kɛ́ okpàɑ̀tì Sedesiɑ kɛ tú: 4 Ti Yiè nKuyie
nyIsidɑyɛɛribɛ tũ nkù tu di tɔ tìì kpàrìnɛntì kɛ
cokùnè Bɑbidɔnni kóo kpàɑ̀tì m bo duɔ́ nkè di kó
bɛhɑ̃ɑ̃pɔ̀mbè bɛ̀è yè kɛ dokùnè Bɑbidɔnni kóo kpàɑ̀tì
nè o kɔbɛ bɛ̀è cɛ̃tinnɛ dihɛì kè bɛɛ kɔ́ntɛ́, kɛ́tɑnní
dihɛì miɛkɛ kɛ́ dì do. 5 Kè n cɔ́mmú kɛ́ di dokɛ́nè m
mɔ́mmuɔ kè dí yà n nɔnyɔ̃nnì dòmmè nè n kpeńnìmè
m miɛkɛ kɛè di yè kɛ di cɔ̀útɛ́ mɛdiè. 6 M bo bɔntɛ́

mutenkũũ ndɛ kó dihɛì bɛnìtìbè nè iwũɔ̃ kè dèɛ kú dɛməu. 7 Kè Kuyie nni nsɔ́ké ku náaǹtì kɛ bɛ́i nkɛ dɔ̀: Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sedesia nè o tũmbè nè bɛsɔmbɛ bèè bo yentɛ́nè mutenkũũ nnè mudoò nè dikònnì m bo bè ãnné Babidɔnni kóo kpààtì Nɛbukannɛsaa nɔu miɛkɛ nè bè dootitɔbè bèè bè dɔ́nè mukũũ mbɛ nɔu miɛkɛ. Bè bo mbè kɔ̀ù nè yɛse bè báá súɔ́ nhòməù. Bè báá kuɔ́ nhòməù mɛsémmè, kunáá mbá mbè bonè òməù.

8 Nákɛ́ bɛ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú bèɛ tããtɛ́ mufòmmu yoo mukũũ. 9 Wèè bo mbo dihɛì miɛkɛ mudoò muù yóó ò kònnè yoo mutenkũũ yoo dikònnì kè wèè mɛ nkɔ̀tɛ kɛ duɔ́ nhomáà Babidɔnni kɔbɛ bèè di pi ò báá kú dɛè yó ntú o kó mucɔ̃́ntimu. 10 N yìtɛ́ kɛ wɛ̀ɛ̃tɛmu dɛ kó dihɛì bíékè kɛ bo dì dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi dè í tú kɛ bo di dɔ̀ɔ̀ mɛsàà. Dɛ kó dihɛì kɔbɛ doti Babidɔnni kóo kpààtì nɔu miɛkɛ nkɛ kòò bo bè cóu mmuhãã́. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì bɛ́i.

Kuyie nnàkɛ́ tì tɛkpààtìcɛ̃̀tɛ̀ kpɛ́í

11 Díndi Sudaa kóo kpààtì kɔbɛ kéntɛ́nè di Yiè nKuyie ntú mù.

12 Díndi Dafiti yaàbí ntɛnè di Yiè nKuyie ntú mù:
Dí mbekù bá dìì yiè kè dè nwenni,
kédɛɛtɛ́ bè fɛ̃́ũnko wè,
kóò fièt ɛ nè wèè ò fɛ̃́ũnko.
Kè mɛè dɔkɛ m miɛkɛ bo di yènní
di dɔ̀ɔ̀ mèè yɛi nkpɛ́í,
kɛ́ di cóútɛ́ muhãã́ nkɔ̃mɛ bá òməù báá na kɛ́ mù kùɔ.
13 Díndi bèè bo Sedisadɛmmu tãrì yómmè
kɛ sĩ̃́ nkubiriku,
ti ta titɔbè mbɛ.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì bɛ́i.

Díndi bèè nàá nkɛ tú
òmɔù báá na ké ti do mudoò kéta ti cɛ̃kperí miɛkɛ.
14 N yitoomu kɛ bo di yietí di dɔ̀ɔ̀ mèè yɛi,
mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
M bo bɔntɛ́ muhɑ̃ɑ̃́ ndi kó kutúúkù dɛtie mbè tu dè
sétìrì dɛ kɔku,
kè kùu cɔ́útɛ́ páíí kétaunnè dèè kù tɔ̀kénè.

22

1 Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m béinnè kɛ dɔ̀: Cútɛ́
kékɔtɛ Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì cĩɛ̃̀tè kénákɛ́ ti nnáaǹtì.
2 Náké bɛ kɛ dɔ̀: Fɔ̃́ nSudaa kɔbɛ kóo kpààtì wèè sɔɔtɛ́
kɛ kari Dafiti kó dikpààtìkàrì ĩnkè nè díndi bèè tu o
tũmbè nè bèè kó dimàà taà tɛkpààtìcĩɛ̃̀tè, 3 ntɛnè ti
Yiè nKuyie ntu mù: Ḿbekùnè tibeéntì kè dè sìé kɛ
níí dɛɛtɛ́ bè fɛ̃́ũnko wè, kóò fìètɛ, di bá nfɛ̃́ũnko bèè tu
bɛpɔ̀ɔbè nè iciribí nè bɛkúpobè kɛ fekù bɛ kpɛrɛ. Di
bá nkɔ̀ù bèè í càkɛ mùmamù dihɛì dii mmiɛkɛ. 4 Kè
di yie nkɛ tũnnɛ dɛ kó yɛtannɔ̀ Dafiti yaàbí bo ntú
bɛkpààtìbè kénkarì o kpààtìkàrì. Bè bo ndekù sisɛ̃̃ĩ
nè sikpàrìnaasɛ̃̃ĩ bɛmbɛ nè bɛ kó bɛtũmbè nè bɛnìtìbè
kɛ taà tɛkpààtìcĩɛ̃̀tè miɛkɛ. 5 Kè di mɛ nyí yie nkɛ
tũnnɛ dɛ kó yɛtannɔ̀, mí ndi Yiè nKuyie m béimmu,
kɛ pàrìkè kè dɛ kó tɛcĩɛ̃̀tè bo pɔntɛ kénaá ntidobontì.
6 Ntɛ mí ndi Yiè nKuyie mbéi ntì kè dè ntukúnè
Sudaa kɔbɛ kó tɛkpààtìcĩɛ̃̀tè:

Fɔ̃́ nSudaa kɔbɛ kóo kpààtì n wúó nha cĩɛ̃̀tè
kè tè donnè Kadaadi tãrì kó kutúúkù nku,
kɛ dò nDimaa tãrì yómmè.
N né béimmu kɛ pàrìkè
kɛ tú m bo tè dɔ̀ɔ̀ tɛdɔntè kó dikpáà

òmɔù í ã̀ dì.
7 N yóó íinní bɛpɔ̀mbɛ̀ mbɛ a kpɛ́í nnɛ̀ titɔ̃nnɛntì,
kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔ̃ũ sétìrì dɛí kó yɛsɑ̃̀nkɛ̀
kɛ yɛ̀ cɔ́u mmuhɑ̃̀ɑ̃́.
8 Dɛ mmɔ̀nnì kɛ̀ iwuɔ ntɛì kɔbɛ mpɛ̃nkù dɛ kó
dihɛì borɛ̀ kɛ békú bɛtɔbɛ̀ mùù kpɛ́í nte kɛ̀ mí ndi
Yiɛ̀ nKuyie kɛ̀ n dɔ̀ɔ̀ miɛ ndɛ kó dihɛidiɛ̀. 9 Kɛ̀ bɛ̀ɛ
bɛ̀ tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: Bɛ̀ dootóo mɛtaummɛ̀ bɛ Yiɛ̀ nKuyie
ndo bɛ̀ dɔ̀ɔ̀nɛ̀mɛ̀ mmɛ kɛ ninku yɛbɔkɛ̀ ììkɛ̀ kɛ yɛ̀ feu
iwũɔ̃.

Bɛ̀ nàkɛ́ tì Sadummu kpɛ́í nwèè cɔutɛ́ Sosiasi tikpàtì

10 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Díndi Sudaa kɔbɛ, báá kuɔ́nnɛ̀ wèè ku,
mɛsémmɛ̀ báá we ndi pĩnnɛ̀
pètìnkɛ kuɔ́nnɛ̀ bɛ̀ pĩ nwè kɛ kònnɛ̀ o kpɛ́í,
kɛ yɛ̃́ ò tɛ̃́nkɛ í wɛ̃tinímɛ̀.
Ò tɛ̃́nkɛ í yóó yà dihɛì bɛ̀ ò pɛitɛ́ dì.
11 Ntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nnàkɛ́ tì Sosiasi birɛ
Sadummu * kpɛ́í, Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì, wèè
do sɔɔtɛ́ o cicɛ Sosiasi kpàtì kù tu ò mɛ nyítɛ́mɛ̀ di
nhɛì ò tɛ̃́nkɛ í wɛ̃tɛní. 12 Bɛ̀ ò pĩ nkɛ kànnɛ kòò yóó
kɛ nkú, ò í wɛ̃tiní tɛ̃́nkɛ kɛ bo yà di nhɛì.

Kuyie nkpannɛ̀ tì Sosakimmu

13 Fɔ̃́ nSosakimmu a bo yà,
fɔ̃́ nwèè duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ da maá sikpààtìcɛ́ĩ̃
bá a í dɔɔri dèè sìé,
kɛ duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ maà kɛ sɔkù tidàntì
a mɛ nyí bɛ̀ duɔ̀ nha dò nké bɛ̀ duɔ́ ndɛ̀,

---

* **22:11** Sadummu: Okpààtì Sosiasi yètìrì tɛrì ndi Sadummu (wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ 23:31).

kɛ pĩńné bɛnìtìbè mutõmmú dɛtetìrè
bá a í bè yietì.
14 Fɔ́ nwèè nàá nkɛ tú:
M bo maá tɛkpààtìcĩ̀tè diɛtè
kɛ́kɛ́kɛ́ tidieti diɛtì
kɛ́keú sibòo kɛ́ sì diti sɛ́tìrì kó tidabɛɛtì,
kɛ́ tì tò mmɛwũ̀ɔ̃̀ kè mè ndò nfɛtònfè.
15 Okpààtì a cicɛ do yommu kɛ yɔ̃ bɛtɔbè kɔ̃mɛ,
kɛ mɛ nní ndɔɔri dè bèkúmè,
kɛ́mbekù kè dè sìɛ́,
kòo kpɛrɛ dɛmɔu yìé.
16 Kòo nkommu bɛcĩ̀rìbè nè bɛsɛ́nnìbè,
kòo kpɛrɛ dɛmɔu yìé
wèè dɔ̀ɔ̀ri mɛmmɛ weè n yɛ̃,
mí ndi Yiè nKuyie míì bɛ́i.
17 Fɔ́ mmɛ nwanti amáà kó mɛsàà mmɛ,
kɛ kɔù bɛ̀è í cààrè mùmamù,
kɛ fɛ́ũ̃nko bɛnìtìbè mɛdiè.
18 Nè dɛ kpɛ́í ntɛ mí ndi Yiè nKuyie nkè nda
náánnè fɔ́ Sosiasi birɛ Sosakimmu Sudaa kɔbɛ kóo
kpààtì kpɛ́í nkɛ tú:

O bo kú òmɔù báá kuɔ́ nho kũũ,
òmɔù báá sautɛ o kpɛ́í,
kɛ dɔ̀: Áú n tebitɛ! Áú n tãũ!
Dikúdabònnì báá kuɔ́ nho kpɛ́í nkɛ dɔ̀:
Áú n yiè! Áú okpààtì!
19 Bè bo ò kũnné fɛɔ̀fè tɛ̃mè
bè bo ò fũrí kédennɛ Sedisadɛmmu ɛì kédootóo.

Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ yóó dimè ifɛi

20 Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ, dekɛnè Dimaa tãrì kɛ́pĩɛ̃ké,
pɛɛnè mɛtammè Basãã tãrì,
kɛ́wekii mɛdiè Abadimmu tãrì ĩnkè,

kɛ yɛ́ di natitɔbɛ̀ bɛmɔu domɛ̀mu.
21 N do yóó di bɛ́innɛ̀ kɛ̀ dɛ̀marɛ̀ í di kɔɔ́nnɛ̀,
kɛ̀ di yetɛ kɛ dɔ̀:
Di báá kɛ́ntɛ́,
di borimɛ mmɛ nɛ̀ di bɛ́mmɛ̀.
Di í yie n náaǹtì diyiè marì.
22 Kuyaakù kuu kau bɛ̀ɛ̀ kó dimàà tu a kó bɛnìtìbɛ̀,
kɛ̀ bɛ̀ pĩĩ ndi natitɔbɛ̀ bɛmɔu kɛ kũũnnɛ̀,
di kó mɛyɛi mmɛɛ̀ te kɛ̀ di di ifɛi kɛ kɛ̃kɛ.
23 Díndi Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ
di kó dihɛì maánɛ̀ Dimaa túúkù kó idɛí nyi,
kɛ̀ di cɛ̃ĩ sɜ̃rinɛ̀ sétìrì kó dɛtie nkó tidabɛɛtì kɛ fitɛ́,
kuyonku bo di do dìì mɔ̀nnì
kupɛitɛ́yonku õõ pĩmmɛ̀ onitipòkù,
di bo kɔmmú dɛ yiè.

Kuyie nnàkɛ́ tì Sosakimmu birɛ Konniyau kpɛ́í

24 Mí ndi Yiè nKuyie m bomu kɛ̀ mîì bɛ́i, bá kɛ̀ Sosakimmu birɛ Konniyau † do dò mmumámáá kɛ̀ nh ò ũ n nɔ̀ùtɛ̀ youtɛ m bo ò ũtɛ́, mí ndi Yiè nKuyie mmíì bɛ́i. 25 M bo ò duɔ́ mbɛ̀ɛ̀ dɔ́ kóò kùɔ, bɛmbɛ o bùɔ̀tì duò bɛ̀, n yóó bɛ nhò duɔ́. Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpààtì, ò tati weè nɔu miɛkɛ, wenwe nɛ̀ o kɔbɛ. 26 Wenwe nɛ̀ o yɔ̃ wèè ò pɛitɛ́ n yóó bɛ̀ dootóo dihɛì tɛrì marì miɛkɛ nkɛ, bɛ̀ í bɛ̀ pɛitɛ́ dɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ kɛ nkú. 27 Kɛ̀ bɛ̀ nyáá mbɛ̀ bo wɛ̃tɛnímɛ̀ dihɛì bɛ̀ mɛ mbáá na kéwɛ̃tɛní.

28 Dɛ kóo Konniyau, ò naá nkuyɔ̃ũ nku bá òmɔù tɛ́nkɛ í ò dɔ́à? Yáà ba nte kɛ̀ bɛ̀ ò dènnɛ dihɛì wenwe nɛ̀ o bí? Kɛ bɛ̀ dootóo dihɛì bɛ̀ do í yɛ́ dì?

† **22:24** Konniyau: Konniyau do di dìì mɔ̀nnì tikpàtì kɛ̀ bɛ̀ɛ ò yu kɛ dɔ̀ Yeoyakimmu nwe (wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ 24:8).

29 Áú n kó kɛtenkɛ̀ kɔbɛ! Kéntɛ́nɛ̀ ti Yiè nKuyie ntu
mù. 30 Ti Yiè nKuyie ntu dí wãri o yètìrì bɛkpààtìbɛ̀
yètɛ̀ bo dìì pátíri miɛkɛ kɛ dɔ̀ ò í mɔkɛ dɛbirɛ, o
kpɛrɛ yè dɛtetìrɛ̀ ndɛ, o yanfè miɛkɛ òmɔù í yóó
naá nhokpààtì kékari Dafiti kó dikpààtìkàrì kébaaté
Sudaa kɔbɛ.

23

Bɛpecɛ̃mbɛ yɛibɛ nɛ̀ opecɛ̃nti sààwè bɛ̀ cɛ̃ã́ ndɛ̀

1 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Di bo yà díndi bɛ̀ɛ̀
ni n kó bɛnìtìbɛ̀. Di dònnɛ̀ bɛpecɛ̃mbɛ yɛibɛ mbɛ
bɛ̀ɛ̀ ɔ̃ɔ̃ yóu ipe kɛ̀ ìì cĩtɛ kécíétɛ́. 2 Ntɛ mí ndi Yiè
nKuyie díndi Isidayɛɛribɛ di tũ nkù m béi ntì bɛ̀ɛ̀ ni
n nìtìbɛ̀ bɛ kpéí. Díì cíɛ m pe kɛ ì bètì, di í dààtɛ m pe
kpéí, n yóó ítɛ́ kécómmúmu ké di poté di yonku nɛ̀ di
dɔɔ̀rìmɛ̀ yɛimɛ kpéí. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

3 N yóó wɛ̃tɛ kétíímmu m pe ìì kpaá kpaá yɛhɛkɛ̀ ì
do cìétɛ́ kémbo yèè miɛkɛ kéwɛ̃tɛ ké ì tɛ̃ń́né i cónnì kɛ̀
ìì piɛ́ késũũ. 4 N yóó wammúmu bɛpecɛ̃mbɛ bɛ̀ɛ̀ yó
nyì cɛ̃mmù kɛ̀ ì tɛ́́nkɛ bá nyĩɛ̃̀kù, kufɔ̃waá ntɛ́́nkɛ bá
nyì bo, fɛ̀mafɛ̀ tɛ́́nkɛ báá feti. Mí ndi Yiè nKuyie míì
béi.

5 Dɛ yiè kpaanímu dì bo tuɔkɛ dìì yiè,
kɛ̀ n dennɛní Dafiti wuɔ mmiɛkɛ okpààtì sààwè,
ò yó ntú okpààtì wèè cii wènwe,
kémbekù kɛ̀ dɛ̀ wenni, kɛ dɔɔri dɛ̀ɛ̀ sìé dihɛì miɛkɛ.
Mí ndi Yiè nKuyie míì béi.
6 Dɛ kó yɛwe miɛkɛ Sudaa kɔbɛ bo cooté,
Isidayɛɛribɛ bo mbo, tìmatì bá mbè kɔ́nnɛ̀,
bɛ̀ bo nda yu kɛ tú: Ti Yiè nKuyie a dɔɔri dɛ̀ sìému.

7 Dɛ yiè mènkɛ kpaanímu mí ndi Yiè nKuyie míì
béi, dɛ yiè bè tɛ́nkɛ níí í yóó parìkè kɛ dɔ̀ ti Yiè nKuyie
mbomu kuù dènnɛní Isidayɛɛribɛ Esibiti. 8 Bè níí
bo parìkè kè dɔ̀ ti Yiè nKuyie mbomu kuù dèitɛní
Isidayɛɛribɛ kó kuwuɔ kubakù youú bíékè kó yɛhɛkè
miɛkɛ nè itempɛ̃ mbè do cìétɛ́ ké mborè kè bè wɛ̀tɛ
kɛ bo bɛ kó kɛtenkè miɛkɛ.

Sedemii kpànnèmè bèè soú nkɛ tú bè nàá nKuyie mpããnáaǹtì

9 Mí nSedemii kè m béinnè Kuyie mpããnáaǹtì
náambè kɛ dɔ̀:

N yèmmè mɛè càárè mɛdiè kè n kũ̃ɔ̃ kèké kè n kɔ̃ntì
au,
kè n sɔ̀ɔ́ténè onìtì wèè muɔ́ mmɛnaà,
onìtì mɛnaà mbènnè wè,
ti Yiè nKuyie nkùù dò mpáíí kù n nàké tìì kpéí nkɛ
tú:
10 Dihɛì dimɔu kɔbɛ dɔuti dɔutinè bɛtɔbè mbɛ,
mí Kuyie m bè cɔ̃ɔ̃mu
kè bè ti yɛdabùò.
Timútì kpeímu dinaacɛ̃nni.
Bɛnìtìbè buróo mɛyɛi mbíékè máà ndi,
bɛ kɔ̃ntì yau mɛyɛi ndɔɔ̀rìmù bíékè nkɛ.
11 Bèè nàá m pããnáaǹtì nè ikuɔ́ nìùbè bè naá
mbɛyɛibɛ mbɛ,
kɛ dɔɔri dèè í wenni nè n cĩ̃ɛ̃tè miɛkoo.
Mí ndi Yiè nKuyie míì béi.
12 Nè dɛ kpéí bɛ kó icɛ bo ankɛ,
dè bo bè bìitɛ kè bè ntuɔ̀tì kɛ duò,
m bo bè bɔntɛ́ dìì mɔ̀nnì mɛyɛi,
m bo bè potɛ́ dìì mɔ̀nnì.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

Kuyie nkpannèmè bèè soú nkɛ tú bè nàá nku pããnáaǹtì

13 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Bèè bo Sammarii kɛ náá m pããnáaǹtì, n yàmu bɛ kó tiyɛìntì,
nè dibɔɔ̀ Baadi kó muwɛ̃rímú mmu bè nàámmè kɛ fétìnko
n nìtìbè Isidayɛɛribɛ.
14 Bèè bo Sedisadɛmmu kɛ náá m pããnáaǹtì kè bɛmbɛ kpɛrɛ né naá nyisɔkɛ,
bè dɔuti dɔutinè bɛtɔbè mbɛ kɛ náantɛ siyáàbìsí,
kɛ yáúkùnko mɛyɛi ndɔɔ̀rìbè kɔ̃ntì,
kɛ bè dìítí bá bè í yóó na kébanté bɛ yɛi.
Nè Sodɔmmu ɛì kɔbɛ bɛ pókù nku,
nè Komɔɔ ɛì kɔbɛ bè dòmmu só.
15 Dɛè te mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa kè n tu:
M bo nii mmɛdɔ̀mmè bèè bo Sedisadɛmmu kɛ náá m pããnáaǹtì,
bè bo yɔ̃ mɛbèrìmè,
kɛ yɛ́ nè bɛè borè ndɛ mɛyɛi nyiènímè kɛ torì bɛsɔmbɛ.

Bèè soú nkɛ tú bè nàá Kuyie mpããnáaǹtì

16 Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa míì béi nkɛ tú:

Di báá kéntɛ́ bèè di soú nkɛ tú bè nàá m pããnáaǹtì,
bè di soúmmu, bè di náá mbɛ yèmmè dɔ́ tì nti,
tì í bonní mí ndi Yiè nKuyie m borè.
17 Bèè nàá, bèè sènkèrì bèmbɛ n náaǹtì,
bèè di náá nkɛ tú n yɛ̃ ndi yó nyo ndiwèì máà,
kɛ náá mbèè yetɛ n kpɛti kɛ tũ mbɛmómmɔmbɛ bɛ kó itié,
kɛ tú mɛyɛi mmamè í yóó bè tùɔ̀kɛní.
18 N do náá kè bɛ we mbo kɛ wúó?

We ndo kémmú kékeè n tú mù?
We ndo dakɛ n náá ntì kpéí?
We ndo tì kèè?
(Sedemii béi ntì)
19 Kuyie nkó kuyaakù kuù kèríní,
ku miɛkɛ kɛè yènní,
kuyaakù kperíkù kuù ìténí kɛ puotì bɛyɛibɛ.
20 Kuyie mmiɛkɛ í yóó do kè kù mu nyí dɔ̀ɔ̀ kù wùó
nkɛ bo dɔɔ̀ tì,
di yóó dentɛ ké tì bantému.
(Ti Yiè nKuyie mbéi ntì)
21 Dɛ kó bɛnìtìbè bèè nàá m pããnáaǹtì bè sɔ̃ńté
kɛ cokùmu, n yí bè tɔ̃,
bè sɔ̃ńté kɛ náámmu n yí bè béinnè.
22 Kè bè do mbo n náá ndè, bè na nnamu kénákɛ́ n
nìtìbè n náaǹtì,
kè dè nte kè bèɛ yóu icɛ yɛiyi kéwɛ̃tɛní m borè.

Ti Yiè nKuyie mbomè kutenkù kumɔu
23 Mí ndi Yiè nKuyie m bomu tipíìtì timɔu:
N wúómmu dɛtɔ́ɔ́nnè kɛ wúó ndɛdétirè.
24 Òmɔù bo na késɔri kupíkù makù kè n yí nhò yàà?
Mí ndi Yiè nKuyie n di bekɛmu.
M bomu tipíìtì timɔu kɛtenkè nè kɛĩnkè.
Mí ndi Yiè nKuyie míì béi.

Ti bo mbaàtìmè mɛyòbii nnè tiyòfèntì
25 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: N kèèmu bèè yɛ̃
mbè nàá m pããnáaǹtì bè nàá ntì. Yie nníí dɔ̀: N yà
tidɔuǹtì. Kòò tɔù dó: N yà mɛbɛnkùmè. 26 Dè yó
nkɑ́ɑ́ké dɛ bèè yɛ̃ mbè nàá m pããnáaǹtì kè bèɛ yóu
bè bo nnáámmè siyáàbìsí nè bɛ yèmmè dó tì? 27 Bè
nàá mbè yàu tìì dɔuǹtì kɛ dó n nìtìbè bɛè n yɛ̀. Bɛ

yɛmbɛ̀ do n yɛ̃̀mmɛ̀ kétũ̀nnɛ dibɔ̀ɔ̀ Baadi. 28 Kɛ̀ wèè
yà tidɔuǹtì wèe náké o dɔuǹtì, kɛ̀ n duó nwè n náaǹtì
wèe tì nàké n tì nhò duó nkɛ̀ tì dòmmɛ̀.

Di báá wɛ̃nné tiyòfèntì nɛ̀ mɛyòbii,
mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì béi.
29 N náaǹtì dò mmuhãã́ mmu kɛ tuɔ̀,
kɛ do ndieǹkɛ̀rì kɛ puɔ̀ ndipèrì.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì béi.

30 Dɛɛ̀ kpéí nte mí ndi Yiɛ̀ kɛ̀ n kpànnɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tu bɛ̀ nàá
m pããnáaǹtì, kɛ yuukunɛ̀ bɛtɔbɛ̀ n náaǹtì. 31 Nɛ̀ dɛ
kó bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ yɛ̃ mbɛ̀ nàá m pããnáaǹtì bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ sɔ̃́ntɛ́
kɛ́haatoomu kɛ́deè kɛ dɔ̀ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì yɛ̃,
nɛ̀ bɛ titɔbɛ̀ mbɛ. 32 N kpannèmu dɛ kó bɛnìtìbɛ̀
bɛ̀ɛ̀ yɛ̃ mbɛ̀ nàá m pããnáaǹtì, bɛ̀ mɔ̀kɛ sifeí nsi, bɛ̀
di soúmmu kɛ di náá ntidɔuǹtì siyáàbìsí kpɛti kɛ
fétìnko n nìtìbɛ̀. Míì í bɛ̀ tɔ̃, n yí ikú òmɔù, bɛ̀ náaǹtì
í teénnɛ̀ tìmatì. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì béi.

Kuyie nnáaǹtì tu ditɔu ndi ku nìtìbɛ̀ kpéínnáà?

33 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Kòo nìtì mɔù
yoo wèè nàá m pããnáaǹtì yoo ikuó nìùtì mɔù da
bekɛ kɛ tú: Ti Yiɛ̀ nKuyie nda toú nhɔ̃̀nti náaǹtì?
Á bɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: N yɛ̃ mbɛɛ̀ naá nditɔu n kpéí kɛ̀
n yóó bɛ̀ dootóo. 34 Kɛ̀ m pããnáaǹtì náaǹtòo mɔù
yoo ikuó nìùtì yoo bɛnìtìbɛ̀ miɛkɛ kòò mɔù yĩ mí
ndi Yiɛ̀ nKuyie nhò toú nditɔu marì, dɛ kóo nìtì míì
mómmuɔ n yóó ò potɛ́ wenwe nɛ̀ o cɪ̃̀tɛ̀. 35 Ntɛnɛ̀ di
dò nkɛ níí bekɛ tì ditɔbɛ̀: Bá wè ò nìí bekɛ otɔù kɛ̀ dɔ̀
Kuyie nti tɛ̃́ńné ɔ̃̀nti, kù ti béinnɛ̀ ɔ̃̀nti? 36 Ditannùù
dìì tu: Kuyie nti toú nku náaǹtì di bá ndì nàá, kɛ
yɛ́ bá wè weè tu o kó ditɔu, kɛ yɛ́ di cààrèmɛ̀ mí ndi
Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa díndi Isidayɛɛribɛ di tũ nkù n

kó tináaǹtì nti. 37 Wèè tu ò nàá m pããnáaǹtì a níí ò bekɛ kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nda tɛ̃ńné ɔ̃nti? Kù da nàké ɔ̃nti? 38 Kè di mɛ ntu: Ti Yiè nKuyie nti toú nku náaǹtì bá nè m mɛ ndi nàkémè kɛ tú di bá nnáá ndɛ kó ditannùù. 39 Nè dɛ kpéí n yóó di yetɛmu páíí kɛ di dootóo, kè di déténè dihɛì n do di duɔ́ ndì díndi nè di yɛmbè. 40 N yóó duɔ́ nkè dí di ifɛi nyi sɑ̃̃, bá di báá yè i miɛkɛ diyiè marì, di báá ì yɛ̃ nnè di bo mbomè.

24

Kuyie ndònnɛnèmè Isidayɛɛribɛ yɛtebɛ sààyè nè yèè càkɛ

1 Kè Kuyie nní mbɛnkɛ kè n yà yɛmámmùyákè yèdéyè kè fìkíè kó yɛbɛ píéké yɛ miɛkɛ kè yè ĩĩkú ti Yiè nKuyie cĩɛ̃tè ìikè. Dɛ do sɔ̃́ mBabidɔnni kóo kpàátì Nɛbukannɛsaa pĩḿmú Konniyau Sosakimmu birɛ Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì nè o kó bɛtũmbè nè bɛyántìbè nè bɛmáábè kɛ bè kònnè Babidɔnni. 2 Kè dimámmùyáà marì kó yɛtebɛ tú yɛsààyè kɛ wenni mɛdiè, kè ditɛrì kpɛyɛ càkɛ, bá kɛ í dò nkédi.

3 Kè ti Yiè nKuyie nní m bekɛ kɛ dɔ̀: Sedemii a yà ba? Kè n kù tɛ̃ńné kɛ dɔ̀: N yà fìkíè kó yɛbɛ nyɛ kè yèmayè wenni mɛdiè nkè yɛtɛyè càkɛ bá yè í dò nkédi.

4 Kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè kɛ dɔ̀: 5 A wúó nyɛtebɛ sààyè kè dè da naatimè, n wúó nSudaa kɔbɛ n dènnɛ bè bɛ ɛì, kè bè bè pĩḿmú kɛ kònnè Babidɔnni kè dè n naati mɛè botí, kè n dɔ́ ké bè dɔ̀ɔ̀ mɛsàà. 6 N yóó bè wèńté fɛnɔnsààfè nfɛ, kéwɛ̃tɛ ké bè tɛ̃ńnéní bɛ ɛì ké bè kànnɛ kɛ tɛ̃́nkɛ báá bè pɔntɛ, n yóó bè fíímmu kɛ tɛ̃́nkɛ báá bè uuté. 7 N yóó bè duɔ́ mmɛyèmmè mmɛ kè bè m banté mí mbɛ Yiè nKuyie nkéntú n

kɔbɛ kɛ̀ m bɛ̀ te kɛ yɛ́ bɛ̀ yóó wɛ̃tɛnímɛ̀ m borɛ̀ nɛ̀ bɛ yɛ̀mmɛ̀ mɛmɔu ndi.
8 Bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ dɔɔ̀ mɛ̀ɛ̀ botí yɛtebɛ yɛ̀ɛ̀ càkɛ kɛ í dò nkédi
n yóó mɛ ndɔɔ̀ Sedesia Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì nɛ̀ o
tũmbɛ̀, nɛ̀ bɛsɔmbɛ bɛ̀ɛ̀ kpaá Sedisadɛmmu nɛ̀ bɛ̀ɛ̀
bo Esibiti. Bɛmɔu n yóó mɛ mbɛ̀ dɔɔ̀ mí ndi Yiɛ̀
nKuyie mmíì béi. 9 M bo bɛ̀ dɔɔ̀ dɛ̀ nɛ̀ m bo bɛ̀ bɔntɛ́
mɛ̀ɛ̀ yɛi m bo do yɛbotɛ̀ kɔ̃mbùàtì, m bo bɛ̀ cíɛ nkɛ̀
bɛ̀ɛ taá yɛ̀ɛ̀ ɛkɛ̀ miɛkɛ bɛ̀ bo mbɛ̀ sènku, kɛ bɛ̀ sɑ̃́ɑ̃́, kɛ
bɛ̀ bɔmmù kusĩnkù. 10 N yóó duɔ́ nkɛ̀ mudoò muù
bɛ̀ do kɛ̀ dikònnìi tanní nɛ̀ mutenkũũ nkɛ̀ bɛ̀ɛ kú
kɛtenkɛ̀ m bɛ̀ duɔ́ nkɛ̀ bɛmbɛ nɛ̀ bɛ yɛmbɛ̀ kédeè.

25

Kuyie mbɛ́i ntì Sedisadɛmmu ɛì nɛ̀ Sudaa kɔbɛ bɛmɔu kpɛ́í

1 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sosiasi birɛ Sosakimmu
kpàtì benni naannì miɛkɛ nkɛ Kuyie nni
mbɛ́innɛ̀mɛ̀ Sudaa kɔbɛ bɛmɔu kpɛ́í. Dɛ do sɔ̃́
mBabidɔnni kɔbɛ kóo kpààtì Nɛbukannɛsaa bo o
kpàtì benni ketirì miɛkɛ nkɛ. 2 Mí nSedemii kɛ̀ m
bɛ́innɛ̀ Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ nɛ̀ Sedisadɛmmu
kɔbɛ kɛ dɔ̀: 3 Nɛ̀ Amɔɔ birɛ Sosiasi Sudaa kɔbɛ
kóo kpààtì kpàtì benni tɛpíítɛ̀ nɛ̀ ditɑ̃́ɑ̃́nnì kéntɔ
kétuɔkɛnɛ̀ní yíe, dɛ̀ mɔ̀kɛ yɛbie nsipísìdɛ́ nɛ̀ yɛ̀tɑ̃ɑ̃ti
ndi, n di náánnɛ̀mɛ̀ di mɛ nyí dɔ́ kɛ́ n kéntɛ́ m mɛ
nyí yóu m bo ndi náánnɛ̀mɛ̀ Kuyie nni nduɔ́ ntì di
mɛ nyí n kɛ̀ńtɛ́. 4 Ti Yiɛ̀ nKuyie ntũɔ̃́nnímu ku kó
bɛtɔ̃mbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ nàá nku pɑ̃ɑ̃náaǹtì sɑ̃́ɑ̃́, di mɛ nyí yie
nkɛ cɑ̀nnɛní di to kɛ bo kéntɛ́. Di í yie nkɛ kɛ̀ɛ̀. 5 Bɛ̀
do di náámmu kɛ tú bá wè wɛ̀e yóu kucɛ kuyɛiku,
nɛ̀ o dɔɔ̀rìmɛ̀ yɛimɛ kɛ̀ dɛ̀ɛ yie nkɛ̀ dí mbo dihɛì di Yiɛ̀

nKuyie ndi duɔ ndì nɛ dimɔnnì, díndi nɛ di yɛmbɛ́ kɛ́ ndì te sɑ̃̀ɑ̃̀. 6 Di báá tũnnɛ yɛbɔkɛ̀ kɛ́nninku yɛ ììkɛ̀ kɛ yɛ̀ bàá, di bá mbáá ndi dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ nɛ̀ di nɔu kɛ íinko Kuyie mmiɛkɛ kɛ̀ dɛ̀ɛ yie nkɛ̀ kù báá di caàrɛ̀. 7 Ti Yiɛ̀ nKuyie ntì ndi nàkému di mɛ nyí yie nku kpɛti, kɛ sɔkɛ́ kɛ ninku di dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ nɛ̀ di nɔu dɛ ììkɛ̀ kɛ íinko ku miɛkɛ kɛ̀ dɛ̀ di tɔuní mɛyɛi.

8 Dɛɛ̀ te kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntú: Di mɛ̀ nyí yiemmɛ̀ kɛ kɛ̀ńtɛ́ ku kpɛti, 9 kù yóó íinnímu kubɑkù youú bíɛ́kɛ̀ kó iwuɔ nyimɔu kɛ̀ ku kóo tɔ̃ntì Nɛbukɑnnɛsɑɑ Bɑbidɔnni kóo kpàɑ̀tì nyì ni kɛ ìi do di nhɛì nɛ̀ yɛhɛkɛ̀ tɛyɛ̀ yɛ̀ɛ̀ dì fitɛ́, kɛ́ di kùɔ páíí kɛ̀ di ɛì dɔúnko kɛ́nɑɑ́ ntidobontì, kɛ̀ ibotí tɛì níí di yà kɛ̀ dɛ̀ɛ ì di kɛ̀ ì mmáàrì i yɔ. Kunku ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù bɛ́i. 10 Kɛ̀ diwɛ̀ì kó yɛbɑɑ ndeè kɛ̀ mupotúòmù kó iyiɛ ntɛ́̃nkɛ bá mbo, dinàà tɛ́̃nkɛ bá nkuɔ̀, fitírɛ̀ kó kuwenniku tɛ́̃nkɛ bá mbo. 11 Kɛ̀ dihɛì dimɔu nɑɑ́ ntidobontì, kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnɛ̀ yɛbie nsipísìyiekɛ̀. Dɛ kó iwuɔ nyimɔu kɛ̀ ìi bɔ́útɛ́ Bɑbidɔnni kóo kpàɑ̀tì. 12 Kɛ̀ yɛbie nsipísìyiekɛ̀ pɛ̃̃tɛ́ kù bo potɛ́ Bɑbidɔnni kóo kpàɑ̀tì ò dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ yɛi nkpɛ́í. Kunku ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù bɛ́i. Bɛ ɛì bo nɑɑ́ ntidobontì kɛ́dɔúnko sɑ̃̀ɑ̃̀. 13 Dɛ mɔ̀nnì kù bo duɔ́ nkɛ̀ mɛyɛi mmɛmɔu ku nàkɛ́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í kɛ̀ mɛɛ do dɛ kó dihɛì, mɛyɛi mmɛ̀ɛ̀ wɑ̃̀ri di mɔ̀pátíri miɛkɛ ku kóo tɔ̃ntì mí nSedemii n nàkɛ́ mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í yɛbotɛ̀ yɛmɔu kpɛ́í. 14 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ Bɑbidɔnni kɔbɛ múnkɛɛ bɔ́útɛ́ ibotí tɛì nɛ̀ bɛkpàɑ̀tìkperíbɛ̀, kù yóó bɛ̀ fɔ̀ɔ́mmu mɛyɛi mbɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛ̀.

Kuyie nnàkɛ́mɛ̀ kù yóó bekɛ́nɛ̀mɛ̀ yɛbotɛ̀

15 Ti Yiɛ̀ nKuyie nyIsidɑyɛɛribɛ tũ nkù m bɛ́innɛ̀mu kɛ yĩ: Nto fɛbɔ̀ɔfɛ̀ fiɛ, m miɛkɛ kó mɛnɑà nhɑ̃ dɛ̀ kɛ́kɔtɛ kɛ́ mɛ̀ nìi nyɛbotɛ̀ n dɑ tɔ̃ nyɛ̀ɛ̀ borɛ̀,

16 kè yèɛ yɑ̃ kémuɔ́ nkénhɑ̃́ɑ̃́ mmudoò n yóó bè bɔntɛ́ mù miɛkɛ.
17 Kè n cɔutɛ́ fɛbòòfɛ̀ n Yiè nKuyie nnɔ̀ùtè miɛkɛ, kɛ́kɔtɛ kè fè nìi nyɛbotè yɛmɔu, n Yiè nKuyie nní tɔ̃ nyèè borè, 18 kɛ́túótɛ́ Sedisadɛmmu nè Sudaa bɛ kó yɛhɛkè nè yɛ kó bɛkpààtìbè nè yɛ kó bɛtũmbè kɛ bè pɔntɛ kɛ́ bè cɔ́u, kè bɛ tenkèɛ naá ntidobontì, kè bɛnìtìbèɛ dè yà kè dè bè di kè bè mmáàrì bɛ yɔ. Mɛyɛi mmèè bè do mɛ kpɛ́í, di mɛ nwùó nkè dɛ dòmmè yíe.
19 Kè n dèè mɛmmɛ kɛ́ fè nìi nhEsibiti kóo kpààtì nè o tũmbè nè sikpààtìbìí nè o nìtìbè bɛmɔu. 20 Nè ibotí tɛì imɔu nè Uusi ɛì kó okpààtì nè Fidisii ɛì kou nè Asikanɔɔ ɛì kou nè Kasaa kpɛri kou nè Ekunɔɔ ɛì kou nè bèè kpaá kpaá Asidɔti tenkè miɛkɛ.
21 Edɔmmu ɛì nè Mɔabu kpɛri kɔbɛ nè Amɔniibɛ.
22 Kɛ túótɛ́ Tiiri kpɛri kó bɛkpààtìbè nè Sitɔ̃ɔ̃ ɛì kɔbɛ nè dàméèrì yáà kó yɛhɛkè kɔbɛ.
23 Nè Dedanni ɛì nè Temaa kpɛri nè Buusi nè bèè kuò bɛ tempáátì bɛ tenkè kɔbɛ.
24 Nè Adabii ɛì kó bɛkpààtìbè bɛmɔu nè bèè bo dikpáà tɛdɔntè kpɛri bíékè.
25 Nè Simudi ɛì kó bɛkpààtìbè bɛmɔu nè Edammu ɛì kɔbɛ bɛmɔu nè Mɛdii tenkè kɔbɛ bɛmɔu,
26 kɛ́túótɛ́ bèè bo kubakù youú bíékè, mɛtóómmè kɔbɛ nè dɛdétirè kɔbɛ, kutenkù kumɔu kó yɛkpààtìyɔ duómè cɛ̃́nkɛ kè bè yɑ̃ bɛmɔu Kuyie mmiɛkɛ kó dibòò kɛ dèntɛnko Babidɔnni kɔbɛ kóo kpààtì.
27 Kè ti Yiè nKuyie nni nnákɛ́ kɛ dɔ̀: A bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di Yiè nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ nkù tu: Dí yɑ̃ kémuɔ́ nkétɔ̃ kéduó bá kɛ báá na kéítɛ́, kù yóó di bɔntɛ́ mùù doò kpɛ́í. 28 Kè ti Yiè nKuyie nyíɛ́ kɛ dɔ̀: Kè bè yetɛ bè bo cɔutémè fɛbòòfɛ̀ kéyɑ̃́, á bè nàkɛ́

kɛ tú: Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa míì tu bèɛ yǎ kè bè í dó bè dó. 29 N yóó keté kébɔnté mɛyɛi mmɛ dihɛì n yètìrì yu dì, kè bɛmbɛ yèmmè né dò n yóó bè coonaà? M báá bè coo! Kɛ yḗ n yóó tannénímè mudoò kutenkù kumɔu ndi. Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa míì béi!

30-31 Kè ti Yiè nKuyie ndɔ̀ m bè nàké kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie nkpànnímu kɛĩnkè, m péúnímu n cẽsàátè miɛkɛ, n kpa nkutenkù kpéí nkɛ, kè m píèfè dònnè bèè nàù fínyĩ kó yɛtebɛ * bɛ kɔfɛ ɔ̃ ndòmmè kè m píèfè tùɔkù itemmànkɛ imɔu.

Kɛ yḗ mí ndi Yiè nKuyie míì tannémè yɛbotè
tibeéntì,
kɛ bekùnè bɛnìtìbè bɛmɔu kɛ kɔù bɛyɛibɛ.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì mɛ nyɛ̃.

32 Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa béimmu kɛ tú:

Mɛyɛi mmɛè tanní kutenkù kɛ cǎnnì yɛbotè,
kuyaakù kperíkù kuù ìténí kutemmànku.

33 Dɛ yiè Kuyie mbo kuɔ bè bo ncóú kutenkù kumɔu miɛkɛ òmɔù í yó mbè kuɔ̀, òmɔù í yó mbè tòú kɛ kũrì, bè bo naá ntikùtì kɛtenkè ĩnkè.

34 Díndi bèè ni bɛnìtìbè poténè yɛkúdabùò,
díndi bèè cẽmmù bɛnìtìbè nduònè kébíntí kɛtenkè.
Dikɔ̀ù yiè dii tùɔkɛ kè bè bo di kuɔ yɛpedakè kɔ̃mɛ.

35 Bèè ni bɛnìtìbè di í mɔkɛ di bo cokέ kέkɔtɛ kè,
bèè cẽmmù bɛnìtìbè di bo sɔri kɛ?
36 Keènè bèè ni bɛnìtìbè bè kuɔmmè,

* **25:30-31** bèè nàù fínyĩ kó yɛtebɛ: Bè do ɔ̃ɔ̃ keú dipèrì ndi kè dè ndò nkuyié kè bèɛ uté yɛtebɛ dɛ miɛkɛ, kénnaù kè yɛ niɛ ncuuti kuyié kó kuyóú kɛ taà difɔ̃tìrì miɛkɛ. Kè bè níí nnaù dɛ kó yɛtebɛ kɛ diè.

dí nyo bèè cɛ̃mmù bɛnìtìbè bè ùúmè,
kɛ yɛ́ ti Yiè nKuyie nkòùmè bɛ pecɛ̃nku.
37 Ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ kɛè yènní kupecɛ̃nku
kɛ dè yɛ̃ nfíúú kɛ yɛ̃ nkáré.
38 Ti Yiè nKuyie nhòotɛnímu dicìrícìrìpànnì kɔ̃mɛ,
ku miɛkɛ kɛè bè yènní,
kè kù bè bɔntɛ́ mudoò kè bɛ ɛì dɔúnko.

26

Bè yɛ̃mmè bè bo kuɔ Sedemii wèè nàá nKuyie mpããnáaǹtì

1 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sosiasi birɛ Sosakimmu kpàtì ketírí dìì mɔ̀nnì, kè ti Yiè nKuyie nní nnákɛ́ kɛ dɔ̀: 2 Sedemii kɔtɛ, mí nKuyie n cĩ̃ɛ̃tè towaà, kɛ́pĩɛ̃kɛ́ kɛ́nákɛ́ Sudaa ɛkè yɛmɔu kɔbɛ bèè kɔ̀rìní n cĩ̃ɛ̃tè mubáammu, tináaǹtì n da nàkɛ́ tì, a báá súɔ́ ntìmatì. 3 Kè dè naati bèɛ keè kɛ́wɛ̃tɛní m borè, kɛ́yóu bɛ yɛi, kè n ceetɛ n yèmmè kɛ́yóu n do dɔ́ kɛ́ bè dɔ̀ɔ mèè yɛi mbɛ dɔɔ̀rìmè yɛimɛ kpɛ́í. 4 Nákɛ́ bɛ kɛ tú: Mí ndi yiè nKuyie míì tu kè bè í kèńtɛ́ n kpɛti kɛ tũnnɛ n kuɔ́ m bè duɔ́ nyì, 5 kɛ yie n kó bɛtɔ̃mbè bèè nàá m pããnáaǹtì bè bè nàá ntì, n kó bɛtɔ̃mbè n tũɔ̃nko bè sɑ̃ɑ̃̀, bè mɛ nyí yie mbɛ kpɛti. 6 M bo dɔɔ̀ tɛ ncĩ̃ɛ̃tè n dɔ̀ɔmè Sidoo ɛì*, kè yɛbotè níí ndɔ́ kɛ́bɔntɛ́ kusĩ̃nkù kɛ́yú tɛ yètìrì.

7 Ikuɔ́ nìùbè nè bèè nàá nKuyie mpããnáaǹtì nè bɛnìtìbè bɛmɔu kè bèɛ keè mí nSedemii n tì bɛ́immè Kuyie ncĩ̃ɛ̃tè towaà. 8 Kè nní nyóó deè ti Yiè

* **26:6** Sidoo ɛì: Sidoo ɛì do tú mubáammu kó dihɛì ndi, kè bè dè bàá nKuyie nkè mɛtaummè tɔu dɛ bo, bɛ dootitɔbè bè na dìì mɔ̀nnì kɛ́tuótɛ́ mɛtaummè tɔu kè Sidoo ɛii do.

nKuyie nni nnàkέ tì, ikuɔ́ nìùbὲ nὲ bὲὲ nàá nKuyie mpããnáaǹtì nὲ bɛnìtìbὲ sɔmbɛ kὲ bὲ m pῖ nkɛ bέi nkɛ dɔ̀: A dò nkέkuɔmu! A dò nkέkuɔmu! 9 Dὲ yῖmɛ kàa nàá nKuyie mpããnáaǹtì kɛ tú tɛ ncῖ̃ὲtὲ bo naá nSidoo kpɛtɛ dòmmὲ, kὲ dihɛìi naá ntidobontì, bá òmɔù bá ndὲ ã?

Kὲ bɛnìtìbὲ bɛmɔu m munné Kuyie ncῖ̃ὲtὲ miɛkɛ. 10 Kὲ Sudaa ɛì kó sikpààtìbìí nὲ bὲὲ baké dihɛì kὲ bὲɛ tì kὲὲ, kέítέ tɛkpààtìcῖ̃ὲtὲ kέkɔtɛ Kuyie ncῖ̃ὲtὲ kέkari tɛ bòrì bὲ tu dì dibòrì pànnì. 11 Ikuɔ́ nìùbὲ nὲ Kuyie mpããnáaǹtì náaǜbὲ sɔmbɛ kὲ bὲɛ nákέ sikpààtìbìí nὲ bɛnìtìbὲ sɔmbɛ kɛ dɔ̀: Onìtì yie ndò nkέkuɔmu, kɛ yε̃́ ò nàkέ tì dihɛì diì nkpέí tì í wennimὲ, di kὲὲmu di móməmbɛ nὲ di to ò nàkέ tì.

12 Mɛǜmɛ, mí nSedemii kὲ m bέinnὲ sikpààtìbìí nὲ bɛnìtìbὲ bɛmɔu kɛ dɔ̀: Ti Yiὲ nKuyie nkuù n tɔ̃nní kὲ n nàkέ di mɛ nkὲὲ tì tɛcῖ̃ὲtὲ tiɛ nkpέí nὲ dihɛì diì nkpέí. 13 Di mmànnì tũntɛnὲ di borimɛ nὲ di dɔ̀rìmὲ kέkέntέ di Yiὲ nKuyie ndi tũ nkù tu mù, mɛǜmɛ kù bo yóumὲ mɛyɛi kù do yε̃ nkù yóó di dɔ̀ mὲ. 14 Kὲ dὲὲ tu n kpɛti, mí m bo di nɔu miɛkɛ nkɛ, n dɔ̀nὲ di pέnsìrìmὲ, dὲὲ di wenni. 15 Di né nyε̃́ kɛ dò nkὲ di n kùɔ kὲ n yí cààrὲ mùmamù, dɛ kó mɛyɛi mbo di yɔ ῖnkὲ nkɛ, di kó dihɛì dimɔu nὲ bὲὲ bo di miɛkɛ, kɛ yε̃́ Kuyie nkuù mὲnkɛ n tɔ̃nnímὲ di borὲ kὲ m bo di nákέ m mɛ ndi nàkέ tì timɔu, kὲ dí kὲὲ nὲ di to.

16 Dɛ mànnì kὲ sikpààtìbìí nὲ bɛnìtìbὲ bɛmɔu kὲ bὲɛ nákέ ikuɔ́ nìùbὲ nὲ bɛbeémbὲ kɛ dɔ̀: Onìtì yie nyí dò nkέkuɔ, ò ti náá ntì, ò tì nàánnὲ ti Yiὲ nKuyie nti tũ nkù kó diyὲtìrì ndi. 17 Bɛnìtìbὲ bὲὲ tu bɛkótíbὲ kὲ bὲɛ ítέ kέbέinnὲ ditῖnnì kɛ dɔ̀: 18 Mɔdesɛti ɛì kou

Misee wèè nàá nKuyie mpããnáaǹtì ò do ãnnému Esekiasi Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì kó dimɔ̀nnì kénnáá nSudaa ɛì kɔbɛ kɛ tú: Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa béimmu kɛ tú:

Siyõ̃ ɛì bo naá ndikpáà kè bèɛ dè kùútí,

kè Sedisadɛmmu ɛì pɔntɛ kénaá nyɛdombìrè,

Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tè bo naá nkutúúkù.

19 Esekiasi Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì nè o kɔbɛ, bè do kùɔ Misea? Bè pètìnkɛ do yɔ̀tɛ Kuyie nku ké kù bàńtè, kè kùu bónkùnɛ ku miɛkɛ, kɛ yóu kɛ í mbè dɔ̀ɔ̀ kù do yẽ̀ nkù yóó bè dɔ̀ɔ̀mè. Kè ti kùɔ onìtì yie nti caàri timáà ndi.

Sosakimmu kùɔmè Udiya Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò

20 Kòo nìtì mɔù múnkɛɛ buoté kéntú Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Semmaya birɛ Udiya, Kidiyati-Yeadimmu ɛì kou, kénnáá nKuyie mpããnáaǹtì kénkpannè di nhɛì nè di kó bɛnìtìbè mí nSedemii m baa mɛ dɔ̀ɔ̀rimè só. 21 Okpààtì Sosakimmu nè o kɔbɛ yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbè nè o kó bɛtũmbè, bɛmɔu kè bèɛ keè ò nàké tìì pããnáaǹtì kéndó kóò kùɔ. 22 Kè Udiya tì kèè kè kufɔ̃waá nhò pĩ kòo coké kékɔtɛ Esibiti, kòo kpààtì Sosakimmuu tɔ̃ Akibɔɔ birɛ Edinatãã, kòo nnɛínè bɛnìtìbè kè bèɛ kɔtɛ Esibiti, 23 Udiya wammù kóò pĩ nkékɔtɛnènní kóò duɔ́ nhokpààtì Sosakimmu kòo ò kùɔnè disiè, kóò dɔu nkufɔ̃ti bè ãã̀ kù bɛnìtìbè bɛmɔu.

24 Mí nSedemii, kè Safãã birɛ Ayikammu nni nkãnké kè bè í nni mpĩ nkɛ duɔ́ mbɛnìtìbè kè bè n kùɔ.

27

Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò nàkémè yɛbotɛ̀ yóó bɔ́útɛ́mɛ̀ Babidɔnni kóo kpàátì

1 Sosiasi birɛ Sosakimmu naá ndìì mɔ̀nnì Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì kɛ̀ ti Yiè nKuyie nní mbɛ́innɛ̀ mí nSedemii kɛ dɔ̀: 2 Dɔ̀ɔ̀ kunaàdɔ̀dɔ̀rìdɔ́ú nɛ̀ iwɛ̃ĩ kɛ́ndúúkú, 3 kɛ́ kù nànkɛ Edɔmmu ei kóo kpàátì nè Mɔabu ei kou nè Amɔniibɛ ei kou nè Tiiri ei kou nè Sitɔ̃ɔ̃ ei kou bè tɔ̃nní bè Sedisadɛmmu Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì Sosakimmu * borè. 4 A bè nàkɛ́ kɛ̀ bèɛ nákɛ́ bɛ kó bɛkpàátìbè kɛ tú: Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa díndi Isidayɛɛribɛ di tũ nkù tu.

5 Nè n kó muwɛ̃rímú diɛmù miɛkɛ nkɛ nè n kó muwɛ̃rímú mmu n dɔ̀ɔ̀mè kɛtenkè nè onìtì, nè iwũɔ̃ nè tiwanwantì, dɛ̀è kó dimàà bo kɛtenkè ĩnkè kɛ dɛ duɔ̀ n dè dónè wè. 6 Yɛ mmɔ̀rè miɛkɛ míì ãnné ku ntempɛ̃ Babidɔnni kóo kpàátì Nɛbukannɛsaa nɔu miɛkɛ wenwe n kóo tɔ̃ntì, nh ò duɔ́mmu tikpasĩntì kɛ̀ ti bo mpĩ nho tɔ̃mmú. 7 Yɛbotè yɛmɔu yè bo ò bɔ̀útɛ́, wenwe nè o birɛ nè o yaàbirɛ kémbaanè dɛ kó dimɔ̀nnì bo tuɔkɛmè kè bè múnkɛɛ bɔ́útɛ́ ibotí tɛì péu nè bɛ kó bɛkpàátìbè péu bèè bè kpeńnìnè.

8 Kè kubotí makù kɔbɛ yoo dikpàátìyuu marì kɔbɛ yetɛ kɛ í dɔ́ kɛ́bɔ́útɛ́ Babidɔnni kóo kpàátì, kɛ̀ wèè í dɔ́ kɛ́buutɛ́ o kó kunaàdɔ̀dɔ̀rìdɔ́ú mí ndi Yiè nKuyie m míì yóó duɔ́ nkè mudoò bè do yoo dikɔ̀nnì yoo mutenkũũ. N yóó duɔ́ nkè weè bè kuɔ̀ kɛ́deè.

9 Díndi di báá yie mbèè tu bè di náá mí nKuyie m pããnáaǹtì bɛ kpɛti yoo bɛyuwúòmbè di náá ntì nè bèè tu bè yàu tidɔuǹtì nè bèè wèí siwãã nè

* **27:3** Sosakimmu: Yɛpátɛ péu yu dɛ kóo kpàátì kɛ tú Sedesia nwe kɛ yɛ́ bè nàá ntìi náaǹtì diɛ nti do dɔ̀ɔ̀ Sedesia kó dimɔ̀nnì ndi, dɛ kó tináaǹtì do yóó wãri kɛ sɔ́ nSosakimmu kumu.

bɛnitinɔmbɛ̀ bɛ̀ di náá ntì kɛ tú di í yóó bɔ́útɛ́ Babidɔnni kóo kpààtì. 10 Bɛ̀ di náá ntìì pããnáaǹtì tu siyáàbìsí nsi kɛ dɔ́ kɛ bo di dɛ́tinnɛ̀ dihɛì, bɛ̀ dɔ́ n di bɛtimu kɛ̀ di kú.

11 Kɛ̀ kubotí kùù kɔbɛ yie nkɛ buutɛ́ Babidɔnni kóo kpààtì kó kunaàdɔ̀dɔ̀rìdɔú kɛ pĩ nho tɔ̃mmú mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m bo bɛ̀ yóu kɛ̀ bɛ̀ mbo bɛ ɛì kɛ di kuuti.

12 Mí nSedemii kɛ̀ m múnkɛɛ tì nàkɛ́ Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sedesia kɛ dɔ̀: Fɔ̃́ nSedesia nɛ̀ a nìtìbɛ̀ di dò nkɛ́buutɛ́mu Babidɔnni kóo kpààtì kó kunaàdɔ̀dɔ̀rìdɔú kɛ́mpĩ nho tɔ̃mmú wenwe nɛ̀ o nìtìbɛ̀ kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ dí nfòù. 13 Di bo yóu kɛ́kú mudoò miɛkɛ nkɛ nɛ̀ dikɔ̀nnì nɛ̀ mutenkũ̃ũ̃ nti Yiɛ̀ nKuyie nnàkɛ́ kɛ tú dɛ̀ɛ̀ yóó kɔ̀nnɛ̀ kubotí kùù kɔbɛ bo yetɛ kɛ í mpĩ mBabidɔnni kóo kpààtì tɔ̃mmáà? 14 Kuyie mpããnáaǹtì náaǹbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ di náá nkɛ tú di í yóó bɔ́útɛ́ Babidɔnni kóo kpààtì bɛ̀ di soúmmu di báá bɛ̀ kɛ̀ńtɛ́. 15 Ti Yiɛ̀ nKuyie m bɛ́immu kɛ tú: N yí bɛ̀ tɔ̃nkoo kɛ tú bɛ̀ nnáá nnɛ̀ n yètìrì, bɛ̀ di náá nsiyáàbìsí nsi kɛ yunɛ̀ n yètìrì kɛ̀ m bo di bɛti kɛ̀ di feti díndi nɛ̀ di kó bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tu bɛ̀ di náá m pããnáaǹtì. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì béi.

16 Mí nSedemii kɛ̀ n nákɛ́ ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dɛ̀ bo kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie ntu di báá yie mbɛ̀ɛ̀ di náá nku pããnáaǹtì kɛ tú Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ kó tinɛntì bɛ̀ do tùótɛ́ tì kɛ́kɔ̀nnɛ̀ Babidɔnni bɛ̀ bo tì tɛ̃ńnɛ́ní bàmbà, siyáàbìsí nsi. 17 Di báá kéntɛ́ bɛ kpɛti, mpĩnnɛ̀ Babidɔnni kóo kpààtì tɔ̃mmú kɛ̀ dɛɛ yie nkɛ̀ di nfòù. Di báá yie nkɛ̀ dihɛìi naá ntidobontì.

18 Kɛ̀ dɛ yɛmbɛ̀ mènkɛ tú Kuyie mpããnáaǹtì náaǹbɛ̀, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa weè mènkɛ bɛ̀ nàánnɛ̀ bɛɛ kù bàńtɛ̀ tinɛntì tìì bo Kuyie ncĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ nɛ̀

tɛkpààtìcĩ̃ɛ̃tɛ̀ kɛ̀ tì báá kò mBabidɔnni. 19 Ti Yiè
nKuyie Mpakɛdaa nàkému Kuyie ncĩ̃ɛ̃tɛ̀ kó yɛsãǹkɛ̀
kpéí, nnɛ̀ kunankú diɛku nè inààkɛ ɔ̃ ncómmú yèè
tàrɛ̀ nè tinɛntì sɔnti tìì kpaá dihɛì dii mmiɛkɛ ti kpéí.
20 Okpààtì Nɛbukannɛsaa do í tùótɛ́ dè ò pĩ ndìì
mɔ̀nnì Sosakimmu birɛ Sosakinni Sudaa kɔbɛ kóo
kpààtì nɛ̀ Sedisadɛmmu kó bɛhɛikɛ̀nkótíbɛ̀ nɛ̀ Sudaa
ɛì kɔbɛ. 21 Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ
nkù nàkému tinɛntì tìì kpaá ku cĩ̃ɛ̃tɛ̀ nè tɛkpààtìcĩ̃ɛ̃tɛ̀
dɛ miɛkɛ ti kpéí nkɛ tú: 22 Bè bo tì ɛí kékɔ̀nnɛ̀
Babidɔnni kɛ̀ tì nkɛ mbo kɛ kémmúnè ku mɔ̀nnì bo
tuɔkɛmɛ̀ kɛ̀ kùu tì tɛ̃ǹnéní diɛ.

Ti Yiè nKuyie nkuù tì béi.

28

Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Sedemii nɛ̀ Ananniya bɛ̀ nɛ̀nnimɛ̀

1 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sedesia kpàtì benni
dinaannì miɛkɛ otãnkù nummuwè, dii benni
dimáà miɛkɛ kè Asuu birɛ Ananniya Kuyie
mpããnáaǹtì náaǹtò Kabaõõ ɛì kouu m béinnɛ̀ mí
nSedemii ti Yiè nKuyie ncĩ̃ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ ikuó nìùbɛ̀ nɛ̀
bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu ìikɛ̀ kɛ dɔ̀: 2 Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa
Isidayɛɛribɛ tũ nkù tu ku kèétému kunaàdɔ̀dɔ̀rìdɔú
Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpààtì di buú nkù.
3 Dè kpaá yɛbie nyèdéè ndi kè kù wɛ̃tɛ kétɛ̃́nnéní
ku cĩ̃ɛ̃tɛ̀ nɛntì Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpààtì
do tɔ tì timɔu kékɔ̀nnɛ̀ o ciɛ. 4 Kɛ múnkɛɛ kpɛ̃nnéní
Sosakimmu birɛ Ekonniya Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì
nɛ̀ Sudaa kɔbɛ bè do pĩ́mmú bè kékɔ̀nnɛ̀ Babidɔnni.
Kɛ yɛ́ kù yóó kéétémè kunaàdɔ̀dɔ̀rìdɔú Babidɔnni

kóo kpààtì di buú nkù. Kunku ti Yiè nKuyie nkuù béi.

5 Mí nSedemii kè n tɛ́nné Ananniya ikuó nìùtì bɛnìtìbè bɛməu ìikè bèè do bo Kuyie ncĩ̀ètè miɛkɛ kɛ dɔ̀: 6 Kuyie ńcɔuté a nùù kédɔɔ̀ a béi ntì, kétɛ́nnéní diɛ nKuyie ncĩ̀ètè nɛntì timəu nè bè do pĩ́mmú bè bɛməu kékònnè Babidɔnni. 7 Né kénté kékeè n yóó di nákɛ́ tì fɔ́ nnè bɛnìtìbè bèè bo diɛ ndiməu. 8 Kuyie mpããnáaǹtì náaǹbè bèè tì niiténèní mí nnè fɔ́, bè nàkému Kuyie mpããnáaǹtì yɛhɛkè diɛyè péu nè yɛkpààtìyɔ diɛyè péu kpéí, bè mɛ mbaa do náá mmudoò kpéí nkɛ nè mɛyɛi nkpéí nè mutenkũ̃ũ̃ nkpéí. 9 Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò wèè bo nákɛ́ kɛ dɔ̀: Diwèì kèríní, ò nàkɛ́ tì bo dɔɔ̀ dìì mɔ̀nnì ndi bè bo bantémè kɛ dò nKuyie nkuù mènkɛ ò tɔ̃nní.

10 Mɛǹmɛ Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Ananniya buutémè kunaàdɔ̀dɔ̀rìdɔú mí nSedemii n do bukú kù, kékéétɛ́, 11 kébéi mbɛnìtìbè bɛməu ìikè kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nkuù tu nè yɛbie nyèdéè kè kùu kéétému kunaàdɔ̀dɔ̀rìdɔú, okpààtì Nɛbukannɛsaa do di buú nkù.

Mɛǹmɛ mí nSedemii kè n yítɛ́.

12 Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Ananniya kèétɛ́ dìì mɔ̀nnì kunaàdɔ̀dɔ̀rìdɔú n do bukú kù kédeè kè Kuyie nní mbéinnè kɛ dɔ̀: 13 Kɔtɛ kénákɛ́ Ananniya kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie ntu a kèétɛ́ kudɔú nku kɛ né yóó kù cèetɛnè timátì kɔku.

14 Kɛ yɛ́ ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ nkù béimmu kɛ tú kunaàdɔ̀dɔ̀rìdɔú timátì kɔku nku kù buúmmè yɛbotè kè yè bo mbuó Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpààtì kè yè mɛ nhò bùɔ́, kù ò duɔ́nnèmu ketíkɛ dikpáà kó tiwanwantì.

15 Mí nSedemii n ti ndèè kénákέ Anɑnniyɑ kɛ dɔ̀: Anɑnniyɑ kéntέ n tú mù, Kuyie nyí dɑ tɔ̃nní, nὲ ɑmáà ndi ɑ soutémὲ Kuyie nkɔbɛ kὲ bὲ yie nsiyáàbìsí. 16 Nὲ dɛ kpέí ti Yiὲ nKuyie ntú kù dɑ dὲitɛmu kɛtenkὲ ĩnkὲ. Di mbenni miɛkɛ nkɛ ɑ yóó kúmὲ, kɛ yɛ̃́ fɔ̃̀ɔ̃̀ sukúmὲ bɛnìtìbὲ kὲ bὲ yetɛ bɛ Yiὲ nKuyie nkpɛti.

17 Kὲ dὲ nyóó yĩ bɛtɑ̃̀ɑ̃bὲ bὲdébὲ kὲ Kuyie mpɑ̃ɑ̃náɑ̀ntì náɑ̀ntò Anɑnniyɑ mὲnkɛ kú.

29

Sedemii do wɑ̀ri dìì pátíri bὲ pĩ mbὲ kɛ kɔ̀nnὲ Bɑbidɔnni

1 Mí nSedemii kὲ nní mbo Sedisɑdɛmmu kéwɑ̃ri dipátíri okpàɑ̀tì Nɛbukɑnnɛsɑɑ pĩ mbὲ kɛ kɔ̀nnὲ Bɑbidɔnni, n do dì wɑ̀ri bὲὲ tu bὲ mbɛ bɛkótíbὲ nὲ ikuɔ́ nìùbὲ nὲ Kuyie mpɑ̃ɑ̃náɑ̀ntì náɑmbὲ nὲ bɛnìtìbὲ bɛmɔu. Okpàɑ̀tì Nɛbukɑnnɛsɑɑ do pĩḿmú bὲ kékɔ̀nnὲ. 2 N do yóó wɑ̃ri dɛ kó dipátíri kɛ sɔ̃́ nhokpàɑ̀tì Yekonniyɑ nὲ o yɔ̃ onitipokpàɑ̀tì nὲ tɛkpàɑ̀tìcĩ̀ɛ̃̀tὲ kó bɛkótíbὲ, nὲ Sudɑɑ kɔbɛ kó sikpàɑ̀tìbìí nὲ Sedisɑdɛmmu ɛì kɔbɛ nὲ bὲὲ do tú bɛdɑbɛɛyɑɑbὲ nὲ bɛmɑ́ɑbὲ kὲ bὲ múnkɛ bὲ pĩḿmú kɛ kɔ̀nnὲ Bɑbidɔnni. 3 Kὲ n dì duɔ́ nSɑfɑ̃ɑ̃ birɛ Edɑsɑɑ nὲ Idikiyɑ birɛ Kemɑdiyɑ. Sudɑɑ kɔbɛ kóo kpàɑ̀tì Sedesiɑ weè do bὲ tɔ̃ Nɛbukɑnnɛsɑɑ Bɑbidɔnni kɔbɛ kóo kpàɑ̀tì borὲ, mí nSedemii kὲ m bὲ duɔ́ ndipátíri kὲ dì wɑ̀ri kɛ tú:

4 Mí ndi Yiὲ nKuyie Mpɑkɛdɑɑ díndi Isidɑyɛɛribɛ di tũ nkù míì nɑ̀ánnὲ n duɔ́ nkὲ Bɑbidɔnni kóo kpàɑ̀tì pĩḿmú bὲ kɛ kɔ̀nnὲ, kɛ tú: 5 Mɑánὲ sicɛ̃́ĩ kénhɑ̃, fííkúnὲ dɛtie ndi pénnὲ kényo ndɛ bɛ.

6 Túókɛ́nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ dí piɛ́ ibí initidaaì nɛ̀ initipòì, túókɛ́nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ kɛ́puó ndi bí kɛ̀ bɛ̀ɛ piɛ́ initidabí nɛ̀ initipobí, piɛ́nɛ̀ dɛ bíɛ́kɛ̀ kɛ sũ̃ũ̃ ndi báá kɛ̃kɛ, 7 nwantinɛ̀ n duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ di pɩ̃ḿmú kɛ kɔ̀nnɛ̀ dìì ɛì dì bo nnaatimɛ̀, kɛ́ nni mbáá mí ndi Yiɛ̀ nKuyie ndɛ kó dihɛì kpɛ́í nkɛ yɛ́ dɛ kó dihɛì kó kunaatí túmɛ̀ di kɔku nku.

8 Kɛ yɛ́ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m bɛ́immɛ̀mu kɛ tú: Di báá yóu kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tu bɛ̀ nàá m pããnáaǹtì kɛ̀ bɛ̀ ndi soú, di bá ntũ̃ ndi yau tìì dɔuǹtì kpɛti. 9 Bɛ̀ yó ntú bɛ̀ di náá ntì bonní mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m borɛ̀ ndɛ, siyáàbìsí mɛ nni nsi míî í bɛ̀ tɔ̃nní. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i.

10 Ntɛ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú mù: Babidɔnni ɛì kó dikpààtìyuu bo mmɔkɛ dìì mɔ̀nnì yɛbie nsipísìyiekɛ̀ n yóó wɛ̃ɛ̃tɛnímu di bíɛ́kɛ̀ kɛ́ dí dɔɔ mɛsàà, kɛ́ dí tɛ́nnéní Sedisadɛmmu. 11 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n yɛ́mu n tããtɛ́ kɛ bo dɔɔ tì di kpɛ́í. N tããtɛ́ tì tu mɛsàà nkpɛti nti tì í tú mɛyɛi nkpɛti. Di yɛ̀mmɛ̀ bàa dɛ̀ n yóó dɛ ndi dɔɔ. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i. 12 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ di kɔ̀tɛní kɛ m bántɛ̀, n yóó yiémmu kɛ́cɔutɛ́ di báammìi. 13-14 Kɛ̀ di wammú kɛ́ n yà, di yó n wammúmu nɛ̀ di yɛ̀mmɛ̀ mɛmɔu, kɛ̀ n yóu kɛ̀ di n yà. Mí n di Yiɛ̀ nKuyie míî bɛ́i. Dɛ yiè di bo n yà, kɛ̀ n wɛ̃tɛ kɛ tɛ́nnéní bɛ̀ do pɩ̃ḿmú bɛ̀ kékɔ̀nnɛ̀ Babidɔnni kédɔɔ tidaatì m bo di dennɛní tipíìtì timɔu. Ibotí imɔu n do di cíɛ nkɛ̀ di taá ìì miɛkɛ kɛ dí tɛ́nnéní di do borɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ di pɩ̃ḿmú. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i.

15 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n di náá nkɛ yɛ́ di yɛ̀mmɛ̀ dɔ̀mmɛ̀ míì di duɔ́ m pããnáaǹtì náaǹbɛ̀ Babidɔnni miɛkɛ.

16 Ntɛnɛ́ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n di náá ntì kɛ̀ dɛ̀ ntukúnɛ̀ okpààtì wèè kàri Dafiti kó dikpààtìkàrì nɛ̀ di kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ kpaá bo Sedisadɛmmu, bɛ̀ í pĩḿmú bɛ̀ kɛ kònnɛ̀ Babidɔnni. 17 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa míì bɛ́i nkɛ tú: N yóó duɔ́ nkɛ̀ mudoò muù bɛ̀ do, kɛ̀ dikònnìi tanní kɛ̀ mutenkũũ nní mbo. Bɛ kpɛrɛ bo dontɛnɛ̀ fínyĩ kó yɛbɛ yɛ̀ɛ̀ pa̰a̰kɛ kɛ tɛ̃́nkɛ í dò nkɛ́di. 18 N yóó duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ mbɛ̀ duò mudoò mmu, kɛ̀ dikònnìi tanní bɛ tenkɛ̀ nɛ̀ mutenkũũ. Bɛ kpɛrɛ kutenkù kumɔu kó yɛkpààtìyɔ bo dɛ̀ keè kɛ̀ dɛ̀ɛ do yɛ kɔ̃mbùòtì. M bo bɛ̀ cɔ̃ɔ̃, dɛ̀ bo di yɛbotɛ̀ bɛ kpɛ́í kɛ́wɛ̃tɛ kɛ yɛ̀ pĩ mmudaá. Yɛbotɛ̀ n yóó bɛ̀ tannɛ́ yɛ̀ɛ̀ miɛkɛ yɛ̀ bo mbɛ̀ sènku. 19 Bɛ̀ í yie mmɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nkɛ kɛ kèńtɛ́ n tũɔ̃nko m pããnáaǹtì náaǜbɛ̀ sa̰a̰ kɛ̀ bɛ̀ nàá ntì. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i.

20 Díndi tidaatì bɛ̀ pĩḿmú bɛ̀ kɛ kònnɛ̀ Babidɔnni, keènɛ̀ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú mù:

21 Ntɛnɛ́ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa, díndi Isidayɛɛribɛ tũ nkù m bɛ́i ntì kɛ̀ dɛ̀ ntukúnɛ̀ Kodaya birɛ Akabu nɛ̀ Maaseya birɛ Sedekia. Bɛdɛ́ mɛmmɛ bɛ̀ soúmu kɛ tu bɛ̀ nàá m pããnáaǹtì, bá bɛ̀ mɛ ntúmɛ̀ míì bɛ̀ tɔ̃nní. M bo bɛ̀ ãnnɛ́ Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpààtì nɔu miɛkɛ, kòo bɛ̀ puotí kɛ́kuɔ di ìikɛ̀. 22 Díndi Sudaa kɔbɛ bɛ̀ pĩḿmú bɛ̀ kɛ kònnɛ̀ Babidɔnni di níí bo nnáá mbɛ kpɛ́í ndi dɔ́ dìì mɔ̀nnì kɛ́bɔntɛ́ kusĩnkù, di níí bo yĩ: Kuyie nda dɔɔ̀ kù dɔɔ̀mɛ̀ Sedekia nɛ̀ Akabu Babidɔnni kóo kpààtì cóu mbɛ̀ muhãã́. 23 Kɛ yɛ́ bɛ̀ dɔɔ̀mɛ̀ Isidayɛɛribɛ ci dɛ̀ kɛ dɔunɛ̀ bɛtɔbɛ̀ pobɛ̀, kɛ soú nkɛ tú bɛ̀ nàá n kpɛti, m mɛ nyí bɛ̀ tɔ̃. N dɛ̀ yɛ́mu dɛmɔu kɛ dɛ̀ wùó. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i.

Semmaya wàrimɛ̀ dipátíri Sefayaa Sedemii kpɛ́í

24-25 Mɛmmɛ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa, Kuyie
nyIsidayɛɛribɛ tũ nkùu n duɔ́ mmí nSedemii
tináaǹtì kɛ̀ dɛ̀ ntukúnɛ̀ Semmaya Nɛedammu
naàmùnkù kou. Semmaya weè do wàri dipátíri
kéduɔnní ikuɔ́ nìùbɛ̀ Maseya birɛ nɛ̀ Sofonii nɛ̀
ikuɔ́ nìùbɛ̀ tɔbɛ̀, nɛ̀ Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ bɛ̀ɛ̀ do kpaá
Sedisadɛmmu, kɛ̀ dì wàri kɛ tú: 26 Ti Yiɛ̀ nKuyie
nkuù duɔ́ nkàa cɔutɛ́ ikuɔ́ nìùtì Yeoyada fɔ̃̀tìrì kɛ
bakɛ́ ku cĩɛ̃̀tɛ̀. Fɔ̃̃ɔ̃ dò nkɛ́ndakɛ bɛ̀ɛ̀ tu bɛmáà ku
pããnáaǹtì náaǹbɛ̀ bɛ kpɛ́í, kɛ̀ wèè í yɛ̃́ o yɛ̃ mmù
a táú nho naàcɛ̀i mɛfĩmmɛ kɛ́pítínné o fɔ̃nííi timátì,
27 dɛ̀ né dòmmɛ kàa í kpannɛ̀ Sedemii Anatɔti ɛì kou,
wèè di náá nKuyie mpããnáaǹtì? 28 Ò yɛ̃ nhò tu
Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò nwe kɛ ti wàriní dipátíri
diɛ mBabidɔnni, kɛ ti nàkɛ́ kɛ tú ti í yɛtì mɛcãã
nketikɛ, kɛ tú ti maá sicɛ̃́ĩ kémbo, kɛfíikú dɛtie nti
pénnɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ mpɛí kɛ̀ ti yo.

29 Kɛ̀ ikuɔ́ nìùtì Sofonii kaa ndɛ kó dipátíri mí
nSedemii kɛ̀ n keè.

Sedemii tɛ̀ńnɛ́mɛ̀ dipátíri Semmaya

30 Mɛmmɛ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni mbɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀:
31 Tɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ɛ nákɛ́ bɛ̀ pĩḿmú bɛ̀ kɛ kɔ̀nnɛ̀ Babidɔnni
kɛ tú: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì yɛ̃ Nɛedammu ɛì kou
Semmaya mɛ̀ nyɛ̃mmɛ̀ ò tu m pããnáaǹtì náaǹtò,
míì mɛ nyí ò tɔ̃, ò mɛ̀ ndi ciitémɛ̀ kɛ̀ di yie nho kó
siyáàbìsí, 32 mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi, n yiti kɛ bo
cómmúmu Nɛedammu ɛì kou Semmaya kpɛ́í nnɛ̀ o
fukoo. O kó kufuku miɛkɛ onìtì bá nkpaá bá omáà
kɛ bo di cuokɛ̀, ò báá yà mɛsàà n yóó dɔɔ̀mɛ̀ n nìtìbɛ̀,

kɛ yɛ́ ò sukúmɛ̀ n nìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ n yetɛ. Mí ndi Yiè nKuyie míì béi.

30

Kuyie nnàké tì Isidayɛɛribɛ kó dikpààtìyuu kpéí

1 Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè mí nSedemii kɛ dɔ̀:
2 Mi ndi Yiè Kuyie ndíndi Isidayɛɛribɛ di tũ nkù, míì
tu á wãri n da nàké tì timɔu dipátíri miɛkɛ kɛ dɔ̀:
3 Mí ndi Yiè Kuyie n tú, dɛ yiè kpaanímu kè m bo tɛ̃nnéní
n nìtìbè Isidayɛɛribɛ nè Sudaa kɔbɛ, kéwɛ̃tɛ ké bè duó
ndihɛì n do duó ndì bɛ yɛmbè kè bèɛ dì tiekɛ. Mí ndi
Yiè nKuyie míì béi.
4-5 Ntɛ ti Yiè nKuyie nni nnàké tì mí nSedemii
Isidayɛɛribɛ nè Sudaa kɔbɛ bɛ kpéí, tiì tu:
Ti yo mɛtammè mamè mmɛ,
mè mɛ nyí tú diwèì kɔ̃mɛ,
mè duò tikɔ̃m̀bùɔ̀tì nti kɛ ãã̀ kufɔ̃waá.
6 Bíékénè, wénníné,
bɛnitidaabè pɛímaà?
Dè né dommè kè bɛnitidaabè ceú ceú bɛ ka,
kɛ dò nhonitipòkù wèè dó képɛitɛ́ ò ɔ̃ ndòmmè,
kè bɛ ììkè sɔ̀ù sɔ̀ù bɛmɔu.
7 Mɛyɛi ndiɛmè kó diyiè ndi,
diyiè yɛiri ndi,
di kó kubotí mu nyí buoté,
mɛyɛn̂caàrìmè mɛè kèríní Sakɔbu kpéí,
dɛ yiè n né yóó bè dɛɛtému.

8 Kè ti Yiè Mpakɛdaa dɔ̀: Dɛ yiè bo tuɔkɛ dìì yiè, m
bo kéétɛ́ kunaàdɔ̀dɔ̀rìdɔú bè di buú nkù, ké di pítɛ́
iwɛ̃ĩ. Bèè í tú Isidayɛɛribɛ bè tɛ̃nkɛ bá ndi bakɛ́. 9 Kè
di mpĩ ndi Yiè nKuyie ndi tũ nkù tɔ̃mmú, kè n di

duɔ nDafiti yaàbirɛ kɛ̀ dɛ̀ ntú di kóo kpààtì kɛ̀ di pĩ nho tɔ̃mmú.

10 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ kɛ́bɛ́i nkɛ dɔ̀:
Díndi n kó bɛtɔ̃mbɛ̀ Sakɔbu kó kuwuɔ nkɔbɛ di bá
nyĩɛ̃kù,
díndi Isidayɛɛribɛ di kɔ̃m̀bùɔ̀tì bá nduò,
n yóó di dɛɛtému kédennɛní di yaàbí itempɛ̃ ndétiyì
miɛkɛ, di tú dɛ̀ tidaatì.
Díndi Sakɔbu yaàbí di wɛ̃tinímu,
kɛ bo kari di tenkɛ̀ bàmmùù kéom̀pɛ̀,
òmɔù tɛ́nkɛ í yó mbo wèè bo di kɔkénɛ̀.
11 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie ndi bonèmu kɛ yóó di dɛɛté míì
bɛ́i!
N yóó kuɔ̀mu ibotí n di cíɛ kɛ̀ di taá ìì miɛkɛ páíí
kédeè.
Díndi biɛ n yí yóó di kuɔ kédeè,
n né yóó di tiému dɛ̀ bèkúmɛ̀,
n yí yóó na ké n di wúónkoo kɛ dò ndi í càkɛ dèmarè.

12 Di kó dikɔutirì í dò nkétaà,
di kó dimɔnni í dò nkémiɛté,
mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì bɛ́i.
13 Omɔù í dakɛ di kpɛti,
kɛ bo taa ndi muɔ,
mutie mamù mɛ nketé kɛ í bo mùù bo di taa.
14 Di natitɔbɛ̀ di yɛ̃mmu,
bɛ̀ tɛ́nkɛ í denniní di kpɛ́í,
n di poté kɛ dò ndi tú n dootitɔbɛ̀ mbɛ,
n di poté kuyɛ̃ĩku diɛkù nku,
di yɛi ndɛuté mèè kpɛ́í,
di càkɛ kɛ̀ dɛ̀ dɛumu.
15 Ba nte kɛ̀ di kuɔ̀ mmɛcaàrìmɛ̀ mèè di tùɔ̀kɛní mɛ
kpɛ́í?

Di kó dimɔnni í dò nkémiɛtɛ́,
di yɛi mmɛè dɛuté dɛè te,
di càkɛ kè dè dɛumu dɛè te kè n di dɔ̀ɔ̀ mɛmmɛ.
16 Bɛ̀è di kɔù yíe n yóó bè kùɔmu,
bɛ̀è di dokùnè yíe m bo bè dɔɔ̀ tidaatì,
bɛ̀è di ɛi yíe nyóó bè ɛímu,
bɛ̀è di senku yíe n yóó duɔ́ nkè bɛɛ bè sènkèrìmu.
17 Kɛ yɛ́ n yóó yɔɔrɛmè mutie di muɔ,
n yóó miɛkùnnɛmu di kɔutiyè.
Mí ndi Yiè nKuyie míì béi!
Díndi Siyɔ̃ɔ̃ ɛì kɔbɛ, òmɔù tɛ́nkɛ í di kaànnè,
kɛ di yu kɛ tú bè dènnɛ bè bɛ tenkè.

18 Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéi nkɛ dɔ̀:
N yóó wɛ̃tɛ kétɛ́nnénímu tidaatì Sakɔbu kó yɛfɛ miɛkɛ,
mɛsémmè mɛè m bonè bɛ kó sicɛ́ĩ,
di kó dihɛì wɛ̃ti kɛ bo fííkúmu di dobontì ĩnkè,
kè tɛkpààtìcĨɛ̃tèɛ fííkú tɛ fɔ̃tìrì.
19 Kè di ndiè kɛ n sãntí,
kɛ íútí nè diwèì,
kè n duɔ́ nkè dí sũũ nkɛ tɛ́nkɛ bá nkɛ̃ńnì,
kè n di déúkùnnɛ bá di kó diyètìrì tɛ́nkɛ báá kɛ̃kɛ.
20 Díndi Sakɔbu yaàbí di wɛ̃ti kɛ bo naámmu di do dòmmè,
kénfííkú n yìikè,
kè n yítɛ́ kécómmú kéfɛ́ũ mbèè do di fɛ́ũmmu,
21 di kóo kpààtì yó ntú di botí kou nwe,
di kou weè yó ndi bakɛ́,
kè n duɔ́ nkòo nni ntɔ́kénè,
kè dè í tú mɛmmɛ we m bo dáátí kékɔtɛní m borè?
Mí ndi Yiè nKuyie míì mɛ nyɛ̃.

22 Dɛ mɔ̀nnì di bo ntú n kɔbɛ,
kɛ̀ nni ndi te kɛ̀ di n tũ.

23 Mí ndi Yiè nKuyie mmiɛkɛ ìtému kuyɑɑkù diɛkù
kɔ̃mɛ,
kɛ fĩmmú fɛfɔ̀dónfɛ̀ diɛfɛ̀ kɔ̃mɛ kɛ bo do bèè cààrè bɛ
yɔ ĩnkɛ̀.
24 Mí ndi Yiè nKuyie m miɛkɛ di cɔ̀útému,
kɛ̀ í yóó bonkɛ kɛ í pĩ nkɛ̀ do dò nképĩ mmùù
tɔ̃mmú,
dɛ̀ yó nkéríní kɛ̀ di tì bɑntému.

31

1 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Dɛ kó yɛwe miɛkɛ
mí ndi Yiè nKuyie m bo tiekɛ Isidɑyɛɛribɛ wuɔ
nyimɔu, kɛ̀ bɛ̀ ntú n kɔbɛ.

Kuyie nnàkémɛ̀ kù yóó kɑnnɛmɛ̀ Isidɑyɛɛribɛ bɛ tenkɛ̀

2 Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu kɛ tú:
Díndi kubotí kùù yenténè mudoò kɛ bo dikpáà
miɛkɛ,
di yàmu n kó mɛsàà.
Díndi Isidɑyɛɛribɛ di kũnti mɛomù̀pùmɛ̀ ɛì ndi.
3 Nɛ̀ dimɔ̀nnì ndi n di bɛnkɛmɛ̀ m máà,
n di nàké kɛ tú n di dómu sɑ̃́ɑ̃̀, dɛɛ̀ te kɛ̀ n kó mɛsàà
nyí iiti di ĩnkɛ̀.
4 N wɛ̃ti kɛ bo fíímmu díndi Isidɑyɛɛribɛ n dɔ́ bɛ̀ kɛ̀ di
nfííkú,
di wɛ̃ti kɛ bo túótému yɛbàrè sààyè nè diwɛ̀ì,
di yóó nɛinèmu bɛhɑubɛ̀ kɛ̀ dí yɛ̀ kémbie nkɛ ɑu.
5 Di wɛ̃ti kɛ bo buɔtímu Sɑmmɑrii tãrì ĩnkɛ̀ dɛtie mbɛ̀
tu dɛ̀ fínyĩ,
díndi bèè dɛ̀ buɔtí kɛ̀ díì ntɔ̃ũ dɛ bɛ.
6 Dɛ yiè kpɑɑnímu kɛ̀ bèè bàà yɛbòrè kɛ̀ bɛ̀ bo pĩɛ̃ké,

bɛ̀ yóó nákɛ́mu bɛ̀ɛ̀ bo Efadaimmu tãrɛ̀ ĩ̃nkɛ̀ kɛ dɔ̀:
Ítɛ́nɛ̀ kɛ̀ ti kɔtɛ Siyɔ̃ɔ̃ tãrì ti Yiɛ̀ nKuyie nti tũ nkù borɛ̀.

7 Ntɛnɛ̀ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m bɛ́i ntì:
Nyíútínɛ̀ Sakɔbu yaàbí kpɛ́í,
nyãnkunɛ̀ diwɛ̀ì wèè bakɛ́ yɛkpààtìyɔ o kpɛ́í,
ndiènnɛ̀ kɛ sãntí mí ndi Yiɛ̀ nKuyie nkɛ tú:
Ti Yiɛ̀ nKuyie ndɛɛtɛ́ a nìtìbɛ̀,
dɛɛtɛ́ Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ.
8 Kubakù yoú bíɛ́kɛ̀ kó dihɛì ndi m bɛ̀ íinnímɛ̀,
m bɛ̀ dɛ̀itɛní itemmànkɛ nyi kɛ bɛ̀ tìí,
tiyũɔ̃̀ntì nɛ̀ yɛkpĩɛ̃̀,
bɛpɔupómpómbɛ̀ nɛ̀ tibíyɔ̃tì,
bɛ̀ɛ̀ wɛ̃tiní bɛ ɛì bɛ tĩ̃nnì í yó nsénní.
9 Bɛ̀ yó nwɛ̃tiní kɛ kɔntimu kɛ m báá,
kɛ̀ m bɛ̀ kpàakɛ kɛ́kétɛ́nɛ̀ kucɛ sààkù kùù sìɛ́,
bɛ̀ í yóó bétɛ́ kùù ĩ̃nkɛ̀, kɛ̀ m bɛ̀ kɔ̀tɛnɛ̀ mɛnɛ́sààmɛ̀ borɛ̀.
Míì tu Isidayɛɛribɛ cicɛ kɛ̀ Efadaimmu tu n kóo po.

10 Díndi yɛbotɛ̀ keènɛ̀ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie ntú mù,
kɛ́ tì nàkɛ́ yɛbotɛ̀ yɛ̀ɛ̀ bo mɛdɛ́timɛ̀ kɛ dɔ̀:
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì do di cíɛ ndíndi ny-Isidayɛɛribɛ
kɛ wɛ̃̀tɛ kɛ dì tìínní,
kɛ yó ndakɛ di kpɛ́í o pecɛ̃nti ɔ̃ ndakɛmɛ̀ o pe kpɛ́í.
11 Mi ndi Yiɛ̀ nKuyie míì di dɛɛtɛ́ díndi Isidayɛɛribɛ,
míì di fìètɛ kubotí kuù di kpeńnìnɛ̀ ku nɔu miɛkɛ.
12 Di kũntimu Siyɔ̃ɔ̃ tãrì kɛ bo nyíúnɛ̀ diwɛ̀ì,
kɛ bo ndɛitíní kɛ dɔ́ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie nkó mɛsàà,
dɛ̀ɛ̀ tu tidiitì nɛ̀ mɛnaà nnɛ̀ mɛkɔ̀pàmmɛ̀,
ipe nɛ̀ sibɔɔ́ nɛ̀ inààkɛ.

Di bo ndònnè kupúú sààkù bè yóɔ̀rì kù,
di tɛ̃́nkɛ bá mbo mɛyɛ̀ncaàrìmè miɛkɛ.
13 Dɛ mɔ̀nnì bɛsapàmbè bo nyɑ̃nkunè diwèì
bɛdapàmbè nè bɛdakótíbè kè bè nwɛ̃ nkɛ au,
m bo ceetɛ di dabùò nkè yèɛ naá ndiwèì
kè di bántè kédɛitɛ di áárìmè kè di yèmmèɛ narikɛ.
Mí ndi Yiè nKuyie míì béi.
14 Dɛ yiè ikuɔ́ nìùbè bo dɛ nyiwũɔ̃ kó mɛkùɔ̀,
kè n nìtìbèɛ tuɔ́,
mí ndi Yiè nKuyie míì béi.

15 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
N yo mɛtammè mamè Damaa èì,
yɛkúdabùò nyɛè yìèní nè iwúótìi,
Dasɛɛdi bí ii ku kòò kuɔ̀,
bá kɛ í dɔ́ bèɛ ò bántè.
16 Kè ti Yiè nKuyie nhò nàké kɛ dɔ̀:
Cĩɛ̃́ké, kéũtɛ́ a nɔnniɛti,
n yóó da cúmu a ɔ̀ùtì kó ticuuti,
mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi:
a nìtìbè itinímu di dootitɔbè ciɛ kɛ kũntiní.
17 Diwèì kèrínímu a yaàbí kpéí.
Mí ndi Yiè nKuyie míì béi!
Ì wɛ̃tinímu i tenkè.
18 N kèèmu Efadaimmu wuɔ nkɔbɛ kuɔ̀mmè,
kɛ sáútí kɛ tú:
Ti Yiè nKuyie nha ti potɛ́ mɛdiè mmɛ,
kɛ ti tiè mbè ɔ̃ɔ̃ potɛ́ mèè botí kunaàwàátíkù,
ti yũ̃nní a borè kè ti na kéwɛ̃tɛní,
kɛ yɛ́ fɔ̃́ɔ̃̀ tumè ti Yiè nKuyie nti tũ nkù.
19 Ti do da bùtínnému,
bàmbà kɛ mɛ nwɛ̃̀tɛní,
ti bantému ti caàrìmè kɛ pĩ nti nɔ̀,

ifɛi iì ti pĩ nkɛ̀ ti sĩ́ńné,
ti dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ ti dapàntì mɔ̀nnì dɛ kpéí.
20 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
Efadaimmu kɔbɛ n sàà bɛ̀ cùùmmaà?
Yáà n sàà bɛ̀ dɔ́ kɛ̀ dɛ̀ tontému?
Nh ɔ̃ nkɛ̀ n kèè bɛ̀ nàámmɛ̀ bɛ kpéí diwɛ̀ì diì m pĩ,
kɛ̀ mɛsémmɛ̀ ní mbɛ̀ nni mbonɛ̀,
kɛ̀ m bɛ̀ dɔ́ mɛdiɛ̀.

21 Ãnnénɛ̀ mɛcannimɛ̀,
fííkúnɛ̀ idɛí,
dɔɔ̀nɛ̀ kunaàsìnyakú di cɛ,
totínɛ̀ di yɛ̀mmɛ̀ di tũ nkùù cɛ̀ kéwɛ̃tɛní,
díndi Isidayɛɛribɛ n dɔ́ bɛ̀,
wɛ̃tɛnèní yɛhɛkɛ̀ yɛ̀ɛ̀ tu di kpɛyɛ yɛ miɛkɛ.
22 Díndi Isidayɛɛribɛ n dɔ́ bɛ̀,
dɛ̀ yó nkɑ́ɑ̃́ké dɛ kɛ̀ di yóu mufirìmù?
Díndi bɛ̀ɛ̀ í dɔ́ kéyie n kpɛti,
di mmɔ̀nnì dɛ̀ cɛ̀ɛ̀tɛmu di tenkɛ̀ miɛkɛ,
kòo nitipòkù bɛí nhonitidɔ̀ù!

Isidayɛɛribɛ yóó wɛ̃tɛ kémɔɔtɛnɛ̀mɛ̀ Kuyie mmɛtaummɛ̀

23 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ nkùu
bɛí nkɛ dɔ̀: M bo tɛ́nnéní dìì mɔ̀nnì bɛ̀ do pĩ́ńmú bɛ̀
kékòɔnnɛ̀ kédɔɔ̀ tidaatì, bɛ̀ bo nnáá nSudaa tenkɛ̀ nɛ̀ o
ɛkɛ̀ miɛkɛ kɛ tú:
Fɔ́ nSiyɔ̃ɔ̃ ditãsààrì timɔ́mmɔnti borɛ̀,
ti Yiɛ̀ nKuyie nda dɔ̀ɔ̀ mɛsàà.
24 Kɛ̀ Sudaa kɔbɛ ḿbo a miɛkɛ. Bɛtenkútíbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀
cɛ̃mmù iwũɔ̃ kɛ̀ bɛ̀ nwɛ̃ nkɛ bo a ɛkɛ̀ miɛkɛ. 25 Kɛ yɛ́
míì duómmɛ̀ mɛniɛ nsinéyɛ̃ĩ kùɔ bɛ̀, kɛ duɔ̀ ntidiitì
dikɔ̀ɔnnì kùɔ bɛ̀. 26 Mí nSedemii kɛ̀ nh entɛní kénsɔ́
mmunɔndɔmmú n dɔ̀ɔ̀ mɛsàà mmɛ.

27 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀: Dɛ yiè kpaanímu
Isidayɛɛribɛ nè Sudaa kɔbɛ kè bè bo pié késũũ
nkɛtenkɛ̀, kè iwũɔ̃ pɛ̃tɛ́ késũũ. 28 N do wɛ̃̀ɛ̃̀tɛní mèè
botí bɛ bíékè ké mbè u, kɛ bè pùɔ̀ nkɛ déí kɛ bè dɔ̀ɔ̀ri
mɛyɛi, n yóó wɛ̃ɛ̃tɛní mɛè botí bɛ bíékè ké bè maá,
ké bè fìí, mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi. 29 Dɛ mɔ̀nnì
ɔ̀mɔù tɛ́nkɛ bá nnáá dináaǹhãntírì dìì tu:
Cicɛbè càákɛ́ yɛsĩɛ̃ bényè
kè ibí nìì nyãrikɛ.
30 Dɛ mɔ̀nnì bá wè ò yóó kú o yɛi nkpéí nkɛ, wèè
càákɛ́ yɛsĩɛ̃ bényè weè nìì nyóó yãrikɛ.
31 Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀: Dɛ yiè kpaanímu
kè m bo wɛ̃tɛ kétaunnè Isidayɛɛribɛ nè Sudaa kɔbɛ.
32 Dè tɛ́nkɛ í yó ntú mɛtaummè ndo dɔ̀ɔ̀nèmè bɛ
yɛmbè m bè dètɛ dìì yiè Esibiti kɛ dènnɛ. Dɛ kó
mɛtaummè bè mè tɔ̃̀tɛmu bá nè míì mɛ mbè temè.
Mí ndi Yiè nKuyie míì mɛ nyɛ̃. 33 Kè ti Yiè nKuyie
mbɛ́i nkɛ dɔ̀: Ntɛ dɛ yiè n yóó bè dɔ̀ɔ̀nè mèè taummè:
N yóó ãnné n kuɔ́ bɛ miɛkɛ nkɛ, ké ì wã̰ri bɛ yèmmè
miɛkɛ ké m bè te mí nKuyie kè bè ntú n kɔbɛ. 34 Dɛ
yiè ɔ̀mɔù tɛ́nkɛ báá tié n kuɔ́ o kou, yóó o kou ò
tié nkɛ dɔ̀ wè n yĩ́tɛ́ mí ndi Yiè nKuyie. Bè yóó
nyì yɛ́mu bɛmɔu, ibí sámpɔ́ì nè bɛkótíbè, mí ndi Yiè
nKuyie mmíì béi, n yóó bè cĩ́mmu bɛ yɛi, n tɛ́nkɛ
báá dentɛní mɛ kpéí.

35 Mí ndi Yiè nKuyie míì ãnné diyiè kè dì ɔ̃ ntũũ
nkémí,
kɛ duɔ́ nkòo tã̀nkù nè siwã̀ã kè dè ɔ̃ mmí kɛyènkè.
Míì ɔ̃ɔ̃ nampɛ dàméèrì kè yɛnéfĩnfĩ̀rèɛ ítɛ́,
mí nwèè yètìrì tu Mpakɛdaa míì béi nkɛ tú:

36 Kɛ̀ dɛndɛ cèètɛ dìì yiè,
mɛm̀mɛ Isidayɛɛribɛ kó kuwuɔ ntɛ̃́nkɛ í yó ntúmɛ̀ n
kɔku.
37 Kòo nìtì bo na kɛ́bennɛ́ kɛĩnkɛ̀ okùmɛ̀ màmɛ̀,
kɛ́síékɛ́ kɛtenkɛ̀ cũmpumɛ mamɛ̀,
dɛ mɔ̀nnì m bo dootóo Isidayɛɛri kó kuwuɔ nkɔbɛ
bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà dɛ kpɛ́í.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì bɛ́i.

38 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀: Dɛ yiè kpaanímu kɛ̀
Sedisadɛmmu ɛì bo wɛ̃tɛ kɛ́maá, mí ndi Yiɛ̀ nKuyie
n kpɛ́í, kɛ́ketɛ́nɛ̀ Ananɛɛdi kó didènnì borɛ̀ kɛ́ntɔ
kɛ́tuɔkɛnɛ̀ dibòrì bɛ̀ tu dì kuduotí kentímɛ̀ kó dibòrì,
39 kɛ́sɔɔtɛ́ kɛ́tãũ kuhɔ̃ũ kùù beúnɛ̀ kɛ́tuɔkɛ Kaarɛbu
tãrì, kɛ́kɔ́ntɛ́ kɛ́kɔtɛnɛ̀ Koa kpɛri, 40 kɛ́dítɛ́nɛ̀ ku-
biriku bɛ̀ buɔ̀nko kù bɛcíríbɛ̀ kɛ dɛ̀ cɔ́unko dɛyɛirɛ,
kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnɛ̀ kukó nSetinɔɔ kɛ́pɛ̃ɛ̃tɛ́ kɛ́tuɔkɛ
dibòrì bɛ̀ tu dì sisɛ̃ĩ kó dibòrì diyiè yìɛ̀ní kɛ̀ɛ̀ bíɛ́kɛ̀
kpɛri. Dɛ̀ yó ntú bɛ̀ cɑ̀ɲ́nɛ́ dɛ̀ndɛ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n
kpɛ́í, bɛ̀ tɛ̃́nkɛ báá di uutɛ́, bɛ̀ mɛ ntɛ̃́nkɛ báá di pɔ̀ntɛ
bìtì.

32

Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Sedemii dontɛ́mɛ̀ kupaku

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní mbɛ́innɛ̀ mí nSedemii
Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sedesia kpàtì benni píínnì
miɛkɛ, kɛ sɔ̃́ Nɛbukannɛsaa bo o kpàtì benni tɛpíítɛ̀
nɛ̀ diniínnì. 2 Dɛ̀ do sɔ̃́ mBabidɔnni kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀
bɛɛ̀ pi Sedisadɛmmu ɛì. Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ bɛ̀ m
pĩ mí nSedemii kɛ kànnɛ Sudaa kóo kpààtì kó
tɛkpààtìcĩɛ̀̀tɛ̀ kó kudànkù. 3 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì

Sedesia weè do m pĩ nkɛ́kannɛ kè nní nkari. Kòo n nàá nkɛ́tú dè dòmmɛ kè n nàá nkɛ tú ti Yiè nKuyie nyɛ̃ nkù yóó duɔ́ ndihɛì Babidɔnni kóo kpààtì kòo di tiekɛ, 4 okpààtì Sedesia í yóó cootɛ́. Bè yóó ò pĩḿmu kɛ́duɔ́ Babidɔnni kóo kpààtì kè bèɛ yà bɛtɔbè kɛ́nákɛ́. 5 Kè bèɛ kònnè Sedesia Babidɔnni kòo nkɛ mbo kɛ kɛ́mmúnè kù bo yàmè o kpɛti. Bá kè di dokùnè Babidɔnni kɔbɛ di báá bè na.

6 Kè ti Yiè nKuyie nni mbɛ́innè kɛ dɔ̀ 7 n cicɛ nantè Sadummu birɛ Anamɛɛdi kèríní m borè, kɛ bo n nákɛ́ kɛ́tú n dontɛ́ o paku kùù mɛ mbo Anatɔti, kɛ́yɛ̃ míì tumè o cĩ̃ɛ̀tè kou wèè baaténí kɛ dò nkɛ́ kù dontɛ́.

8 Mɛm̀mɛ n cicɛ nantè Sadummu birɛ Anamɛɛdi kɔ̀tɛnímè m borè tɛkpààtìcĩ̃ɛ̀tè kó kudànkù kɛ́ntũ nti Yiè nKuyie nni nnàkɛ́mè kɛ́ n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Dontɛ́ m paku kùù bo Anatɔti Bɛnsamɛɛ tempɛ̃, kɛ yɛ̃ fɔ̃̃ tumè n cĩ̃ɛ̀tè kou wèè baaténí kɛ dò nkɛ́ kù dontɛ́. Dontɛ́ ku kɛ́tiekɛ. Kè m bantɛ́ tì tumè ti Yiè nKuyie nkpɛti nti.

9 Mɛm̀mɛ kè n dontɛ́ n cicɛ nantè Sadummu birɛ Anamɛɛdi kó kupaku kùù bo Anatɔti, kóò yietí mɛdítíbii tɛpíítè nè mèyiekè, 10 kɛ́wãri yɛdontépátɛ kè yè mbo yèdéyè. Kè n yĩkú mɛcannimè kè bɛnìtìbè nwúó nkè m bennɛ́ mɛdítíbii ncɛ̃́ɛ̃́kù tɛbiètè ĩnkè. 11 Kè n túótɛ́ didontépátíri n yĩkú dì n kó mɛcannimè képɔ̃nnɛ́, n wà̰ri dìì miɛkɛ ikuɔ́ yɛ̃mmè nè ditɛrì dìì feío. 12 Kè n duɔ́ ndidontépátíri Baduki Nɛdiya birɛ Maseya kó dɛyaàbirɛ, kè n di nhò duɔ́ n cicɛ nantè birɛ Anamɛɛdi ìikè. Nè bèè do dè bo kɛ́ĩ̃kú bɛ nɔu dipátíri bɛ ìikè nè Sudaa kó kuwuɔ kɔbɛ bèè do bo tɛkpààtìcĩ̃ɛ̀tè kó kudànkù bɛ ìikè. 13 Kè n deè kɛ́duɔ́ mBaduki dinùù bɛnìtìbè bɛmɔu ìikè kè n dɔ̀: 14 Tìì ntu ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa kpɛti nti, Kuyie ntínti

Isidaɣɛɛribɛ ti tũ nkù. Túótɛ́ didontɛ́pátírı m pɔ̃ũ ndì nɛ̀ dìì feío kɛ́ãnnɛ́ didúù miɛkɛ kɛ̀ yɛ̀ mbo sɑ̃́ɑ̃̀.

15 Ntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa kunku Isidaɣɛɛribɛ tũ nkù nàkɛ́ tì: Kù tu di wɛ̃ti kɛ bo dommu sicɛ́ĩ̃ nɛ̀ dɛpaa dihɛì dìì mmiɛkɛ.

Sedemii kuɔnnɛ̀mɛ̀ Kuyie

16 N duɔ́ ndìì mɔ̀nnì Baduki Nɛdiya birɛ yɛdontɛ́pátɛ kɛ́bántɛ̀ Kuyie nkɛ dɔ̀: 17 Áú n Yiɛ̀ nKuyie fɔ̃́ nwèè dɔ̀ɔ̀ kɛĩ̀nkɛ̀ nɛ̀ kɛtenkɛ̀ nɛ̀ a wɛ̃rímú, dɛ̀marɛ̀ í da yóunɛ̀! 18 Fɔ̃́ɔ̃̀ ɔ̃ɔ̃ cĩɛ́ nhonìtì kétuɔkɛnɛ̀ o yaàbí kó iyaàbí titɔ̃ntì titɔ̃ntì tɛkɔùpíítɛ̀, fɔ̃́ɔ̃̀ ɔ̃ɔ̃ poté ibí i cicɛbɛ̀ kó mɛyɛi nkó tiyɛ̃ĩ̃ti, Kuyie nha dɛumu kɛ kpeńnì, ti Yiɛ̀ nKuyie fɔ̃́ nwèè yètìrì tu Mpakɛdaa. 19 Fɔ̃́ɔ̃̀ tu otentì sààwè kàa tɔ̃mmú dɛu, fɔ̃́ nwèè wùó mbɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu kó mɛborimɛ kɛ yietì bá wè o tɔ̃mmú dòmmɛ̀, mù mànnɛ̀ tìì yeti.

20 Fɔ̃́ nwèè dɔ̀ɔ̀ mɛbɛnkùmɛ̀ càmmɛ̀ nɛ̀ tidiɛtì Esibiti kó kɛtenkɛ̀ miɛkɛ, kɛ tì dɔ̀ɔ̀ri nɛ̀ yíennı́ kàa yètìrìi feité Isidaɣɛɛribɛ cuokɛ̀ nɛ̀ kutenkù kumɔu miɛkɛ, kɛ feínɛ̀ yíennı́. 21 Fɔ̃́ɔ̃̀ dɔ̀ɔ̀ mɛbɛnkùmɛ̀ càmmɛ̀ nɛ̀ tidiɛtì, kɛ bɛnkɛ a wɛ̃rímú nɛ̀ a kpetì kɛ̀ yɛbotɛ̀ da yɔ̀tɛ kàa dènnɛní a nìtìbɛ̀ Isidaɣɛɛribɛ Esibiti miɛkɛ. 22 Kàa bɛ̀ duɔ́ ndihɛì a do béi nkɛ́ĩ̃kú kɛ dɔ̀ a yóó duɔ́ ndì ti yɛmbɛ̀, mɛnaamiɛ̀ nnɛ̀ mɛcekùɔ̀ ndɛ̀ pũɔ̃̀ ndì. 23 Kɛ̀ bɛ̀ kɔ̀tɛní kɛ di ta kɛ kàri, bɛ̀ mɛ nyí yie nkɛ tũnnɛ a kó kucɛ, bɛ̀ í yie nkɛ tũnnɛ a kó ikuɔ́, bɛ̀ í yie nkɛ dɔ̀ɔ̀ a bɛ̀ nàkɛ́ kɛ yɛ̃ mbɛɛ dɔɔ̀ dɛ̀. Dɛɛ̀ te kàa bɛ̀ duɔnní mɛyɛi mɛ̀ɛ̀ mɛ̀ nti tùɔ̀kɛní!

24 Ntɛ Babidɔnni kɔbɛ kɛ pi dihɛì, bɛ̀ tùɔ̀kɛnímu kɛ bo pɔntɛ dihɛì, ti doti bɛ nɔu miɛkɛ nkɛ, bɛ̀ yóó ti do mudoò mmu kɛ̀ dikònnì ti kuɔ nɛ̀ mutenkũũ. A

nàkɛ́ tì tiì dɔ̀ɔ̀ kàa ti yà. 25 N Yiɛ̀ nKuyie a yɛ̃́ kɛ dò
mBabidɔnni kɔbɛ yóó fietɛ dihɛì kɛ nɛ́ n nàkɛ́ kɛ tú
n dontɛ́ kupaku, kɛ́yietí kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ naa bo m pútɛ́ kɛ̀ bɛ̀
mboà?

Ti Yiɛ̀ nKuyie ntɛ̃̀ńnɛ́ tì Sedemii

26 Mɛm̀mɛ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni mbɛ́innɛ̀ mí
nSedemii kɛ dɔ̀: 27 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì bakɛ́
bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu, dɛ̀marɛ̀ n yóùnɛ̀maà? 28 Dɛɛ̀ te mí
ndi Yiɛ̀ nKuyie nkɛ̀ m bɛ́i nkɛ tú: N duɔ́mmu di
nhɛì Babidɔnni tenkɛ̀ kɔbɛ, n di tannɛ́mu bɛ kóo
kpààtì Nɛbukannɛsaa nɔu miɛkɛ kòo bo di pɔ̀ntɛ.
29 Babidɔnni kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ mɛ ndɔ́ kɛ́do dihɛì bɛ̀ tatimu
di miɛkɛ kɛ bo míítɛ́ muhãã́ kɛ́ dì cɔ́u nkɛ̀ dìi cɔ́útɛ́
nɛ̀ sicɛ̃́ĩ bɛ̀ tùɔ̀ sìì ĩnkɛ̀ tihúúntì yɛbɔkɛ̀ Baadibɛ, kɛ yɛ̀
pãã ntidiitì bɛ̀ yɔɔrɛ tì mɛnaà nkɛ íinkoo m miɛkɛ.

30 Kɛ yɛ̃́ Isidayɛɛribɛ nɛ̀ Sudaa kɔbɛ nɛ̀ bɛ̀ bomɛ̀
bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ri n yí dɔ́ dɛ̀ ndɛ. Isidayɛɛri dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ íi m
miɛkɛ nkɛ. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì bɛ́i. 31 Dɛ kó
dihɛì Sedisadɛmmu nɛ̀ bɛ̀ di maámɛ̀ kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnɛ̀
yíenní di baa íinkoo m miɛkɛ nkɛ kɛ̀ kɛ̀ cɔ́u nsã́ã̀ dɛɛ̀
te kɛ̀ n dɔ́ kɛ di bútínnɛ́. 32 Isidayɛɛribɛ nɛ̀ Sudaa
kɔbɛ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ yɛi nkɛ íi m miɛkɛ, bɛmbɛ nɛ̀ bɛ kó
bɛkpààtìbɛ̀ nɛ̀ sikpààtìbìí nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ nàá m pããnáaǹtì.
Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo Sedisadɛmmu,
33 bɛ̀ tũntɛ bɛ ììkɛ̀ nkɛ kɛ m bùtínnɛ́, nɛ̀ dimɔ̀nnì ndi
m bɛ̀ duɔ̀mmɛ̀ itié bɛ̀ mɛ nyí yie nkɛ bo ì kɛ̀ńtɛ́ kɛ́
ì cɔ̀útɛ́. 34 Kɛ tannɛ́ bɛ kó tɛtenkaanìtɛ̀ isɔkɛ kpɛtɛ
n cĩɛ̃̀tɛ̀ n yètìrì yu dɛ̀ kɛ tɛ̀ sĩnkùnnɛ. 35 Kɛ maá
yɛwũɔ̃tɔ̀rɛ̀ Bɛni-Inɔmmu biriku kɛ feu bɛ bí dibɔɔ̀
Mɔdɔki, initidaaì nɛ̀ initipòì n yí yɛ̃ mbɛ̀ɛ dɔ̀ɔ̀ dɛ̀
diyiè marì. Dɛ kó iyɛntotíi ketɛ́ kɛ í tanní n yɛ̀mmɛ̀

miɛkɛ m bo duɔ́mmɛ̀ kɛ̀ bèɛ dɔ̀ɔ̀ dɛ kó isɔkɛ kɛ tanné Sudaa kɔbɛ mɛyɛi mmiɛkɛ.

36 Di mmɔ̀nnì ntɛ mí ndi Yiè nKuyie ndíndi
Isidayɛɛribɛ di tũ nkù m béi ntì kɛ̀ dè ntukúnè
dihɛì di náá ndìì kpéí kɛ tú dì tati Babidɔnni kóo
kpààtì nɔu miɛkɛ kòò bo di do mudoò, dikònnì nè
mutenkũũ nkè dèɛ tanní. 37 N yóó di dennɛnímu
m miɛkɛ do di yè ké di pɛikɛ ké di cɔ̀úté kè n di cíɛ
nkè di taá yɛbotè yèè miɛkɛ. N yóó di tɛ̃nnénímu diè
nkè dí mbo bá dèmarè í ndi kɔɔ́nnè. 38 Kè di ntú n
kɔbɛ kè n di te mmí ndi Yiè nKuyie ndi tũ nkù, 39 kè
ndí duɔ́ mmɛyèmmè mèmáà kè di ntũ nkucɛ kumáà
ké nni ndé sɑ̃̀ɑ̃̀, kè dèɛ yie nkè di mbo kè dè di naati
kè di bíi sɔɔté kémbo kè dè ì naati. 40 Kè n di dɔ̀ɔ̀nè
mɛtaummè mɛè yó mbo sɑ̃̀ɑ̃̀, n tɛ̃nkɛ báá di bútínné,
n yó ndi dɔ̀ɔ̀rimu mɛsàà, m bo duó nkè di mmɔkɛ
n kó fɛdédíéfè kè dèɛ yie nkè di tɛ̃nkɛ bá m bútínné.
41 Dɛ mɔ̀nnì n kó diwèì yó ntú m bo di dɔ̀ɔ̀mè mɛsàà,
n yóó di fíímmu teii di nhèì miɛkɛ, n yóó mè dɔ̀ɔ̀ nè
n yèmmè mɛmɔu ndi nè n wɛ̃rímú mumɔu.

42 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: N tɔní mèè botí
mɛyɛi ndiɛmè kuwuɔ nkuù nyĩnkè, n yóó mɛ ntɔní
mɛsàà mmɛmɔu n nàké mè di kpéí. 43 Dihɛì di yɛ̃
ndìì dɔúnko kòo nìtì tɛ̃nkɛ í dì bo yoo kuwanwankù
kè di ta Babidɔnni kɔbɛ nɔu miɛkɛ, di wɛ̃ti kɛ bo do
ndɛpaa dɛ kó dihɛì miɛkɛ. 44 Bɛnsamɛɛ kó kɛtenkè
miɛkɛ nè yɛhɛkè yèè tɔ̀kénè Sedisadɛmmu nè Sudaa
kó yɛhɛkè miɛkɛ nè ditãrì ĩnkè kpɛyɛ nè yɛhɛkè
yèè bo Sefadaa nè yèè bo Nɛkɛfu tempɛ̃ mbè wɛ̃ti
kɛ bo dommu dɛpaa ndɛ kó yɛhɛkè miɛkɛ kénwãũ
yɛdontépátɛ kè bɛnìtìbè bèè naa bo di pùté kè bè
bo kɛ yɛ̃ n yóó tɛ̃nnénímè di kó tidaatì mí ndi Yiè

nKuyie míì bɛ́i.

33

Kuyie nyɛ̃mmɛ̀ kù yóó wɛ̃tɛ kɛ́íi nSedisadɛmmu

1 Mí nSedemii kɛ̀ m baa nkpaá kɛ bo bɛ̀ m pĩ nkɛ kànnɛ dɛ̀ tɛkpààtìcĩ̀ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nyíɛ́ kɛ́ m bɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀: 2 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie, mí nwèè dɔ̀ɔ̀ kɛtenkɛ̀, mí nwèè kɛ̀ pìítɛ́ kɛ fìí nkɛ fɔ̃̀tìrì, mí nwèè yètìrì tu: Di Yiɛ̀ nKuyie. 3 N yú kɛ̀ n yóó yiemmu, kɛ da dáa ndɛ̀marɛ̀ diɛrɛ̀, disɔ̀rì kpɛrɛ a í yɛ̃́ dɛ̀. 4 Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie ndíndi Isidayɛɛribɛ tũ nkù, ntɛ n náá ntì kɛ̀ dɛ̀ ntukúnɛ̀ Sedisadɛmmu kó dihɛì nɛ̀ Sudaa kó sikpààtìcɛ́ĩ̃ sì yóó puɔmmu kɛ̀ dɛ̀ɛ dɔúnko. 5 Kɛ̀ di tú di bo baao Babidɔnni kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ di pi kɛ́ bɛ̀ dokénɛ̀ di í yóó na. Bɛcíríbɛ̀ bɛɛ̀ yóó píɛ ndihɛì kɛ yɛ̃́ m miɛkɛ di yɛmɛ̀ mɛdiɛ̀. Díndi Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ di yɛi mmɛɛ̀ sũũ nkɛ̀ n yɛmmɛ̀ nɔ́ɔ́té di ĩnkɛ̀. 6 N né yóó daatɛnímu di kpɛ́í kɛ́ di taa, kɛ́ di miɛkùnnɛ kɛ́ di duɔ́ ndiwɛ̀ì diɛrì kɛ̀ dí m bo kɛ̀ dɛ̀ di naati. 7 N yóó wɛ̃tɛ kɛ́tɛ̃́nnénímu Sudaa kɔbɛ bɛ̀ pĩ́mmú bɛ̀ kɛ dɔ̀ɔ̀ tidaatì nɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛ̀ pĩ́mmú bɛ̀ kɛ kònnɛ̀ m bo wɛ̃tɛ kɛ́ bɛ̀ kànnɛ bɛ ɛì bɛ̀ do dòmmɛ̀ nɛ̀ dimɔ̀nnì.

8 Kɛ́ũ̃té mɛcaàrìmɛ̀ bɛ̀ do n càkɛ mɛ̀, kɛ bɛ̀ cĩ̀ɛ̃́ mbɛ yɛi mmɛmɔu bɛ̀ n yetɛ́nɛ̀mɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ yetɛmɛ̀ n kpɛti. 9 Dɛ mɔ̀nnì diwɛ̀ì bo nni mbonɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì, yɛbotɛ̀ yɛmɔu yɛ̀ɛ̀ bo kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀ yɛ̀ bo keè m bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ sàà kɛ́ n sãntɛ kɛ́ n dɔunnɛ̀ mutɔ̃mmú kɛ́ nni nsãntí. Dɛ̀ bo yɛ̀ di kɛ̀ yɛ̀ nkpeutí m bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ sàà nkpɛ́í kɛ̀ bɛ kpɛrɛ dɛmɔu yié.

10 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀: Díndi Sudaa kɔbɛ di náá nkɛ tú dihɛì dɔúnko bá onìtì tɛ̃́nkɛ í bo di miɛkɛ bá fɛɔ̀fɛ̀. Sudaa ɛkɛ̀ nɛ̀ Sedisadɛmmu kó icɛ

dɔúnkomu bá onìtì tɛ́nkɛ í bo di miɛkɛ bá fɛ̀ɔ̃fɛ̀. 11 Bɛ̀
wɛ̃ti kɛ bo keèmu dɛ kó kɛtenkè miɛkɛ diwèì kó
mɛtammè nè siyíi, nè bèè tùótɛ́ bɛtɔbè bàmbà bɛ kó
iyiɛ. Kè bèè tɔuní Kuyie ncʼɛ̃̀tè yɛpãrè kè bè ndiè nkɛ
tú:
Sãntɛnè ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa kɛ yɛ́ kù wennimè,
kɛ ti dó sáã̀.
Kɛ yɛ́ n wɛ̃ti kɛ bo tɛ́nnénímè bè do pĩ́mmú bè bɛ èì,
kɛ́ bè kànnɛ bè do dòmmè nè dimɔ̀nnì.
12 Kè ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa béi nkɛ dɔ̀: Dihɛì
dii mmè ndɔúnkomè, bá onìtì nè fɛ̀ɔ̃fè kè dè tɛ́nkɛ
í kérímú yɛhɛkè yɛmɔu miɛkɛ, yɛnaacɛ̃nhòkè wɛ̃ti
kɛ bo buotému kè iwũɔ̃ cɛ̃mbɛ ndè òòmmu bɛ wũɔ̃.
13 Yɛtãrè ĩ̃nkè kó yɛhɛkè nè kubiriku kpɛyɛ, nè yèè
bo Nɛkɛfu kó kutempɛ̃ nnè Bɛnsamɛɛ kó dihɛì miɛkɛ
nè Sedisadɛmmu kó mɛfitímè kó yɛhɛkè nè Sudaa
kpɛyɛ miɛkɛ, yɛ pe bo ndɔku kɛ pɛ̃nkù i cɛ̃nti ìikè kòò
ì kàa. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.

Kuyie ndɔú ndìì nùù kù í yóó dì kpàtɛ

14 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Dɛ kó yɛwe
kpaanímu, kè m bo dɔ̀ɔ mɛsàà n nàké mèè kpéí
Isidayɛɛribɛ kpéí nnè Sudaa kɔbɛ kpéí. 15 Kè dɛ kó
yɛwe tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì n yóó dennɛní onìtì mɔù nwe
Dafiti kó kuwuɔ mmiɛkɛ wèè yó mpĩ ntimómmɔnti,
kɛ bekùnè bɛnìtìbè dihɛì kè dè wenni. 16 Dɛ
yiè Sudaa kɔbɛ yóó cootému, kè Sedisadɛmmu
kɔbɛ mbo bá dèmarè í bè kɔ́nnè, bè bo nyu
Sedisadɛmmu kɛ tú ti Yiè nKuyie nkuù ti dɔɔri
timómmɔnti.
17 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀: Okpààtì Dafiti
cʼɛ̃̀tè báá paà okpààtì wèè bo nkari dikpààtìkàrì
kémbaké Isidayɛɛribɛ. 18 Ikuɔ́ nìùbè mɛ mbáá paà

nè Defiibɛ bèè bo nni nfeu iwũɔ̃ kɛ tuɔ, kɛ́cɔ́unkonè yɛpãrè bè yɔɔrɛ yè mɛnaà, nè iwũɔ̃ yɛwe yɛmɔu.

19 Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m bɛ́innè mí nSedemii
kɛ dɔ: 20 Mí ndi Yiè nKuyie mmíì tu kè di bo na
kɛ́ceetɛ dinùù n dɔú ndì, kuyie nnè kɛyènkè kè dè
tɛ̃́nkɛ bá mbo. 21 Mɛmmɛ n dɔunè dìì nùù n kóo
tɔ̃ntì Dafiti di bo paàmè kòo kó kufuku kou mɔù bá
nsɔkɛ́ o kpàtì, Defiibɛ nè ikuɔ́ nìùbè kè bè tɛ̃́nkɛ bá
mpĩ n tɔ̃mmú. 22 N yóó duɔ́ nkè n kóo tɔ̃ntì Dafiti
yaàbí nè Defii kó iyaàbí bèè tu ikuɔ́ nìùbè kè bèɛ sũũ
nsiwɑ̀ɑ̃ dòmmè kɛĩ̃nkè kɛ í ndò nkékaa nkédeè bè bo
sũũ ndàmɛ́èrì kó mubirímú do mmè.

23 Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m bɛ́innè mí nSedemii
kɛ dɔ: 24 A yɛ́mu bɛnìtìbè yèmmè dòmmè, n nu
ndootóo Isidayɛɛri kó kuwuɔ nnè Sudaa kɔku,
bɛmbɛ n do tɑ̃ɑ̃té bè, kɛ bè bè sènku kɛ tɛ̃́nkɛ í bè
wùó nkubotí. 25 Mí ndi Yiè nKuyie m bɛ́immu kɛ
tú: Mí nwèè duɔ́ ndinùù kuyie nnè kɛyènkè kè dè bo
mmí, mí nwèè duɔ́ nyikuɔ́ kɛĩ̃nkè nè kɛtenkè, 26 dè
bo yĩ̃mɛ kè n dootóo Sakɔbu kó kubotí, n kóo tɔ̃ntì
Dafiti kó kuwuɔ nkɔbɛ, m báá yóu m bo n dɛìmè
bɛ miɛkɛ bɛkpààtìbè bèè bo mbaké Abarahammu
nè Isaki nè Sakɔbu bɛ yaàbí. Mɛsémmè bè nni
mbonèmu kè n yóó wɛ̃tɛ kétɛ̃́nnéní bè do pĩ́mmú bè
kédɔ̀ɔ̀ tidaatì.

34

Kuyie mpɑ̃ɑ̃náaǹtì náaǹtò nàkémè tìì yóó tuɔkɛní Sedesia

1 Babidɔnni kóo kpààtì Nɛbukannɛsaa nè o kó
bɛhɑ̃ɑ̃pɔ̀mbè nè yɛkpààtìyɔ yɛmɔu kutenkù ò bakɛ́
yè bɛ dokùnè dìì mɔ̀nnì Sedisadɛmmu nè Sudaa

kó yɛhɛkɛ̀ tɛyɛ̀, kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní mbɛ́innɛ̀ mí nSedemii kɛ dɔ̀: 2 Kɔtɛ kɛ́nákɛ́ Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sedesiasi kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n tú: N yóó duó ndi nhɛì Babidɔnni kóo kpààtì nwe kòò dì cóu. 3 O mɔ́mmuɔ nhò í yóó na kɛ́yentɛ́. Bɛ̀ yóó o pĩ́ḿmu, kóo duó mBabidɔnni kóo kpààtì kɛ̀ bɛɛ yà bɛtɔbɛ̀ kɛ́tetɛ bɛtɔbɛ̀ tináaǹtì, kòo né na kóò kònnɛ̀ Babidɔnni.

4 Né ntɛ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n nàkɛ́ tì kɛ̀ dɛ̀ ntúkúnɛ̀ wenwe Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sedesiasi: Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì tu o í yóó kú mutòntònkũũ. 5 Ò yóó kú bàmmùù nwe kɛ̀ bɛɛ tuɔ ntihúúntì o kpéí, bɛ̀ do tì tùɔmmɛ̀ o yɛmbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ o niitɛ́nɛ̀ kɛ di tikpàtì kɛ́nkuɔ ndikúdabònnì kɛ tú: Áú ti Yiɛ̀! Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì bɛ́i.

6 Mí nSedemii kɛ̀ n tì nàkɛ́ Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sedesia. N do tì nhò nàkɛ́ Sedisadɛmmu nwe. 7 Dɛ̀ do sɔ̃́ mBabidɔnni domu mudoò Sedisadɛmmu kó dihɛì kɛ donɛ̀ Sudaa kó yɛhɛkɛ̀ Nakiisi nɛ̀ Asekaa yɛ̀ɛ̀ do tú yɛhɛikperɛ̀ kɛ̀ bɛɛ yɛ̀ yĩ̃kɛ.

Bɛ̀ do fĩĩmmɛ̀ tidaatì tìì tu Ebedeebɛ kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́ tì pĩ

8 Okpààtì Sedesia nɛ̀ Sedisadɛmmu kɔbɛ kɛ̀ bɛɛ wɛ̃nnɛ́ dinùù kɛ dɔ̀: 9 Kɛ̀ wèè mɔ̀kɛ kudaakù kɛ̀ kù tu Ebedee, kɛ tú kunitidaakù yóó kunitipòrìkù wèe kù fĩĩ nkɛ̀ bɛ kou mɔù tɛ́nkɛ bá mmɔkɛ kudaakù kùù tu Sudaa kó kuwuɔ nkou, 10 Sedisadɛmmu ɛì kó bɛkótíbɛ̀ bɛmɔu nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do bo ò dɔú ndɛ̀ dɛ kó dinùù, kɛ̀ bɛɛ yie mbá wè kòo fĩĩ nho daakù ò do mɔkɛ kù kɛ tɛ́nkɛ báá wɛ̃tɛ kɛ́ kù tùótɛ́ kɛ́ kù pĩ́ńné mudaatɔ̃mmú. 11 Kɛ̀ dɛ̀ né nyóó yíɛ́ kɛ̀ bɛɛ ceetɛ bɛ yèmmɛ̀ kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́túókɛ́ bɛ daatì bɛ̀ do fĩĩ ntì kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́ tì pĩ́ńné mudaatɔ̃mmú. 12 Mɛm̀mɛ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nni mbɛ́innɛ̀ mí nSedemii kɛ̀ n dɔ̀: 13 Ti Yiɛ̀

nKuyie nyIsidaɣɛɛribɛ tũ nkù tu kuù dɔúnnɛ̀ dinùù di yɛmbɛ̀ kù bɛ̀ dènnɛní dìì mɔ̀nnì Esibiti bɛ̀ do tú kɛ̀ tidaatì kɛ́ bɛ̀ nàkɛ́ kɛ dɔ̀: 14 Yɛbie nyɛ̀yiekɛ̀ miɛkɛ di kɔbɛ Ebedeebɛ bɛ̀ɛ̀ di fìtɛ́nɛ̀ bɛmáà kɛ naá ndi kó tidaatì, kɛ̀ di bɛ̀ pĩńné mutɔ̃mmú di níí bɛ̀ fĩĩnko. Bɛ̀ níí yóó pĩ ndi tɔ̃mmú kémmɔkɛ yɛbie nyɛ̀kuɔ̀ ndi kɛ̀ dí bɛ̀ fĩĩnko. Di yɛmbɛ̀ mɛ nyí n kɛ̀ńtɛ́, bɛ̀ ketɛ́ kɛ í ndààtɛ. 15 Kɛ̀ díndi mɛ nyie nkɛ dɔ̀ɔ̀ n yɛ̃mmɛ̀, bá wè kòò fĩĩnko o kó kudaakù, kɛ̀ di dɔú nketikɛ dinùù n cĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ n yètìrì yu dɛ̀. 16 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ wɛ̃tɛ kɛ cèètɛ di yɛmmɛ̀ kɛ càkɛ n yètìrì kɛ wɛ̃tɛ kɛ tɛ̃ńnéní di do fĩĩ mbɛ̀ kɛ wɛ̃tɛ kɛ bɛ̀ pĩńné mudaatɔ̃mmú.

17 Nɛ̀ dɛ kpéí ntɛ mí ndi Yiè nKuyie n tú mù: N tú di í mɛ nyiemmɛ̀ n kpɛti, kɛ bo fĩĩ mbá wè o tebitɛ, bá wè o kou, n yóó di fĩĩnkomu kɛ̀ bɛ̀ di do mudoò, kɛ̀ dikɔ̀nnìi tanní nɛ̀ mutenkũũ. Di kpɛrɛ bo donné yɛbotɛ̀ kó yɛkpààtìyɔ kɔ̃mbùɔ̀tì.

18-19 Sudaa ɛì kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ nɛ̀ tɛkpààtìcĩɛ̃tɛ̀ kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ ikuɔ́ nìùbɛ̀ nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu bɛ̀ do yiemmu kɛ́ n dɔúnnɛ̀ dinùù, kéwɛ̃nné kɛ́ n kuɔ fɛnààfɛ̀ kɛ́ fɛ̀ kèkɛ́ yɛkékɛ̀ yèdéè kénkeri kɛ pɛ̃nkù dɛ kó yɛkékɛ̀ cuokɛ̀. Dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ cààrèmu bɛ̀ n dɔúnnɛ̀ dìì nùù. Bɛ̀ í dɔ̀ɔ̀ bɛ̀ do dɔú ndinùù kɛ yɛ̃ mbɛ̀ yóó dɔ̀ɔ̀mɛ̀ nɛ̀ dɛ kpéí m bo bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀mɛ̀ fɛnààfɛ̀. 20 N yóó bɛ̀ duɔ́ mbɛ dootitɔbɛ̀ mbɛ bɛ̀ɛ̀ bɛ̀ dɔ́nɛ̀ mukũũ nkɛ bɛ̀ɛ bɛ̀ kùɔ, kɛ̀ dikpáà kó tinɔ̀tì nɛ̀ tikpasĩntì kɛ̀ dɛ̀ɛ bɛ̀ di. 21 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sedesiasi nɛ̀ o ɛì kó bɛkótíbɛ̀ m bo bɛ̀ tannɛ̀ bɛ dootitɔbɛ̀ nɔu miɛkɛ, bɛ̀ɛ̀ bɛ̀ dɔ́nɛ̀ mukũũ mbɛ̀ bo bɛ̀ nìntɛ bɛ̀ tati Babidɔnni kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ nɔu miɛkɛ nkɛ. Bá bɛ̀ mu mmɛ ndi yóumɛ̀, 22 n yóó duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ɛ wɛ̃tɛní kɛ́ di do mudoò mmu kɛ́ di pɔntɛ kécɔ́u

ndihɛì. M bo duɔ́ nkɛ̀ Sudaa kó yɛhɛkɛ̀ɛ dɔúnko yè tɛ́nkɛ bá mmɔkɛ wèè yè ã. Mí ndi Yiè nKuyie míì béi.

35

Dekabiibɛ yetɛmè mɛnaà mmuyàà

1 Sosiasi birɛ Sosakimmu tu dìì mànnì Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì, kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè mí nSedemii kɛ dɔ̀: 2 Kɔtɛ kéyà Dekabu kó kuwuɔ nkɔbɛ, ké bè yu kè dí ta Kuyie ncĩ̀ɛ̀tè kó tidieti kó kùmakù miɛkɛ kàa bè duɔ́ mmɛnaà nkè bèɛ yã̀.

3 Mɛmmɛ kè n kɔtɛ kɛ yú Idimmɛya birɛ Abatisinniya yaàbirɛ, Yasanniyau kó dɛbirɛ nè o nɛi Dekabiibɛ cĩ̀ɛ̀tè tɛmɔu. 4 Kè m bè kɔ̀tɛnè ti Yiè nKuyie ncĩ̀ɛ̀tè Ikidadia birɛ, Annani Kuyie kóo nìtì kó kudieku ò tiè ndè o kɔbɛ. Dɛ kó kudieku do tɔ́kénè okpààtì tũmbè kpɛti nti kɛ sɔké Sadummu wèè do baa Kuyie ncĩ̀ɛ̀tè bòrì o birɛ Maseya kɔku ĩnkè. 5 Kè m bè ĩńné sicèe nè mɛnaà féi féi, nè ibòòkɛ ké bè nàké kɛ dɔ̀ yànè mɛnaà.

6 Kè bè n tɛ́nné kɛ dɔ̀ ti í yóó yã̀ mɛnaà ti yààrì Dekabu birɛ Yonnadabu do ti nàkému kɛ tú:
Ti bá nyɔ̃̀ mmɛnaà tínti nè ti bío sãã̀.
7 Ti mɛ mbáá maá sicɛ́ĩ̀,
ti mɛ mbá mmɔkɛ dɛpaa ti báá fííkú dɛtie mbè tu dè fínyĩ̀,
ti bá mmɔkɛ ti kpɛrɛ
kɛ yɛ̃ ti yó nhãmè titouti miɛkɛ nkɛ ti fòmmu mumɔu,
mɛmmɛ ti bo nfòùmè kémɔntɛ dihɛì ti bo dì kupɔ̀ɔkù.

8 Mɛm̀mɛ kɛ̀ ti yie nti cicɛ Dekabu birɛ
Yonnadabu ti nàké tì kéyóu mɛnaà mmuyɛ̀ɛ̃̀ ti
fòmmu mumɔu miɛkɛ, tínti nɛ̀ ti pobɛ̀ nɛ̀ ti bí
initidaaì nɛ̀ initipòì. 9 Ti í maá sicɛ́ĩ̀ kɛ bo nhã,
ti mɛ nyí kùútí dɛpaa, ti í fìíkú dɛtie mbɛ̀ tu dɛ̀ fínyĩ̀,
ti í buɔtí dèmarɛ̀. 10 Ti ã titouti miɛkɛ nkɛ, ti yie nkɛ
tũnnɛ ti cicɛ Yonaadabu ti nàké tìnti. 11 Babidɔnni
kóo kpààtì Nɛbukannɛsaa weè do ti do mudoò kɛ̀
ti cokɛ́ kéta Sedisadɛmmu kɛ bo yenténɛ̀ Babidɔnni
nɛ̀ Sidii kɔbɛ kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀. Mɛm̀mɛ kɛ̀ ti bo
Sedisadɛmmu nɛ̀ yíennί.

12-13 Mɛm̀mɛ kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa
Isidayɛɛribɛ tũ nkù n nákɛ́ mí nSedemii kɛ dɔ̀ n
kɔtɛ kénákɛ́ Sudaa kɔbɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo Sedisadɛmmu
kɛ tú kù yɛ̃ mbɛ̀ í dò nkɛ́kɛ́ntɛ́ kéyie nku kpɛtaà?
14 Dekabu birɛ Yonnadabu do nàkému o kɔbɛ kɛ
tú bɛ̀ bá nyɔ̃ mmɛnaà, kɛ̀ bɛ̀ yie nkɛ tì pĩ mbá bɛ̀ í
yɔ̃ mmɛnaà nɛ̀ yíennί, kɛ́ yɛ́ bɛ̀ yiemmɛ̀ bɛ yààrì kó
dinùù. Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie kɛ̀ n né yiɛ̀ kɛ di náánnɛ̀ bá
di í yié. 15 Kɛ̀ n yìɛ̀ kɛ tũɔ̃nko m pããnáaǹtì náamb̀ɛ̀
kɛ̀ bɛ̀ di náá nkɛ tú dí ceetɛ kéyóu mɛborimɛ yɛimɛ
kédɔɔ dɛ̀ɛ̀ wenni kéyóu di bo ntũmmɛ̀ yɛbɔkɛ̀ kɛ
yɛ̀ feu iwũɔ̃. Mɛm̀mɛ di bo mbomɛ̀ dihɛì n di duó
ndì, díndi nɛ̀ di yɛmbɛ̀. Di mɛ nyí kèńtɛ́, di í yie n
kpɛti. 16 Dekabiibɛ biɛ yiemmu kɛ tũnnɛ bɛ yààrì
Yonnadabu bɛ̀ nàké tì. Sudaa kɔbɛ díndi di mɛ nyí
yie n kpɛti.

17 Kɛ̀ n sɔɔté kébéi nkɛ dɔ̀: Dɛɛ̀ kpéí nte kɛ̀ ti Yiɛ̀
nKuyie Mpakɛdaa tínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù tu, kù
bo bɔntɛ́ Sudaa kɔbɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo Sedisadɛmmu mɛyɛi
nkù ti nàké mɛ̀ɛ̀ kpéí, kɛ yɛ́ kù tì ndi nàkémɛ̀ kɛ di
nàkɛ́ di mɛ nyí yie, kɛ̀ kù di yùúkɛ́ kɛ di yùúkɛ́ bá di

í kù cɔ́útɛ́.
18 Dɛ kó difɔ̃nkúò kɛ̀ n nákɛ́ Dekabiibɛ kɛ dɔ̀: Ti
Yiè nKuyie Mpakɛdaa tínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù tu:
Di mɛ nyiemmè kɛ tũnnɛ di yààrì Yonnadabu di
nàkɛ́ tì kɛ dɔ̀ɔ̀ ò nàkɛ́ tì timɔu. 19 Nè dɛ kpɛ́í Dekabu
birɛ Yonnadabu cĩɛ̃tɛ̀ í yóó pàà wèè bo mpĩ nKuyie
tɔ̃mmú ku cĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ.
Kunku ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa tínti Isidayɛɛribɛ
ti tũ nkù kuù mɛ nyɛ̃.

36

Sosakimmu cɔutɛ́mè Sedemii kó tipããnáaǹtì kó yɛpátɛ

1 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sosiasi birɛ Sosakimmu
kpàtì benni dinaannì miɛkɛ kè ti Yiè nKuyie nni
mbɛ́innè mí nSedemii kɛ dɔ̀: 2 Waá nkukɔ̃nkù
kéwãri tináaǹtì n nàkɛ́ tì kè dè ntukúnè Isidayɛɛribɛ
nè Sudaa kɔbɛ nè iwuɔ nteì, kétúóténè Sosiasi tu
dìì mànnì okpààtì kéntɔ kétuɔkɛnè yíenní. 3 Kè dè
yèmmè Sudaa kɔbɛ bo keè n tããté kɛ yóó bè dɔ̀ɔ̀ mèè
yɛi kéceetɛ kéyóu bɛ borimɛ yɛimɛ kè m bè cĩɛ̃ mbɛ
yetímè nè bɛ caàrìmè.
4 Mɛm̀mɛ kè Sedemii yú Nɛdiya birɛ Baduki kóò
nàkɛ́ ti Yiè nKuyie nhò nàkɛ́ tìì kó dimàà kòò tì wãri
kukɔ̃nkù ĩnkè.
5 Ò tì wãri mɛmmɛ kédeè kè Sedemii ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀:
M bo mɛdítímmè miɛkɛ nkɛ, n yí dò m bo na kéta ti
Yiè nKuyie ncĩɛ̃tè. 6 Fɔ̃ɔ̃ mómmuɔ nyóó kɔtɛ ti Yiè
nKuyie ncĩɛ̃tè mɛnùboúmmè kékaa n da nàkɛ́ tì kàa
tì wãri. A ti kàa mbèè kɔtɛní mɛnùboúmmè nè bèè
ìténí Sudaa ɛkè yɛmɔu kɛ kɔtɛní kè bèɛ tì kèè. 7 Kè
dè yèmmè bɛ báammìi tuɔkɛ ti Yiè nKuyie mborè kè

bèɛ ceetɛ kéyóu bɛ borimɛ yɛimɛ kɛ yḗ ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ yèmè dɛ kó bɛnìtìbè kɛ bè còúté mɛdiè.

8 Kè Nɛdiya birɛ Badukii dɔɔ̀ mí nSedemii nhò nàké tì timɔu kékaa nti Yiè nKuyie nnáaǹtì tìì wa̋̀ri kukɔ̃̀nkù ĩnkè Kuyie ncĩ̃̀tè miɛkɛ. 9 Dè do sɔ́ nSosiasi birɛ Sosakimmu Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì bo o kpàtì benni dinummurì ndi otãa̋̀weínwè miɛkɛ, kè bèɛ yú Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ nè Sudaa kó yɛhɛkè yɛmɔu kɔbɛ kè bèɛ kɔtɛní Sedisadɛmmu Kuyie ncĩ̃̀tè mɛnùboúmmè. 10 Kè Badukii kaà n duó nkòò wa̋̀ri tìì náaǹtì. Ò do bo Safãã birɛ Kemadiya wèè tu opátíwãa̋̀tì o dieku nku. Dɛ kó kudieku do bo Kuyie ncĩ̃̀tè dànkù dɛ ĩnkè kɔku nku. Kuyie ncĩ̃̀tè bòrì bè tu dì dibòrì pànnì di borè.

11 Kè Kemadiya birɛ Misee Safãã yaàbirɛ keè tináaǹtì bè kàa ntì ti Yiè nKuyie mpátíri miɛkɛ timɔu, 12 kédeè kékɔtɛ okpààtì kóo pátíwãa̋̀tì dieku, kòo kpààtì kó bɛtũ̃mbè bɛmɔu bèè̀ tu: Edisamaa opátíwãa̋̀tì nè Sammaya birɛ Bedaya nè Akibɔɔ birɛ Edinatãã nè Safãã birɛ Kemadiya nè Ananniya birɛ Sedekia kéyíénè okpààtì kó bɛtũ̃mbè tɔbè bɛmɔu. 13 Kè Misee bè tùò mBaduki do kaà ntìì náaǹtì dipátíri miɛkɛ bɛnìtìbè bɛmɔu ìì̀kè.

14 Mɛm̀mɛ kòo kpààtì kó bɛtũ̃mbè bɛmɔu tɔ̃ Nɛkanniyaa birɛ Eudi Sedemia yaàbirɛ wèè do tú Kuusi yaàbíyómmè kòò bo nákɛ́ Nɛdiya birɛ Baduki kòo kɔtɛnèní kukɔ̃̀nkù ò do kaà nkù bɛnìtìbè ìì̀kè. Mɛm̀mɛ kòo túótɛ́ kukɔ̃̀nkù kɛ́tɔní bɛ borè. 15 Kè bèɛ ò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kari dɛndɛ kɛ́ ti kaà ntìì bo kukɔ̃̀nkù miɛkɛ. Koò kù mbè kàa. 16 Kè bèɛ keè dɛ kó tináaǹtì kè kufɔ̃waá mbè pĩ nkè bè nwúó nwúó mbɛtɔbè kénákɛ́ Baduki kɛ dɔ̀: Ti nákɛ́ a tì wa̋̀ri mèè̀ botí.

17 Bɛ̀ mɛ nyĩ kɛ́bekɛ́ Baduki kɛ dɔ̀: Ti nákɛ́ a tì wɑ̃̀ri
mɛ̀ɛ̀ botí.
18 Kòo ɲɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Ò tì nni nnáámmu kɛ̀ ntì
wɑ̃̀ũ kukɔ̃̀nkù ĩnkɛ̀.
19 Kòo kpàátì kó bɛtũmbɛ̀ɛ nákɛ́ Baduki kɛ dɔ̀: Kɔtɛ
fɔ̃́ nnɛ̀ Sedemii kɛ̀ di sɔri bá òmɔù bá nyɛ̃́ di borɛ̀.
20 Mɛmmɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ yóu dɛndɛ dipátíri opátíwɑ̃̀tì
Edisamaa kó kudieku kɛ́kɔtɛ okpàátì cĩɛ̃̀tɛ̀ dànkù
borɛ̀ kóò nàkɛ́ dipátíri tɔ tì timɔu.
21 Kòo kpàátìi duó nkɛ̀ Yeuudii kɔtɛ kɛ́túótɛ́ní dɛ
kó dipátíri okpàátì kóò pátíwɑ̃̀tì Edisamaa dieku
kɛ́ dì kàa nhokpàátì nɛ̀ o tũmbɛ̀ bɛ ììkɛ̀. 22 Dɛ̀ do
sɔ̃́ ndɛ̀ tu muséé nkóo tɑ̃nkù nwe dibenni tɑ̃nkù
wɛínwɛ̀ kòo kpàátì kàri o cĩɛ̃̀tɛ̀ muséé mmɔ̀nnì kpɛtɛ
kɛ̀ muhɑ̃́ɑ̃́ ntuɔti. 23 Kɛ̀ Baduki níí kaà nkɛ́fĩntɛ
kukɔ̃̀nkù mɛ̀tɑ̃ɑ̃ti yoo mɛ̀nàà kòo kpàátìi kù kɛ̀ɛ́tɛ́
kɛ́cóu, kɛ́ mmɛ nhɔ̃ kɛ́ kù cóu nkumɔu kɛ́deè.
24 Okpàátì nɛ̀ o tũmbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kó dimàà do dɛ̀ bo kɛ́keè
dɛ kó tináaɑ̀ntì bɛ kɔ̃mbùɔtì í ndo, bɛ̀ í nkɛ̃rí bɛ
yàátì. 25 Edinatɑ̃ɑ̃ nɛ̀ Dedaya nɛ̀ Kemadiya bɛ̀ do
bàḿmúmu okpàátì kɛ dɔ̀ ò báá cóu ndɛ kó kukɔ̃̀nkù,
ò mɛ nyí nyie nkɛ́ bɛ̀ kɛ̀ńtɛ́. 26 Kòo kpàátìi pɛ́i
nho birɛ Yedamɛyɛɛdi nɛ̀ Asidiyɛɛdi birɛ Sedaya nɛ̀
Abudiyɛɛdi birɛ Sedemia kɛ dɔ̀ bɛ̀ɛ pĩ nhopátíwɑ̃̀tì
Baduki nɛ̀ mí nSedemii kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mmɛ nti
sɔnnɛ.
27 Okpàátì cóu ndìì mɔ̀nnì kukɔ̃̀nkù mí nSedemii
do nàkɛ́ tì Baduki ti wɑ̃̀ri kùù ĩnkɛ̀ kɛ́deè kɛ̀ ti Yiɛ̀
nKuyie nni mbɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀: 28 Waá nkukɔ̃̀nkù tɛkù
kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́wɑ̃ri a do wɑ̃̀ri tì kuketikù ĩnkɛ̀ timɔu kɛ̀
Sosakimmu Sudaa kɔbɛ kóo kpàátì kù cóu. 29 Kàa
dèè mɛmmɛ á nákɛ́ Sosakimmu kpɛ́í nkɛ dɔ̀:

Ti Yiè nKuyie ntú ɑ mè ncɔ́ummè dipátíri kɛ náá nkɛ tú bɑ nte kè n wɑ̃̀ri dɛ kó dipátíri kɛ náá nkɛ tú Bɑbidɔnni kóo kpààtì kèríní kɛ bo pɔntɛ dihɛì kɛ́kuɔ bɛnìtìbè nè iwũ̃ɔ̃. 30 Dɛè te kè ti Yiè nKuyie ntu fɔ̃́ nSosɑkimmu Sudɑɑ kɔbɛ kóo kpààtì ɑ kou mɔù báá kɑri Dɑfiti kó dikpààtìkàrì, ɑ bo kú kɛ́nduɔ́o, kuyie mmɔ̀nnì kè diyiè níí dɑ tiité, kɛyènkè mɔ̀nnì kè museé ndɑ potɛ́. 31 Ti Yiè nKuyie ntu ku yóó potému fɔ̃́ nnè ɑ kó kuwuɔ nnè ɑ kó bɛtɔ̃mbè, mɛyɛi ndi dɔ̀ɔ̀ mè nkpɛ́í. Sudɑɑ kó kuwuɔ nkɔbɛ nè bɛ̀è bo Sedisɑdɛmmu ɛì mɛyɛi nku bè nàké mèè kpɛ́í mbá bè í kèńtɛ́ mè dotimu di yɔ ĩ̃nkè.

32 Dɛ kó difɔ̃̀nkúò mí Sedemii kè n túótɛ́ kukɔ̃̀nkù tɛkù kɛ́ kù duɔ́ Nɛdiyɑ birɛ mBɑduki kɛ́ nhò nàá ntìì do wɑ̃̀ri kuketikù Sudɑɑ kɔbɛ kóo kpààtì do cɔ́u nkù kòò wɑ̃̃ũ kɛ́yíɛ́nè titɛtì péu tìì tì dònnè.

37

Okpààtì Sedesiɑ tɔ̃mmè kè bè bo beé nSedemii

1 Nɛbukɑnnɛsɑɑ Bɑbidɔnni kóo kpààtì weè do pĩ nSosiɑsi birɛ Sedesiɑ tikpàtì kòo cɔutɛ́ Sosɑkimmu birɛ Konniyɑu kɛ́mbɑkɛ́ Sudɑɑ kɔbɛ. 2 Ò mɛ nyí nyie nKuyie nkpɛti, mí nku pããnáaǹtì náaǹtò nh ò nàá ntì, wenwe nè o kó bɛtũ̃mbè nè o nìtìbè bɛmɔu, dihɛì miɛkɛ òmɔù í ntì yie.

3 Bá nè mɛmmɛ kòo kpààtì Sedesiɑ tɔ̃ Sedemiɑ birɛ Yukɑɑri nè ikuɔ́ nìùtì Mɑseyɑ kè bè bo kɔtɛ kɛ́nákɛ́ mí Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò Sedemii kɛ dɔ̀: Ti dɔ́ ɑ bántè ti Yiè nKuyie nku ti kpɛ́í.

4 Dè do sɔ̃́ mmí nSedemii n ceǹtìmu n dɔ́mè, bè mu ndo í n kpetínné. 5 Dɛ mɔ̀nnì kè Esibiti kóo kpààtìi

yè Esibiti, kè Babidɔnni kó bɛhããpɔ̀mbè bèè do pi Sedisadɛmmu, kè bèɛ keè bɛ kpéí kéfũtɛ bè tɛ̃́nkɛ í mpi dihɛì. 6 Kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè kɛ dɔ̀: 7 Mí ndi Yiè nKuyie ndíndi Isidayɛɛribɛ di tũ nkù míì tu, a nákɛ́ Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì wèè bè tɔ̃nní kɛ tú á m beé nkɛ dɔ̀: Esibiti kóo kpààtì kɔbɛ bèè do yènní kɛ bo di teennè bè wɛ̃tɛ kɛ kũũmmu bɛ eì. 8 Babidɔnni kó bɛhããpɔ̀mbè wɛ̃ti kɛ bo domu Sedisadɛmmu eì kɛ́ dì pɔntɛ kɛ́ dì cóu. 9 Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu kɛ tú di soú ndimáà ndi kɛ náá nkɛ tú Babidɔnni kó bɛhããpɔ̀mbè ìtɛ́ kè dè dèè. Bè í kɔ̀tɛ dèmarè. 10 Bá kè di dó kédokénè Babidɔnni kó bɛhããpɔ̀mbè kɛ́ bè na kékuɔ bèmabè. Di kɔ̀ùtɛ kɔutɛ bè kè bè duó bɛ touti miɛkɛ, bè itinímu kɛ bo cóu ndihɛì.

Bè kpetínnémè Sedemii

11 Babidɔnni kó bɛhããpɔ̀mbè ìtɛ́ dìì mɔ̀nnì kéfũtɛnè Sedisadɛmmu Esibiti kó bɛhããpɔ̀mbè kpéí, 12-13 kè n yènní Sedisadɛmmu kénkɔri Bɛnsamɛɛ eì kó dibòrì, bèè bàa yɛbòrè bɛ kóo kótì Sedemia birɛ Idiya Ananniya kó dɛyaàbirɛ kòo m pĩ nkɛ dɔ̀: A kɔri kɛ bo duó nha máà ndi Babidɔnni kɔbɛ. 14 Kè nh ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Ɔ̀ɔ̀, n yí kɔri kɛ bo bè duó m máà.

Idiya mɛ nyí ntì kèńtɛ́ kɛ́ m pĩ nkɛ́kɔtɛ kéduó nhokpààtì tũmbè. 15 Kòo kpààtì tũmbè miɛkɛɛ n yènní kè bè m puotí kédeè kɛ́ n kpetínné dihèì kóo pátíwããtì Yonnatãã cĩɛ̃tè, kɛ yɛ́ bè do tè ndɔ̀ɔmè dikpetíntou. 16 Mí nSedemii kè nní mbo dikpetíntou kɛtenkè miɛkɛ kpɛri kémɔntɛ, 17 kòo kpààtì Sedesia tɔ̃ nkè bè n kpeténí kòo m bekɛ tɛkpààtìcĩɛ̃tè miɛkɛ tidɛ́ borè kɛ dɔ̀: Tìmatì í bo n kpéí Kuyie nda nàkɛ́ tì kɛ dò nha n nákáà? Kè nh ò tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Ɛɛ̃

tìmatì bomu, kébéi nkɛ dɔ̀: Bè yóó da pĩmmu kéduɔ́ mBabidɔnni kóo kpààtì.

18 Kè m bekɛ okpààtì Sedesia kɛ dɔ̀: N da càkɛ ba fɔ̃́ nnè a tũmbè nè a nìtìbè kè di m pĩ nkɛ kpetínné?
19 Kuyie mpããnáaǹtì náaǹbè bèè sòò di náá nkɛ tú Babidɔnni kóo kpààtì í kɔriní kɛ bo di do, ò í kéríní kɛ bo pɔntɛ dihɛì, bè kɔ̀tɛ kɛ?

20 Di mmɔ̀nnì n né da báámmu, fɔ̃́ n yiè nhokpààtì á kéntɛ́ m báammìi, báá wɛ̃tɛ kɛ n tɛ́nné dihɛì kóo kpààtì kóo pátíwãã̀tì Yonnatãã cĩɛ̃̀tè miɛkɛ kó dikpetíntou, n yàà bo kú.

21 Kòo kpààtì Sedesia duɔ́ ndinùù kɛ dɔ̀ bè n dènnɛní dikpetíntou ké n tanné kudànkù bèè bàa tikpetíntì bè borè ké nni nduɔ̀ mbá dìì yiè pɛ́ɛ̃̀, kè pɛ́ɛ̃̀ weè sàà í dèè. Mí nSedemii kè nní mbo bèè bàà tikpetíntì bɛ kó kudànkù kémɔntɛ.

38

Bè cũũnkomè Sedemii tɛbintɛ miɛkɛ

1 Mɛmmɛ kè Matãã birɛ Sefatia nè Pasuu birɛ Kedadia nè Sedemia birɛ Yukaari nè Madikia birɛ Pasuu kè bèɛ keè n nàá ntì bɛnìtìbè bɛmɔu tìì tu:
2 Ti Yiè nKuyie nkuù tu wèè bo nkpaá dihɛì dìì mmiɛkɛ mudoò bo ò kònnè yoo dikònnì kè dè mɛ nyí tú mɛmmɛ mutenkũũ. Kè wèè mɛ nyè kɛ duɔ́ nhomáà Babidɔnni eì kɔbɛ ò bo cooté kénfòù.

3 Ti Yiè nKuyie mbéimmu kɛ tú Babidɔnni eì kó bɛhããpɔ̀mbè bo do di nhɛì ké dì fièɛ.

4 Kòo kpààtì tũmbèɛ ò nàké kɛ dɔ̀: Onìtì yie ndò nkékuɔmu, ò yárìkùnko bɛhããpɔ̀mbè kɔ̃́ntì nti bèè kpaá dihɛì dìì mmiɛkɛ nè bɛnìtìbè bɛmɔu ò í wanti bɛnìtìbè kó mɛsàà, ò bè dónè mɛyɛi mmɛ.

5 Kòo kpààtì Sedesiasi bɛ̀ tɛ̃́ńné kɛ dɔ̀: Dɔɔ̀nɛ̀ we di
dɔ́mɛ̀ n yí yóó na kɛ di baa.
6 Kɛ̀ bɛ̀ m pĩ nképítínné iwɛ̃ĩ kécũũnko okpààtì birɛ
Makidia kó tɛbintɛ tɛ̀ɛ̀ do bo tɛkpààtìcĩɛ̃̀tɛ̀ dànkù.
Mɛniɛ ndo í ã tɛ miɛkɛ, tisɛ̀ũ̃tì do nti kɛ̀ n fũũ̃kóo ti
miɛkɛ.
7 Kɛ sɔ̃́ nhEtiopii kou mɔù wèè do tú tɛkpààtìcĩɛ̃̀tɛ̀
kóo kótì kòo yètìrì tu Ebɛɛdi-Mɛdɛki, kòo keè bɛ̀ n
tannémɛ̀ tɛbintɛ miɛkɛ kòo kpààtì nkari Bɛnsamɛɛ
ɛì kó dibòrì kɛ bekù. 8 Kɛ̀ Ebɛɛdi-Mɛdɛkii yènní
tɛkpààtìcĩɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ kénáké okpààtì kɛ dɔ̀: 9 Áú n yiè!
Fɔ̃́ nhokpààtì, bɛ nnìtìbɛ̀ cààrèmu bɛ̀ pĩ ndɛ̀ Sedemii
kɛ tanné tɛbintɛ miɛkɛ kɛ̀ dikònnì yóó dɛ̀ nhò kùɔ kɛ
yɛ̃́ pɛ̃́ɛ̃̀ í kpaámɛ̀ dihɛì miɛkɛ.
10 Kòo kpààtìi duó ndinùù Ebɛɛdi-Mɛdɛki Etiopii
ɛì kou kɛ dɔ̀: Túótɛ́ bɛnìtìbɛ̀ bɛtããti * kɛ̀ bɛ̀ da nɛinɛ̀
kɛ̀ dí kɔtɛ kédennɛní Sedemii tɛbintɛ kòò mu nyí ku.
11 Kɛ̀ Ebɛɛdi-Mɛdɛkii túótɛ́ dɛ kó bɛnìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ
kɔtɛ kéta okpààtì cĩɛ̃̀tɛ̀, tɛkpààtìcĩɛ̃̀tɛ̀ kó tikpàtì ã kùù
dieku kó kudieku dɛfũ̃ɔ̃̀ kɔku, kétúótɛ́ tiyaàcítì tìì
kòtɛ́ kɛ kɛ̃rí, ké tì pìtínné kuhɔ̃ũ ké n duónko tɛbintɛ
miɛkɛ, 12 ké n nàké kɛ dɔ̀: Túótɛ́ tiyaàcítì kéceé
nha pɛ̀tɛmpĩɛ̃̀kù képĩnné iwɛ̃ĩ ti ĩnkɛ̀. 13 Kɛ̀ m mɛ
ndɔɔ̀ kɛ̀ bɛɛ yũ̃ɔ̃́ nkuhɔ̃ũ ké n dennɛní tɛbintɛ miɛkɛ.
Mɛmmɛ mí nSedemii kɛ̀ nní mbo bɛɛ̀ bàà tikpetíntì
bɛ kó kudànkù.

Okpààtì wɛ̃̀tɛ kɛ yumɛ̀ Sedemii kòo beé

14 Kòo kpààtì Sedesia tɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ n yúní kɛ̀ ti kɔtɛ
Kuyie ncĩɛ̃̀tɛ̀ dibòrì tããnnì kòo kpààtìi n nákɛ́ kɛ dɔ̀:

* **38:10** bɛtããti: Yɛpátɛ mayɛ̀ miɛkɛ bɛ̀ wɛ̃̀ri kɛ tú sipísìtããti ndi.

N do dɔ́ ké da bekɛ tìmatì nti, kè n tì nda bekέ a bá n sɔnnɛ tìmatì.
15 Kè n dɔ̀: Kè n tì nda nàkέ a yó n kuɔmu kè m mɛ
nda duɔ́ nyitié a í yó n kéntέ.
16 Kè Sedesia n yú tidέ borè kέ n nákέ kɛ dɔ̀: Kuyie
mbomu kuù ti duɔ̀ mmufòmmu, m béimmu kɛ tú n
yí yóó da kuɔ, m mɛ nyí yóó da pĩ nkéduɔ́ mbèè da
dɔ́nè mukŭũ.
17 Dɛ mànnì kè n nákέ Sedesia kɛ dɔ̀: Ti Yiè
nKuyie Mpakɛdaa kunku tínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù
tu kàa yè kɛ kɔ̀tɛ kɛ duɔ́ nhamáà Babidɔnni kóo
kpààtì ããpɔ̀mbè iwɛ̃ĩ yɛmbè, a yó nfòùmu fɔ̃́ nnè a
cĩɛ̃̀tè kɔbɛ, bè báá cɔ́u ndihɛì. 18 Kàa mɛ nyí yè kɛ
duɔ́ nhamáà Babidɔnni kóo kpààtì ããpɔ̀mbè iwɛ̃ĩ
yɛmbè, bè yóó domu dihɛì diì nkέ dì cɔ́u mmuhãã́, a
mɔ́mmuɔ nha báá na kéyentέ. 19 Kòo kpààtì Sedesia
n nákέ kɛ dɔ̀: N yĩɛ̃̀kù Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ bèè duɔ́
mbè mbɛ bɛmáà Babidɔnni kɔbɛ, n kɔ̃m̀bùàtì duò bè
bo m pĩmmè mmɛ kέ bè duɔ́ nkè bè n fɛ́ũ.
20 Kè nh ò tɛ̃ɛ́ńné kɛ dɔ̀: Bè í yóó da pĩ nkɛ bè
duɔ́. Kéntέ ti Yiè nKuyie nkpɛti n da náá ntì. Mɛyɛi
mmamè í yóó da tuɔkɛní a yó nfòùmu. 21 Kàa mɛ
nyetɛ a bo yèmè kέ bè duɔ́ nhamáà, ntɛ ti Yiè nKuyie
nni nduɔ́ ntì tii yóó da tuɔkɛní: 22 Bɛnitipòbè bɛmɔu
bèè kpaá a kpààtìcĩɛ̃̀tè miɛkɛ Sudaa èì, bè yóó bè
duɔ́mmu Babidɔnni kó bɛhããpɔ̀mbè iwɛ̃ĩ yɛmbè, dɛ
kó bɛnitipòbè yó nnáámmu a kpéí nkɛ tú:
O natitɔbè ò ciitému kɛ na,
o fũŭkú disã̃ũ ndi kè bè cokέ.
23 A pobè nè a bí bè bo bè duɔ́ mBabidɔnni kɔbɛ,
a mɔ́mmuɔ Babidɔnni kóo kpààtì bo da pĩ nkécɔ́u
ndihɛì.

24 Kɛ̀ Sedesia n nákɛ́ kɛ dɔ̀: A báá yie nkòò mɔùu
keè ti nàkɛ́ tì, kɛ̀ bɛ̀ tì kèè a kumu. 25 Sikpààtìbìí nɛ̀
bèè bakɛ́ dihɛì kɛ̀ bɛ̀ kèè a kɔ̀tɛnímɛ̀ m borɛ̀ kɛ̀ ti nàkɛ́,
kɛ̀ bɛ̀ tu á bɛ̀ nàkɛ́ ti nàkɛ́ tì kɛ báá bɛ̀ sɔ̀nnɛ tìmatì kɛ̀
mɛɛ̀ dɔkɛ bɛ̀ bo da kuɔ. 26 Á bɛ̀ nàkɛ́ kɛ tú a kɔ̀tɛní kɛ
bo m bámmúmu kɛ̀ m báá da tɛ́nné Sonnatãã cĩɛ̃tɛ̀ a
yàà bo kú.
27 Sikpààtìbìí nɛ̀ bèè bakɛ́ dihɛì kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛní m
borɛ̀ kɛ́ m bekɛ ti nàkɛ́ tì, kɛ̀ m bɛ̀ tɛ̃ńnɛ́ okpààtì n
nàkɛ́ tì, kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ yúóó kɛ́ítɛ́, kɛ yɛ̃́ bɛ̀ í kèèmɛ̀ ti nàkɛ́
tì. 28 Mí nSedemii kɛ̀ nní mbo bèè bàa tɛkpààtìcĩɛ̃tɛ̀
bɛ kó kudànkù kɛ̀ bɛ̀ yàa pɔntɛnɛ̀ Sedisadɛmmu.
Ntɛ dɛ̀ wũɔ̃kɛ́mɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ yàà pɔ̀ntɛnɛ̀ Sedisadɛmmu.

39

Babidɔnni kɔbɛ pɔ̀ntɛmɛ̀ Sedisadɛmmu
(Yɛnáaǹkɛ́kɛ̀ 1-10 wɛ́ntɛ́ 52:4-16 nɛ̀ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ 25:1-12)

1 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sedesia kpàtì benni
wɛínnì miɛkɛ nkɛ otɛ̃nkù píínwè, Nɛbukannɛsaa
Babidɔnni kóo kpààtì nɛ̀ o ããpɔ̀mbɛ̀ bɛmɔu bɛ̀
kɔ̀tɛnímɛ̀ kɛ́pi Sedisadɛmmu ɛì. 2 Sedesia kpàtì
benni tɛpíítɛ̀ nɛ̀ dìmáà miɛkɛ nkɛ otɛ̃nkù naanwè
diyiè wɛínnì yiè, Babidɔnni kóo kpààtì nɛ̀ o kɔbɛ
bɛ̀ màtémɛ̀ dihɛì kó kuduotí. 3 Mɛmmɛ Babidɔnni
kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ iwɛ̃ĩ yɛmbɛ̀ tamɛ̀ kékari dibòrì dɛ
cuokɛ̀ kpɛri, bɛɛ̀ yètɛ̀ tu: Nɛdikadi-Sadɛtisɛɛ wèè
bakɛ́ bɛ̀ fɔ̃mmu bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ pĩ ntɛkpààtìcĩɛ̃tɛ̀ miɛkɛ
mutɔ̃mmú, kòo kpààtì ò tɛ́ nɛ̀ bɛkótíbɛ̀ tɔbɛ̀ bèè do
tú iwɛ̃ĩ yɛmbɛ̀.
4 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sedesia nɛ̀ o kó
bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛ̀ yà dìì mɔ̀nnì Babidɔnni kó

bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kɛ́cokɛ́ dihɛ̀ kɛyɛ̀nkɛ̀. Bɛ̀ do tũnnɛ okpààtì pérímù kó kucɛ nku dibòrì dìì sokɛ́ iduotí idɛ́ cuokɛ̀ kɛ́tũnnɛ okpààtì kó kucɛ kùù yìɛ̀nɛ̀ Suditɛ̃ɛ̃ biriku. 5 Kɛ̀ Babidɔnni ããpɔ̀mbɛ̀ɛ bɛ̀ bɛ̀ti kɛ́nintɛ Sedesia Sedikoo biriku miɛkɛ kóò pĩ nkɛ́kɔtɛnɛ̀ Babidɔnni kóo kpààtì borɛ̀ Dibuda Amati ɛì. Dɛndɛ Nɛbukannɛsaa ò bekɛ́nɛ̀mɛ̀. 6 Babidɔnni kóo kpààtì dɛ nfíé Sedesia bí o ìikɛ̀, kɛ́fíénɛ̀ Sudaa ɛì kó bɛkótíbɛ̀ bɛmɔu, 7 kɛ́dokɛ́ Sedesia nùɔ kóò boúnɛ̀ disɔɔwũɔ̃ kó mɛfĩmmɛ kóò kònnɛ̀ Babidɔnni.

8 Kɛ̀ Babidɔnni kɔbɛɛ cóu nsikpààtìcɛ́ĩ̃ nɛ̀ dihɛ̀ yɛmbɛ̀ kpɛsi kɛ́puɔ Sedisadɛmmu ɛì duotí. 9 Kɛ̀ Nɛbusadadanni, tihããpɔ̀ntì tìì bàa okpààtì ti kóo kótìi pĩmmú bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kpaá dihɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do ò duɔ́ mbɛmáà nɛ̀ bɛyántìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do kpaá kɛ́tɔ kɛ́kɔ̀nnɛ̀. 10 Kòo súɔ́ mbɛcĩ̃rìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ í mɔkɛ mùmamù kɛ́duɔ́ nkɛ̀ bɛ̀ nkpaá Sudaa ɛì miɛkɛ, kòo bɛ̀ totí fínyĩ̃ kó dɛtie nnɛ̀ dɛpaa.

Bɛ̀ fĩ̃mmɛ̀ Sedemii

11 Dɛ̀ do sɔ̃́ mBabidɔnni kóo kpààtì duɔ́mmu dinùù Nɛbusadadanni tihããpɔ̀ntì tìì ò bàa ti kóo kótì kɛ̀ dɛ kó dinùù tu: 12 Túótɛ́ Sedemii kɛ́ndakɛ o kpɛ́í kɛ̀ bɛ̀ báá ò dɔ̀ɔ̀ mɛyɛi mmamɛ̀, kòò da bekɛ tì a ti nhò dɔ̀ɔ̀. 13 Mɛmmɛ kɛ̀ Nɛbusadadanni wèè bakɛ́ tihããpɔ̀ntì tìì bàa okpààtì nɛ̀ Nɛbusasibanni wèè bakɛ́ bɛ̀ fɔ̃̀mmu bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ pĩ ntɛkpààtìcĩ̃ɛ̃̀tɛ̀ miɛkɛ mutɔ̃mmú nɛ̀ Nɛdikadi-Sadɛtisɛɛ wèè bakɛ́ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do tú bɛkótíbɛ̀ Babidɔnni kóo kpààtì kpààtìyuu miɛkɛ. 14 Kɛ̀ bɛɛ tɔ̃ nkɛ̀ bɛ̀ n túótɛ́ní bɛ̀ɛ̀ bàa okpààtì bɛ kó kudànkù miɛkɛ, kɛ́ n kɔtɛnɛ̀ní kɛ́ n duɔ́ nhAsikammu birɛ Kedadia Safãã yaàbirɛ kɛ̀ Ayikammuu n kpɛ̃nnɛ́ kɛ̀ nni mbo o kɔbɛ borɛ̀.

Kuyie nnàkɛ́ tì Sedemii Ebɛɛdi-Mɛdɛki kpɛ́í

15 Mí nSedemii n do kpaá bo bɛ̀ɛ̀ bàa okpààtì bɛ
kóò kótì kó kudànkù nku kɛ̀ Kuyie nní mbɛ́innɛ̀
kɛ dɔ̀: 16 Kɔtɛ kɛ́nákɛ́ Ebɛɛdi-Mɛdɛki Etiopii ɛì
kou kɛ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa kunku tínti
Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù tu kù do nàkɛ́ tì di nhɛì kpɛ́í
kù yóó tì dɔ̀ɔmu dɛ yiè bo tuɔkɛ dìì mànnì, tiyɛiti
nti dɛ̀ í tú tisààtì. A yóó tì yàmu. 17 Kù yóó da
dɛɛtɛ́nɛ̀mu, bɛnìtìbɛ̀ a yĩɛ̃kù bɛ̀ bɛ̀ í yóó da pĩ. Kunku
ti Yiɛ̀ nKuyie kuù bɛ́i. 18 Kù yóó da dɛɛtɛ́mu, mudoò
í yóó da kònnɛ̀, a yóó nfòùmu, kɛ yɛ́ a yiemmɛ̀ kɛ dò
nkù da nàkɛ́ tì bo dɔɔ̀. Kunku ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù mɛ
nyɛ̃.

40

Sedemii kɔ̀tɛmɛ̀ Misipaa kɛ kàri

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní m bɛ́innɛ̀ mí nSedemii,
Nɛbusadadanni wèè bakɛ́ bɛ̀ɛ̀ bàà okpààtì ò n fĩĩ
ndìì mànnì Damaa ɛì.

Ò do yóó n fĩĩ nkɛ̀ m boú mɛfĩmmɛ mmɛ kɛ
sokɛ́ Sedisadɛmmu kɔbɛ nɛ̀ Sudaa kɔbɛ bɛ cuokɛ̀,
bɛ̀ do pĩḿmú bɛ̀ kɛ bo kònnɛ̀ Babidɔnni. 2 Kɛ̀
Nɛbusadadanni n yú mí nSedemii tidɛ́ borɛ̀ kɛ dɔ̀:
A Yiɛ̀ nKuyie nkuù do da nàkɛ́ kɛ tú kù yóó duɔnní
mɛyɛi mmiɛ di nhɛì, 3 kɛ mɛ mmɛ̀ duɔnní, kù do
nàkɛ́ tì kù ti ndɔ̀ɔ̀ kɛ yɛ́ di càkɛmɛ̀ di Yiɛ̀ nKuyie mbá
di í yie nku kpɛti kù do di nàkɛ́ tì tiì di tùɔ̀kɛní. 4 Ntɛ
yíe n da dɛɛtɛ́mu, kɛ da pìtɛ́ iwɛ̃ĩ ìì do da píítí. Kàa
dɔ́ kɛ bo n nɛinɛ̀ Babidɔnni ti nɛi, n yó ndakɛmu a
kpɛ́í. Kàa yɛ̀mmɛ̀ mɛ nyí yie nha bo n nɛinɛ̀mɛ̀ a yóu.
Kɛtenkɛ̀ kɛmɔu duómu a ìikɛ̀, kàa dɔ́ kɛ bo kɔtɛ kùù
píkù a ku nkɔtɛ.

5 Mí nSedemii kɛ̀ nní nkpaá kɛ mu nyí kɔ̀tɛ kɛ̀
Nɛbusadadanni yíé kébéi nkɛ dɔ̀: Wɛ̃tɛ Ayikammu
birɛ Kedadia Safãã yaàbirɛ borɛ̀, Babidɔnni kóo
kpààtì we mbaá nSudaa ɛkɛ̀. Wɛ̃tɛ nɛ̀ we kɛ̀ di mbo
a kɔbɛ borɛ̀, kàa mɛ nyí dɔ́ a kɔtɛ a pénsìrì kùù píkù.
Mɛmmɛ wèè bakɛ́ bɛ̀ɛ̀ bàa okpààtì ò n duɔ́mmɛ̀
tidiitì kɛ́ m pãnɛ̀ yɛpãrɛ̀ kɛ́ n cau. 6 Mí nSedemii kɛ̀ n
kɔtɛ Ayikammu birɛ Kedadia borɛ̀ Misipaa kémbo o
borɛ̀, mí nnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ tɔbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do kpaá dihɛì.

Kedadia tumɛ̀ kùmàndáà Sudaa tenkɛ̀ (Yɛnáaǹkékɛ̀ 7-19 wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ 25:23-24)

7 Bɛhããpɔ̀mbɛ̀ iwɛ̃ĩ yɛmbɛ̀ nɛ̀ bɛtɔbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do cìétóo
kɛ̀ bɛɛ keè Babidɔnni kóo kpààtì kànnɛmɛ̀ Kedadia
kòò bo mbakɛ́ bɛ ɛì, koò bànnɛ kòò bo mbakɛ́
bɛ̀ɛ̀ í mɔkɛ dɛmarɛ̀, bɛnitidaabɛ̀ nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ nɛ̀
ibí bɛ̀ í pĩ mbɛ̀ kɛ kònnɛ̀ Babidɔnni. 8 Kɛ̀ dɛ
kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀ iwɛ̃ĩ yɛmbɛɛ kɔtɛ Kedadia borɛ̀
Misipaa. Bɛɛ̀ yètɛ̀ tu Nɛtanniyau birɛ Isimayɛɛri nɛ̀
Kadeya bí idé Yoananni nɛ̀ Yonnatãã nɛ̀ Tannɛumɛti
birɛ Kedadia nɛ̀ Nɛtofaa ɛì kou Efaii bí nɛ̀ Maakaa ɛì
kou Yasanniyaa bɛmbɛ nɛ̀ bɛ kɔbɛ. 9 Kɛ̀ Ayikammu
birɛ Kedadia Safãã yaàbirɛ bɛ̀ dɔúnnɛ̀ dinùù bɛmbɛ
nɛ̀ bɛ kɔbɛ kɛ dɔ̀: Mpĩnnɛ̀ Babidɔnni ɛì kɔbɛ kó
mutɔ̃mmú kɛ bá nyĩɛ̃kù. Mbonɛ̀ dihɛì kémpĩ
mBabidɔnni kóo kpààtì tɔ̃mmú. Di bo mbo kɛ̀ dɛ̀ di
naati. 10 M bomu Misipaa kɛ̀ Babidɔnni kɔbɛ kéríní
míì yóó bɛ̀ yà nɛ̀ di kó difɔ̃̀tìrì. Ntɔ̃ũnɛ̀ di tebɛ kɛ
dɔɔri mɛnaà, kɛ dɛì tidiitì kɛ dii mɛkùɔ̀ nkɛ ãã̀ di buɔ
miɛkɛ, kénkari di ɛkɛ̀ bɛ̀ di duɔ́ nyɛ̀.

11 Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ bɛ̀ɛ̀ do bo Mɔabu tenkɛ̀
nɛ̀ Amɔniibɛ kɔkɛ nɛ̀ Edomiibɛ kɔkɛ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bo yɛhɛkɛ̀
tɛyɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ bɛɛ keè Babidɔnni kóo kpààtì sùɔ́mmɛ

bèmabè Sudaa tenkè kɛ tããté Safãã birɛ Ayikammu kó dɛbirɛ Kedadia kòò bo mbaké. 12 Kè Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ bɛmɔu bèè do cìétɛ́ kémbo yɛhɛkè tɛyè. Kè bèɛ wɛ̃tɛní Sudaa tenkè Misipaa Kedadia borè, kétõũ bɛ tebɛ péu nè bè kùɔtìnè yè mɛnaà.

Bè kùɔmè Kedadia
(Wéntɛ́ 2 Bɛkpàátìbè 25:25-26)

13 Diyiè marì Yoananni Kadeya birɛ nè bɛhããpɔ̀mbè bèè do cìétɛ́ kè bèɛ kɔtɛ Misipaa Kedadia borè, 14 kóò nàké kɛ dɔ̀: A yɛ́ kɛ dò nhAmɔniibɛ kpàátì Baadisi tõnní Nɛtanniya birɛ Isimayɛɛri kɛ tú bè da kuɔà? Bá Ayikammu birɛ Kedadia í nyie nkɛ dò mbè nàá ntì tu timómmɔnti. 15 Kè Kadeya birɛ Yoanannii nákɛ́ Kedadia disɔ̀rì Misipaa kɛ dɔ̀: Duɔ́ nkè n kɔtɛ kékuɔ Natanniya birɛ Isimayɛɛri. Òmɔù í yó ntì yɛ́, kè mɛè dɔkɛ ò yóó da kuɔmu, kòò mɛ nda kùɔ Sudaa kɔbɛ bèè tìkú a borè bè yóó cíétɛ́mu kè Sudaa kó kuwuɔ nkpɛrɛɛ deè.

16 Kè Ayikammu birɛ Kedadia nákɛ́ Kadeya birɛ Yoananni kɛ dɔ̀: A náá ntì Isimayɛɛri ĩnkè tì tu siyáàbìsí nsi.

41

1 Dibenni tɛ̃̀nkù yiénwè miɛkɛ nkɛ Edisamaa birɛ Natanniyɛɛri kó dɛbirɛ Isimayɛɛri wèè do tú tɛkpàátìcĩɛ̃̀tè kou waámmè bɛnìtìbè tɛpíítè Amɔɔ ɛì kè bèɛ ò nɛínè kè bèɛ kɔtɛ Ayikammu birɛ Kedadia borè Misipaa kè bè nkari kɛ yo. 2 Mɛ̀mmɛ Isimayɛɛri nè bɛnìtìbè tɛpíítè bèè ò nɛínè bè ìtémè kékõũ Kedadia kuseuku kékuɔ. Babidɔnni kóo kpàátì weè do ò tããté kéduɔ́ nkòo mbaké Sudaa tenkè kɔbɛ. 3 Kè bèɛ kuɔnè Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ bèè do bonè Kedadia

Misipaa nè Babidɔnni kó bɛhããpɔ̀mbè bèè do ò bonè.

Isimayɛɛri kùɔmè bèè kɔ̀tɛní Sedisadɛmmu Kuyie mbáammu

4 Bè kùɔ Kedadia kè dè mmɔkɛ yɛwe yèdéè ndi bá
òmɔù í yḗ kɛ dò mbè ò kùɔ. 5 Kè bɛnìtìbè sipísìnii íténí
Sisɛmmu nè Sidoo nè Sammarii kékuó bɛ dɛbii, kè
bɛ yààtì kẽrí kɛ yɔ̀rí kè bɛ kɔ̃̀ntì yɔ̀rí kè bè tɔ yɛpãrè nè
tihúúntì kɛ bo tì tùɔ nti Yiè nKuyie nku cĩ̃ètè miɛkɛ.
6 Kè Natanniya birɛ Isimayɛɛrii yènní Misipaa kɛ bè
co, kɛ kɔnti. Ò tùɔ̀kení dìì mɔ̀nnì bɛ borè ké bè nàké
kɛ dɔ̀: Kɔtɛnèní Kedadia cĩ̃ètè.

7 Bè tùɔ̀kɛ dìì mɔ̀nnì dihɛì cuokè kè Nɛtanniya
birɛ Isimayɛɛri né bè fìé kécṹɔ́ difɔ̃̀tìrì marì miɛkɛ,
wenwe nè o kɔbɛ bèè ò bonè bɛè do wɛ̃nné ké bè kùɔ.
8 Bɛnìtìbè mabè bɛè né do bo dɛ miɛkɛ tɛpíítè kɛ nàké
Isimayɛɛri kɛ yĩ: A báá ti kuɔ, ti mɔkɛmu tidiitì nè
mɛkùɔ̀ nnè mɛcekùɔ̀ kɛ dè sɔ̀nnɛ dɛpaa.

Bè do mɛ nhò nàké kòo bè yóu kɛ í mbè wɛ̃nnénè
bɛ kɔbɛ kɛ kùɔ. 9 Isimayɛɛri do bè kùɔ̀ kécṹɔ́ dìì
fɔ̃̀tìrì miɛkɛ, okpààtì Asaa do duó nkè bèɛ keú dìndi
Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì do ò dokùnè dìì mɔ̀nnì.
Isimayɛɛri do di mbè cṹɔ́ képíɛ.

10 Ò dèè mɛmmɛ képĩ̃mmú bɛsɔmbɛ bèè kpaá
Misipaa nè okpààtì sapùmbí. Bèè kó dimàà cḗnkɛ do
kpaá dihɛì, Isimayɛɛri do bɛ mpĩ́mmú ké mbè tɔ kɛ
kũ̃ntinè kéyènnè Amɔniibɛ tenkè. Nɛbusadadanni
wèè bakέ tihããpɔ̀ntì tìì bàa okpààtì ò do duɔ mbè
mbɛ Ayikammu birɛ Kedadia kòo mbè bakέ.

Bè dɛɛtémè Isimayɛɛri pĩ̃ mbè

11 Kedeya birɛ Yoananni nɛ̀ bɛhããpɔ̀nkótíbɛ̀ iwɛ̃ĩ yɛmbɛ̀ bɛmɔu bɛ̀ɛ̀ do ò bonɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ keè mɛyɛi Nɛtanniya birɛ Isimayɛɛri dɔ̀ɔ̀ mɛ̀. 12 Kòo túótɛ́ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛmɔu kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ kédo Isimayɛɛri mudoò dɛ̀ do sɔ̃́ nyIsimayɛɛri bo Kabaɔ̃ɔ̃ kó kukó ntakɛ́ nkɛ. 13 Isimayɛɛri do pĩ́mmú bɛ̀ bɛmɔu bɛ̀ yà dìì mɔ̀nnì bɛhããpɔ̀nkótíbɛ̀ nɛínɛ̀mɛ̀ Yoananni kɛ̀ dɛ̀ɛ bɛ̀ narikɛ mɛdiɛ̀. 14 Mɛ̀mmɛ Isimayɛɛri do pĩ́mmú bɛ̀ Misipaa kénkũntinɛ̀ bɛ̀ kòńtémɛ̀ kétũnnɛ Yoananni. 15 Kɛ̀ Isimayɛɛrii yie cokɛ́ kɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bèni ò nɛinɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛ Amɔniibɛ ciɛ.

16 Dɛ kó difɔ̃nkúò Yoananni nɛ̀ bɛhããpɔ̀nkótíbɛ̀ iwɛ̃ĩ yɛmbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do ò nɛínɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ túótɛ́ bɛnìtìbɛ̀ sɔmbɛ Isimayɛɛri do kùɔ Ayikammu birɛ Kedadia Misipaa képĩmmú bɛ̀. Ò do pĩ́mmú bɛhããpɔ̀mbɛ̀ mbɛ nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ nɛ̀ ibí nɛ̀ bɛ̀ fɔ̃mmu bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ pĩ ntɛkpààtìcĩ̃ɛ̃tɛ̀ miɛkɛ mutɔ̃mmú, ò do pĩ́mmú bɛ̀ Kabaɔ̃ɔ̃ bɛmɔu. 17 Kɛ̀ bɛ̀ nkérí kébátɛ́ tɛpɔ̀ɔ̀cĩ̃ɛ̃tɛ̀ tɛ̀ɛ̀ bo Kimmammu Bɛtideɛmmu takɛ́ kɛ bo pɛ̃ɛ̃tɛ́ kékɔtɛ Esibiti. 18 Kɛ yɛ́ bɛ̀ do démɛ̀ Babidɔnni kɔbɛ, Isimayɛɛri do kùɔ mɛ̀ɛ̀ kpéí Kedadia Babidɔnni kóo kpààtì do tããtɛ́ wè kóò baá ndihɛì.

42

Sedemii kpannèmè bɛ̀ɛ̀ dɔ́ kékɔtɛ Esibiti késɔrinɛ̀ dikɔ̀nnì

1 Dɛ mɔ̀nnì kɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ iwɛ̃ĩ yɛmbɛ̀ bɛmɔu nɛ̀ Kadeya birɛ Yoananni nɛ̀ Osea birɛ Yesanniya nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu bɛsámɔ̀pɔ́bɛ̀ nɛ̀ bɛdiɛbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ kɔtɛní 2 m borɛ̀ mí nSedemii kɛ́ n nákɛ́ kɛ dɔ̀: Ti do ɔ̃ nsũmu kɛ kpaá yíe nsámɔ̀pɔ́ kɛ ma a mɛ nti wúó nkɛ̀ ti mamɛ̀. Yie nti yóó da nákɛ́ tì kébántɛ̀ a Yiè nKuyie, beé nku

ti kpéí tínti bèè kpaá, 3 kè dèɛ yie nkàa Yiè nKuyie nti
bɛnkɛ kucɛ ti dò nkéntũ nkù nè ti dò nkéndɔɔrimè.
4 Mí nSedemii kè m bè tɛ̃ńné kɛ dò: N kèèmu kɛ
yóó bántè ti Yiè nKuyie, kéndò ndi tì nnì mbekɛmè,
kè ti Yiè nKuyie nni mbɛnkɛ tìì kó dimàà n yóó tì ndi
nákému n yí yóó di sɔnnɛ tìmatì.
5 Kè bè n tɛ́nné kɛ dɔ̀: Kuyie nti wúómmu kɛ tú
timómmɔnti yiè kɛ dɔɔri kù béi ntì, kè ti í dɔ̀ɔ̀ kù bo
da nákɛ́ tì kàa ti nákɛ́, ti Yiè nKuyie nti poté. 6 Ti Yiè
nKuyie mbo da nákɛ́ tì kɛ dɔ̀ a tì nti nákɛ́, kè tisààtì
nti yoo tiyɛiti ti yóó tì dɔɔ̀mu, mɛm̀mɛ diwèì bo ti
pĩmmè ti yie mmèè kpéí nti Yiè nKuyie nkó dinùù.
7 Kè dè nyóó yĩ yɛwe ntɛpíítè kè ti Yiè nKuyie
nní mbéinnè, 8 kè n yú Kadeya birɛ Yoanaanni
nè bɛhããpɔ̀mbè iwɛ̃ĩ yɛmbè, kɛ né yíénè bɛnìtìbè
bɛmɔu, 9 kɛ́ bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Di do n tɔ̃ nkɛ dɔ̀ m bántè ti
Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù, ntɛnè kù yɛ̃ mmù,
kù tu:
10 Kè di baa sɔkɛ́ kɛ bo di nhèì miɛkɛ,
m bo dɔɔ̀ kɛ di kannɛ, m báá di pɔntɛ,
m bo di fíímmu m báá di uutɛ́ bìtì,
dè n yóùmu n di dɔɔ̀mè mɛyɛi.
11 Kufɔ̃waá mbá ndi bonè Babidɔnni kóo kpààtì di
mɛ nhò démè,
mí ndi Yiè nKuyie mmíì tu di bá nhò yĩɛ̀kù,
n di bonèmu kɛ yóó di dɛɛtɛ́,
n yí yóó yóu kòo di káákɛ́.
12 N yóó di kuómmu mɛsémmè,
kénte kòò di kuó mmɛsémmè kéduó nkè di wɛ̃tɛní di
tenkè.
13 Kè di mɛ nyĩ di í dó kémbo dihèì diì mmiɛkɛ, kè
di í kèńtɛ́ di Yiè nKuyie nkó mɛtammè, 14 kè di yĩ di
kɔri Esibiti nwe mudoò í yó mbo kè, di í yóó keè

kè ditãtɛheù dɑbònnì, dikònnì í bo kè kɛ nkɛ mbo.
15 Né keènè ti Yiè nKuyie nnàá ntì, díndi Sudɑɑ kɔbɛ
bèè kpɑá súɔ́ nkù tu:
Ntɛ mí ndi Yiè nKuyie Mpɑkɛdɑɑ,
díndi Isidɑyɛɛribɛ di tũ nkù n tú mù:
Kè di yetɛ, kɛ kòtɛ Esibiti kɛ bo kɑri,
16 mudoò di yẽ ndi cokùnè mù muù di doti dɛ bíékè,
dikònnì di sɔrìnè dì,
dì yó ndi tũmmu kétuɔkɛnè Esibiti kè di kú dɛborè.
17 Bèè kó dimàà bo tããté kékò nhEsibiti kɛ bo sɔri,
mudoò bo kè mbè kònnè yoo dikònnì, yoo
mutenkũũ,
kɛ yḗ òmɔù í yóó nɑmè kéyenténè mɛyɛi n dɔ́ ké di
bɔntémè.
18 Kɛ yḗ di Yiè nKuyie Mpɑkɛdɑɑ díndi Isidɑyɛɛribɛ
di tũ nkù béimmèmu kɛ tú: Mí ndi Yiè nKuyie m
miɛkɛ do do mèè botí Sedisɑdɛmmu kɔbɛ, kè mɛ ndi
doti kè di kpɛrɛ bo nɑá mmɛsémmè kè nsà kè di kòtɛ
Esibiti. Kè bè níí nnáá ndi kpéí bè dɔ́ képarìkè dìì
mònnì yoo bè dɔ́ kébɔnté dìì mònnì kusĩnkù yoo bè
senkèrì dèmɑrè kɛ dè wùó nyisíé. Dɛ mònnì di tḗnkɛ
báá yà dihɛì dii mbìtì.
19 Díndi Sudɑɑ wuɔ nkɔbɛ sɔmbɛ, di Yiè nKuyie
nkuù tu di báá kɔtɛ Esibiti kè n tì ndi náá nyíe, nyḗnè
ti weti weti. 20 Kɛ yḗ díì soutémè dimáà, díì nàké kɛ
yẽ m bántè di Yiè nKuyie ké kù beé, kè kù n nàké tì ń
di nákɛ́, kè di yóó yiemmu kédɔ̀ kù yẽ mmù. 21 N tì
ndi nàké yíe ndi mɛ nyí dɔ́ kékéntɛ́ di Yiè nKuyie ntú
mù, kù n nàké tì timɔu kɛ yẽ n di nákɛ́, di tì yetɛmu.
22 Bɑnténè tũnkɛ́ kɛ dò mmudoò muù yóó di do yoo
dikònnì yoo mutenkũũ, di tããté kɛ dɔ́ kékɔtɛ dìì ɛì
kéomɔ̀pè di miɛkɛ.

43

Bè tɔmè Sedemii nè muwɛ̃rímú kɛ kònnè Esibiti

1 Mí nSedemii kè n nákɛ́ bɛnìtìbè bɛmɔu ti Yiè
nKuyie nní nnàkɛ́ tì timɔu kè m bo bè nàkɛ́. 2 Kè
Osea birɛ Asadia nè Kadeya birɛ Yoananni, bɛmbɛ
itookperí yɛmbè kè bè n tɛ̃́nné kɛ dɔ̀: A soúmmu ti
Yiè nKuyie nyí da nàkɛ́ kɛ tú ti báá kɔtɛ Esibiti kɛ́ kè
kàri, 3 Nɛdiya birɛ Baduki weè da sũkú ti kpɛ́í kàa bo
ti ãnné Babidɔnni kɔbɛ nɔu miɛkɛ kè bè ti kuɔ yoo bè
ti pĩmmú kɛ́kònnè Babidɔnni.

4 Mɛmmɛ kè Kadeya birɛ Yoananni nè o ããpɔ̀ntɔbè
iwɛ̃ĩ yɛmbè nè bɛnìtìbè bɛmɔu kè bè í nkèńtɛ́ ti Yiè
nKuyie mbè nàkɛ́ dìì nùù kɛ tú bè mbo Sudaa tenkè.
5 Kè Kadeya birɛ Yoananni nè o ããpɔ̀ntɔbè iwɛ̃ĩ
yɛmbè kè bèe túótɛ́ bɛnìtìbè bɛmɔu nè Sudaa kɔbɛ
bèè kpaá, bèè do cìétɛ́ kémbo iwuɔ ntèi miɛkɛ kɛ wɛ̃̀tɛ
kɛ konní Sudaa tenkè kɛ bo kari. 6 Bɛnitidaabè nè
bɛnitipòbè nè ibí nè okpàátì kó bɛsapàmbè, bɛnìtìbè
bɛmɔu Nɛbusadadanni tihããpɔ̀ntì tìì bàa okpàátì ti
kóo kótì do bànnɛ bè Ayikammu birɛ Kedadia, Yafãã
yaàbirɛ kéwɛ̃nnénè mí nKuyie mpããnáaǹtì náaǹtò
Sedemii nè Nɛdiya birɛ Baduki. 7 Kɛ bùtínnɛ́ Kuyie
ndo bè nàkɛ́ tì kɛ́kétɛ́ kénkɔri Esibiti kétuɔkɛ dihɛì
bè tu dì Tapanɛsi.

Sedemii nàkémè bè yóó pɔntɛmè Esibiti

8 Kè Ti Yiè nKuyie nní mbéinnè Tapanɛsi eì miɛkɛ
kɛ dɔ̀: 9 Sedemii túótɛ́ yɛtā́rè diɛyè kɛ yè fiínnè sìmáà
Esibiti kpàátì cĩ̀ɛ̃̀tè tèè bo Tapanɛsi tɛ kó kudànkù
dibòrì borè, kɛ́ nyè fiiku kè Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ
dɛ bo. 10 Kàa bè nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie
Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ nkù, míì tu n yóó tɔ̃mmu
kè bèɛ yúní Nɛbukannɛsaa n kóo tɔ̃ntì, kè n fíí

nho kpààtìkàrì yɛtɑ́rɛ̀ bɛ̀ fìí nyɛ̀ ĩnkɛ̀, kɛ̀ wèe pitɛ́ o kpààtìyààkù yɛ ĩnkɛ̀. 11 Ò kɔ̀rinímu kɛ bo potɛ́ Esibiti ɛì kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dò nkɛ kú kɛ̀ bɛ̀ɛ kú, bɛ̀ dò nkɛ́pĩmmú bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ pĩḿmú, bɛ̀ dò nkɛ́kuɔ bɛ̀ mudoò miɛkɛ kɛ̀ bɛ̀ɛ bɛ̀ kùɔ. 12 Ò bo cɔ́u nhEsibiti kó yɛbɔɔtuo, kɛ́tɔ dɛ kó yɛbɔkɛ̀ kɛ́konnɛ̀, ò bo kpɑ́ɑ́tɛ́ Esibiti ɛì kó yɛbɔkɛ̀ onɑɑcɛ̃nti ɔ̃ɔ̃ kpɑ́ɑ́tɛ́ mɛ̀ɛ̀ botí yɛcììsɛ̀ o yààtì. Ò yóó mɛ nyĩ kɛ́deè, kɛ́ítɛ́ bàmmùù. 13 Ò bo puɔ ntɛbɔɔtenkɑanìtɛ̀ tɛ̀ɛ̀ bo Bɛti-Semɛsi Esibiti tenkɛ̀ miɛkɛ kɛ́cɔ́u nyɛbɔɔtuo yɛ̀ɛ̀ bo Esibiti tenkɛ̀.

44

Kuyie nkpɑannɛ̀ tì Sifubɛ bɛ̀ɛ̀ cokɛ́ kɛ kɔ̀tɛ Esibiti

1 Kɛ̀ Ti Yiè nKuyie nní mbɛ́innɛ̀ mí nSedemii Sifubɛ bɛ̀ɛ̀ bo Esibiti tenkɛ̀ Mikidɔdi ɛì kɔbɛ nɛ̀ Tɑpɑnɛsi ɛì kɔbɛ nɛ̀ Nɔfu ɛì kɔbɛ nɛ̀ Pɑtidoosi kó kutempɛ̃ ǹkɔbɛ kpɛ́í nkɛ dɔ̀: 2 Mí ndi Yiè nKuyie Mpɑkɛdɑa Isidɑyɛɛribɛ tũ nkù míì tu, di yàmu dimɔu mɛyɛi m bɔntɛ́ mɛ̀ Sedisɑdɛmmu nɛ̀ Sudɑa kó yɛhɛkɛ̀ yɛmɔu miɛkɛ, ntɛ dɛ kó yɛhɛkɛ̀ yíe nkɛ dɔúnko kɛ nɑá ntidobontì, bá òmɔù tɛ́̃nkɛ í ã̃ yɛ miɛkɛ, 3 di dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ yɛi nkɛ tùɔ nyɛbɔkɛ̀ tihúúntì di do í yɛ́̃ yɛ̀ dindi nɛ̀ di yɛmbɛ̀, dɛɛ̀ te kɛ̀ m miɛkɛ di yonkɛ. 4 Kɛ̀ n di duónko sɑ́ɑ̃ n kó bɛtɔ̃mbɛ̀ m pɑ̃ɑ̃nɑ́ɑnìtì nɑ́ɑmbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ di nɑ́ɑ́ nkɛ tú di bɑ́ mpĩ nyisɔkɛ kó mutɔ̃mmú, mù n dò nyisíɛ́ nyi. 5 Di mɛ nyí kèè, di í kèńtɛ́, di í cèètɛ kɛ bo bútínné di yɛi nkɛ́yóu yɛbɔkɛ̀ tihúúntì mutɔ̀mmù. 6 Mɛmmɛ kɛ̀ m miɛkɛɛ di yɛ̀ mɛdiɛ̀ nkɛ tontɛ́ kɛ di cɔ̀útɛ́ muhɑ̃ɑ́ nkɔ̃mɛ, Sudɑa kó yɛhɛkɛ̀ nɛ̀ Sedisɑdɛmmu kó icɛ kɛ̀ dɛ̀ nɑá ntidobontì kɛ dɔúnko dɛ̀ mɛ̀ ndòmmɛ̀ yíe.

7 Di mmɔ̀nnì mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa
Isidayɛɛribɛ tũ nkù n di náámmu kɛ tú: Ba nkpéí nte
kè di dɔɔri dimáà mɛyɛi ndiɛmè miè nkɛ deu ditɔbè
díndi Sudaa wuɔ nkɔbɛ, bɛnitidaabè nè bɛnitipòbè
nè bɛbémbè nè ibí sámpóì, di dó di kó kuwuɔ
ndeèmu, bá òmɔù bá nsúónáà? 8 Dè dòmmɛ kè di
dɔɔri dèè bo yonkɛ m miɛkɛ, kɛ tuɔ ntihúúntì yɛbɔkè
Esibiti ɛì miɛkɛ di kɔ̀tɛ kè kɛ kari? Kɛ deu dimáà kɛ
dó bè ndi senku kɛ di sáã nyibotí imɔu miɛkɛ. 9 Di
yɛ̀mmu di yɛmbè kó mɛyɛi, nnè Sudaa kó bɛkpààtìbè
kõmɛ, nè bɛ pobè kõmɛ, nè di mómmɔmbɛ di kó
mɛyɛi nnè di pobè kõmɛ, dimɔu mɛmmɛ di dɔ̀ɔmè
Sudaa tenkè, nè Sedisadɛmmu kó dihɛì miɛkɛ di dè
yɛ̀mmaà? 10 Nè yíenní kɛ í mɔ̀ɔtɛ idebìi, kufɔ̃waá nyí
di pĩ, di í tũnnɛ n kuɔ nè n tié n di duó nyì díndi nè
di yɛmbè.

11 Dɛè te mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ
tũ nkù kè n tu n tããtému kɛ bo di caàrè, Sudaa
kó kuwuɔ m bo kù dèìtɛ páíí. 12 N yóó túótému
Sudaa tenkè kɔbɛ sɔmbɛ bèè tããté kɛ kɔ̀tɛ Esibiti kɛ
kàri, n yóó bè kùàmu páíí Esibiti ɛì miɛkɛ. Mudoò
bo bè kònnè yoo dikònnì, bè bo kú bɛmɔu ibí nè
ibíbénní nè bɛkótíbè. Bɛ kpɛrɛ bo naá mmɛsémmè,
kè bè níí nnáá mbɛ kpéí bè dó képarìkè dìì mɔ̀nnì,
yoo bè dó kébɔnté dìì mɔ̀nnì kusĩnkù, yoo bè sènkèrì
dìì mɔ̀nnì dèmarè kɛ dè wùó nyisíé. 13 N yìté kɛ
còḿmúmu bèè bo Esibiti ɛì miɛkɛ bɛ kpéí kɛ bo bè
poté n dɔ̀ɔmè Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ, mudoò bo bè do
nè dikònnì nè mutenkũũ. 14 Sudaa kɔbɛ bèè kpaá kɛ
kɔ̀tɛní kɛ bo Esibiti nè bɛ yèmmè miɛkɛ kɛ dó kéwẽtɛ
kékò. Bɛ miɛkɛ òmɔù bá nkpaá bá òmáà, kè dɛ mènkɛ
sàà í tú bèè bo na kéyenté bèmbɛ.

Bɛ̀ɛ̀ do tuɔ̀mmɛ̀ tihúúntì dibɔɔ̀ bɛ̀ do tú dì oĩnkɛ̀mpokpààtì

15 Dɛ mɔ̀nnì bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do yɛ́ kɛ dò mbɛ pobɛ̀ tùɔ̀ ntihúúntì yɛbɔkɛ̀ nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do dɛ̀ tìkú ditĩnnì diɛrì nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ã Esibiti kó dihɛì bɛ̀ tu dì Patidoosi di miɛkɛ, kɛ̀ bɛ̀ n tɛ́nné mí nSedemii kɛ dɔ̀: 16 Tináaǹtì a tú ti Yiɛ̀ nKuyie nyɛ̃ nha ti nákɛ́ tì, ti tì yetɛmu. 17 Ti nɔ̀ béi ntì ti yóó ti ndɔɔ̀, ti yó ntuɔmmu tihúúntì dibɔɔ̀ Asitaditee, koò pããnnɛ̀ yɛpãrɛ̀ bɛ̀ ɔ̃ɔ̃ yɔɔrɛ yɛ̀ mɛnaà nkétuɔ. Ti yɛmbɛ̀ nɛ̀ ti kó bɛkpààtìbɛ̀ bɛ̀ do mɛ nhɔ̃ nSudaa ɛkɛ̀ miɛkɛ kɛ̀ ti mɛ nyo nkɛ sànnɛ̀, kɛ bo kɛ̀ dɛ̀ ti naati, bá ti í yau mɛyɛi mmamɛ̀. 18 Nɛ̀ ti yóu dìì yiè ti bo ntuɔ̀mmɛ̀ tihúúntì Asitaditee nɛ̀ ti bo nhò pããmmɛ̀ yɛpãrɛ̀ yɛ̀ɛ̀ yɔɔrɛ mɛnaà nkɛ tuɔ̀, nɛ̀ dɛ yiè ndi ti pààmɛ̀ dɛmɔu, kɛ̀ bɛ̀ ti duò mudoò kɛ ti kɔù kɛ̀ dikònnì ti kɔù.

19 Kɛ̀ bɛɛ̀ nitipòbɛɛ béi nkɛ dɔ̀: Ti ɔ̃ ntuɔ̀ ntihúúntì oĩnkɛ̀mpokpààtì Asitaditee kɛ pɛ̃mmù tipɛ́mpɛ̃ńtì koò dònnìnkonɛ̀ koò pããnnɛ̀ mɛnaà nkó yɛpãrɛ̀ kɛ̀ ti daabɛ̀ yɛ́mu, dɛ̀ í tú ti dɛ̀ dɔɔ̀ri disɔ̀rì.

20 Dɛ mɔ̀nnì mí nSedemii kɛ̀ nkpannɛ̀ Isidayɛɛribɛ bɛmɔu nɛ̀ bɛnitidaabɛ̀ bɛmɔu nɛ̀ bɛnitipòbɛ̀ bɛmɔu, bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu bɛ̀ɛ̀ kó dimàà do ti béi. Kɛ̀ m bɛ̀ kpannɛ̀ kɛ dɔ̀: 21 Di tuɔ̀ ntìì úúntì Sudaa tenkɛ̀ kɛmɔu nɛ̀ Sedisadɛmmu eì miɛkɛ, díndi nɛ̀ di cicɛbɛ̀ nɛ̀ di kó bɛkpààtìbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tu dihɛì kó bɛkótíbɛ̀ nɛ̀ dihɛì kɔbɛ bɛmɔu. Di yèmmɛ̀ dò nti Yiɛ̀ nKuyie nyí yɛ́mu dɛ kó mɛyɛinaà? Di yèmmɛ̀ dò nkù mɛ̀ yɛ̃̀mmaà? 22 Ti Yiɛ̀ nKuyie nyí na kɛ pĩ nkumáà nɛ̀ di kó tidɔnnitì kpéí, nɛ̀ isɔkɛ kpɛrɛ di dɔɔ̀ dɛ̀. Dɛɛ̀ te kɛ̀ dihɛì naá ntidobontì, kɛ dɔúnko kɛ naá mbɛ̀ cɔ̃ɔ̃ dì, bá òmɔù tɛ́nkɛ í ã di miɛkɛ, dɛ̀ mɛ̀

ndòmmè yíe. 23 Di tuɔ̀ mmèɛ̀ kpéí nyɛbɔkɛ̀ tihúúntì,
kɛ càkɛ di Yiɛ̀ nKuyie nkɛ í yie nku kó dinùù, di í
tũnnɛ ku kuɔ́ nɛ̀ ku tié nnɛ̀ ku tannɔ̀ dɛɛ̀ te kɛ̀ mɛyɛi
mmiɛ ndi tùɔ̀kɛní dɛ̀ mɛ ndòmmè yíe.

24 Mí nSedemii n dèè tinti kénákέ bɛnitidaabè
bɛmɔu nɛ̀ bɛnitipòbè bɛmɔu kɛ dɔ̀: Díndi Sudaa
kɔbɛ bèɛ̀ bo Esibiti keènɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntú mù:
25 Ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ nkù tu
díndi nɛ̀ di pobɛ̀ di béi mmu kɛ mènkɛ ti dɔ̀ɔ̀. Di
béi nkɛ ĩkú kɛ tú díndi í yóó yóu di bo ntuɔ̀mmè
oĩnkèmpokpààtì Asitaditee tihúúntì koò pããnnè
yɛpãrè mɛnaà nkpɛyɛ. Dɔɔ̀nè tũnkέ di béi ndìì nùù.
26 Né keènɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndi náá ntì díndi Sudaa
kɔbɛ bèɛ̀ bo Esibiti. Kù tu: Mí di Yiɛ̀ nKuyie m
pàrìkèmu nɛ̀ n kó diyetidiɛrì kɛ tú díndi Sudaa kó
kuwuɔ nkɔbɛ òmɔù tɛ̃nkɛ báá aatɛ o nùù képarìkènè
n yètìrì Esibiti kó kɛtenkè miɛkɛ kéyĩ: Ti Yiɛ̀ nKuyie
mbomu. 27 N dààtɛnímu di kpéí kɛ bo di cààrè, dè
í tú m bo di dɔɔ̀ mɛsàà. Díndi Sudaa wuɔ nkɔbɛ
bèɛ̀ bo Esibiti bè bo di do mudoò kɛ di kùɔ yoo
dikònnìi ndi kɔ̀ù kɛ yàà di dèènɛ̀. 28 Bèɛ̀ bo yentέ
mudoò miɛkɛ Esibiti kékò nSudaa tenkè bè báá
tuɔkɛ bèdébè. Díndi bèɛ̀ kó dimàà ìténí Sudaa tenkè
kɛ kɔ̀tɛní Esibiti, di miɛkɛ bèɛ̀ bo nkpaá bè bo bantέ
kέ nsà kè míì kó tináaǹtì di yoo di kpɛti tìì di. 29 Ntɛ
dèè yóó bɛnkɛ kéndò n yiti kɛ bo cómmú di kpéí nkέ
di caàrè dikàrì dii, di yóó dɛ mbantέ kɛ dò n nàkέ
mèè yɛi ndi ĩnkè mè bo dɔɔ̀. 30 Mí ndi Yiè nKuyie míì
béi nkɛ tú n yóó ãnnému Esibiti kóo kpààtì Ofidaa
o dootitɔbè nɔu miɛkɛ nè bèɛ̀ wanti o kũũ, n dɔɔ̀
mèè botí Sedesia Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì koò ãnné
Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpààtì nɔu miɛkɛ wèè
do tú o dootitɔù koò dónè mukũũ.

45

Sedemii yàúkùnnɛmɛ̀ Baduki kɔ̃ntì

1 Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sosiasi birɛ Sosakimmu
bo dìì mɔ̀nnì o kpàtì benni dinaannì mí nSedemii
kɛ̀ mbéinnɛ̀ Nɛdiya birɛ Baduki. N do ɔ̃ nwe nnáá
nkòò wɛ̃ã̀ dipátíri miɛkɛ. Mɛm̀mɛ kɛ̀ n dɔ̀: 2 Ti Yiɛ̀
nKuyie ntínti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù kuù da náánnɛ̀
fɔ̃ mBaduki kɛ tú: 3 A mɛ ntúmɛ̀ a tùɔ̀ti icɛ, kàa Yiɛ̀
nKuyie nda yìé tihɔ̀ùtì a yɛ̀ncaàrìmɛ̀ ĩ̀nkɛ̀, kàa fìu kɛ
wei kétú ũũ kɛ í piɛti mɛom̀pùmɛ̀.
4 Ti Yiɛ̀ nKuyie ntu kù pùɔ̀ nkù do maá dèndɛ,
kɛ u kù do fìí ndɛ̀,
kɛ yóó mɛ ndɔ̀ɔ̀ kɛtenkɛ̀ kɛmɔu.
5 Kɛ̀ fɔ̃ nné wanti dèmarɛ̀ diɛrɛ̀ a mómmuɔ nha
kpéínnáà?
Bá nwanti dèmarɛ̀,
kù yóó bɔnté mɛyɛi mmɛ bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu.
Kù yóó da dɛɛtému kàa fòmmu ntú a kó ticɔ̃nti
bá kàa bo kùù píkù.
Kunku Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù béi!

46

1 Ntɛ Kuyie nní nnàké tì mí nSedemii yɛbotɛ̀ kpéí.

Bɛ̀ namɛ̀ Esibiti kɔbɛ Kadikemiisi

2 Kuyie nnàké tì Esibiti kpéí nɛ̀ o kó bɛhããpɔ̀mbɛ̀,
nɛ̀ bɛ kóo kpààtì Nɛko, ò do bo Kadikemiisi
nwe kukó nhEfadati mpɛ́ɛmmɛ̀ kɛ̀ Nɛbukannɛsaa
Babidɔnni kóo kpààtì ò do mudoò kóò na. Dɛ̀ do sɔ̃́
nSudaa kɔbɛ kóo kpààtì Sosiasi birɛ Sosakimmu bo
o kpàtì benni dinaannì ndi.
3 Kɛ̀ Kuyie ndɔ̀:
Tũntɛnɛ̀ di dɔpììtì sám̀pótì nɛ̀ tidiɛtì,

kétɛ́nɛ̀ kɛ́kɔtɛ mudoò.
4 Boúnɛ̀ sisɛ̃ĩ̃ si kɔ̃̀nkɛ̀,
bɛsɑ̃ndèèbɛ̀ dekɛnɛ̀ di sɛ̃ĩ̃,
ókɛ́nɛ̀ di pìkɛ̀ kɛ́cómmú,
sũ̃ɔ́́kɛ́nɛ̀ di kpɑ̃ɑ̃̀!
Piinnɛ̀ tikɔ̃̀ntì di cĩ̃ncĩ̃rɛ̀.

5 Bɑ nni ndɛ n né wúómmɛ̀?
Kufɔ̃wɑá nkuù bɛ̀ ɑuté,
kɛ̀ bɛ̀ bótìrì kɛ wĩ̃ɛ̃ti bɛ fɔ̃nkó,
kɛ̀ bɛkɔ̃mbɔ̀tiebɛ duò,
kɛ cokù bá bɛ̀ í wɛ̃ɛ̃riní,
kufɔ̃wɑá nné nku tipíìtì timɔu.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì béi!
6 Tɛnɑàcɛ̀cɑ̃ɑ̃tɛ yiɛ̀ mbá benné kécoké,
okɔ̃mɔ̀bɔ̀teu í yóó cooté,
kubɑkù youú bíɛ́kɛ̀ kukó nhEfɑdɑti kó mɛpɛɛ́mmɛ̀,
bɛ̀ dɛ mbétírí kɛ duò.

7 Wennínwe wèè iitiní,
kɛ dò nkukó nNiidi ɔ̃ɔ̃ tɑ mɛniɛ kényiitimɛ̀?
We nkùtiri kɛ kpɛ́inko,
ikó ndiɛyì kó yɛnéfĩ̀nfĩ̀rɛ̀ kɔ̃mɛ?
8 Esibiti weè iitiní kukó nNiidi kɔ̃mɛ,
kòo niɛ mpiɛku ikó ndihɛì tɛ̃mɛ̀!
Weè do náá nkɛ tú:
M bo píɛ nkɛ dátínné yɛhɛkɛ̀ nɛ̀ yɛ nìtìbɛ̀.
9 Sisɛ̃ĩ̃, kétɛ́nɛ̀!
Sinɑɑsɛ̃ĩ̃ butɛ́nɛ̀ yɛtàrɛ̀,
bɛkɔ̃mɔ̀bɔ̀tiebɛ yènnènní,
Etiopii nɛ̀ Puti dɛ ɛkɛ̀ kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ nɔ nkɛ kéí ntidɔpìitì.
Duti ɛì kɔbɛ díndi bɛtɑ̃ntɑ̃ũbɛ̀.
10 Di nyiè tu mí ndi Yiè nKuyie Mpɑkɛdɑɑ kpɛri ndi,
diyiè ndi n yóó pɛitɛ ndì n dootitɔbɛ̀,

n kpàrìseú bo si kénsànnè,
n seú bo yǎ mɛnitiyĩĩ kémuó.
Mí ndi Yiè nKuyie míì ãnné diféúbanni,
kubakù youú kó kutempẽ kukó nhEfadati peémmè.
11 Esibiti kɔbɛ kpɛrɛ dò mmɛsémmè mmɛ,
kɔtɛnè Kadaadi mutie wammù
kè di dó di wammú kéwammú dɛtie dɛtetìrè ndɛ,
mutie mamù í bo mùù bo di taà.
12 Yɛbotè kèèmu di dimè ifɛi,
yè kèèmu di kuɔmmè,
kɛ kèè okɔ̃mbɔ̀teu cootimè
kɛ bètéé otɔù kè bè do bɛdé.

Bè dotimè Esibiti kɔbɛ mudoò

13 Kè ti Yiè nKuyie nni nnáké mí nSedemii Babidɔnni kóo kpààtì Nɛbukannɛsaa kɔ̀rimè kɛ bo do Esibiti kɔbɛ mudoò.
14 Pĩẽkénè ti Esibiti,
yeenè ti Mikidɔdi èì kɔbɛ,
yeenè ti Manfi nè Tapanɛsi ɛkè kɔbɛ,
nákénè bɛ kɛ tú:
Báátínè kɛ yḗ bè domè di pɛɛtitɔbè mudoò.
15 Dè né dòmmɛ kè di kó dibɔɔ̀ Apiisi do?
Dè yĩmɛ kòò yàntoo?
Ti Yiè nKuyie nkuù ò yèètɛ.
16 Bɛhããpɔ̀mbè kusũkù bétírí
kɛ duòmu bɛtɔbè ĩnkè,
kɛ náá mbɛtɔbè kɛ tú:
Íténè kè ti kɔtɛ ti kɔbɛ borè,
ti èì bè ti pié dè,
kéyenténè kukpàrìseú yɛiku.
17 Yúnè Esibiti kóo kpààtì kɛ dɔ̀:
Kutoweku dɛtetìrè kɔku yiè,
ò yóu kè dè ɔɔtɛmu.

18 Kɛ̀ Ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Tɑbɔɔ tɑ̃rì dɛunɛ̀mɛ̀ yɛtɑ̃rɛ̀ sɔnyɛ,
Kɑdimɛɛdi tɑ̃rì ikúnɛ̀mɛ̀ dàmɛ́ɛ̀rì,
Esibiti kóo kpàɑ̀tì kɛ̀ríní kɛ yó nkpeńnì mɛɛ̀ botí.
M bomu, mí nhokpàɑ̀tì wɛ̀ɛ̀ yɛ̀tìrì tu Mpɑkɛdɑɑ kɛ̀
míì bɛ́i.

19 Díndi Esibiti kɔbɛ,
pɑ̃nkɛ mbounɛ̀ di nɛntì,
bɛ̀ yóó di pĩmmúmu,
Mɑnfi kó dihɛì bo dɔúnko kénɑá ndikpáà,
dì bo cóútɛ́ kénɑá ntidobontì.

20 Esibiti tu dinɑɑsɛrì sààrì ndi,
kɛ̀ disɑ̃nsũɔ̃ mɛ nyìtɛ́ní kubɑkù yoú bíɛ́kɛ̀ kɛ kɛ́ríní,
dì kɛ̀rínímu.
21 Bɛhɑ̃ɑ̃pɔ̀mbɛ̀ bɛ̀ yietí bɛ̀ mudoò kpɛ́í,
bɛ̀ í cɑ̃ɑ̃́nnɛ̀ yɛnɑɑdɑkɛ̀ bɛ̀ dùnnɛ yɛ̀,
bɛ̀ múnkɛ bùtínnɛ́mu kɛ dɛ̀ítɛ́ itɑ̃ɑ̃́,
bɛ̀ cokɛ́mu bɛmɔu,
òmɔù í bàɑ̀o,
bɛ kó mudorimù muù tùɔ̀kɛ,
bɛ yɛ̃ĩti yiè diì tùɔ̀kɛ.
22 Kɛ̀ bɛ̀ tu núɔ́ɔ́,
fɛwàɑ̀fɛ̀ ɔ̃ɔ̃ kɛ̀ɛ̀ kuwɑɑroo kɛ́yĩmɛ̀.
Bɛ dootitɔbɛ̀ bɛɛ̀ kɛ̀ríní ditĩnnì
nɛ̀ sipɛ̃ɛ̃́ bɛtekɔ̃ũbɛ̀ tɛ̃mɛ̀.
23 Bɛ̀ yóó kɔ̃ũmu o túúkù.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì bɛ́i!
Bá kù mɛ nfĩḿmɛ̀ kɛ í dò nkɛ́nɑ kɛ́tɑ,
kɛ yɛ́ɛ̃́ bɛkɔ̃ũbɛ̀ sũmɛ̀mu
kɛ dò nfɛcofɛ dòmmɛ̀,
kɛ í dò nkɛ́nɑ kɛ́kɑɑ nkɛ́deè.
24 Ifɛi iì kùɔ̀ Esibiti ɛì kɔbɛ,

kubakù youú bíékè kɔbɛ bè namu.

25 Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ
nkù míì béi nkɛ tú: N yìté kɛ còḿmúmu dibɔɔ Amɔɔ
dìì bo Tabɛsi èì di kpéí, Esibiti kóo kpààtì nè o nìtìbè
bɛ kpéí, Esibiti kɔbɛ nè bɛ kóo kpààtì nè bèè ò bùó
bɛ kpéí. 26 N yóó bè ãnnému bèè dó bɛ kɔ̀ù bɛ nɔu
miɛkɛ, bèè tu: Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpààtì
nè o kɔbɛ, o kó bɛtɔ̃mbè.

Dɛ kó difɔ̃nkúò kè Esibiti èìi wɛ̃tɛ kémaá di do
dòmmè nè dimɔ̀nnì. Mí ndi Yiè nKuyie míì béi.

Kuyie nyóó dɛɛtémè Isidayɛɛribɛ (Wénté Sedemii 30:10-11)

27 Díndi n kóo tɔ̃ntì Sakɔbu yaàbí di bá nyĩɛ̃kù,
díndi Isidayɛɛribɛ di bùɔ̀tì bá nduò.
N yóó di dennɛmu dihèì détirì miɛkɛ,
di yaàbí í yó nkpaaní bè ì pĩḿmu kɛ kònnè kè.
Sakɔbu yaàbí wɛ̃timu kɛ bo kari bàmmùù
bá òmɔù bá nyì kɔ́nnè.
28 Díndi n kóo tɔ̃ntì Sakɔbu yaàbí
di bá nyĩɛ̃kù, n di bonèmu,
n yóó kuɔmu ibotí imɔu,
n di cìé nkè di taá ìì miɛkɛ,
m bo ì dèè m mɛ nyí yóó deè díndi biɛ,
n né yóó di potému di mànnè tìì yɛ̃ĩti,
dè í tú n yó ndi wúónko mɛmmɛ,
kɛ dò ndi í cààrè mùmamù.
Mí ndi Yiè nKuyie míì béi.

47

Bè nàkémè Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ kpéí

1 Esibiti kóo kpààtì mu ndo í do dìì mɔ̀nnì Fi-
disitɛ̃ɛ̃bɛ ei̇ Kasaa kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nní mbɛ́innɛ̀ mí
nku pããnáaǹtì náaǹtɔ̀ Sedemii kɛ dɔ̀:

2 Kukó nkùù itiní kubakù youú,
kù bo mpiɛku kɛ dátínné dihɛì nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo di
miɛkɛ,
yɛhɛkɛ̀ nɛ̀ yɛ nìtìbɛ̀, bɛ̀ bo nkuɔ̀ mbɛməu,
iúu bo ndáátí dihɛì.
3 Bɛ̀ yo sisɛ̃ĩ kó yɛtàrɛ̀ kuɔ̀mmɛ̀ mmɛ,
sisɛ̃ĩ kperí nsi,
sikpàrìnaasɛ̃ĩ kó kunɔɔ̀roo,
si cɛ̃ɛ̃̀tiyɛ̀ fũrìmɛ̀,
dɛɛ̀ kpéí nte kɛ̀ ibí cicɛbɛ̀ ì yɛ̃̀,
kufɔ̃waá nkuù bɛ̀ autɛ́.
4 Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ bɛməu kó dikɔ̀ù yiè dìi tùɔ̀kɛ,
Esibiti kóo kpààtì bo kuɔ bɛɛ̀ kó dimàà na nteennɛ̀
Tiiri nɛ̀ Sitɔ̃ɔ̃.
Ti Yiɛ̀ nKuyie nyóó kuɔmu páíí Fidisitɛ̃ɛ̃bɛ bɛɛ̀ bo
Kafutɔɔ dihɛì
dìì sokɛ́ dàméɛ̀rì miɛkɛ.
5 Kasaa ei̇ kɔbɛ kuó mɛyubii mmɛ kɛ kari mukũũ,
kɛ̀ Asikanɔɔ ei̇ miɛkɛ dò nfíúú.
Díndi Anakiibɛ dɛ̀ yó nkɑ́ɑ́kɛ́ dɛ kɛ̀ di yóu di bo
nkarimɛ̀ mukũũ,
kɛ yóú dimáà tipontì?
6 Áú! Fɔ́ nti Yiɛ̀ nKuyie nkó kukpàrìseú,
dɛ̀ yó nkɑ́ɑ́kɛ́ dɛ kàa ompɛ̀,
ta a nɔ̀rìkù miɛkɛ kɛ yĩ só.
7 Dɛ kó kukpàrìseú bo yĩmɛ kéompɛ̀?
Ti Yiɛ̀ nKuyie nkuù kù péi
kɛ̀ kù wetínné Asikanɔɔ nɛ̀ dàméɛ̀rì pɛémmɛ̀ kó
yɛhɛkɛ̀.

48

Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò nàkɛ́ tì Mɔabiibɛ kpɛ́í

1 Ntɛ ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa tínti Isidayɛɛribɛ ti
tũ nkù nàkɛ́ tì Mɔabu kɔbɛ kpɛ́í. Kù tu:

Nɛbo ɛì kɔbɛ tùɔ̀ti icɛ nyi,
bɛ ɛì dìì dɔúnko!
Kidiyataimmu kɔbɛ di ifɛi nyi,
bè fìètɛmu bɛ ɛì,
dihɛidiè di ifɛi nyi,
dì domu.
2 Mɔabu ɛì kó disãnni dèèmu,
bè dàkii Ɛsibonni ɛì kpɛ́í nkɛ, kɛ tú:
Tí kɔtɛnè kɛ́ dì pɔ̀ntɛ kɛ́ dì dèitɛ yɛbotè miɛkɛ.
Fɔ̃ mmúnkɛ Madimɛnni, a nùù í yóó táútɛ́ tɛ̃́nkɛ,
mudoò muù da tũ.
3 Odonnaimmu ɛì kɔbɛ kuɔ̀mmu,
kɛ wanti mɛteèmmè,
bè dì pɔ̀ntɛmu kɛ dèítɛ́ dɛmɔu.
4 Mɔabu ɛì pɔ̀ntɛmu,
ti yomu o bí dabùò.
5 Bè dèkù Duiti tennì nè yɛdabùò nyɛ,
kè iúu yìèní Odonnaimmu tennì kó mɛcútímè,
mɛyɛǹcaàrìmè kpɛ́í.
6 Cokénè kɛ́dɛɛtɛ́ di fòmmu,
nsɔrinè dikpáà kó musãmmarímú tɛ̃mè.
7 Mɔabu, a do tɑ́ a tɔ̃mmú mmu nè a kpàtì,
bè yóó da pĩmmu,
kɛ́tɔ a bɔ̀ Kemɔɔsi kɛ́kònnè,
nè di kó bɛbɔɔyɛmbè,
nè bèè tu bɛkótíbè a ɛì miɛkɛ bɛmɔu.
8 Opàntì weè kèríní kɛ bo ta yɛhɛkè yɛmɔu,
dihɛì marì í yóó cootɛ́,

kubiriku kó yɛhɛkɛ̀ dìmarì í yó nkpaá,
yèè bo ditennì yè bo puɔ.
Mí ndi Yiè nKuyie míì mɛ nyɛ̃.
9 Duɔ́nnè Məabu eì kəbɛ ifìèti,
kè bèɛ puu kédété,
o ɛkè yóó dəúnkomu,
òməù tɛ̃́nkɛ í yó nyè ã.
10 Wèè pĩ nKuyie nkó mutõmmú nè tikõ̀ǹnéyããti dɛ
yiè mbo yà!
Wèè màntɛ o kpàrìsiè mɛyĩ̀ĩ̀ dɛ yiè mbo yà!

11 Məabu eì nè di bíkémbéntìní di bo bàmmùù nwe,
bè í pĩ́mmú di nìtìbè diyiè marì kɛ kònnè,
dì ĩ̀ĩ̀kú só nwe mɛnaà mbè tètɛmè kõmɛ.
Dɛè te kè di naatí bo sã́ã̀,
bá di kó kufɔ̃ɔ̃ku í yaari.
12 Bè bo di do yèè we yɛè né tùɔ̀kɛ kɛ dèè, kè m
bo tɔ̃nko bèè yóó utɛ́ di cèe, kɛ́ sì pɔmmu. Mí ndi
Yiè nKuyie míì béi! 13 Dɛ mɔnnì ifɛi bo pĩ mMəabu
eì kəbɛ nè bɛ kó dibɔɔ Kemɔɔsi, ifɛi do pĩ́ńnèmè
Isidayɛɛribɛ Betɛɛdi * bè do tã́ wè.

14 Di bo yĩ̃mɛ kɛ dɔ̀:
Ti tú bɛkpàrìtiebɛ, bɛhããpɔmbè yɛkõ̀mbɔ yɛmbè?
15 Məabu kóo pɔntì tùɔ̀kɛnímu,
kɛ do yɛhɛkɛ̀ mupɔmmù,
kɛ ta mukɔ̀ù o eì dapàmbè bèè tu bɛkperíbè.
Mí nhokpàátì wèè yètìrì tu Mpakɛdaa míì béi.

* **48:13** Betɛɛdi: Sakəbu do duó dè ndɛ kɛyènkè kè Kuyie nhò bɛnkɛ kumáà kè dèɛ wentɛ́ kòo fíí nditã́rì (Tenketé 28:19). Kè Isidayɛɛribɛ ndè bàá nKuyie, kè dè mboní, Sedoboammu kó dimɔnnì kè bèɛ dè dɔ̀ditɔnnì (Bɛkpàátìbè 13:1-32).

16 Mɔabu kó mudorimù duunnímu kɛ dèè,
mɛyɛi mmèè ò doti mè kèrínímu mɛcãã.
17 Kɔmmúnè Mɔabu ɛì kpéí kémmáárì di yɔ,
díndi o pɛɛtitɔbè,
díndi bèè do yḗ o yètìrì feí kɛ dòmmè,
bekénè dimáà kɛ dɔ̀:
Ba nte kè didùɔ̀ kperì dii nkèétɛ́?
Ba nte kè kukpààtìpààti kperíkù kuu nyí kpaá?

18 Díndi Dibonni ɛì kɔbɛ cútɛ́nè di kpààtìkàrè
kékari tɛdɔnkpetè,
kɛ yḗ Mɔabu tenkè kóo pɔntì di domè kɛ pùɔ̀ ndi
cḗkperí.
19 Díndi Adowɛɛ ɛì kɔbɛ,
yènè kécómmú icɛ
kébekɛ́ bèè cokù mùù te kè bè cokù.
20 Bè bo di tḗnné tì tu:
Mɔabu tenkè kɔbɛ di ifɛi nyi kɛ kpeutí.
Kuɔ́nnè kéwuotoo,
pĩḗkénè kè kukó nhAdinɔ pɛémmè kɔbɛɛ keè bè
pɔ̀ntɛmè Mɔabu tenkè.
21 Mí ndi Yiè nKuyie n kó tiyḗĩti tii do yɛtãrè
ĩnkè kó yɛhɛkè, Onɔɔ ɛì nè Yatisa ɛì nè Mɛfaati
ɛì, 22 nè Dibonni kpɛri nè Nɛbo kpɛri nè Bɛti-
Dibidataimmu, 23 nè Kidiyataimmu nè Bɛti-Kamudi
nè Bɛti-Mɛonni, 24 nè Kediyɔti kɛ yíénè Bosedaa. Dɛ
kó tiyḗĩti tùɔ̀kɛmu Mɔabu tenkè kó yɛhɛkè yɛmɔu
yèè tɔ̀ké nè yèè dìétìrì.
25 Mɔabu kó diyènnì bɔ̀ótému,
o nɔyɔ̃nnì kèétému.
Mí ndi Yiè nKuyie míì béi!

26 Nii mbɛ mí nKuyie m miɛkɛ kó fɛbòòfè kè bèɛ yà̀
kémuó nkétɔ̃́ kémmuɔ̀tì. Dè tùɔ̀kɛ bè bo mbè daú dè

ndɛ, kɛ yɛ́ bè yetɛmè n kpɛti. 27 Díndi Mɔabu tenkè
kɔbɛ díì do í daú Isidayɛɛribàà? Bè do yuukumu kè
di mbè daú kɛ bɔkìi yɛyɔàà?

28 Díndi Mɔabu tenkè kɔbɛ yènnè di ɛkè kétaá yɛpèrè
fíè,
dɔɔnè dimáà yɛkpɛtìnónkperɛ tɛ̃mè
yèè cekù yɛ yĩ̃ntì yɛpèrè fíè.

29 Ti kèèmu bè nàámmè Mɔabu kó tɛfentè kpéí,
o fentè tɛè dɛuté,
o pòtì tìì tonté,
o pòtè tɛè dɛuté,
ò tã́ omáà ndi,
o yèmmè mɛè dò nhò pɛ̃̃té dɛmɔu.
30 Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi nkɛ tú: N yɛ́mu ò
pòtìmè kɛ náá ndidiè dɛtetìrè, o tɔ̃mmú tú mutetìmù
mmu.

31 Dɛè te kè n kuɔ̀ ndikúdabònnì Mɔabu,
n kuɔmmu Mɔabu tenkè kɛmɔu kpéí,
n sáútímu Kidi-Edɛsi èì kɔbɛ kpéí.
32 Díndi Sibuma èì kɔbɛ
di dònnè fínyĩ́ kó dɛtie ndɛ,
n kuɔmmu di kpéí,
kè dè pɛ̃̃té n kɔmmúmè Yasɛɛdi èì kɔbɛ kpéí,
di bakɛ do wùɔmmu késénté dàméèrì mukókúó
nkou,
kétuɔkɛ Yasɛɛdi kóo dàméèrì,
kè bɛpɔ̀mbè di do kɛ tɔ̃̀ũ di bɛ.
33 Diwèì nè kuyɛǹnaatí dèè ɔ́ mbo fínyĩ́ kó dɛpaa
mmiɛkɛ,
dè tɛ́nkɛ í kpaá di cuokè.

Míì duɔ́ nkɛ̀ mɛnaà nkũ̃ũ̃ sicèe miɛkɛ,
òmɔù tɛ́nkɛ í bo wèè bo nàù fínyĩ̀ bɛ diyɛtituò miɛkɛ,
inàntènyìɛ ntɛ́nkɛ í yièní di cuokɛ̀.

34 Ɛsibonni èì kɔbɛ kuɔ̀mmu kɛ békú mɛteèmmè,
kɛ̀ bɛ dabùò nyìɛ̀ kɛ tuɔ̀kù Edeyade, Yaati èì kɔbɛ
yo mɛtammè, nè Isoa èì kɔbɛ kɛ̀ mè pɛ̃̀tɛ́ kɛ
tùɔ̀kɛnɛ̀ Odonnaimmu, nè Ekidati-Sedisia, kɛ yɛ́
Nimudimmu kó mɛniɛ nkũ̃ũ̃mè.

35 Mɔabu tenkɛ̀ kɔbɛ bèè feu iwũ̃ɔ̃ yɛbɔkɛ̀ kɛ yè tùɔ̀
ntihúúntì, m bo bɛ̀ kùɔ bɛmɔu. Mí ndi Yiè nKuyie
míì bɛí.

36 Dɛɛ̀ te kɛ̀ n kuɔ̀ Mɔabu èì kpéí kɛ̀ n tammè
yìè̀ tɛpɔ́̃mpũ̃ɔ̃tè kɔ̃mɛ, kɛ̀ n dabònnì yìè̀ Kiidi-Ɛdɛsi
kpéí tɛpɔ́̃mpũ̃ɔ̃tè kó didabònnì kɔ̃mɛ, kɛ yɛ́ bɛ̀ do
pètɛ́ mùù cɔ̃̀ńtímu mù fetimè. 37 Bɛnìtìbè bɛmɔu
kuó mɛyùbii mmɛ nè bɛ dɛbii, kɛ yòrí bɛ nɔu, kɛ
dàátí tifɔ̀ɔtɔ̃̀ntì. 38 Mɔabu cɛ́ĩ̀ simɔu kó dɛdànnè
yɛkúdabùò nyɛè dàátí, yɛkàrè yɛmɔu yɛdabùò nyɛ,
kɛ yɛ́ m pòntɛmè Mɔabu tiyaamatì bè tɛ́nkɛ í dó
tì kɔ̃mɛ. Mí ndi Yiè nKuyie míì béi. 39 Tiitɛ́nè
yɛkúdabùò, Mɔabu domu ò di ifɛi nyi, ò bùtínné kɛ
cokɛ́mu. O kpɛrɛ naá mmudaá mmu o pɛɛtitɔbè
kpéí kɛ wɛ̀̃tɛ kɛ duò tikɔ̃mbùɔ̀tì.

40 Ntɛ ti Yiè nKuyie mbéi ntì: Opòntì pĩntɛ o fètì
nti fɛtúúfè kɔ̃mɛ kɛ ɛintɛ Mɔabu tenkɛ̀ ĩ̃nkɛ̀.

41 Bè fièteɛmu yɛhɛkɛ̀,
kɛ tiekɛ sicɛ̃̀kperí.

Kɛ̀ Mɔabu ãã̃pòmbè yɛkɔ̃mbɔ̀ yɛmbè kɔ̃mbùɔ̀tì
duò, kupɛitéyonku ɔ̃ɔ̃ ítɛ́ onitipòkù kɛ̀ dè ndòmmè.

42 Bè kùɔ Mɔabu tenkɛ̀ kɔbɛ kɛ dèèmu,

bɛ wuɔ ntɛ́nkɛ í kpaá,
bè yɛ̃ mbè kpenkɛmu kɛ pɛ̃ɛ̃té ti Yiè nKuyie.
43 Di pàkému díndi Məabu eì kəbɛ,
bè di keù yɛfɔ̃tè nyɛ,
kɛ di dii ticùɔ̀tì.
Mí ndi Yiè nKuyie míì béi!
44 Kè kufɔ̃waá nhauté wè kòò cokɛ́,
ò doti difɔ̃tìrì ndi,
kòò na kɛ yènní difɔ̃tìrì,
ticùɔ̀tìi ò pĩ,
Məabu yɛ̃ĩ̃ti yiè diì tùɔkɛ.
Mí ndi Yiè nKuyie míì bɛí.
45 Bɛ̀ɛ̀ cooti bè ɔumu,
kɛ wanti disɔ̀rì Ɛsibonni.
Kè muhãã́ mmamù né yènní
okpààtì Ɛsibonni eì kɛ cɔ̀útɛ́ dɛ kó inɔnkperí yɛmbè
eì,
di mànkɛ kɛ́ntɔ kɛ́tuɔkɛnè di cuokè.
46 Di bo yà, díndi Məabu tenkè kɔbɛ,
díndi bɛ̀ɛ̀ tũ ndibɔɔ̀ Kemɔɔsi di fetimu,
di bí initidaaì nè initipòì,
bè ì pĩḿmúmu kɛ kònnè.

47 Bè pĩḿmú bè Məabu tenkè kɛ kònnè,
n wɛ̃ti kɛ bo bè tɛ̃ɛ́ńnénímu yɛmɔ̀rè sɔnyɛ.
Mí ndi Yiè nKuyie míì béi.
Ti Yiè nKuyie nàkɛ́ tì Məabu eì ĩ̃nkè tinti mɛmmɛ.

49

Kuyie nkpannè tì Amɔniibɛ

1 Ntɛ ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa tínti Isidayɛɛribɛ ti
tũ nkù nàkɛ́ tì Amɔniibɛ kpéí kù tu:
Isidayɛɛribɛ í mɔkɛ ibíà?

Bɛ́ í mɔkɛ wèè bo tiekɛ bɛ kpɛraà?
Dɛ́ né dòmmɛ kɛ̀ dibɔ̀ɔ̀ Midikɔmmu tiekɛ Kadi tenkɛ̀?
Ba nte kɛ̀ Amɔniibɛ kàri bɛ kó yɛhɛkɛ̀?
2 Yɛwe kpaanímu kɛ̀ m bo duɔ́ nkɛ̀ mudoò kó iúu
dátínné Adabaa Amɔniibɛ ɛidiɛ̀,
di bo cúútɛ́ nɛ̀ di ɛkɛsí kédɔúnko,
Isidayɛɛribɛ bo baaté bɛ̀ɛ̀ do bɛ̀ bakɛ́.
3 Ɛsibonni ɛì kɔbɛ,
tiitɛ́nɛ̀ yɛkúdabùò,
kɛ yɛ́ Aii ɛì dɔúnkomɛ̀,
díndi bɛ̀ɛ̀ bo Adabaa ɛì,
kɔmmúnɛ̀ yɛdabùò,
dáátínɛ̀ tifɔ̀ɔ̀tɔ̃ntì kékari mukũũ,
ncokùnɛ̀ kɛ firì dihɛì kɛ kuɔ̀,
kɛ yɛ́ bɛ̀ yóó tɔmɛ̀ di kóo kpààtì kékɔ̀nnɛ̀,
nɛ̀ o bɔɔyɛmbɛ̀ nɛ̀ dihɛì kó bɛkótíbɛ̀. *
4 Díndi Adabaa ɛì kɔbɛ bɛ̀ɛ̀ yetɛ n kpɛti,
kɛ pàtìnɛ̀ di biriku, kù pàntɛmu,
díndi bɛ̀ɛ̀ do pɔtìnɛ̀ di kpàtì
kɛ tú òmɔù í yóó dáátí kɛ di dekɛ.
5 Ntɛ mí nkɛ kéróo kɛ bo di bɔntɛ́ kukɔ̃mɓɔ̀doróo.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa míì béi!
Kukɔ̃mɓɔ̀doróo bo di fitɛ́,
kɛ̀ di cíétɛ́ di bíékɛ̀ di bíékɛ̀,
bá òmɔù báá na kɛ di tíí.

6 Dɛ kó difɔ̃nkúò n né wɛ̃ti kɛ bo tíímmu Amɔniibɛ,
bɛ̀ pĩḿmú bɛ̀ kɛ dɔ̀ɔ̀ tidaatì.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì béi.

Kuyie nkpannɛ̀ tì Edɔmmu ɛì kɔbɛ

* **49:3** kpààtì: Dɛ̀ bo na kɛ́ntú dibɔ̀ɔ̀ Midikɔmmu.

7 Ntɛ ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa tínti Isidayɛɛribɛ ti
tũ nku nàké tì Edɔmmu ɛì kɔbɛ kpéí. Kù tu:

Mɛcìì nyɛmbè tɛ̃nkɛ í boà?
Mɛcìì nyɛmbè tɛ̃nkɛ í yɛ̃ bè bo tié ntàà?
Bɛ cìì ndèèmaà?
8 Díndi Dedanni ɛì kɔbɛ bútínnénè kécoké,
taánè titãdèntì.
Mɛyɛi mmɛè doti Edɔmmu ɛì kɔbɛ.
Dɛ mɔ̀nnì diì tùɔ̀kɛ bè bo cuɔ́ dè tiyɛ̃ĩti.
9 Bèè tɔ̃ũ fínyĩ kó yɛbɛ
bè tatinímu Edɔmmu ɛì bè ɔ̃ɔ̃ tamè kupaku,
bè í yóó tɔ̃ũ kéyáké dèmarè.
Bɛyóóbè bo tanní dìì mɔ̀nnì kɛyènkè,
bè yóó yúúkú bè dómè mmɛ.
10 Míì yóó káútɛ́ Esayuu kó kuwuɔ,
bè tɛ̃nkɛ í yóó na késɔri,
Esayuu kó kuwuɔ ndèèmu,
o tebìí nè o pɛɛtitɔbè,
òmɔù í yó nkpaá.
11 Dooténko iciribí,
m bo nyì piú.
Bɛkúpobè, di nni mbuɔ́.

12 Mí ndi Yiè nKuyie míì tu, bèè do í dò nkéyǎ
m miɛkɛ kó fɛbòòfè bè fè yǎ kè díndi bo nsoké
yáàba? Di yóó fè yǎmu! 13 M pàrìkèmu kɛ tú tìì bo
tuɔkení Bosedaa ɛì tì bo ncɛ́ɛ̀, bɛnìtìbè bo tì kèè kè
dèɛ bè di kécaàrè bɛ yèmmè, bɛ ɛì bo dɔúnko kénaá
ntidobontì. Mí ndi Yiè nKuyie míì béi.

14 Mí nSedemii kè m béi nkɛ dò:

N kèè tináaǹtì matì nti kɛ̀ tì bonní ti Yiè nKuyie
mborè,
ku kó ditɔ̃nnì marì dii tì tɔní kɛ náá nyɛbotè kɛ tú:
Tíínnè nkédo Edɔmmu kɔbɛ mudoò.
15 Edɔmmu ɛì kɔbɛ,
n kɛ̃́kùnnɛ dí mbɛ yɛbotè yɛmɔu miɛkɛ,
bɛnìtìbè bɛmɔu yó nsenku dí mbɛ.
16 Edɔmmu ɛì kɔbɛ,
di fentè tɛè di soutɛ́,
kɛ̀ di yèmmè dò mbɛnìtìbè di dé,
díndi bèè sĩɛ̃kɛ́ yɛpèrè fíè,
kɛ bo yɛtãrè yómmè,
bá kɛ̀ di dèkɛ yɛtãrè ĩnkè,
kɛ ceenní di yĩɛ̃ntì fɛtúúfè kɔ̃mɛ,
m bo di cũũnní.
Mí ndi Yiè nKuyie míì béi.
17 Edɔmmu ɛì bo dɔúnko, bèè bo mpɛ̃nkù kɛ dì
yàu, dè bo bè di, kɛ̀ bè mmáàrì bɛ yɔ, mɛyɛi mmèè
di tùàkɛní mɛ kpéí. 18 Sodɔmmu nè Komɔɔ bɛ kpɛrɛ
dɔ̀ɔmè di kpɛrɛ yóó mɛ ndɔɔ̀, onìtì í yó nkpaá di
miɛkɛ, fɛnitiyanfè òmɔù í yó ndè kpaá.
19 N yitoomu kukó nSuditɛ̃ɛ̃ kó mɛpɛémmè dicìrícìrì
kɔ̃mɛ,
kɛ deètòo timúsũũtì borè.
Edɔmmu kɔbɛ bo cokɛ́ bɛ tenkè dimɔ̀nnì dimáà,
m bo kannɛ n tããté wè dɛ kó kɛtenkè.
Kɛ yɛ̃́ òmɔù í bomè wèè bo m péi,
ocɛ̃nti mɔù í bo wèè bo dáátí kécómmú n yìikè.

20 Keènè mí ndi Yiè nKuyie n tããté tì Edɔmmu ɛì kɔbɛ
kpéí,
nè n dó kédɔɔ̀ tì Temaa ɛì kɔbɛ, tiì tu:
Bè yóó bè kpàakɛ tipìètì tɛ̃mè mmɛ,

bɛ tenkɛ̀ bo dɔúnko.
21 Bɛ̀ do bɛ̀mmù nwe kɛ̀ kɛtenkɛ̀ au,
bɛ kó yɛdabùò nyɛɛ̀ yìɛ̀ kɛ tuɔkù tipɛ̀ntì kóo dàméɛ̀rì.
22 Opɔ̀ntì weè pĩntɛ o fɛ̀tì fɛtúúfɛ̀ kɔ̃mɛ,
kɛ ɛintɛ Bosedaa ɛì ĩnkɛ̀,
kɛ̀ Mɔabu ããpɔ̀mbɛ̀ yɛkɔ̃m̀bɔ̀ yɛmbɛ̀ kɔ̃m̀bùɔ̀tì duò,
kupɛitéyonku ɔ̃ɔ̃ pĩ nhonitipòkù kɛ̀ dɛ̀ nhò dòmmɛ̀.

Kuyie nkpannɛ̀ tì Damaasi ɛì kɔbɛ

23 Ntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa tínti Isidayɛɛribɛ ti tũ
nkù nàkɛ́ tì Damaasi ɛì kpɛ́í ntiì tu:

Amadi nɛ̀ Adipadi, dɛ̀ di dimu,
kɛ yɛ́ bɛ̀ di nàkɛ́ tì í túmɛ̀ tisààtì,
tiì íi mmɛyɛn̂caàrìmɛ̀ di miɛkɛ,
kɛ̀ mɛ̀ kónnì dàméɛ̀rì tɛ̃mɛ̀,
bá dɛ̀marɛ̀ í bo dɛ̀ɛ̀ bo mɛ̀ cò ńné.
24 Damaasi ɛì kɔbɛ wɛ̃rímú dèèmu,
kɛ̀ bɛ̀ bùtínné kɛ cokɛ́,
kɛ̀ bɛ kɔ̃̀ntì au,
mɛyɛn̂caàrìmɛ̀ mɛɛ̀ bɛ̀ pĩ,
kuyonku ɔ̃ɔ̃ ítémɛ̀ onitipòkù wèè kuɔ ndɛbirɛ.
25 Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ bɛ̀ bɔntóo dihɛì n yèmmɛ̀ do naatinɛ̀
dì?
Dihɛì diwɛ̀ì do m bonɛ̀ dì?
26 Bɛdapàmbɛ̀ yóó duómu bɛ córɛ̀, kɛ̀
bɛkpàrìnuɔmbɛɛ kú bɛmɔu dɛ yiè. Mí ndi Yiɛ̀
nKuyie míì béi! 27 N yóó cɔ́u mmuhãã̀ mmu
Damaasi ɛì kɛ̀ mùu cɔ́útɛ́ okpààtì Bɛnni-Adadi
kpààtìcɛ́ĩ̃.

Kuyie nnàkɛ́ tì Adabubɛ kpɛ́í

28 Ntɛ ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa tínti Isidayɛɛribɛ ti
tũ nkù do nàkɛ́ tì Kedaa kó kuwuɔ nkɔbɛ nɛ̀ Asɔɔ

kó yɛkpàátìyɔ kɔbɛ Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpàátì yóó na bè. Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:

Íténè kédo Kedaa èì kɔbɛ mudoò,
puɔnnè diyiè yìèní kèè bíékè kɔbɛ!
29 Fekɛnè bɛ touti,
nè bɛ wũɔ̃ nè bɛ yàátì nè bɛ nɛntì,
kéfekɛ bɛ yòyóbè,
ké bè uu tipíìtì timɔu,
kè kufɔ̃waá mbè pĩ.
30 Díndi Asɔɔ èì kɔbɛ cokénè kédéítɛ itãã́,
kétaá titãdèntì,
kɛ yḗ Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpàátì
tããtɛ́ kɛ bo dɔɔ̀ tì í wennimè,
ò tããtɛ́ di kpɛti kɛ dèèmu.

31 Kè Ti Yiè nKuyie ndɔ̀:
Kɔtɛnè kɛ́ bè do,
bè kàri kɛ í yĩḛ̃kù,
tìmatì í bè kɔɔ́nnè,
bɛ bòrè feíomu,
bè í mɔkɛ yɛcàkè ketíkɛ,
bè kàri, kɛ cã́ã́ mbɛ máà ndi.
32 Fekɛnè bɛ yòyóbè,
kéhɛí bɛ wũɔ̃ sũ̂kùyì!
N yóó bè cíɛmmu itemmànkɛ inàà miɛkɛ.
Dɛ kó bɛnìtìbè bèè kuò bɛ tempáátì,
m bo mbè bɔmmù mɛyɛi ntipíìtì timɔu.
Mí ndi Yiè nKuyie míì béi.
33 Asɔɔ èì bo naá nsikpamɔ́ kó diãrì,
dì bo dɔúnko sã́ã̀,
onìtì tḗnkɛ báá dè kàri nè dì bo mbomè,
fɛnitiyanfè òmɔù bá dè bàté.

Kuyie nnàkɛ́ tì Edɑmiibɛ kpɛ́í

34 Sudɑɑ kɔbɛ kóo kpààtì Sedesiɑ kpàtì ketírí dìì
mɔ̀nnì kɛ ti Yiɛ̀ nKuyie nní mbɛ́innɛ̀ kɛ dɔ̀:

35 Mí di Yiɛ̀ nKuyie Mpɑkɛdɑɑ
n yóó kéétému Edɑmmu ɛì kɔbɛ tɑ̃mmù,
bɛ wɛ̃rímú kó dikũnnì.
36 M bo íinní kuyɑɑkù itemmànkɛ inàà,
kɛ̀ kùu bɛ̀ fùùtɛ.
M bo bɛ̀ ciɛ nyɛbotɛ̀ yɛmɔu miɛkɛ, kubotí mɑkù i
yó mbo bɛ̀ í yóó cokɛ́ kɛ́tɑá kùù miɛkɛ.

37 M bo duɔ́ nkɛ̀ Edɑmmu ɛì kɔbɛ nkpeutí bɛ
dootitɔbɛ̀ ìikɛ̀
bɛ̀ɛ̀ bɛ̀ dɔ́nɛ̀ mukũũ.
M bo bɛ̀ bɔntɛ́ mɛyɛi,
m miɛkɛ kɛɛ̀ bɛ̀ cɔ́u mmɛdiɛ̀.
N yóó bɛ̀ bɔntɛ́ mudoò mmu,
kɛ̀ bɛ̀ mbɛ̀ kɔ̀ù kɛ yàɑ bɛ̀ dèènɛ̀.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì bɛ́i.
38 N yóó puɔmmu Edɑmmu ɛì kóo kpààtì,
nɛ̀ o tũmbɛ̀,
kɛ fíí n kpààtìkàrì.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m míì bɛ́i.

39 Yɛmɔ̀rɛ̀ sɔnyɛ,
n né yóó wɛ̃tɛ kɛ́tɛ̃́nnɛ́nímu Edɑmmu ɛì kɔbɛ,
bɛ̀ do pĩḿmú bɛ̀ kɛ́dɔɔ̀ tidɑɑtì.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì bɛ́i.

50

*Bɛ̀ nàkɛ́mɛ̀ Bɑbidɔnni kó mudorimù kpɛ́í nnɛ̀ Kuyie
nyóó dɛɛtɛ́mɛ̀ Isidɑyɛɛribɛ*

1 Ntɛ Ti Yiɛ̀ nKuyie nní nnàkɛ́ tì mí nku pããnáaǹtì
náaǹtò Sedemii kɛ̀ dɛ̀ ntukúnɛ̀ Babidɔnni ɛì nɛ̀
Babidɔnni tenkɛ̀ kɛmɔu:

2 Pĩɛ̃kɛ́nɛ̀ ti yɛbotɛ̀ yɛmɔu miɛkɛ,
yeenɛ̀ bɛ ti,
cónnɛ́nɛ̀ mɛkpàrìcannimɛ̀.
Pĩɛ̃kɛ́nɛ̀ ti di báá tì mbɛ̀ sɔ̀nnɛ,
yĩnɛ̀ Babidɔnni domu.
O bɔɔtenkaanìtɛ̀ Bɛɛdi di ifɛi nyi,
kufɔ̃waá nkuù autɛ́ Mɛdɛki,
o bɔɔtenkaanìi di ifɛi nyi,
kufɔ̃waá nkuù autɛ́ yɛbɔkɛ̀.
3 Kubakù yoú bíɛ́kɛ̀ kɔbɛ bɛɛ̀ bɛ̀ do,
kɛ bo bɛ̀ pɔ̀ntɛ,
kɛ̀ bɛ ɛìi dɔúnko,
òmɔù tɛ̃́nkɛ bá nhã di miɛkɛ.
Bɛnìtìbɛ̀ nɛ̀ iwũɔ̃ dɛmɔu dɛ̀ bo cíɛ́tɛ́,
dɛ̀marɛ̀ tɛ̃́nkɛ bá ndɛ̀ bo.

4 Dɛ mɔ̀nnì Isidayɛɛribɛ nɛ̀ Sudaa kɔbɛ,
bɛ̀ bo wɛ̃nnɛ́ kɛ́wɛ̃tɛní mí nKuyie m borɛ̀,
kɛ́nkɔnti kɛ n wanti mí mbɛ Yiɛ̀ nKuyie.
5 Bɛ̀ bo mbékutɛ Siyɔ̃ɔ̃ kó kucɛ,
bɛ̀ bo túótɛ́ bɛ ììkɛ̀ kɛ́wetínnɛ́ Sedisadɛmmu ɛì.
Bɛ̀ bo nnáá mbɛtɔbɛ̀ kɛ tú:
kɔtɛnɛ̀ní kɛ̀ ti taunnɛ̀ timáà ti Yiɛ̀ nKuyie,
kɛ tɛ̃́nkɛ báá yɛ̃̀ ndɛ kó mɛtaummɛ̀ nɛ̀ ti bo mbomɛ̀.
6 N nìtìbɛ̀ do sɑ̃̀ɑ̃́tɛ́nɛ̀ tipìètì tìì feti tìnti,
bɛ kó bɛcɛ̃mbɛ bɛɛ̀ do bɛ̀ fétìnnɛ,
kɛ̀ bɛ̀ nhɑ̃́ɑ̃́ nyɛtãrɛ̀ ĩnkɛ̀,
kɛ dekù sitãɑ̃́ kɛ cɑ̃́nnì,
kɛ yɛ̃̀ mbɛ pedie nkpɛ́í.

7 Bá wè kòo mbè piɛti,
kɛ pĩĩ nkɛ cáá,
kɛ náá nkɛ tú:
N kpɛti í bè bonè,
bè yeténè bɛ Yiè nKuyie nku,
kùù dɔ̀ɔ̀ri kù nàá ntì,
kunku bɛ yɛmbè do búɔ́ kù.

8 Yènè Babidɔnni kó dihɛì,
òmɔù bá nkpaá Babidɔnni kó kɛtenkè miɛkɛ,
niiténè dɛyìikè,
yɛbɔdakè ɔ̃ɔ̃ niitémè kubɔcɛ̃nku.
9 N yóó duɔ́ nkè kubotí diɛkù kɔbɛ bɛè do Babidɔnni
kɔbɛ,
bè itiní kubakù youú bíékè nkɛ,
kɛ bo do Babidɔnni ɛì ké dì pɔ̀ntɛ.
Bɛ pie nyó ndònnè otãnnuɔnti kpɛyi ɔ̃ ndòmmè
mmɛ,
bɛ pie nyí duò kɛtenkè.
10 Bè bo ɛí Babidɔnni ɛì kɔbɛ kpɛrɛ,
bèè bo dè ɛí bè bo di kédɛ.
Mí ndi Yiè nKuyie mîì béi.
11 Dè ndi naati kè di nyãnku,
díndi bèè yóó ɛí dèè do tú n kpɛrɛ,
ḿputìnè yɛnaasɛrè kɔ̃mɛ,
ńkuɔ̀nnè yɛsãndakè ɔ̃ nkuɔ̀mmè.
12 Di kó dihɛikótírì di ifɛi nyi,
di kó dihɛikótírì bè dì pèìtɛmu dì ta ifɛi miɛkɛ nkɛ,
dì naá ndifɔ̃nkúò kpɛri ndi yɛhɛkè miɛkɛ,
kɛ naá ndikpáà tɛdɔntè kpɛri,
tɛtentè timútì í yiè dè tɛ̃́nkɛ.

13 Ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ kɛè di yè,

nè dɛ kpéí òmɔù tɛ̃nkɛ í yó mbo dɛ kó dihɛì miɛkɛ,
dì yóó dɔúnkomu,
bèè kó dimàà bo ndè pɛ̃nkù kɛ di yɑu,
bè bo mmáàrì bɛ yɔ,
tìì dì tùɔ̀kɛní ti kpéí.

14 Díndi bɛ tãntãũbè, cómmúnè kékénné Bɑbidɔnni,
poténè bɛ ipie,
di bá nyĩɛ̃kù ì bo dóntémè,
kɛ yɛ̃ bè yeténèmè ti Yiè nKuyie nku.
15 Uunè tipíìtì timɔu fɛkpàrìhúùfɛ̀,
bè yĩɛ̃kɛmu kè bɛ dèrè duó,
bɛ duotí yàntɛ yɑntɛmu,
ti Yiè nKuyie nyóó pɛitɛ dìì yiè diì tùɔ̀kɛ,
pɛitɛnè, fɔ́ónnè bɛ bè di dɔ̀ɔ̀ dè.
16 Kuɔnè bèè buɔtì,
kuɔ̀nè bɛkɛ̃ĩbè Bɑbidɔnni ɛì miɛkɛ.
Mudoò mùù doti Bɑbidɔnni mù í sénní,
bá wè wèe wɑmmú o kɔbɛ bo kèè bíékè,
bá wè kòo kò nho ciɛ.

17 Isidɑyɛɛribɛ dònnè tipìètì tìì feti tìnti,
kè yɛcìrícìrè bè bèti.
Dicìrícìrì ketirì dìì bè càákɛ́ diì tu Asiidi kóo kpààtì, dicìrícìrì sɔnni dìì dèrí yɛkũ̃ɔ̀ kè dì tu Nɛbukɑnnɛsɑɑ Bɑbidɔnni kóo kpààtì. 18 Dɛè te kè ti Yiè nKuyie Mpɑkɛdɑɑ tínti Isidɑyɛɛribɛ ti tũ nkù, kè kù béi nkɛ tú: N yìté kɛ còḿmúmu Bɑbidɔnni kóo kpààtì nè o nìtìbè bɛ kpéí kɛ bo bè dɔ̀ɔ̀ n dɔ̀ɔ̀ mè Asiidi kóo kpààtì.

19 N yóó tɛ̃nnénímu Isidɑyɛɛribɛ bɛ kó dinɑɑcɛ̃nhòò,
bè bo ncentì Kɑdimɛɛdi nè Bɑsãã borè,

kɛ diiti timútì Efadaimmu tãrɛ̀ nɛ̀ Kadaadi kpɛri.
20 Dɛ kó yɛwe nɛ̀ dɛ kó yɛmɔ̀rɛ̀ miɛkɛ,
bɛ̀ bo wammú Isidayɛɛribɛ kó mɛyɛi nkémɔ́ntɛ́,
kéfiɛ́ Sudaa kɔbɛ kó mɛcaàrìmɛ̀ kɛ báá yà,
kɛ yɛ̃́ n yóó cĩɛ̃́mmɛ̀mu bɛsɔmbɛ bɛ̀ɛ̀ bo nkpaá.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì béi.

21 Donɛ̀ Mɛdataimmu ɛì kɔbɛ mudoò,
kuɔnɛ̀ Pekɔdi ɛì kɔbɛ bɛmɔu,
di báá súɔ́ nhòmɔ̀ù.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie mmíì mɛ nyɛ̃.
Dí dɔ̀ɔ̀ n di nàké tì timɔu.
22 Ikpàrìúu iì dàátí dihɛì dimɔu miɛkɛ,
dɛ̀ɛ̀ càkɛ dɛ̀ í sénní.
23 Dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ Babidɔnni ɛì do?
Dɛ̀ yĩmɛ kɛ̀ dì dɔúnko yɛbotɛ̀ yɛmɔu miɛkɛ,
dindi dìì do tú dihenkèrì,
kɛ pɔntì dɛmɔu kutenkù miɛkɛ,
dɛ̀ dòmmɛ kɛ̀ dì kèétɛ́?
24 Babidɔnni ɛì, n da dìí timátì nti
kàa ta ti miɛkɛ bá a í dakɛ,
kɛ̀ bɛ̀ da sɔ̃ńké kɛ pĩ,
kɛ yɛ̃́ a dokùnɛ̀mɛ̀ mí nKuyie nku.

25 Ti Yiɛ̀ nKuyie nkpetɛ́ ku kpàrìnɛntì kó ditou ndi,
kɛ dènnɛ̀ní ku miɛkɛ kó tikpàrìnɛntì,
kɛ yɛ̃́ kunku ti Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa
kù dómɛ̀ kéãnné mutɔ̃mmú Babidɔnni kó dihɛì kɔbɛ.
26 Tipíìtì timɔu kɔbɛ tíínnɛ̀nní Babidɔnni ɛì,
óótɛ́nɛ̀ o buɔ kɛ́yóótɛ́ dɛ̀ɛ̀ ã yɛ miɛkɛ
kɛ cóú nyɛcúò yɛcúò,
kɛ́cɔ́u kɛ̀ dɛɛ cɔ́útɛ́ páí,
bá dɛ̀marɛ̀ báá súɔ́.

27 Kuɔ̀nɛ̀ yɛnaadakɛ̀ yɛmɔu,
yɛ̀ yóó duó dituò ndi yɛmɔu,
dɛ kó yɛnaadakɛ̀ bo yà,
yɛ yɛ̃ĩti yiè dii tùɔ̀kɛ.
28 Keènɛ̀, bɛ̀ɛ̀ yentɛ́ní Babidɔnni,
bɛ̀ cootiníme̋ kɛ́náá nSiyɔ̃ɔ̃ ɛì kɔbɛ
ti Yiè nKuyie mpèìtɛmɛ̀,
kù pèitɛmɛ̀ ku cɛ̃sààtɛ̀ bɛ̀ pɔ̀ntɛ tɛ̀.
29 Tíínnɛ̀ bɛtãntãũbɛ̀, bɛ̀ɛ̀ yũɔ̃ ndɛtãnnɛ̀,
kɛ̀ bɛ̀ɛ tíí mBabidɔnni ɛì kɛ dì munnɛ́,
di báá yie nkòo mɔùu yentɛ́.
Fɔ́ɔ́nnɛ̀ dɛ kó dihɛì kɔbɛ bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ dɛ̀,
bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà, dí dɛ mbɛ̀ yietí,
kɛ yɛ́ bɛ̀ bɛnkɛmɛ̀ bɛ fentɛ̀ ntɛ ti Yiè nKuyie,
kunku kùù te Isidayɛɛribɛ.
30 Dɛ yiè Babidɔnni ɛì kó bɛdapàmbɛ̀ bo duó
dihɛì miɛkɛ, bɛkpàrìnuɔmbɛ bɛmɔu bɛ̀ bo kú mudoò
miɛkɛ. Mí ndi Yiè nKuyie mmíì bɛ́i.

31 M bàátí a kpɛ́í nkɛ,
fɔ̃ mBabidɔnni tɛfentɛ̀ yiè,
a mɔ̀nnì dii tùɔ̀kɛ,
a bo cuó dii yiè tiyɛ̃ĩti.
Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa mmíì bɛ́i!
32 Dɛ kó tɛfentɛ̀ yiè nfɔ̃ nha yóó bétɛmu kɛ́do,
òmɔù mɛ nyí bo wèè bo da íi,
n yóó cɔu mmuhãã́ mmu a ɛkɛ̀,
kɛ̀ yèɛ cɔ́útɛ́ kɛ́fitɛ́ yɛmɔu.
33 Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa tu:

Bɛ̀ fɛ̃́ũmmu Isidayɛɛribɛ,
kɛ wɛ̃nnɛ́nɛ̀ Sudaa kɔbɛ kɛ fɛ̃́ũ.

Bèè bè pĩ nkɛ kònnè kɛ dɔ̀ɔ̀ tidaatì
bè bè pĩ nteii nwe,
kɛ yetɛ bè bo bè fĩĩnkomè.
34 Bɛ dɛɛtíwè mɛ nkpeńnìmu,
wenwe wèè yètìrì tu Mpakɛdaa,
Ò yóó bè kòńnému,
kéomǹpùnnɛ bɛ èì,
kébɔnté dikɔnkɔɔnnì Babidɔnni èì kɔbɛ.

Kuyie nnàkémè kù dɔ́ kédɔɔ̀ tì Babidɔnni èì kɔbɛ

35 Mudoò muù doti Babidɔnni tenkè kɔbɛ,
muù doti o kpààtì tũmbè nè mɛciì nyɛmbè.
36 Mudoò muù doti bɛyuwúòmbè,
kè bè bo naá mbɛbiimbè,
kufɔ̃waá mbo auté bɛkpàrìtiebɛ.
37 Mudoò muù doti sikpàrìsẽĩ nè sikpàrìnaasẽĩ,
nè bɛhããpɔ̀mbè yɛhɛkè yɛhɛkè kɔbɛ,
bè bo dontɛnè bɛnitipòbè,
bɛ kpàtì kó sicɛ́ĩ bè bo sì pùɔ̀,
kéhɛí bɛ kpɛrɛ.
38 Dɛ kó dihɛì tenkè bo kpeí
kè mɛniɛ nkũũ.
Kɛ yɛ́ dì tumè dibɔɔhɛì ndi,
kɛ nɔnnè isɔkɛ kpɛrɛ.
39 Dɛè kpéí nte yɛkpamaà nnè sikpamɔ́
kè dè bo konní dɛ kó dihɛì,
icùo ndiɛyì borè konní kémbo sa̋ã̀,
nè dɛ kó dihɛì bo mbomè
onìtì tɛ́nkɛ báá dè kàri bìtì.
40 Mí ndi Yiè nKuyie m bo kuɔ dɛ kó dihɛì,
n kuɔmè Sodɔmmu nè Komɔɔ,
nè yɛhɛkè yèè dè tɔ̀ké,
onìtì tɛ́nkɛ í yó ndè bo,

fɛnitiyanfɛ̀ bá ndɛ̀ kpaá.
41 Kubotí makù kuù itiní kubakù yoú bíɛ́kɛ̀,
kuwuɔ ndiɛkù nku,
bɛkpààtìkperíbɛ̀ bɛɛ̀ itiní itemmànkɛ imɔu.
42 Bɛ̀ nɔ nkɛ tãũ ipie nyi nɛ̀ yɛkpãã̀,
bɛ̀ tu bɛnitiyonkubɛ mbɛ,
bɛ̀ í mɔkɛ mɛsémmɛ̀,
kɛ̀ bɛ tammɛ̀ yìɛ̀ kɛ dò ndàmɛ́ɛ̀rì ɔ̃ nhuutimɛ̀,
bɛ̀ dèkɛ sisɛ̃ĩ nsi,
kɛ kérí kɛ dò nhonìtì omáà,
kɛ bo di do díndi Babidɔnni ɛì kɔbɛ.
43 Babidɔnni kóo kpààtì ti nkèè
kòo baà mbɛ̀ìtɛ̀,
kòo yɛ̀mmɛ̀ cààrɛ̀,
kɛ̀ dɛ̀ ò yóù kɛ dò nhonitipòkù wèè dɔ́ kɛ́pɛitɛ́.
44 N yitóomu kukó nSuditɛ̃ɛ̃ kó mɛpɛɛ́mmɛ̀ dicìrícìrì kɔ̃mɛ,
kɛ deètòo timúsũũtì borɛ̀.
Babidɔnni ɛì kɔbɛ bo cokɛ́ bɛ tenkɛ̀ dimɔ̀nnì dimáà,
m bo kannɛ n tããtɛ́ wè dɛ kó kɛtenkɛ̀.
Kɛ yɛ̃́ òmɔù í bomɛ̀ wèè bo m pɛ́i,
ocɛ̃nti mɔù í bo wèè bo dáátí kɛ́cómmú n yììkɛ̀.

45 Keènɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ntããtɛ́ tì Babidɔnni ɛì kɔbɛ kpɛ́í,
nɛ̀ kù dɔ́ kɛ́dɔɔ̀ tì Kandee tenkɛ̀ kɔbɛ, tiì tu:
Bɛ̀ yóó bɛ̀ kpàakɛ tipìètì tɛ̃mɛ̀ mmɛ,
bɛ tenkɛ̀ bo dɔúnko.
46 Babidɔnni ɛì kɔbɛ do bèmmù nwe kɛ̀ kɛtenkɛ̀ au,
bɛ kó yɛdabùò nyɛɛ̀ yìɛ̀ kɛ tuɔ̀kù yɛbotɛ̀ yɛmɔu miɛkɛ.

51

1 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:

N yóó íinní kuyaakù makù nku kùù kɔ̀ù,
kɛ̀ kùu do Babidɔnni kó dihɛì nɛ̀ Debukamaii ɛì kɔbɛ.
2 N yóó tɔ̃nní bɛyèmbɛ̀ mbɛ,
kɛ̀ bèɛ ye mBabidɔnni ɛì kɔbɛ,
kɛ́káútɛ́ o ɛì.
Dɛ̀ bo tuɔkɛ dìì yiè,
mɛyɛi mbo bɛ̀ do,
bɛnìtìbɛ̀ bo yènní tipíìtì timɔu,
kɛ́ bɛ̀ munnɛ́.

3 Díndi bɛtãntãũbɛ̀,
tãã̃nɛ̀ bɛtãntãũbɛ̀ ipie,
di báá kpákɛ́ bɛ̀ɛ̀ dàátí yɛcĩncĩnkɔ̃rɛ̀,
bɛdacɛ̃mbɛ̀ kó dimàà,
di báá súó nhòmɔù,
kuɔnɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ bɛmɔu.
4 Di bɛ̀ kɔ̀utɛ kɔutɛ,
kɛ̀ bɛ̀ ncóú cóú Kandee tenkɛ̀ miɛkɛ,
kɛ̀ bɛcíríbɛ̀ nduɔ́ duó Babidɔnni ɛì miɛkɛ.
5 Kɛ yɛ́ Isidayɛɛribɛ nɛ̀ Sudaa kɔbɛ,
mí mbɛ Yiɛ̀ nKuyie Mpakɛdaa n yí bɛ̀ bɔntóo,
bá nɛ̀ bɛ̀ mɛ nní yetɛ́nɛ̀mɛ̀,
mí nwèè bɛ̀ te bɛmbɛ Isidayɛɛribɛ.

6 Cokɛ́nɛ̀ kɛ́yɛ̀ Babidɔnni ɛì,
bá wè kòo dɛɛtɛ́ o ɔ̃nnì,
kɛ̀ bɛ̀ báá di wɛ̃nnɛ́nɛ̀ bɛ kɛ́kuɔ,
dɛ̀ tùɔ̀kɛ mí ndi Yiɛ̀ nKuyie m bo pɛitɛ dɛ̀ndɛ,
n yóó bɛ̀ fɔ́ó mbɛ̀ dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ndɛ.
7 Babidɔnni do dò nfɛsɔɔbɔ̀ɔ̀fɛ̀ nfɛ
mí ndi Yiɛ̀ nKuyie n nɔ̀ùtɛ̀ miɛkɛ,
kɛ̀ kɛtenkɛ̀ kɛmɔu kɔbɛ
yɔ̃ nfɛ kó mɛnaà nkɛ muɔ̀.

Yɛbotɛ̀ yɑ̃̀mu fɛ kó mɛnɑà
kɛ̀ yɛ yɛ̀mmɛ̀ kɔɔrɛ.
8 Dɛndɛ bàmbà kɛ̀ weè Bɑbidɔnni do
kɛ kèétɛ́ kéétɛ́.
Kɔmmúnɛ̀ o kpɛ́í,
wɑmmúnɛ̀ mɛkùɔ̀ nkɛ́wɑɑrɛ o mɔnnɛ,
kɛ̀ dɛ̀ nɑɑti wèe miɛtɛ́.
9 Ti tàa mBɑbidɔnni kɛ yĩɛ̃kɛmu,
tí ò yóunɛ̀ tũnkɛ́,
kɛ́kò mbá wè o ciɛ.
Kɛ yɛ́ tiyɛ̃ĩti tìì bɛ̀ dò
ti í sénnímɛ̀,
tì dɛumu kɛ pɛ̃ɛ̃tɛ́ yɛwɛtɛ̀ kɛ káá ntiwɛtì.
10 Ti Yiè nKuyie nti kòńnɛ́mu,
tí kɔtɛnɛ̀ Siyɔ̃ɔ̃ kɛ́nɑ́kɛ́ ti Yiè nKuyie
ti tũ nkù pĩ mmùù tɔ̃mmú.

11 Ti Yiè nKuyie ndɔ́ kɛ́pɔntɛ Bɑbidɔnni ɛì kɔbɛ mbɛ,
kù dɔ́ kɛ́pɛitɛ bɛ̀ pɔ̀ntɛmɛ̀ mmɛ ku cɪ̃ɛ̃tɛ̀. Dɛɛ̀ te kɛ̀ kù
yɑ̀úkùnko Mɛdii tenkɛ̀ kpɑàtìbɛ̀ kɔ̃ntì kɛ tú:

Sũɑ̃́tɛ́nɛ̀ ipie kɛ́píɛ ndi duokɛ̀.
12 Cónnɛ́nɛ̀ mudoò kó kuyɑàkù kɛ́wetínnɛ́ Bɑbidɔnni,
yíɛ́nɛ̀ bɛbɑ̀rìbɛ̀,
cónnɛ́nɛ̀ bɛ̀ɛ̀ yó mpɑkɛ́,
oo nhoonnɛ̀ bɛnìtìbɛ̀,
kɛ yɛ́ ti Yiè nKuyie ntɑ̃ɑ̃tɛ́mɛ̀mu
kù dɔ́ kɛ́dɔɔ̀ tì Bɑbidɔnni ɛì kɔbɛ
kɛ ti ndɔɔri.
13 Bɑbidɔnni fɔ̃ nwèè bo kukó ndiɛ̀kù pɛɛ́mmɛ̀,
kɑɑ kpɑ̀tì dɛu,
ɑ mɔ̀nnì dii tùɔ̀kɛ,

ɑ kó muyóò màŋku nku.
14 Mí ndi Yiè nKuyie Mpɑkɛdɑɑ
m pàrìkèmu kɛ tú:
Bɛnìtìbè bɛè tɑtiní
kɛ bo píɛ mBɑbidɔnni ɛì fɛcofɛ tɛ̃mè,
bè bo di munnénè ihúu.

15 Ti Yiè nKuyie ndɔ̀ɔ̀ kɛtenkè
nè ku wɛ̃rímú mmu,
nè ku kó mɛyɛnfòùmè mmɛ
kù fiímmè kɛtenkè,
nè ku ciì mmɛ
kù pitémè tiwɛtì,
16 kɛ béi nku nùù mèmáà
kè mɛniɛ ntìí nkɛ dèkɛ kɛ̃nkè,
kuù õõ íi nyɛwɛtè itemmànkɛ
kè yèɛ dekɛ tiwɛtì,
kuù õ nte kè fɛtɑɑfèɛ kperi kéni,
kuù õõ íinní kuyɑɑkù kù sɔ̀ri dè.
17 Bɛnìtìbè bɛmɔu yɛimmu,
mɛyĩ̃ɛ̃tímè bè dòńté mèè kpéí,
bèè yìènko timátì kɛ uti sibɔɔtenkɑɑnìi
ifɛi bo bè pĩńnè bɛ tɛsì,
sì tu siyáàbìsí kpɛrɛ ndɛ,
muwemmu í bo si miɛkɛ.
18 Sì tu dɛtetìrè ndɛ, mutõntetìmù,
dɛmɔu dè bo deè,
ti Yiè nKuyie mbo wɛ̃ɛ̃tɛní dìì yiè si bíékè.
19 Kuyie nkùù te Sɑkɔbu yɑàbí
ku kpɛrɛ í mɛ ndò,
Kuyie nkùù dɔ̀ɔ̀ dɛmɔu,
kuù te Isidɑyɛɛribɛ,
kunku kùù yètìrì tu Mpɑkɛdɑɑ.

Babidɔnni dorimù tùɔ̀kɛmɛ̀

20 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́i nkɛ dɔ̀:
Babidɔnni weè do ɔ̃ ntú dihenkɛ̀rì
m puɔ̀nnɛ̀ dì yɛbotɛ̀,
nɛ̀ wenwe m puɔnnɛ̀mɛ̀ yɛkpààtìyɔ.
21 M potɛ́nɛ̀ weǹwe tɛsãntɛ̀ nɛ̀ tɛ dèètì,
nɛ̀ weǹwe m pùɔmmɛ̀ tɛkpàrìnaasãntɛ̀ nɛ̀ tɛ dèètì.
22 Nɛ̀ weǹwe m potɛ́mɛ̀ onitidɔ̀ù nɛ̀ onitipòkù,
nɛ̀ weǹwe m potɛ́mɛ̀ odakótì nɛ̀ odapàà,
nɛ̀ weǹwe m potɛ́mɛ̀ odapàà nnɛ̀ osapàà.
23 Nɛ̀ weǹwe m potɛ́mɛ̀ opecɛ̃nti nɛ̀ o pe,
nɛ̀ weǹwe m potɛ́mɛ̀ otenkútì nɛ̀ o nààkɛ ò duɔnɛ̀ ì,
nɛ̀ weǹwe m potɛ́mɛ̀ kùmàndáàbɛ̀ nɛ̀ bɛbeémbɛ̀.

24 Di mmɔ̀nnì n nɛ́ yóó yietímu Babidɔnni ɛì kɔbɛ,
Kandee tenkɛ̀ kɔbɛ,
bɛ̀ dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ yɛi nSiyɔ̃ɔ̃
n yóó mɛ̀ mbɛ̀ yietímu kɛ̀ di dɛ̀ yà nɛ̀ di nuɔ.
25 N còḿmú a kpɛ́í nkɛ,
fɔ̃́ nditãrì dìì do pɔntì dɛmɔu kɛtenkɛ̀ ĩnkɛ̀,
n youtɛ n nɔ̀ùtɛ̀ ntɛ kɛ bo da potɛ́,
m bo da bɔntɛ́ní kɛtenkɛ̀,
m bo da cɔ́u nkàa cɔ́útɛ́.
26 Bá bɛ̀ tɛ̃́nkɛ báá pɛ́té a borɛ̀ ditãrì
kɛ́ãnnɛ́ kudieku kentímɛ̀
yoo bɛ̀ɛ pũũ̃tɛ́nɛ̀,
a yóó dɔúnkomu sɑ̃́ɑ̃̀.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì bɛ́i.

27 Cónnɛ́nɛ̀ mudoò kó kuyààkù dihɛì miɛkɛ,
eénɛ̀ ditãtɛheù yɛbotɛ̀ cuokɛ̀,
kɛ̀ yɛbotɛ̀ɛ tíí mBabidɔnni ɛì kpɛ́í,
yúnɛ̀ yɛkpààtìyɔ Adadati nɛ̀ Minni nɛ̀ Asekenaasi,

waánnè ohããpɔ̀ntì wèè yó mpĩĩ mbɛnìtìbè
tihããpɔ̀ntì,
tíínnè sisɛ̃ĩ̀ kè sì nsũ kɛ dò nfɛcofɛ
ké bè do.
28 Íinnè yɛbotè kɔbɛ,
kè di do Mɛdii kó bɛkpàátìbè
nè iwɛ̃ĩ̀ yɛmbè nè bɛbeémbè
nè dihɛì dimɔu ò baké dì.
29 Kɛtenkè aámu kɛ sɔ̀ntè.
Ti Yiè nKuyie ntããté kɛ bo dɔɔ̀ tì Babidɔnni tiì tu:
Babidɔnni ɛì bo pɔntɛ kédɔúnko
bá òmɔù tɛ́nkɛ bá mbo di miɛkɛ.
30 Babidɔnni kó bɛkpàrìnuɔmbɛ tɛ́nkɛ í dokù,
bè taà bɛ cɛ̃kperí miɛkɛ nkɛ kɛ sɔrì,
bɛ kɔ̃mbɔ̀ dèèmu kè bè naá mbɛnitipòbè.
Bè cóummu bɛ ɛì
yɛcàkè cùómu kɛ kèké.
31 Yɛtɔ̃rè yèè mau Babidɔnni kóo kpàátì cĩɛ̃tè,
kɛ bo ò nàké bè pɔntɛmè dihɛì dimɔu páí páí.
32 Bɛ dootitɔbè bɛè pì yɛyèrè,
kè sicɛ̃kperí cɔ̀útɛ́,
kufɔ̃waá nhautému bɛkɔ̃mbɔ̀tiebɛ.
33 Kè ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa kunku Isidayɛɛribɛ
tũ nkùu béi nkɛ dɔ̀:

Babidɔnni dònnè kuyié nku
bè òri kù kɛ bo puotí tidiitì kudisɛ̃ĩkù mànnì.

Kuyie nyóó pɛitɛmè ku kɔbɛ
(Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ béi ntì)
34 Babidɔnni kóo kpàátì Nɛbukannɛsaa
ti càákóomu ké ti sũɔ̃too,
kɛ ti nínté bè ɔ̃ɔ̃ níntémè dibuu kɛ ĩnnóɔ,
bè ti maankoo musĩmmù ɔ̃ɔ̃ yĩmè mmɛ,

kɛ sũ̃tɛ ti femmɛ,
kɛ dèè kɛ ti bɔntóo.
35 Kɛ̀ Siyõ̃ ɛì kɔbɛɛ bɛ́i nkɛ dɔ̀:
Bɑbidɔnni ɛì kɔbɛ ti dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ̀ yɛi,
bèɛ yà mɛ kó tiyeti.
Kɛ̀ Sedisɑdɛmmu kɔbɛ dɔ̀:
Bɑbidɔnni ɛì kɔbɛ còú mmɛ̀ɛ̀ nitiyĩ̃ ti ɛì,
bèɛ yà mɛ̀ kó tiyeti.

36 Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ́innɛ̀ Sedisɑdɛmmu ɛì kɔbɛ kɛ dɔ̀:
Míì mɔ́mmuɔ n yóó kpɑ ndi kpɛ́í
míì yóó pɛitɛ di pɛ̀ì.
Míì yóó duɔ́ nkɛ̀ sibií kũ̃ũ̃ o ɛì kɛ ikó nkpeí.
37 Bɑbidɔnni ɛì bo nɑá nyɛdombìrɛ̀,
sikpɑmɔɔ́ kó diãrì,
bɛnìtìbɛ̀ níí bo ò yà kɛ̀ dèɛ bɛ̀ di,
kɛ́wɛ̃tɛ kɛ́ bɛ̀ pĩ mmudɑɑ́,
dì bo dɔúnko bá onìtì bá ndɛ̀ bo.
38 Bɑbidɔnni ɛì kɔbɛ yó mmuntímu yɛcìrícìrìpàà ntɛ̃mɛ̀,
kɛ kontí yɛcìrícìrɛ̀ kɔ̃mɛ.
39 Sinéyɛ̃ĩ siì bɛ̀ pĩ nkɛ̀ m bɛ̀ yu dibɑnni
kɛ̀ bɛ̀ bo yɑ̀ mɛnɑà nkɛ́muɔ́,
kɛ́duɔ́, kɛ tɛ́nkɛ bɑ́ɑ́ entɛ.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie míì bɛ́i.
40 N yóó bɛ̀ kpɑàkɛ tipìètì nɛ̀ yɛpedɑkɛ̀
nɛ̀ yɛbɔdɑkɛ̀ tɛ̃mɛ̀ mmɛ kɛ́tɑnné kukɔ̀ùdieku.

Bɛ̀ kuɔ́mmɛ̀ dikúdɑbɔ̀nnì Bɑbidɔnni ɛì kpɛ́í

41 Dɛ̀ dɔ̀mmɛ kɛ̀ Sesɑki kó dihɛì do,
dindi dìì kó diyètìrì do feí kutenkù kumɔu miɛkɛ,
dɛ̀ dɔ̀ɔ̀ ɔ̃̀mmɛ kɛ̀ Bɑbidɔnni ɛì dɔúnko
kɛ nɑá ntɛdɔntɛ̀?

42 Dàméèrì kó mɛniɛ mmɛè dèkɛní
kɛ tùòkɛ Bɑbidɔnni ɛì,
kè yɛnéfĩnfĩrè dì dàtínné.
43 Kòo ɛkè nɑá nyèè dɔúnkoo,
kòo tenkè kpeí kɛ nɑá ntɛdɔntè,
òmɔù tḗnkɛ í ã̀ kɛ miɛkɛ
fɛnitiyɑnfè òmɔù tḗnkɛ í dè pẽnkù.
44 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dɔ̀:
N yóó potému Bɛɛdi Bɑbidɔnni kó dibɔɔ̀
kɛ dìi tṍ dì mɑá ndè.
Yɛbotè tḗnkɛ í yó ncokoo di borè.

Bɑbidɔnni ɛì kó kuduotí domu.
45 Díndi n nìtìbè yènnè dɛ kó dihɛì,
bá wè kòo dɛɛté o ɔ̃nnì,
mí ndi Yiè Kuyie n kó kɛmiɛkɛ yàà bo ò poté.
46 Di kɔ̃ntì bɑ́á yãrikɛ kè kufɔ̃wɑá ndi pĩ di bo
keè dìì mɔ̀nnì kunɔɔ̀roo kutenkù miɛkɛ, di mbenni
níí bo nfitiní kè dɛɛ nɔɔ̀rèmu kè ditɛrì nyɛtìní kè
dɛɛ nɔɔ̀rè, yɛkpàrè bo mbo kutenkù, we nkpàɑ̀tì
yonkuwe níí bo bɛti otɔù kékɑri.

47 Dɛ kó yɛwe kpɑɑnímu kè m bo ítɛ́
kécómmú Bɑbidɔnni kó sibɔɔtenkɑɑnìi kpéí,
Bɑbidɔnni ɛì kɔbɛ bo di ifɛi,
bɛcíríbè bo ncóú cóú dihɛì miɛkɛ.
48 Kɛtenkè nè kɛĩnkè dè bo nyíú Bɑbidɔnni ɛì kpéí,
diwèì bo dè pĩ mbɛpɔ̀mbè bo ítɛ́ní dìì yiè kubɑkù
yoú,
kédo Bɑbidɔnni ɛì.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
(Kuyie mpããnáaɑ̀ntì náaɑ̀ntò béi ntì)
49 Bɑbidɔnni ɛì dò nképɔntɛmu,

Isidaɣɛɛribɛ ta, kɛ ta kɛtenkè
nè o kpéí ndè í sénní.
O kùɔ kɛ kùɔ bɛnìtìbè kutenkù,
dè í mɔkɛ dè màmè.
50 Díndi bèè na kɛ yentɛ́,
cokénè kéyè, bá nhɔɔtínè dɛborè,
bá kè di dètɛ́ kɛ berínè dè,
di báá yề ndi Yiè nKuyie nkpéí nnè Sedisadɛmmu èì
kpéí.
(Kuyie nkɔbɛ béi tì)
51 Bè do ti sǎǎ ndìì mɔ̀nnì dè do í ti naati,
ifɛi iì do ti kùɔ,
bèè í tú Sifubɛ bè ta dìì mɔ̀nnì
ti Yiè nKuyie ncɛ̃sààtè miɛkɛ.
(Ti Yiè nKuyie mbéi ntì)
52 Dɛ kó yɛwe kpaanímu
kè m bo cómmú Babidɔnni kó sitenkaanìi kpéí,
dɛ yiè bè kɔ̀utɛ bè bo nkɔ̃ dihɛì dimɔu miɛkɛ,
53 kè Babidɔnni èì dó dìi dekɛ kétuɔkɛ tiwɛtì,
bá kè di duotí òkè kɛ í dò nkénintɛ
n yóó duɔnní bɛpɔ̀mbè mbɛ kè bèɛ dì do.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíì béi.
(Kuyie mpããnáaǹtì náaǹtò béi ntì)
54 Ti yo ihúu maì nyi Babidɔnni èì miɛkɛ,
mɛyɛn̂caàrìmè diɛmè kó yɛdabùò nyɛè
dàátí Kandee tenkè miɛkɛ.
55 Ti Yiè nKuyie nkuù ta Babidɔnni mupɔ̀mmù kè
dɛ kó kutoweku dèè,
bɛ dootitɔbè kó kunɔɔ̀roo kuù né yiè
kɛ dò ndàméèrì kó yɛnéfĩnfĩrè,
kutoweku diɛkù nku.
56 Opɔ̀ntì weè do Babidɔnni èì
kɛ pĩḿmú bɛkɔ̃mbɔ̀tiebɛ kɛ kèkɛ́ bɛ tãnnè.

Ti Yiɛ̀ nKuyie nnɔmmu kɛ fɔku onìtì yɛi,
kɛ yietì bá wè o yɛi.
57 N yóó niimmu mɛnaà bèè tũ nhokpààtì,
mɛciì nyɛmbɛ̀ nɛ̀ kùmàndáàbɛ̀
nɛ̀ bɛbeémbɛ̀ nɛ̀ bɛkpàrìtiebɛ,
kɛ̀ bèɛ muó nkɛ́duó kɛ tɛ́nkɛ báá entɛ.
Mí ndi Yiɛ̀ nKuyie nwèè yètìrì tu Mpakɛdaa míì béi.

58 Babidɔnni kó iduotí cɛ́ɛ́yì yóó puɔmmu
yɛcàkɛ̀ diɛyɛ̀ yèè kpetí yɛbòrɛ̀
muhãã́ mbo yɛ̀ cùɔ́.
Iwuɔ mpĩ mmùù tɔ̃mmú bo naá ndɛtetìrɛ̀.
Yɛbotɛ̀ àrì kɛ dɔɔri dɛ̀ bo ntú muhãã́ nkpɛrɛ.

Dipátíri bɛ̀ dootóo dì kukó nhEfadati

59 Sedesia Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì benni naannì miɛkɛ, kɛ̀ Nɛdiya birɛ Sedaya Maseya yaàbirɛ wèè do bakɛ́ tɛkpààtìcĩɛ̃tɛ̀ bɛ cɔú dɛ̀ bɛpɔ̀ɔbɛ̀, kòo nkɔri Babidɔnni kɛ nɛínɛ̀ Sedesia Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì mí nSedemii kɛ̀ nhò nànkɛ dipátíri. 60 Kɛ̀ dì wɑ̃̀ri mɛyɛi mmèè dò nkɛ́tuɔkɛní Babidɔnni ɛì mɛmɔu. 61 Kɛ̀ n dì nhò duó nkóò nàkɛ́ kɛ dɔ̀: Kàa tùɔkoo Babidɔnni á nyɛ́ kɛ́kaa ndɛ kó dipátíri. 62 Kàa dì kàa nkɛ dèè á bántɛ̀ kɛ dɔ̀: Fɔ̃́ nti Yiɛ̀ nKuyie fɔ̃́ɔ̃̀ béi nkɛ tú di nhɛì bo dɔúnko sɑ̃́ɑ̃̀, dì bo pɔntɛ bá òmɔù tɛ́nkɛ bá ndɛ̀ bo, onìtì yoo fɛɔ̃̀fɛ̀. 63 Kàa dèè á waá nkuhɔ̃ũ kɛ́ dì pìtínnɛ́ ditɑ̃́rì kɛ́ dì dootóo kukó nhEfadati miɛkɛ, 64 kɛ́béi nkɛ dɔ̀: Babidɔnni yóó do mmiɛ mbotí nku mɛyɛi n yóó ò bɔ mmèè miɛkɛ bá ò tɛ́nkɛ báá ítɛ́.

Sedemii náaǹtì mànku nku mɛmmɛ.

52

Nɛbukannɛsaa pĩḿmɛ̀ Sedesia
(Wéntɛ́ Sedemii 39:4-7 nɛ̀ 2 Bɛkpààtìbɛ̀ 24:18-25:7)

1 Sedesia do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie nsipísìdɛ́
nɛ̀ dìmáà ndi, kémbo Sedisadɛmmu kɛ dɔ̀ yɛbie
tɛpíítɛ̀ nɛ̀ dìmáà. O yɔ̃ do tú Dibuna ɛì kou Sedemii
kóo sapàà nwe, kòo yètìrì tu Amitadi. 2 Kòo dɔɔ̀ ti Yiè
nKuyie nyí dɔ́ dɛ̀, ò do tũnnɛ Sosakimmu borimɛ
mmɛ weti weti. 3 Ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ kɛè do yè
Sudaa tenkɛ̀ kɔbɛ nɛ̀ Sedisadɛmmu ɛì kɔbɛ kɛ̀ kùu bè
kɛi nku borɛ̀.

Kɛ̀ dɛ̀ mboní kɛ̀ Sedesia yetɛ Babidɔnni kóo kpààtì
kpɛti. 4 O kpàtì benni wɛínnì miɛkɛ, otããpíínwè
diyiè pííннì yiè kɛ̀ Nɛbukannɛsaa Babidɔnni
kóo kpààtì nɛ̀ o ããpɔ̀mbɛ̀ kɛ̀ bɛɛ kɔtɛní kécɛ̃ɛ̃tɛ
Sedisadɛmmu ɛì kédammú mutã́ã́ nkéɔnné di
duotí. 5 Kɛ̀ bɛ̀ ndì pì kɛ̀ dɛɛ tuɔkɛ Sedesia kpàtì
benni tɛpíítɛ̀ nɛ̀ dìmáà.

6 Dibenni tã̀nkù naanwè diyiè wɛínnì, kɛ sɔ̃̀
ndikòннì dɛukɛ bá bɛnìtìbɛ̀ tɛ̃́nkɛ í pɛ́ú kɛ yo. 7 Kɛ̀
Sudaa kó kuwuɔ nkɔbɛ duutɛ dihɛì kó kuduotí,
okpààtì nɛ̀ o ããpɔ̀mbɛ̀ bɛməu kɛ̀ bɛɛ cokɛ́ kɛyɛ̀nkɛ̀
kɛ́yɛ, kétũnnɛ kucɛ kùù yìɛ̀nɛ̀ iduotí ìdɛ́ sakù,
okpààtì pérímù takɛ́. Dɛ kó kucɛ kɔrìnɛ̀ kukó
nSuditɛ̃ɛ̃ kó kubiriku nku. Bɛ̀ do dɛ̀ nkètɛ́ bá nɛ̀
Babidɔnni kɔbɛ mɛ mpimɛ̀ dihɛì. 8 Kɛ̀ Babidɔnni
kɔbɛɛ bɛti okpààtì Sedesia, kóò nìntɛ Sedikoo
biriku, kòo ããpɔ̀mbɛ̀ cíétɛ́ kóò yóu. 9 Kɛ̀ bɛɛ ò pĩ
nkékɔtɛnɛ̀ Dibuda ɛì Amati tenkɛ̀ Babidɔnni kóo
kpààtì borɛ̀ kòo ò bekénɛ̀ kénákɛ́ ò dò mbɛɛ ò dɔ̀ɔmɛ̀.
10 Kɛ̀ Babidɔnni kóo kpààtì fíé okpààtì Sedesia bí
o ììkɛ̀, kéfiénɛ̀ o tũmbɛ̀ Dibuda ɛì miɛkɛ. 11 Ò

mɛ nyĩ kédókέ Sedesia nuɔ nkóò boú disɔɔwũ̀ kó mɛfĩmmɛ, kóò kònnè Babidɔnni, kóò kpetínné, kòo nkpetí kɛ yàa kúnè.

Nɛbukannɛsaa pĩ́mmúmè Sedisadɛmmu kɔbɛ sɔmbɛ

(Wéntέ Sedemii 39:8-10 nè 2 Bɛkpààtìbè 25:8-21)

12 Babidɔnni kóo kpààtì Nɛbukannɛsaa kpàtì benni tɛpíítè nè diwɛínnì miɛkɛ nkɛ Nɛbusadadanni tihããpàntì tìì bàà okpààtì ti kóo kótì kàtɛnímè Sedisadɛmmu. 13 Mɛ̀mmɛ ò cɔ́ummè nKuyie ncĩ̀ɛ̃tè nè tɛkpààtìcĩ̀ɛ̃tè nè bèè tu bɛnitidiɛbè bɛ kó sicɛ̃̃ĩ, nè sicɛ̃̃ĩ simɔu sìì bo Sedisadɛmmu ɛì miɛkɛ. 14 Kè Babidɔnni kó bɛhããpɔ̀mbè bèè cíenní tihããpàntì tìì bàà okpààtì ti kóo kótì. Kè tìi puɔ nkuduotí kùù fitέ Sedisadɛmmu.

15 Kè Nɛbusadadanni tihããpàntì tìì bàà okpààtì tì kóo kótìi pĩmmú bɛsĩntɛ́nìtìbè bèè do kpaá dihɛì nè bèè do duɔ́ mbɛmáà Babidɔnni kóo kpààtì nè dimɔ̀nnì, nè bɛnìtìbè tɔbè péu, bɛyántìbè sɔmbɛ, kέ bè kònnè Babidɔnni o ciɛ. 16 Kòo súɔ́ mbɛtenkútíbè, kè bè bo nkuuti dɛtie mbè tu dè fínyĩ kɛ kuuti dɛpaa.

17 Kè Babidɔnni kɔbɛɛ puɔ ndisɔɔwũ̀ kó yɛsãǹkè yèè do bo ti Yiè nKuyie ncĩ̀ɛ̃tè miɛkɛ, nè dɛ kó yɛcaubɛ, nè disɔɔwũ̀ kó kunankú kùù do bo ti Yiè nKuyie ncĩ̀ɛ̃tè miɛkɛ kέtɔ dɛ kó disɔɔwũ̀ dimɔu kέkònnè Babidɔnni. 18 Kòo túótɛ́nè disɔɔwũ̀ kó tinɛntì timɔu sikũmboó nè tikãpenti bè do ɔ̃ nk-ounè tì mutápεí nnè yɛse nè ihaakέ nè sibúkúsí, dèè kó dimàà cɛ́̃nkɛ pĩnnè ti Yiè nKuyie ncĩ̀ɛ̃tè miɛkɛ mutɔ̃mmú. 19 Kuhããpɔ̀nkù kùù bakέ tihããpàntì tìì bàà okpààtì, kè kùu túótέ dèè kó dimàà tu mɛsɔɔ

nkpɛrɛ nɛ̀ timátì péítì kpɛrɛ nɛ̀ inanké nɛ̀ sibúkúsí sìì tùɔ̀nnɛ̀ tihúúntì nɛ̀ yɛbɔ bɛ̀ mɛ̀únɛ̀ yɛ̀ mɛyĩ̀ nnɛ̀ sikũmboó nɛ̀ sifitíkɛ̀kɛ̀ɛ nɛ̀ ibòòkɛ nɛ̀ yɛbɔ yɛ̀ɛ yonnɛ̀.

20 Sadomɔɔ do dɔ̀ɔ dìì sɔɔwũ̀ɔ̃ Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ di kó kucɛ́ɛ́kù do í mɔkɛ kù màmɛ̀: Yɛsãǹkɛ̀ diɛyɛ̀ yɛ̀dé nɛ̀ kunankú diɛkù nɛ̀ tɛnaasãntɛ̀ tɛ̀ɛ kù tɔ nɛ̀ dɛ kó yɛcɛ̃̀ɛ̃̀tiyɛ̀. 21 Dɛ kó yɛsãǹkɛ̀ yɛdé dimáà kó mɛokùmɛ̀ do bo métìrì mɛ̀wɛi. Kàa bo dì bennɛ́ kɛ́fitɛ́ di mmɔkɛ kuhɔ̃ũ métìrì mɛ̀kuɔ̀ kɛ̀ yɛ̀ ã mɛfíɛ̀, kɛ̀ yɛbìɛ̀ ncɛ́ɛ́kù mànnɛ̀ sɛ̃̀ntìmétìrì mɛni. 22 Dɛ kó yɛsãǹkɛ̀ yɛdé bá dì kɛ̀ dì mɔkɛ ditɛ̀ìtirì di yómmɛ̀. Kɛ̀ di okùmɛ̀ bo métìrì mɛ̀démɛ̀ nɛ̀ dikéɛ̀. Bá dìì tɛ̀ìtirì ĩ̀nkɛ̀ kɛ̀ dì kpɛ̃ mmɛsɔɔ nkɛ fité, kɛ̀ dɛ̀ dò nyɛtebɛ bɛ̀ tu yɛ̀ kɛ̀dɛ̀nátì. Dɛmɔu kɛ̀ dɛ̀ wɛ̃ nkɛ tú disɔɔwũ̀ɔ̃ máà, kɛ mɛ ndò nyɛdɛ́. 23 Kɛ̀ yɛ kpɛ̃ kɛ dò mmutepóó mbɛ̀ tu mù kɛ̀dɛ̀nátì kɛ̀ dɛ̀ mbo sipísìwɛi nɛ̀ mɛ̀kuɔ̀ tipíìtì tidɛ́ kpɛrɛ. Kɛ̀ bɛ̀ bo kaà nkéfitɛ́ dɛ̀ mbo tɛkɔ̀ùtɛ̀ (100).

24 Kɛ̀ kuhããpɔ̀nkù kùù bakɛ́ bɛ̀ɛ bàà okpààtì kɛ̀ kùu pĩ Sedaya ikuó nìùtì diɛwè nɛ̀ o kóo tɔ̃ntì Sefaa nɛ̀ ikuó nìùbɛ̀ bɛ̀tããti bɛ̀ɛ bàa Kuyie ncĩ̀ɛ̃tɛ̀ bòrì. 25 Kɛ̀ kùu pĩnnɛ̀ tɛkpààtìcĩ̀ɛ̃tɛ̀ kóo kótì mɔù wɛ̀ɛ do bakɛ́ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ kéyíénɛ̀ bɛtɔbɛ̀ bɛ̀yiekɛ̀ bɛ̀ɛ do bonɛ̀ okpààtì dihɛì miɛkɛ nɛ̀ kuhããpɔ̀nkù kùù te kù bo pĩ́mmɛ̀ bɛhããpɔ̀mbɛ̀ ku kóo pátíwããtì nɛ̀ bɛnìtìbɛ̀ tɔbɛ̀ sipísìkuɔ̀ bɛ̀ɛ do bo dihɛì miɛkɛ. 26 Kɛ̀ Nɛbusadadanni bɛ̀ kɔ̀tɛnɛ̀ bɛmɔu kɛ́ bɛ̀ duó nNɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpààtì Dibuda. 27 Babidɔnni kóo kpààtì dɛ mbɛ̀ poté kékuɔ Dibuda ɛì Amati tenkɛ̀ miɛkɛ. Mɛm̀mɛ bɛ̀ pĩ́mmɛ̀ Sudaa kɔbɛ kékɔ̀nnɛ̀ kɛ̀ bɛɛ déténɛ̀ bɛ tenkɛ̀.

28 Ntɛ Nɛbukannɛsaa do pĩ́mmú bɛ̀ o kpàtì benni yiénnì miɛkɛ: Sudaa wuɔ nkɔbɛ sikɔupí sìtããti nɛ̀

sipísìdé nè bètããti (3023), 29 o kpàtì benni tɛpíítè nè diniínnì miɛkɛ kòo pĩmmú Sedisadɛmmu kɔbɛ sikɔu sìni nè sipísìtããti nè bèdébè (832). 30 O kpàtì benni sipísìdé nè ditããnnì kè Nɛbusadadanni wèè bakɛ́ tihããpòntì tìì bàa okpààtì, kòo wẽtɛ kɛ́pĩmmú Sudaa wuɔ nkɔbɛ sikɔu sìyiekè nè sipísìnàà nè bènùmmù (745) kè bèɛ wẽnné bɛmɔu sikɔùpísìnàà nè sikɔu sìkuò (4600).

Babidɔnni kóo kpààtì dɔ̀ɔmè Sosakinni mɛsàà (Wéntɛ́ 2 Bɛkpààtìbè 25:27-30)

31 Bè mɛ mpĩ nSudaa kóo kpààtì Sosakinni kɛ́kònnè Babidɔnni, kɛ́mmɔkɛ yɛbie nsipísìtããti nè yèyiekè, otãnkù tɛpíítè nè odéríwè, diyiè sipísìdé nè dinummurì yiè kè Babidɔnni kóo kpààtì Efidi-Mɛdodakii di tikpàtì, kóò kuɔ́ mmɛsémmè kóò kpetɛ́ kóò dènnɛ dikpetíntou, 32 kóò nàkɛ́ tináaǹsààtì, kóò nií nkòo mbakɛ́ bɛkpààtìbè tɔbè nè bè bè do wẽ nkɛ bo Babidɔnni. 33 Kòo duɔ́ nkè Sosakinnii dátɛ́ tikpetínyààtì, kényo nwenwe Babidɔnni kóo kpààtì o borè o fòmmu mumɔu miɛkɛ. 34 Kè Babidɔnni kòo kpààtì weè nyɛ̃ o kpéí nsɑ̃ã̀, yɛwe yɛmɔu duómè, o fòmmu mumɔu miɛkɛ kòò yàa kúnè.

Bibiri Kuyie Nnáaǹtì Pátíri
The Holy Bible in the Ditammari language of Benin

copyright © 2001 SIM International

Language: Ditammari

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-05-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

5e2d0f12-f1d8-567b-bf98-cf1de4599d16